

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI

RESTORASYON PROJESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tevfik Lider PARLAKYILDIZ

Anabilim Dalı: Mimarlık

Programı: Mimarlık Tarihi ve Restorasyon

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ

TEMMUZ 2017

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI

RESTORASYON PROJESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tevfik Lider PARLAKYILDIZ

(1209351002)

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 8 Haziran 2017

Tezin Savunulduğu Tarih : 5 Temmuz 2017

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ

Diğer Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Deniz MAZLUM

Yrd. Doç. Dr. Mine ESMER

TEMMUZ 2017

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasının amacı; Giresun, Piraziz ilçesinin gelişimine katkı sunmuş Tirali ailesine ait Tiralizade Hasan Bey Konağı için farkındalık yaratarak, konağın sahip olduğu özgün mimari süslemeleri, özgün mimari üslupları, tarihi izleri ve kültürel değerleri ile birlikte belgelenmesi ve korunması olmuştur.

Bu tez çalışmamda bana umut veren, cesaret veren, bilgi, tecrübe ve önerileriyle bana destek veren çok değerli hocam, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ'e en samimi duygularla teşekkürlerimi sunarım. Bana konağının anahtarını vererek, tezi hazırlamamda çok büyük katkılar sunan Hasan TİRALİ'ye ve ailesine teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca değerli katkıları ile belge ve bilgi sağlayan Piraziz belediyesi başkan yardımcısı Gökhan YENİAY'a şükranlarımı sunarım.

Tez hazırlama sürecinde, Giresun'da evlerinde kaldığım, her daim bana destek sunan sevgili kayınpederim Ahmet İBAŞ ve sevgili kayıinvalidem Hanife İBAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Saha çalışmalarında, bana yardımda bulunan, her türlü sıkıntıda her daim yanımda olan, çok değerli dostum ve kardeşim Mimar Barış TÜYSÜZ'e şükranlarımı sunarım. Yine saha çalışmalarımda İstanbul'dan yardıma gelen değerli arkadaşım Ramazan CEYHAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Tezimi hazırlarken, sabrı ile tecrübesi ile her daim rehberim olan, maddi ve manevi desteğini eksik etmeyen çok kıymetli babam Ali İhsan PARLAKYILDIZ'a, annem Necla PARLAKYILDIZ'a ve kardeşim Ahmet Asil PARLAKYILDIZ'a minnet ve şükranlarımı sunarım.

Son teşekkürüm maddi ve manevi desteği ile bana sabır gösteren, saha çalışmamda yardımlarını esirgemeyen, hayat arkadaşım, çok değerli eşim Mimar Burcu PARLAKYILDIZ'a, varlıkları ile yaşam kaynağım olan kızım Bilge Ayza PARLAKYILDIZ ve oğlum Uras Batu PARLAKYILDIZ'a sevgi, minnet ve şükranlarımı sunarım.

Haziran 2017

Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
(Mimar)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vi
ÖZET.....	xi
ABSTRACT.....	xii
1 GİRİŞ	1
1.1 Amaç	1
1.2 Kapsam ve Yöntem.....	1
2 YAPININ BULUNDUĞU ÇEVRE.....	3
2.1 Piraziz İlçesinin Fiziki Özellikleri	3
2.2 Piraziz'in Tarihsel Gelişimi	11
2.3 Piraziz'in Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısı.....	23
2.4 Piraziz'in Anıtsal ve Sivil Mimari Örnekleri.....	24
3 TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI	36
3.1 Tirali Ailesi	36
3.2 Yapının Konumu.....	38
3.3 Yapının Tarihçesi.....	39
3.4 Genel Tanım.....	41
3.5 Mimari Özellikler.....	41
3.5.1 Vaziyet Planı.....	42
3.5.2 Bodrum Kat Planı	45
3.5.2.1 B01 Mekânı (Giriş)	47
3.5.2.2 B02 Mekânı (Depo)	47
3.5.2.3 B03 Mekânı (Çamaşırlık)	50
3.5.2.4 B04 Mekânı (Müştemilat).....	50
3.5.3 Zemin Kat Planı	51
3.5.3.1 Z01 Mekânı (Sofa).....	53
3.5.3.2 Z02 Mekânı (Sofa).....	54
3.5.3.3 Z03 Mekânı (Oda).....	55

3.5.3.4	Z04 Mekânı (Oda).....	56
3.5.3.5	Z05 Mekânı (Oda).....	57
3.5.3.6	Z06 Mekânı (Mutfak)	58
3.5.3.7	Z07 Mekânı (Banyo).....	59
3.5.3.8	Z08 (Hela).....	61
3.5.3.9	Z09 Mekânı (Oda).....	62
3.5.4	Birinci Kat Planı	63
3.5.4.1	101 Mekânı (Merdiven Holü)	64
3.5.4.2	102 Mekânı (Sofa)	65
3.5.4.3	103 Mekânı (Oda).....	66
3.5.4.4	104 Mekânı (Oda).....	67
3.5.4.5	105 Mekânı (Oda).....	68
3.5.4.6	106 Mekânı (Oda).....	69
3.5.4.7	107 Mekânı (Sofa)	70
3.5.4.8	108 Mekânı (Oda).....	71
3.5.4.9	109 Mekânı (Hela).....	72
3.5.4.10	110 Mekânı (Çatı Çıkış Sahanlığı)	73
3.5.5	Cephe Özellikleri	74
3.5.5.1	Güney Cephesi	75
3.5.5.2	Doğu Cephesi.....	79
3.5.5.3	Kuzey Cephesi	81
3.5.5.4	Batı Cephesi	84
3.5.6	Yapı Bileşenleri, Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	86
3.5.6.1	Temeller	86
3.5.6.2	Duvarlar	86
3.5.6.3	Döşemeler	88
3.5.6.4	Çatı.....	89
3.5.6.5	Merdivenler.....	89
3.5.6.6	Kapılar.....	90
3.5.6.7	Pencereler.....	94
3.5.7	Yapıdaki Bozulmalar ve Sebepleri	95

4	RESTİTÜSYON.....	97
4.1	Restitüsyon Önerilerine Temel Oluşturan Kaynaklar.....	97
4.2	Giresun’da Geleneksel Konut Mimarisi	97
4.2.1	Plan Özellikleri	97
4.2.2	Cephe Özellikleri	100
4.2.3	Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	101
4.2.4	Süsleme ve Bezeme Özellikleri	102
4.2.5	Yapı Bileşenleri	102
4.2.5.1	Kapılar.....	102
4.2.5.2	Pencereler.....	103
4.2.5.3	Merdivenler.....	103
4.3	Tipolojik Karşılaştırma	103
4.4	Restitüsyon Sorunları.....	110
4.5	Restitüsyon Önerileri	112
5	RESTORASYON.....	113
5.1	Restorasyon Kararlarına Temel Oluşturan Etmenler.....	113
5.2	Yapının Yeniden Kullanımına İlişkin Öneriler.....	113
5.3	Yapının Restorasyonuna İlişkin Önerilen Müdahaleler.....	115
5.3.1	Temizleme.....	116
5.3.2	Bütünleme	122
5.3.3	Sağlamlaştırma.....	125
5.3.4	Yeniden Yapma	126
5.3.5	Çağdaş Mekanik Sistemler	127
6	SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER	128
	KAYNAKLAR.....	131
	EKLER.....	134
	ÖZGEÇMİŞ.....	230

KISALTMALAR

TKGM : Tapu ve Kadastro Genel M¼d¼rl¼ę¼

TKTVKK : Trabzon K¼lt¼r ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1: Giresun ili ve Piraziz ilçesinin konumu (URL 1).....	3
Şekil 2.2: Piraziz ilçesinin konumu (URL 2)	4
Şekil 2.3: Piraziz kıyıları boyunca uzanan sahil yolu (URL 3).....	5
Şekil 2.4: Piraziz ve Ordu-Giresun Havalimanı'nın konumu (URL 4).....	5
Şekil 2.5: Giresun ilinin jeolojik haritası(Sever, 2016:93).....	6
Şekil 2.6: Giresun Dağları'nın yer aldığı Doğu Karadeniz Sıra Dağları (Sever, 2016:97).....	8
Şekil 2.7: Giresun ili deprem haritası (Sever, 2016:96)	8
Şekil 2.8: Giresun ili başlıca dağlar ve yükseklikler (“Giresun” maddesi, 1982:3111)	9
Şekil 2.9: Giresun ili meteoroloji verileri (URL 6)	9
Şekil 2.10: Giresun ilindeki toprakların dağılışı (Sever, 2015, s.131)	10
Şekil 2.11: Piraziz ilçesi doğu sınırı (Parlak yıldız, 2017).....	10
Şekil 2.12: Ksenophon tasviri (URL 7)	12
Şekil 2.13: Canik-i Bayramlı il haritası (Yediyıldız, 2002)	17
Şekil 2.14: Canik-i Bayramlı İl Haritası II (Yediyıldız, 2002).....	19
Şekil 2.15: Beğmiş oğlu Davut Kethüda ve Seydi Ali Kethüda haritası (Yediyıldız, 2002, s.142)	20
Şekil 2.16: İskele ve Tiralizade Hasan Bey Konağı (Fatsa, 2012, s.22)	21
Şekil 2.17: Eren (Abdal) Camii ve Tiralizade Hasan Bey Konağı (Fatsa, 2012, s.26)	22
Şekil 2.18: Piraziz ilçesindeki tescilli yapılar listesi (İltar, 2014:235).....	24
Şekil 2.19: Bendehor (Mendehorya) Kalesi (İltar, 2014:236).....	25
Şekil 2.20: Eren (Abdal) Camii (Parlak yıldız,2017)	26
Şekil 2.21: Gedikalizade (Maden) Camii ve Haziyesi (İltar, 2014:238).....	27
Şekil 2.22: Şeyh İdris Camii ve Türbesi (İltar, 2014:240)	28
Şekil 2.23: Şihkiran (Eski) Camii (İltar, 2014, s.242).....	29

Şekil 2.24: Tiralizade Hasan Bey Konağı (Fatsa, 2012:25)	30
Şekil 2.25: Tiralizade Osman Bey Konağı (İltar, 2014:245).....	31
Şekil 2.26: Tiralizade Behçet Bey Konağı (Ferruh AYDIN) (İltar, 2014:246).....	32
Şekil 2.27: Tiralizade Halis Bey Konağı (Mustafa Tırali Furtun Veraseleri)	33
Şekil 2.28: Tiralizade Hüseyin Bey Konağı (Hüseyin Tırali) (Parlakıyıldız, 2017) ..	34
Şekil 2.29: Tiralizade Emin Bey Konağı (Hikmet Tırali) (İltar, 2014:25).....	35
Şekil 3.1: Tiralizade Emin Ağa'ya 1834 yılında verilen Ayanlık Beratı	37
Şekil 3.2: Tiralizade Emin Ağa'ya 1834 yılında verilen Ayanlık Beratı	37
Şekil 3.3: Giresun ili, Piraziz ilçesi, Eren Mahallesi (URL 9)	38
Şekil 3.4: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın konumu (URL 10)	38
Şekil 3.5: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nden alınan parsel bilgileri (URL 11)	39
Şekil 3.6: Tiralizade Hasan Bey Konağı (Hasan TİRALİ).....	40
Şekil 3.7: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın tescil kararı ve fişi	40
Şekil 3.8: Tiralizade Hasan Bey konağı vaziyet planı rölöve çizimi (Parlakıyıldız, 2017).....	42
Şekil 3.9: Tiralizade Osman Bey Konağı'na Alt Sokak'tan bakış	43
Şekil 3.10: Kuzeydoğu yönünde bulunan müstemilat yapısı	43
Şekil 3.11: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın batı ve güneybatı yönünde Alt Sokak ve Ordu Caddesi üzerindeki dükkanları	44
Şekil 3.12: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın Ordu Caddesi'nden bahçe girişi	44
Şekil 3.13: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın kuzeydoğu yönündeki sahil yolundan bakış.....	44
Şekil 3.14: Konağın güney cephesinde bodrum kat ve zemin kat girişleri	45
Şekil 3.15: Tiralizade Hasan Bey Konağı bodrum kat planı rölöve çizimi (Parlakıyıldız, 2017)	46
Şekil 3.16: Taşlıkta bulunan bazalt taş yaklaşık ölçüleri	46
Şekil 3.17: Taşlık ve şenlik alanı.....	47
Şekil 3.18: B01 mekânı (giriş).....	48

Şekil 3.19: B02 mekânı (depo).....	49
Şekil 3.20: B02 mekânı taşıyıcı sistem detayları ve çeşme ve önünde kuyu izi	49
Şekil 3.21: B03 mekânı (çamaşırlık).....	50
Şekil 3.22: B04 mekânı (müştemilat).....	51
Şekil 3.23: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın zemin kat planı rölöve çizimi (Parlak yıldız, 2017)	52
Şekil 3.24: Z01 mekânı (sofa)	53
Şekil 3.25: Konağın zemin katını birinci kata bağlayan merdiven	54
Şekil 3.26: Z02 mekânı (sofa)	55
Şekil 3.27: Z03 mekânı (oda)	56
Şekil 3.28: Z04 mekânı (oturma odası)	57
Şekil 3.29: Z05 mekânı (yemek odası).....	58
Şekil 3.30: Z06 mekânı (mutfak).....	59
Şekil 3.31: Z07 mekânı (banyo)	60
Şekil 3.32: Z08 mekânı (hela)	61
Şekil 3.33: Z09 mekânı (çalışma odası)	62
Şekil 3.34: Tiralizade Hasan Bey Konağı birinci kat planı rölöve çizimi (Parlak yıldız,2017)	63
Şekil 3.35: 101 Mekânı (merdiven holü).....	64
Şekil 3.36: 101 Mekânı (Merdiven Holü)	65
Şekil 3.37: 102 mekânı (sofa).....	66
Şekil 3.38: 103 mekânı (oda).....	67
Şekil 3.39: 104 mekânı (Oda).....	68
Şekil 3.40: 105 mekânı (oda).....	69
Şekil 3.41: 106 mekânı (oda).....	70
Şekil 3.42: 107 mekânı (sofanın kuzey bölümü).....	71
Şekil 3.43: 108 mekânı (oda).....	72
Şekil 3.44: 109 mekânı (hela).....	73

Şekil 3.45: 110 mekânı (çatı çıkış sahanlığı).....	74
Şekil 3.46: Tiralizade Hasan Bey Konağı'na güneybatıdan bakış (Parlak yıldız, 2016)	75
Şekil 3.47: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın güney cephesi (Parlak yıldız, 2016) .	78
Şekil 3.48: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın güney cephesi rölöve çizimi (Parlak yıldız, 2017)	78
Şekil 3.49: Tiralizade Hasan Bey Konağı doğu cephesi (Parlak yıldız, 2016)	80
Şekil 3.50: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın doğu cephesi rölöve çizimi (Parlak yıldız, 2017)	81
Şekil 3.51: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın kuzey cephesi (Parlak yıldız, 2016) .	82
Şekil 3.52: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın kuzey cephesi rölöve çizimi (Parlak yıldız, 2017)	83
Şekil 3.53: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın batı cephesi (Parlak yıldız, 2016).....	85
Şekil 3.54: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın batı cephesi rölöve çizimi (Parlak yıldız, 2017)	85
Şekil 3.55: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın bodrum kat duvarlarının dıştan ve içten görünüşü (Parlak yıldız, 2016)	86
Şekil 3.56: Tiralizade Hasan Bey Konağı zemin kat dış ve iç duvar yapı sistemi (Parlak yıldız, 2016)	87
Şekil 3.57: Tiralizade Hasan Bey Konağı çatı arasından görülen iç duvar kesiti (Parlak yıldız, 2016)	88
Şekil 3.58: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın döşemelerinin görünüşleri (Parlak yıldız, 2016)	88
Şekil 3.59: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda çatı arası (Parlak yıldız, 2016).....	89
Şekil 3.60: Tiralizade Hasan Bey Konağı ahşap iç merdiveni (Parlak yıldız, 2016)	90
Şekil 3.61: Konağın Ordu Caddesi ve Alt Sokaktan bahçe giriş kapıları (solda güney bahçe kapısı, sağda kuzey bahçe kapısı) (Parlak yıldız, 2016).....	91
Şekil 3.62: Konağın güney cephesindeki KZ01 ve kuzey cephesindeki KZ15 giriş kapıları (Parlak yıldız, 2016).....	91
Şekil 3.63: Çift kanatlı (KZ02) , tek kanatlı (KZ03) , camlı çift kanatlı (KZ04) kapı örnekleri (Parlak yıldız, 2016).....	92
Şekil 3.64: Altı kanatlı katlanır ahşap kapı (KZ14) örneği (Parlak yıldız, 2016)	93

Şekil 3.65: Ahşap çıtalı ızgara kafes tepelikli kapı örneği (K103, K111) (Parlak yıldız, 2016)	93
Şekil 3.66: Üst tablası camlı olan ahşap iki kanatlı kapı örneği (K101) (Parlak yıldız, 2016).....	94
Şekil 3.67: PZ15 Giyotin pencere örneği (Parlak yıldız, 2016)	94
Şekil 3.68: PZ105 Giyotin pencere örneği (Parlak yıldız, 2016)	95
Şekil 4.1: Köşe sofalı plan tipi (Aksoy, 2002:112)	99
Şekil 4.2: İç sofalı plan tipi (Aksoy, 2002:109)	99
Şekil 4.3: Üç pencereli cephe düzeni (Aksoy, 2002:120)	101
Şekil 4.4: Dört pencereli cephe düzeni (Aksoy, 2002:124).....	101
Şekil 4.5: Hüseyin Tirali'ye ait konak (Parlak yıldız, 2017).....	104
Şekil 4.6: Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu onaylı rölöve çizimlerine ilişkin bilgiler (Piraziz Belediyesi, 2017).....	105
Şekil 4.7: Hüseyin Tirali Konağı'nın zemin kat planı (Piraziz Belediyesi Arşivi, 2017).....	106
Şekil 4.8: Hüseyin Tirali Konağı'nın birinci kat planı (Piraziz Belediyesi Arşivi, 2017).....	107
Şekil 4.9: Hüseyin Tirali Konağı'nın doğu (giriş) cephesi (Parlak yıldız, 2017)....	108
Şekil 4.10: Hüseyin Tirali Konağı'nın doğu cephesi rölöve çizimi (Piraziz Belediyesi Arşivi, 2017).....	109
Şekil 4.11: Hüseyin Tirali Konağı'nın kuzey cephesi restitüsyon çizimi (Piraziz Belediyesi Arşivi, 2017).....	109
Şekil 4.12: Tiralizade Hasan Bey Konağı 1939 öncesi fotoğrafı (Hasan Tirali).....	111

Üniversite : **İstanbul Kültür Üniversitesi**
Enstitüsü : **Fen Bilimleri Enstitüsü**
Anabilim Dalı : **Mimarlık**
Programı : **Mimarlık Tarihi ve Restorasyon**
Tez Danışmanı : **Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ**
Tez Türü ve Tarihi : **Yüksek Lisans – Temmuz 2017**
Anahtar Kelimeler : **Giresun, Sivil Mimari, Konak, Koruma, Restorasyon**

ÖZET

GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ

Tevfik Lider PARLAKYILDIZ

Giresun, Piraziz’de bulunan, Tiralizade Hasan Bey Konağı 1906-1908 yıllarına tarihlenen bir Geç Osmanlı dönemi yapısıdır. Dönemin Türk sivil mimari özelliklerini taşıyan konak, plan şeması ve barok, rokoko tarzı süslemelere sahip özgün cephe düzeni ile bölgede öne çıkan örneklerdendir. Bu çalışma kapsamında, öncelikle Tiralizade Hasan Bey Konağı ayrıntılı olarak belgelenmiş, malzeme ve hasar analizleri yapılarak restitüsyon projesi hazırlanmıştır. Ardından taş kârgir ve tuğla yarı kârgir yapım tekniğiyle inşa edilen Tiralizade Hasan Bey Konağı’nın özgün mimari nitelikleri esas alınarak koruma sorunları saptanmış, farklı şekillerde bozulmalara maruz kalan kısımların onarılması, güçlendirilmesi ve özgün mimari niteliklerinin korunmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Bu bağlamda sürdürülebilir korumanın sağlanmasına yönelik olarak, mimari mirasın toplumsal amaca hizmet edecek yeni bir işlevle yaşatılması önerilmiştir.

University : **Istanbul Kultur University**
Institute : **Institute of Sciences**
Department : **Architecture**
Programme : **Restoration**
Advisor : **Asst. Prof. Nisa SEMİZ**
Degree Awarded and date : **MA – July 2017**
Key Words : **Giresun, Civil Architecture, Mansion, Conservation, Restoration**

ABSTRACT

RESTORATION PROJECT OF TIRALIZADE HASAN BEY MANSION IN PIRAZIZ / GİRESUN

Tevfik Lider PARLAKYILDIZ

Tiralizade Hasan Bey Mansion, located in Piraziz/Giresun, is dated between 1906 and 1908 in Late Ottoman period. The mansion, which has the characteristics of the civil architecture in that period, is among the prominent examples in the Eastern Black Sea Region with its plan type and façade organization ornamented in baroque and rococo style. Within this study, the documentation of Tiralizade Hasan Bey Mansion has been done, primarily. After the material and damage analyses, the restitution project, that shows the first construction period of the building, has been prepared. After that, the conservation problems have been determined considering the original architectural features of the mansion constructed with stone masonry and brick half masonry systems. Then, the proposals for the conservation and restoration of the mansion, which has been exposed to the deteriorations and damages in different degrees have been improved. In conclusion, as a part of sustainable conservation, the reuse of Tiralizade Hasan Bey Mansion for social purpose has been proposed.

1 GİRİŞ

1.1 Amaç

Giresun ili, Piraziz ilçesinde yer alan Tiralizade Hasan Bey Konağı, yörenin önde gelen ailelerinden olan Tirali Ailesi tarafından, 1906-1908 yılları arasında yaptırılmıştır.

Konak, plan düzeni, cephe karakteri ve yapım tekniği özellikleriyle Giresun geleneksel sivil mimarisi içinde özel bir yere sahiptir. Konak, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İç Mimarlık Bölümü, 1999-2000 Güz yarıyılında Rölöve dersi kapsamında yürütülen öğrenci çalışmaları dışında ayrıntılı bir akademik çalışmaya konu olmamıştır. Taş ve tuğla kârgir yapım tekniğinde inşa edilen Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın özgün mimari nitelikleri esas alınarak, mevcut durumunun belgelenmesi, koruma sorunlarının saptanarak, farklı türde bozulmalara maruz kalan kısımların onarılması, güçlendirilmesi ve özgün mimari niteliklerinin korunmasına yönelik önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

1.2 Kapsam ve Yöntem

Tez çalışması, altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; tez çalışmasının amacı, kapsam ve çalışmada uygulanan yöntem anlatılmıştır.

İkinci bölümde, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın bulunduğu çevrenin fiziki ve tarihi özellikleri, bölgenin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısının yanı sıra, Piraziz'de yer alan anıtsal ve sivil mimari örnekler incelenmiştir. Edinilen bilgiler doğrultusunda, yapının inşası sırasında, bölgede dönemin mimari ortamına ışık tutmak hedeflenmiştir.

Üçüncü bölümde, yapının konumu, yakın çevresinin özellikleri, tarihçesi ve mimari özellikleri sırasıyla incelenmiştir. Bunun için konakla ilgili kaynaklar taranmış, bölgede öne çıkan sivil mimari örneklerden biri olan konağa ait bilgiler derlenmiştir. Yanı sıra, yapının sahibi olan Tirali Ailesi'nden alınan bilgi ve fotoğraflar da çalışmaya yardımcı olmuştur.

Rölöve aşamasında, öncelikle konağın detaylı fotoğrafları çekilmiş ve ölçümlere altlık oluşturacak krokiler hazırlanmıştır. Ölçmelerde sürekli ölçme ve üçgenleme yöntemiyle elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktararak yerinde mevcut durum belgelenmiştir. Rölöve çalışmalarıyla elde edilen bilgiler ışığında yapının mimari özellikleri incelenmiş, yapıda meydana gelen bozulmalar irdelenmiştir.

Konağın dış cephe ve köşe noktalarının belirlenmesi, avlu ve onu çevreleyen duvarlar ile avluda yer alan ağaçların yerlerinin tespiti ve net bir şekilde çizime aktarılması amacıyla elektronik takeometre ile ölçüm yapılmıştır. Yapı içerisinde ise hassas ölçüm yapabilmek amacıyla lazer terazisi ve lazer metre kullanılmıştır. Yapı içerisinde ve dışarıda alınan sürekli ölçüler ve bezemelere ait ölçülerde şerit metre kullanılmıştır. Hazırlanan rölöve çizimleri üzerinde yapıda kullanılan malzemeler ve hasarlar işlenerek mevcut durumun analizleri yapılmıştır.

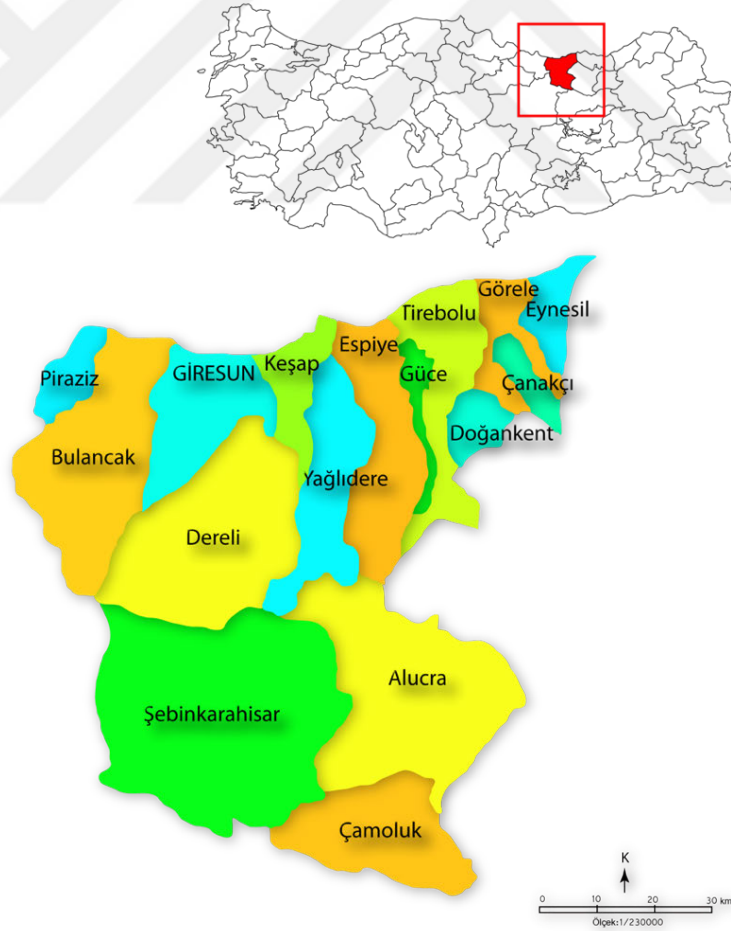
Dördüncü bölümde, restitüsyon önerilerine temel oluşturan kaynaklar incelenmiş; benzer yapılarla karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapının kullanıcılar tarafından sonradan değişikliğe uğrayan veya yıkılan bölümleri belirlenerek, ilk yapımındaki durumunu gösteren bir restitüsyon önerisi hazırlanmıştır.

Beşinci bölümde, yapıdaki koruma sorunları değerlendirilerek, yakın zamana kadar konut işlevini sürdüren konağın, korunması ve konağın özgün işlevini devam ettirmesine yönelik bir restorasyon projesi hazırlanmıştır. Özgün işlevini yitirmesi halinde Tirali Ailesi'nin anısını yaşatacak toplumsal amaçlı bir kullanım önerisi de geliştirilmiştir. Bu bölümde ayrıca, yapının koruma, onarım ve sağlamlaştırılmasına ilişkin müdahale yöntemleri detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Son olarak altıncı bölümde; tez çalışması üzerine genel değerlendirmeler yapılarak, araştırmanın sonucu irdelenmiştir.

2 YAPININ BULUNDUĞU ÇEVRE

2.1 Piraziz İlçesinin Fiziki Özellikleri

Tiralizade Hasan Bey Konağı, Giresun ilinin Piraziz ilçesinde bulunmaktadır. Giresun, Türkiye'nin Doğu Karadeniz Bölgesi'nde, 40° 07' ve 41° 08' kuzey enlemleri ile 37° 50' ve 39° 12' doğu boylamları arasında yer almaktadır ("Giresun" maddesi, 1982:3099). Piraziz ise, Giresun ilinin batı sınırında bulunmaktadır (Şekil 2.1).

Şekil 2.1: Giresun ili ve Piraziz ilçesinin konumu (URL 1)

Piraziz ilçesinin doğusunda Bulancak ilçesi, güneyinde Bulancak ilçesine bağlı Gökıran Yaylası, batısında Ordu iline bağlı Gülyalı ilçesi ve kuzeyinde ise Karadeniz yer almaktadır (Şekil 2.2).

Şekil 2.2: Piraziz ilçesinin konumu (URL 2)

Giresun'un nüfus ve yüzölçümü bakımından küçük ilçelerinden biri olan Piraziz, yaklaşık 130 km²'lik bir alana sahiptir (Fatsa, 2012:s.2). Piraziz ilçesinin, sahil şeridinde yer alması, yerleşmenin gelişimini etkilemiştir. Türkiye'nin başlıca merkezlerinden başkent Ankara ve ayrıca İstanbul'u Doğu Karadeniz Bölgesi'ne bağlayan, 1997-2007 tarihlerinde yapılan sahil yolu üzerinde bulunması (Fatsa, 2012:2), Piraziz ilçesinin önemini arttırmıştır (Şekil 2.3). Piraziz ilçesi, doğudaki Giresun il merkezine 23 km, batıdaki Ordu il merkezine 22 km mesafede bulunmaktadır. Ayrıca Ordu-Giresun Havalimanı'nın Piraziz ilçe sınırları içerisinde yer alması, ilçeyi önemli bir konuma taşımıştır (Şekil 2.4). Öte yandan, Doğu Karadeniz Sahil Yolu şehirlerarası ulaşımı kolaylaştırmış olsa da, yerleşimin kıyıyla olan ilişkisine ve gelişimine önemli derecede zarar vermiştir.

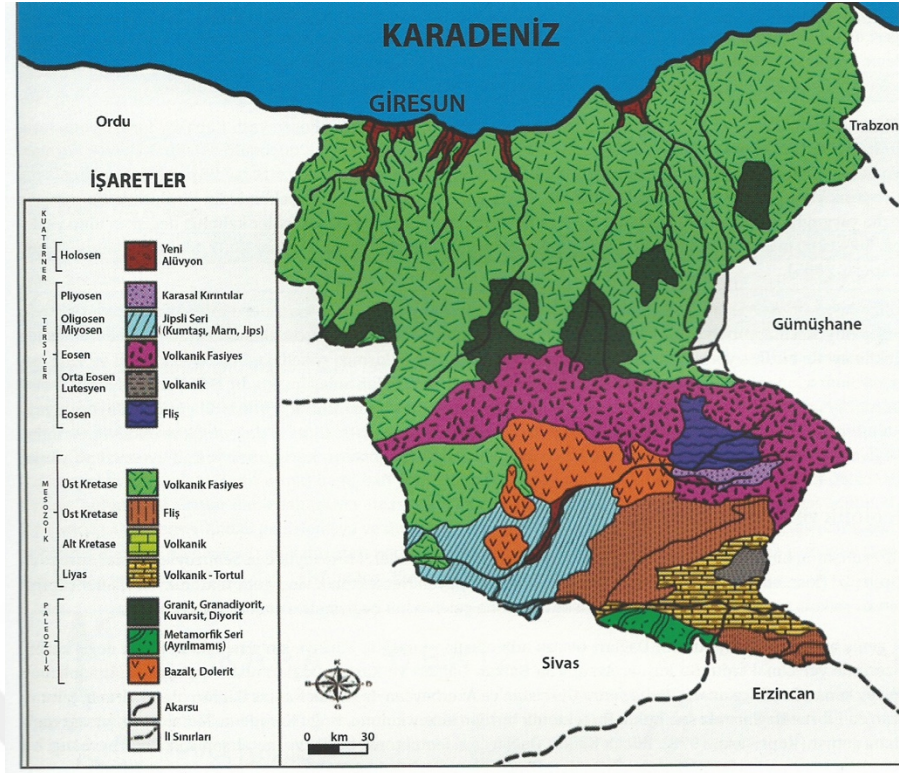

Şekil 2.3: Piraziz kıyıları boyunca uzanan sahil yolu (URL 3)

Şekil 2.4: Piraziz ve Ordu-Giresun Havalimanı'nın konumu (URL 4)

R.Sever'in belirttiğine göre, Giresun ilinin jeolojik yapısını, formasyonu daha çok andezit, bazalt ve piroklastik karışımı olarak yüzeyleyen volkanik kayalar oluşturmaktadır (Sever, 2016, s.92). Giresun ilindeki toprak oluşumunun sürecine bakıldığında ise, en genç volkanik kayaların kıyı kesimler ve vadilerin büyük bir bölümünde yer aldığı görülmektedir. Giresun ilinin jeoloji haritasına bakarak, Piraziz ilçesinin toprak yapısının, ikinci jeolojik zamanda üst volkanik fasiyes ve dördüncü jeolojik zaman akarsuların taşınmasıyla sahil bandında yeni alüvyon ile oluştuğu görülmektedir (Şekil 2.5) (Sever, 2016, s.93).

Şekil 2.5: Giresun ilinin jeolojik haritası(Sever, 2016:93)

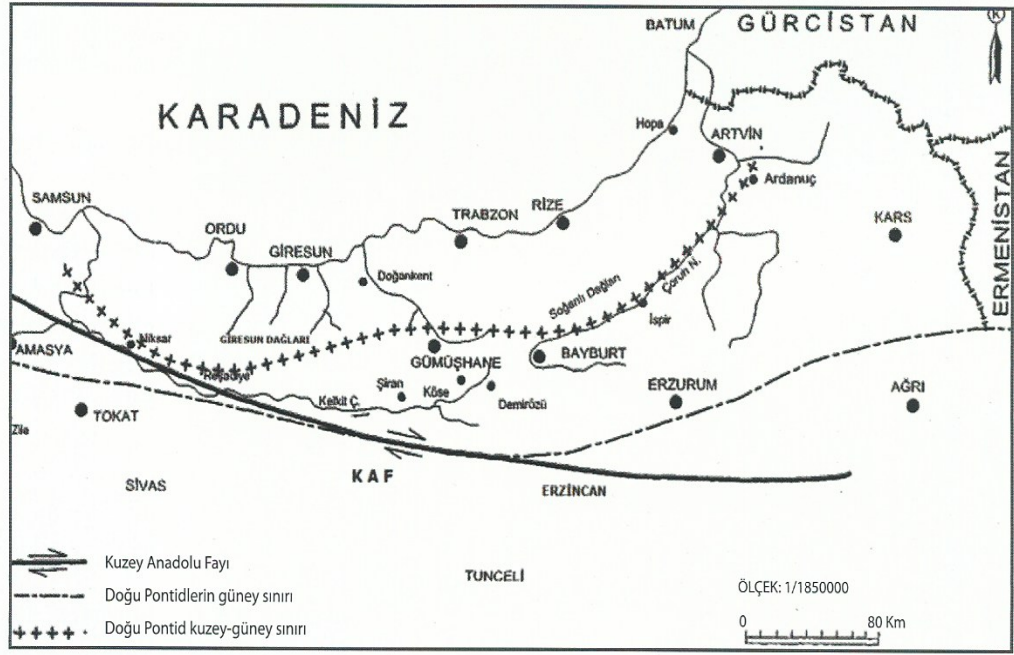
Bölgenin fiziki özelliklerine bakıldığında, Doğu Karadeniz’de dağlar kıyıya paralel olarak, doğu-batı doğrultusunda uzanmaktadır. R.Sever’in verdiği bilgilere göre, Doğu Karadeniz Bölgesi’nde dağlar birbirine paralel iki kuşak halindedir ve Giresun bu dağ kuşağının ilk sırasında yer almaktadır (Sever, 2016:97). Karadeniz kıyı çizgisinin hemen gerisinde başlayan dağlar; Giresun, Gümüşhane, Trabzon, Soğanlı, Dilek, Kaçkar ve Karçal dağlarını meydana getirmektedir (Sever, 2016:97) (Şekil 2.6). Ancak, Kuzey Anadolu fay hattının, volkanik kayaçların oluşumunda daha büyük etkisi olduğu düşünülmektedir (Sever, 2016:97). Giresun ilinin yeryüzü şekillerini dağlar, parçalanmış platolar, dar ve keskin sırtlar, tepeler, dar bir alanda bulunan dolgu düzlükleri ile genellikle tabansız olan genç vadiler oluşturmaktadır (Sever, 2016:97).

Giresun’un deprem haritasına baktığımızda, Piraziz ilçesinin 4. derece deprem bölgesinde olduğu görülmektedir (Şekil 2.7) (Sever, 2016:96). Ancak 1939 tarihli Erzincan Depremi’nde, Giresun ili ve Piraziz ilçesi de etkilenmiş ve bölgedeki yapılar önemli ölçüde zarar görmüştür (Sever, 2016:97)

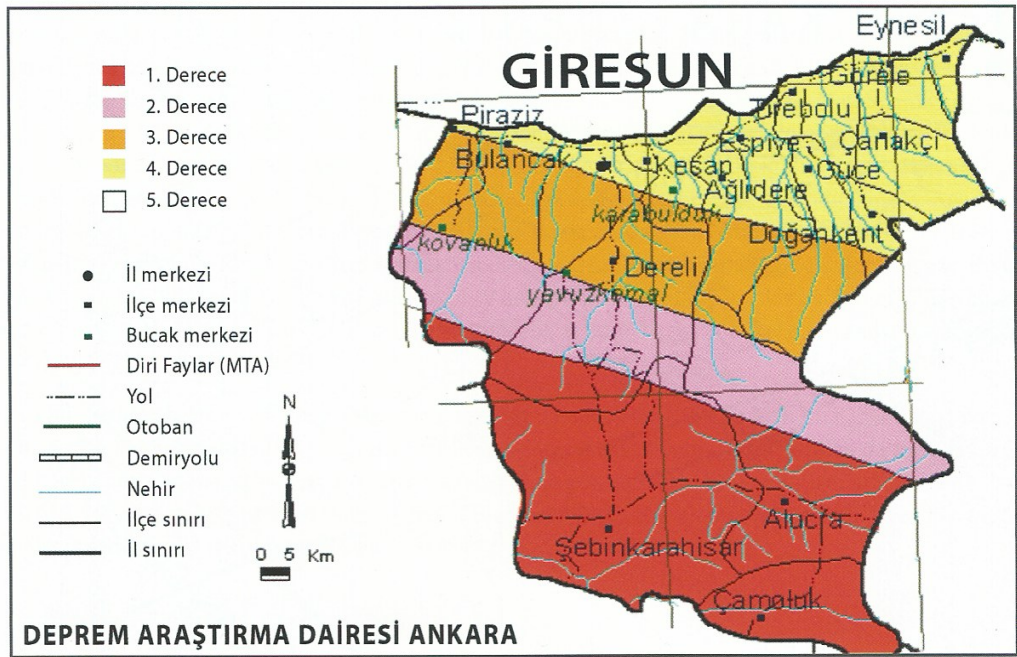
Giresun il topraklarının %94'ü dağlarla kaplıdır. Doğu Karadeniz Dağları'nın, il sınırları içinde kalan bölümüne Giresun Dağları adı verilmektedir. Giresun Dağları'nın batısında Canik Dağları, doğusunda ise Gümüşhane Dağları yer almaktadır. Giresun Dağları'nın rakımı; doğudaki Gümüşhane Dağları kadar yüksek olmamakla birlikte, yer yer 3000 m'yi aşan zirvelere sahiptir (Sever, 2016, s.98). Ayrıca Giresun il sınırlarında değişik yükseltilerde pek çok tepe vardır. Genellikle plato ve aşınım yüzeylerinin akarsular tarafından parçalanmasıyla oluşmuş tepelik sahalar, Karadeniz sahil kesimi ile Giresun dağları arasında geçişi sağlamaktadır (Sever, 2016:99). Giresun Dağları'nın kıyı şeridinde paralel uzanması, sahilinden iç kesime geçitlerde adeta bir set oluşturmuştur. Ayrıca kentsel gelişimi kısıtlayarak, Karadeniz sahil şeridinde bulunan ilçelerin kuzey-güney yönünde gelişmesini engellemiştir. Bu durum, Piraziz ilçesinin de gelişiminin doğu-batı yönünde olmasına neden olmuştur.

İlçenin üzerinde kurulduğu topraklar, ortalama yüksekliği 1000 m'yi bulan, %90'ı eğimli tepeler ve vadiler ile bölünmüş vaziyettedir. İlçede, genellikle denize paralel sıralanan tepelerden oluşan Canik Dağları üzerinde ve güney-kuzey yönünde şekillenen yükseltilerin en önemlileri; Boştepe, Veli Tepesi, Kufa Tepesi, Evliya Tepesi, Ümitdolu Tepesi, Pancarlık Tepesi, Döngel Tepesi, Dıfırl Tepesi ve Acut Tepesi'dir (Şekil 2.8) (Fatsa, 2012:2). Piraziz ilçesinde geniş ırmaklar olmamasına rağmen, özellikle kış aylarında debisi yükselen belli başlı akarsular; Abdal Deresi, Kelek Deresi, Çayırağzı Deresi, Domuz Deresi ve Bozat Deresi'dir (Fatsa, 2012:2).

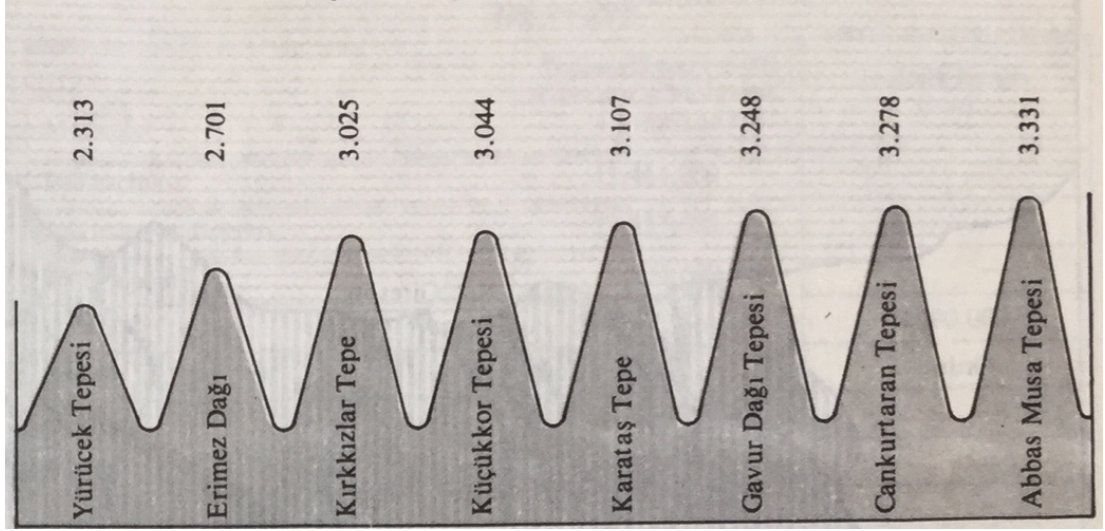
Piraziz ilçesinin iklim özellikleri; Karadeniz Bölgesi ve Giresun ilinin tipik iklim özellikleri ile benzerlik göstermektedir. Giresun ilinde, iki adet meteoroloji istasyonu bulunmaktadır. Bunlardan biri Giresun il merkezinde, diğeri Şebinkarahisar ilçesinde bulunmaktadır. İki istasyon arasında değerler önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bunun nedeni sahil şeridinde paralel uzanan Giresun Dağları'nın, bölgeyi ikiye ayıran bir set oluşturmasıdır. Buna bağlı olarak Piraziz ilçesi iklim verileri için, Giresun Meteoroloji İstasyonu'nun verilerinden yararlanılmıştır (URL 6). Piraziz ilçesi; yağışlı ve ılıman iklim özelliklerine sahiptir. Yıllık yağış ortalaması 1288.4 kg/m²'dir. Yıllık ortalama sıcaklık 14.4°C'dir. Yılın en sıcak ayı Ağustos, en soğuk ayı ise Şubat ayıdır (Şekil 2.9). İlçenin sahil kesiminde, iç kesime oranla daha yumuşak bir hava hâkimdir (Fatsa, 2012:3).

Şekil 2.6: Giresun Dağları'nın yer aldığı Doğu Karadeniz Sıra Dağları (Sever, 2016:97)

Şekil 2.7: Giresun ili deprem haritası (Sever, 2016:96)

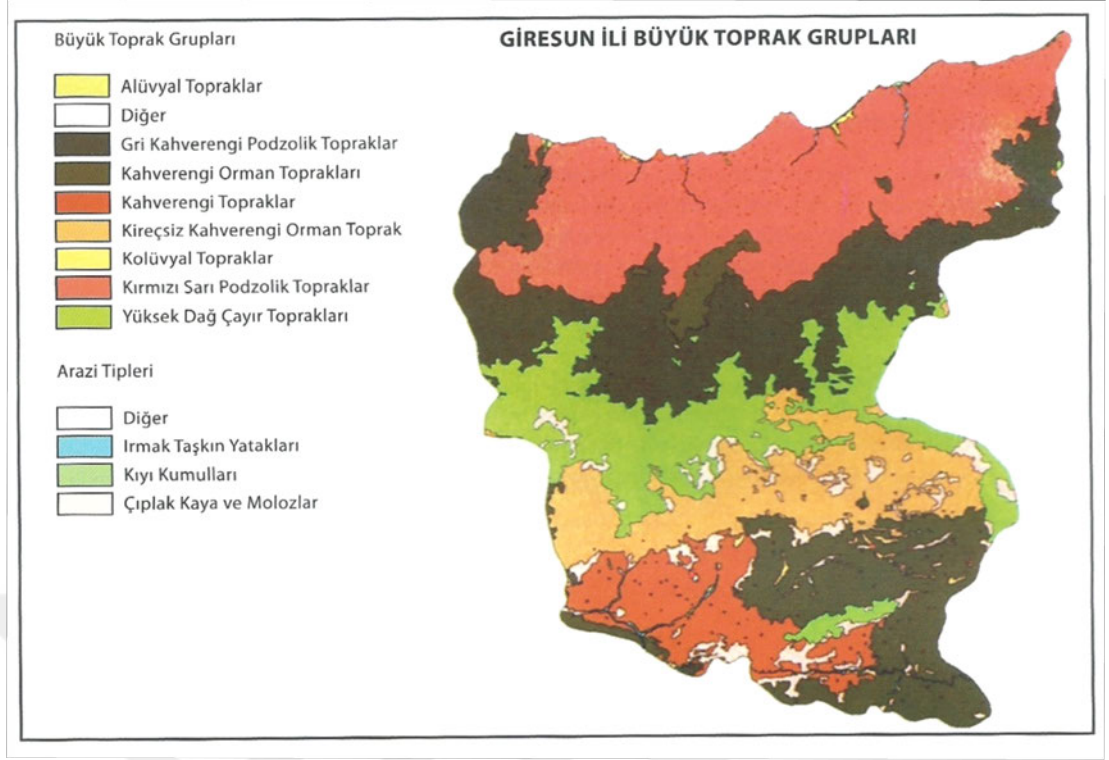

Şekil 2.8: Giresun ili başlıca dağlar ve yükseklikler (“Giresun” maddesi, 1982:3111)

GIRESUN	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Uzun Yıllar İçinde Gerçekleşen Ortalama Değerler (1926 - 2016)													
Ortalama Sıcaklık (°C)	7.2	7.1	8.0	11.3	15.5	20.1	22.7	23.1	20.0	16.2	12.6	9.4	14.4
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	10.5	10.6	11.7	15.1	18.9	23.4	26.0	26.6	23.6	19.9	16.2	12.8	17.9
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	4.6	4.3	5.2	8.4	12.8	16.9	19.8	20.2	17.2	13.6	10.0	6.7	11.6
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	1.5	2.4	2.5	3.6	5.1	6.5	5.5	5.0	4.1	3.0	3.2	1.5	43.9
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	14.5	14.1	15.7	14.8	14.0	11.5	10.6	10.7	12.4	14.0	13.3	14.3	159.9
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (kg/m ²)	127.5	101.5	97.5	76.1	66.8	77.5	79.4	89.5	129.2	164.7	151.9	126.8	1288.4

Şekil 2.9: Giresun ili meteoroloji verileri (URL 6)

Piraziz ilçesi bitki çeşitliliği bakımından, Giresun ili genelinde görülen bitki çeşitliliği ile benzerlik göstermektedir. İlçede genel olarak sonbahar ve kış aylarında yaprağını döken geniş yapraklı, yılın tamamında ise yeşil olarak kalan iğne yapraklı orman ağaçları bulunmaktadır. Sahilden başlayarak yaklaşık 1000 metre yüksekliğe kadar uzanan kıyı kuşağında, kışın yapraklarını döken fındık, kestane, kızılâğaç, akasya, gürgen, meşe, dışbudak, ıhlamur, karaağaç, orman gülü, ılgın ve meyve ağaçları yetiştiği görülmektedir (Fatsa, 2012:3). 1000 metre üzerindeki kuşakta ise genellikle iğneli ağaç türlerini barındıran ormanlar bulunmaktadır. Bu kuşakta çokça görülen ağaç türleri; meşe, dışbudak, gürgen, sarıçam ve ladindir (Fatsa, 2012:3). Giresun ilinin toprak haritası incelendiğinde, en geniş alanların gri-kahverengi podzolik topraklar ve kırmızı-sarı podzolik topraklardan oluştuğu görülmektedir (Şekil 2.10).

Şekil 2.10: Giresun ilindeki toprakların dağılışı (Sever, 2015, s.131)

Giresun ilinin, sahil bandında kalan ilçelerine bakıldığında, tarıma elverişli büyük araziler bulunduğu söylenebilir. Piraziz ilçesinin verimli topraklara sahip olması, tarım ve hayvancılığın öncelikli ekonomik gelir kaynağı olmasını sağlamıştır. Piraziz'in nüfusu, bugün 7400'tür (Şekil 2.11). Kıyıda yer alan ilçede balıkçılık da bir diğer gelir kaynağıdır. Ancak bugün, büyük kentlere göç sonucunda tarım ve hayvancılık ciddi ölçüde gerilemiştir. Karadeniz Sahil Yolu'nun yapımıyla, yerleşimin kıyıyla ilişkisinin zarar görmesi sonucu balıkçılık da azalmıştır.

Şekil 2.11: Piraziz ilçesi doğu sınırı (Parlakıyıldız, 2017)

2.2 Piraziz'in Tarihsel Gelişimi

Piraziz'in tarihçesi ile ilgili bilgiler sınırlıdır. Bu nedenle, öncelikle Orta ve Doğu Karadeniz bölgelerinin tarihine genel olarak bakmak yararlı olacaktır. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin sahil kesimi ile ilgili ilk yazılı kayıtlar Urartu dönemine aittir¹(Zehiroğlu,1999, s.1). Bu kapsamda, bölgenin tarihi Antik Çağ'dan² başlayarak Pontos Krallığı'na kadar uzanan, ardından Roma, Bizans, Osmanlı ve son olarak Cumhuriyet dönemlerini içermektedir.

Giresun'un eski isimleri olan Kerasos, Cerasus veya Kerasus'un kaynağı konusunda farklı görüşler vardır. Buna göre, Kerasus'un kiraz ağacı anlamında olduğu, bir başka görüşde eski Yunanca'da boynuz anlamına gelen Keras'tan geldiği yönündedir ("Giresun" maddesi, 1982:3111)³. Fatih Sultan Mehmet döneminde, Vezir- i azam Mahmut Paşa tarafından alınan kentin adı, önce Kiresin, daha sonra Kiresun ve zaman içinde değişime uğrayarak Giresun olmuştur ("Giresun" maddesi, 1982:3111).

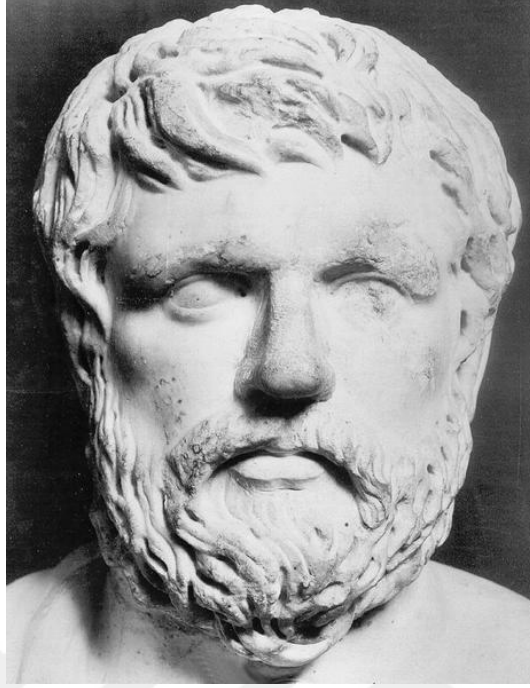
Giresun ilinin yazılı tarihi ile ilgili kaynaklar oldukça sınırlıdır. Anadolu'da Hitit egemenliğinin yaşandığı dönemde, MÖ 14. yüzyılda, Giresun, Gümüşhane ve Trabzon'un bir bölümünü kapsayan bölgede MÖ 14. yy.'da Azzililerin⁴ varlığından bahsedilmektedir ("Giresun" maddesi, 1982:3111).

¹ Zehiroğlu'nun aktardığına göre "En eski yazılı belge Doğu Karadeniz'de Kolha isimli bir ülkenin varlığından söz eder, MÖ. 764 yılında Urartu kralı olan II. Sarduri'nin dönemine ait bir kitabedir."(s.2).

² Antik Çağ tarihçileri, Kolha ülkesinin varlığının bir efsaneden öte tarihi bir gerçeklik olduğunu desteklemektedir. Nitekim Yunanlı tarihçi-yazar Ksenophon "*Anabasis Onbinlerin Dönüşü*" adlı eserinde, MÖ. 400 yılında doğu seferinden dönen Yunan ordusu ile Doğu Anadolu'yu güneyden kuzeye geçerek Karadeniz'e ulaşmasını ve Trapezeus (Trabzon)'daki Yunan ticaret kolonisinin yardımlarıyla Yunanistan'a dönüşünü, ayrıntılı bir şekilde yazmıştır. Adı geçen eserde, Kolhilerin ülkesinden ve Makron, Diril, Mossinoikler, Tiberenler gibi yerli kabilelerin varlığından bahsetmiştir (Anabasis,2014). Ksenophon, Yunan Ordu'sunun Trapezeus'tan üç günlük bir yürüyüşün sonunda, Kolhilerin ülkesinde deniz kıyısında Sinope(Sinop)'nin kolonisi olan Yunan şehri Cerasus(Giresun)'a ulaştıklarını aktarmaktadır.

³ Şehrin isminin "Keras" tan gelmesi, şehrin çekirdeğini oluşturan kalenin iki yakasında bulunan koyların boynuzu andırmasıyla ilişkilendirilmektedir ("Giresun" maddesi 1982:3111).

⁴ Azzi, Kuzey-Doğu Anadolu'da, Karasu vadisini kaplayan bölgenin Hitit kaynaklarındaki adı (URL 8)

Şekil 2.12: Ksenephon tasviri (URL 7)

MÖ 12. yüzyılda “Deniz Kavimleri Göçü” adı verilen, Orta Avrupa’dan başlayarak, Trakya ve Boğazlar üzerinden Anadolu’ya gerçekleşen büyük göçe katılan Muşkiler (Yunancada Moskoi), Tibarenler ve Taballar Karadeniz’in doğusuna dek ilerlemişler ve Themiskyra (bugünkü Terme Çayı ağzı) ile Rize’nin doğusundaki Moskie Dağları arasındaki bölgeye yerleşmişlerdir (“Giresun” maddesi, 1982:3111). Giresun yöresi de bu oymakların yerleşim alanı içinde bulunmaktaymış (“Giresun” maddesi, 1982:3111).

Muşki, Tabal ve Tibarenler, MÖ. 1100’lerde Hitit İmparatorluğu’nun sona ermesinden sonra, bir devlet kuran Frigya konfederasyonu içinde yer almışlardır (“Giresun” maddesi, 1982:3112). MÖ 8. yüzyılın başlarında, Frigya Devleti, doğudan gelen İskit ve Kimmer akınlarına dayanamayarak yıkılmış, sonrasında Doğu Karadeniz Bölgesi’nde, Ege kıyılarından gelen Miletoslular’ın dönemi başlamıştır (“Giresun” maddesi, 1982:3112).

MÖ 670’de Marmara ve Karadeniz kıyılarına ulaşan Miletoslular, bu bölgelerde yaklaşık doksan kadar kent kurmuşlardır. Bunların birçoğu “emporion” yani yükleme ve boşaltma iskelesi olmaktan öteye gidememiştir. Doğal zenginliklere önem veren Miletoslular, bugünkü Giresun il merkezinin iki kilometre batısındaki Çıtlakkale bölgesinde, Kerasus şehrini kurmuşlar (Giresun İl Yıllığı, 1968, s.55). Emporionlar özellikle; Sinope (Sinop), Amisos (Samsun), Kerasos (Giresun) ve Trapezeus (Trabzon) gibi kentlerde, ticaret ve balıkçılıkla gelişme göstermişlerdir (“Giresun” maddesi, 1982:3112).

Giresun şehri, Miletoslulardan sonra sırasıyla MÖ 4. yüzyılın ilk yarısında Pers İmparatorluğu, MÖ 332-323 yılları arasında I. Kapadokya Krallığı ve MÖ 323 yılında ise Pers egemenliğine son veren imparator İskender’in vasi olarak atadığı Perdikkos’un da Kapadokya Bölgesi’ne gelmesi ile Makedonyalıların egemenliğine girmiştir (“Giresun” maddesi, 1982:3112). İlk Kapadokya Kralı I. Ariarates’in üvey oğullarından biri Kapadokya Bölgesi’ndeki Makedon egemenliğini bitirmiş, MÖ 301’de II. Ariarates adıyla yeniden Kapadokya kralı olmuştur. Kapadokya Krallığı MS 18’de Romalı komutan Tiberius tarafından yıkılıncaya kadar varlığını sürdürmüştür (“Giresun” maddesi, 1982:3112).

Giresun ve çevresinde Roma egemenliğinin başladığı MÖ. 69 yılına kadar, Suriye ve Orta Asya kökenli kavimlerin kurduğu I. Pontus Krallığı’nın idaresinde olmuştur (Fatsa, 2005:56).⁵

Kerasus şehri ve kalesinin Miletoslular tarafından kurulduğu yönünde iddialar olsa da, Giresun’un bugünkü yerinde olmadığı yönünde savlar da bulunmaktadır. MÖ. 183 yılında, Pontus Kralı Farnakes (MÖ. 190-169); Sinope’yi (Sinop) almasından sonra, Karadeniz kıyısındaki Kotyora (Ordu) ve Kerasos (Giresun) kolonilerini birleştirmiş, Kerasos’ta “Farnakeia” diye adlandırılan kenti kurmuş ve iki halkı buraya yerleştirmiştir (“Giresun” maddesi, 1982:3113). Bir diğer görüş ise, Ksenophon’un “Anabasis Onbinlerin Dönüşü” eserinde bahsettiği, Yunan ordusunun

⁵ İsmi Karadeniz’in eski Yunanca’daki karşılığı olan “Pontus”dan alan krallığın sonradan bölgede egemen olacak Pontus Rumları ile bir bağı yoktur(Fatsa, 2005, s.56).

üç günde Trabzon'dan, Kerasus'a varmış olmaları, Trabzon'dan üç günlük mesafedeki yerin bugünkü Giresun'un yeri olmayıp, Vakfıkebir Körfezi'nde bulunduğu ve bunun da yörede yer alan Kereson Deresi ya da bugünkü ismi ile Kirazlık Deresi'nde olduğu ve şehrin isminin de buradan gelmiş olabileceği yönündedir ("Giresun" maddesi, 1996:78).

MÖ 66'dan sonra kumandan Pompeius'un bölgeyi ele geçirmesi ile Roma dönemi başlamıştır. Roma İmparatoru Augustus döneminde (MÖ 41- MS 14), Giresun'un da aralarında bulunduğu bölgenin Artaksiad Krallığı'nın etkinliği altında olduğu belirtilmektedir ("Giresun" maddesi, 1982:3113). İmparator Traianus döneminde ise, MS 117'de yöre bir Roma vilayeti olmuştur ("Giresun" maddesi, 1982:3113).

Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasından sonra, Doğu Roma (Bizans) sınırları içinde kalan Giresun, 11. yüzyılda bir süre için Ermeni prensliklerinin etki alanı içinde kalmıştır ("Giresun" maddesi, 1982:3114). Aynı dönemde, Haçlı Seferleri sırasında Giresun yöresinin siyasal yapısında önemli değişiklikler olmuş, 1203'te Bizans başkenti Konstantinopolis'in Latin istilasına uğraması üzerine, İmparator Komnenos'un oğulları Karadeniz kıyılarına kaçmış, 1204'te Trabzon'u ele geçirmiş ve Bizans İmparatorluğu'ndan ayrılarak, burada Trabzon'dan Sinop'a dek uzanan Trabzon Rum İmparatorluğu'nu kurmuşlardır ("Giresun" maddesi, 1982:3114). Giresun'un da dâhil olduğu Trabzon Rum İmparatorluğu'na II. Pontus Krallığı da denmektedir (Fatsa, 2005:55).

1071 Malazgirt Muharebesi'nin kazanılmasından sonra Türkler'in Anadolu'daki etkinlikleri giderek artmıştır. Anadolu Selçukluları'nın Trabzon yöresine akınlar yaptığı ve kenti kuşattığı belirtilmektedir ("Giresun" maddesi, 1982:3114). Pontus İmparatorluğu, bu akınlarda topraklarının bir bölümünü kaybetmiş ve Selçuklulara vergi ödemek zorunda kalmış olsa da Giresun'u elinde tutmayı başarmıştır ("Giresun" maddesi, 1982:3114).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin sona ermesinin ardından Anadolu'da Beylikler dönemi başlamıştır. Bu dönemde, Trabzon Rum İmparatorluğu'nun batı sınırlarını zorlayan

Türk akınları ve tehditleri olduğu bilinmektedir (“Giresun” maddesi, 1996:79). Hatta 1297 yılında, Ünye yöresini ele geçiren ve Çepni⁶ oldukları düşünülen Türkmenler, Trabzon’a kadar akınlarda bulunmuşlardır (“Giresun” maddesi, 1996:79). Bu dönemde deniz ticareti ile uğraşan Cenevizliler de Giresun şehrinde bir koloni kurmuşlardır. Dolayısıyla kentte Ceneviz nüfusunun da etkili olduğu söylenebilir (“Giresun” maddesi, 1996:79).

Emecen, Giresun ile ilgili olarak “ *Çepni Türklerinin akın faaliyetleri sırasında kalenin zaptedildiği tahmin edilmektedir. Nitekim tarihçi Panaretos’un kısa yıllığına göre 1301’de İmparator II. Alexios Kerasus’a gelip, Koustougans adlı Türkmen beyini yenilgiye uğratmış, surları yeniden yaptıırıp, kaleyi tahkim etmiş*” şeklinde aktarmaktadır (Emecen, 1996:79). Panaretos’un zikrettiği bu Türkmen beyinin, Küçük Ağa veya Küçdoğan olduğu belirtilmektedir (“Giresun” maddesi, 1996:79). Bu Türkmen beyini, bugün Dereli ve Bulancak ilçelerinde bulunan Kuşluhan köylerine adını veren Kuşdoğan Bey adında bir uç gazisi de olabileceği ihtimali üzerinde durulmaktadır (Fatsa, 2005:56).

Anadolu Selçuklu Devleti’nin çöküşünden sonra Osmanlılar’ın Anadolu’da siyasal birliği yeniden kurmalarına kadar, büyük beyliklerin yanı sıra birkaç yerleşime egemen küçük beylikler⁷ de ortaya çıkmıştır (“Giresun” maddesi, 1982:3114). Pontus Rum İmparatorluğu’nun dışında 14. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bölgeyi etkileyen, üç önemli Türk beyliği karşımıza çıkmaktadır. Danişmentlilerin yıkılmasından sonra Savcı Bey’in oğulları Kuşdoğan Bey, merkezi Mesudiye’nin Kaleköy’ü olan Hacıemiroğulları Beyliği’ni, Doğanşah Bey ise, merkezi Niksar olan Taceddinoğulları Beyliğini kurmuştur (Fatsa, 2012:6). Üçüncü önemli beylik, Erzincan Emirliği’dir. Bu üç beylik, Karadeniz Dağları çevresinde Pontus Rum Devleti’ne karşı uç beylikleri olarak yer almaktaydılar (Fatsa, 2005:70).

⁶ Oğuzların 24 boyundan, bozok koluna bağlı bir Türk boyu (Sümer, 1992, s.35)

⁷ Beylikler ile ilgili elde edilen bilgiler ışığında, bu konuda elde bulunan en önemli kaynak, Eratna Devleti hükümdarı Kadı Burhaneddin Ahmet adına, 1398 yılında Aziz b. Erdişir-i Esterebadi tarafından yazıldığını bildiğimiz, Bezm u Rezm adlı eser kabul edilir. Öte yandan Trabzon Rum Devleti’nin resmi tarihçisi Panaretos’un verdiği bilgilerde bu döneme ışık tutan önemli bir kaynak olarak gösterilebilir (Fatsa, 2005, s.69).

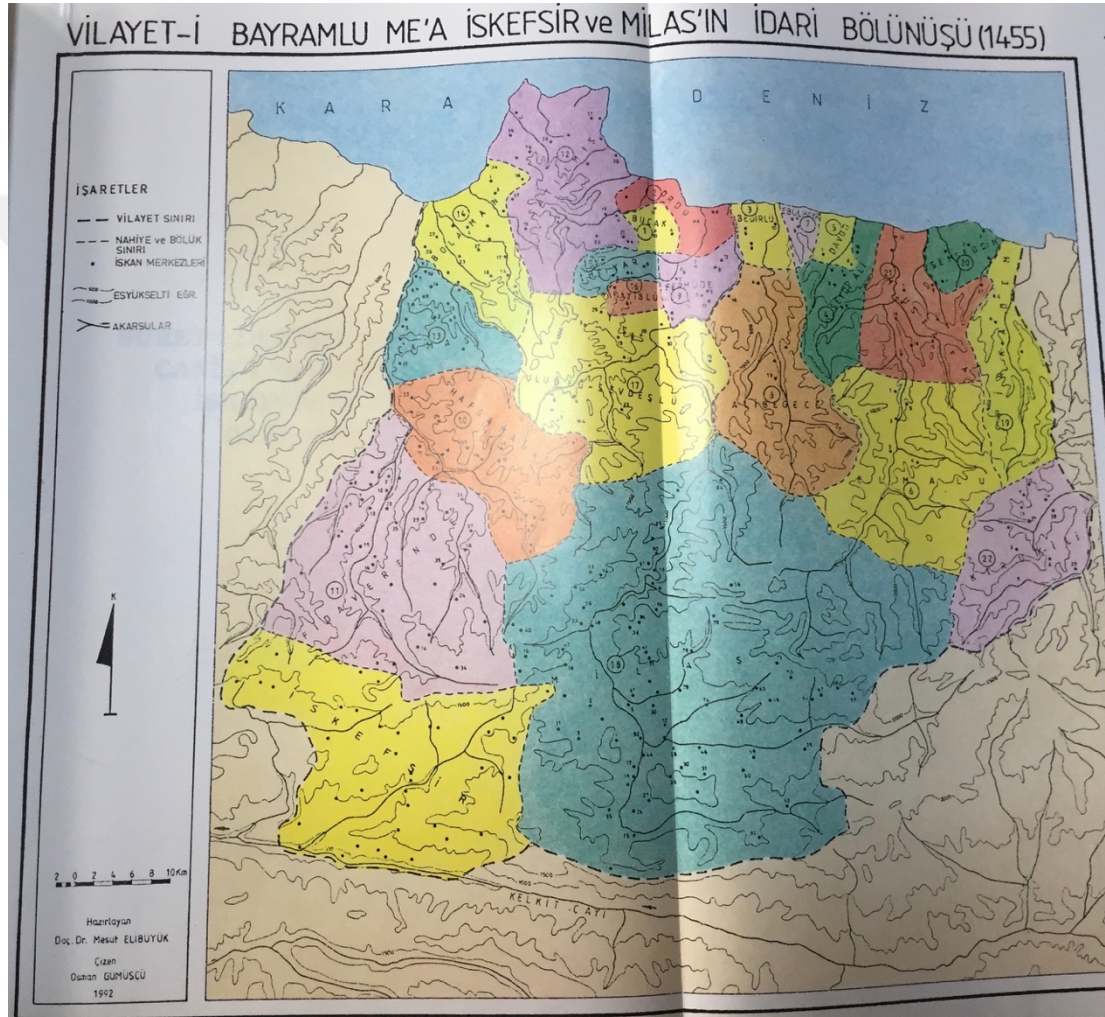
Hacı Emir Bey'in oğlu Süleyman Bey, 1397 yılının ilkbaharında Giresun'u kuşatıp almıştır ("Giresun" maddesi, 1996:79). 1404'te, Trabzon'a gitmek üzere Giresun'dan geçen Katalan elçisi Clavijo, bu sahillerin Türk Beyi Arzemir'in (Hacı Emir olduğu düşünülmektedir) kontrolü altında olduğunu ve on bin atlı askeri bulunduğunu yazmaktadır ("Giresun" maddesi, 1996:79). Hacıemiroğulları Beyliği'nin en çok bilinen hükümdarları Bayram Bey, oğlu İbrahim Bey, torunu Süleyman Bey'dir. Bu nedenle bazı kaynaklarda beyliğin adının Bayramoğulları olarak geçtiği görülmektedir (Fatsa, 2012:6).

1398 yılına gelindiğinde Sultan Yıldırım Beyazıd'ın Amasya ve çevresini Osmanlı Devleti'ne bağladığı sırada, Samsun ve çevresine egemen olan Kubadoğlu Cüneyt Niksar, Çarşamba ve Terme üçgeninde Taceddinoğulları, Ordu ve Giresun'un bir kısmını denetiminde tutan Hacıemiroğulları beyliği, Osmanlı yönetimine bağlılıklarını bildirmişler, ancak ardından bu yörelerin yönetimi yine bu beyliklere bırakılmıştır (Fatsa, 2005:72-73). 1402 Ankara Savaşı'ndan sonra yaşanan Fetret Devri'nde, Anadolu'daki siyasi birlik dağılmış, bu beylikler yeniden bağımsız olarak hareket etmeye başlamışlardır (Fatsa, 2005:72-73).

1455 tarihli Osmanlı tahrir defterlerindeki bilgiler ışığında, Fatih Sultan Mehmet'in 1461 yılında Trabzon'un fethinden önce, Giresun'un Batlama Deresi-Çaldağ ve Kırık nahiyelerini de içine alan, Şebinkarahisar'a kadar uzanan hattın batısında kalan toprakların tamamı Osmanlı yönetimine girmiş ve Canik-i Bayramlı Vilayeti'nin idari taksimatı içinde tahrir edilmiştir (Fatsa, 2005:73-74). Fatih'in Pontus Rum Devleti'ne son vermesinden sonra, bölgenin idari yapısı yeniden şekillendirilerek Trabzon Sancağı kurulmuştur. Giresun sancağına bağlı olarak, Çepni (Giresun) Kazası ve köyleri, Kürtün Kazası ve köyleri, Canik Kazası ve köyleri olarak üç bölge oluşturulmuştur (Fatsa, 2005:73-74).

Osmanlı idari yapısında görülen sistem şu şekilde sıralanabilir; bir havzada toplanan köylere mali/idari açıdan "divan", adli bakımdan da "niyabet" adı verilmiş, "Nahiye" daha çok coğrafi bölgeleri ayırmak için kullanılmıştır (Fatsa, 2005:27). Kazalarda, kadılar adli işlere bakarken, nahiyelerde "naip" denilen yardımcılarını yardımıyla işlerini yürütmektedirler (Fatsa, 2005:27). Aynı anlamdaki divan ve bölük'ün her birinin başına idari yetkili olarak ise divanbaşı atanmaktaydı (Fatsa, 2005:27).

Hacıemiroğulları Beyliği'nin sınırları içinde kalan Niyabet-i Kepsil ve Niyabet-i Kırık, başlangıçta teşkilat yapısına müdahale edilmemiş, ancak zamanla Osmanlı idare sistemine geçilmiştir. 1455 tarihli tahrir defterlerine göre Niyabet-i Kırık tek divan/bölük'ten, Niyabet-i Kepsil ise üç divan/bölük'ten oluşmuştur. Bu iki idari alanın dışında, Elmalu Divanı ile Seydi Ali Kethüda ve Davut Kethüda divan/bölük'leri de Kepsil ve Kırık civarında, Canik-i Bayramlı'ya bağlı olmuştur (Şekil 2.13) (Fatsa, 2005:28).

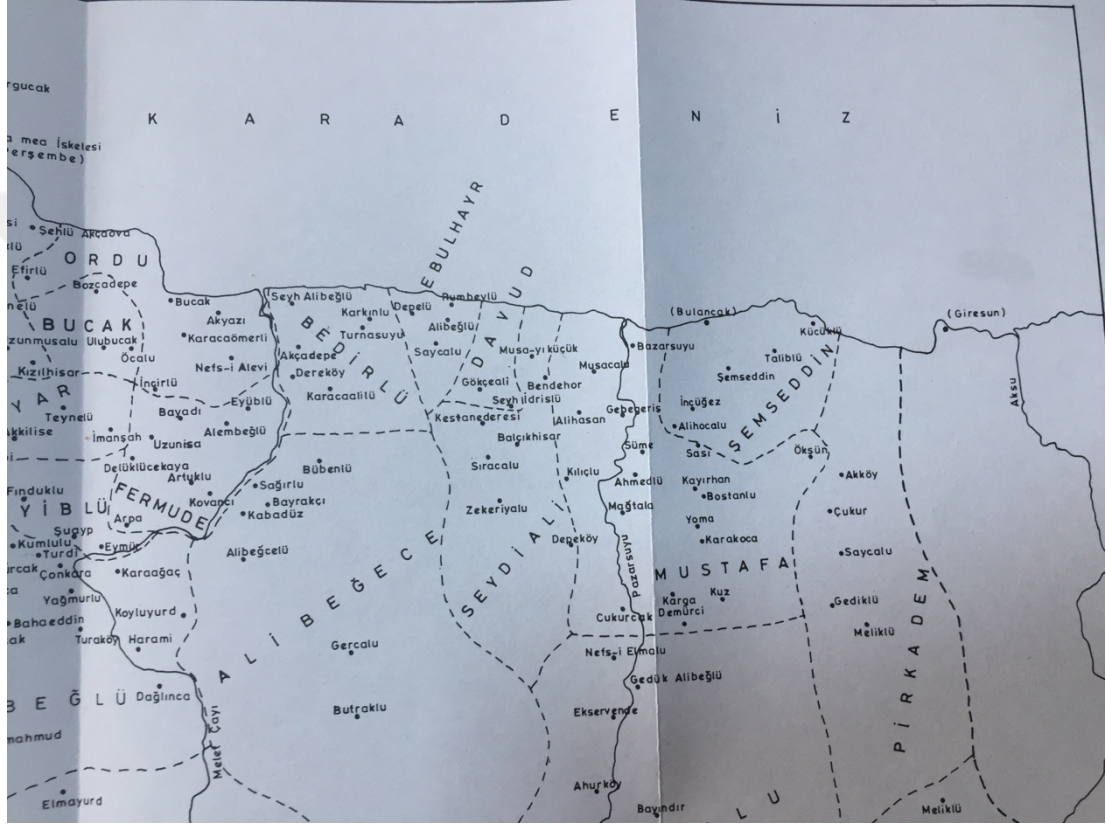
Şekil 2.13: Canik-i Bayramlı il haritası (Yediyıldız, 2002)

Giresun il sınırının batı ucunda yer alan Piraziz ilçesindeki Türklerden önceki tek yerleşmenin, şimdi Kaleyanı Mahallesi olarak bilinen Bendehor Kalesi ve çevresi olduğu düşünülmektedir (Fatsa, 2012:7). Ancak bu konuyu destekleyebilecek yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Yerleşimin tarihine ilişkin en eski tarihli belgeler, 15. yüzyıl ortalarında düzenlenmiş olan tahrir⁸ defterleridir ki buna göre 1455 tarihinde, ilçenin bulunduğu bölgede oluşturulan iki adet idari bölge, Pazarsuyu Deresi'nden başlayarak, batıda Abdal Deresi'ne, güneyde Bozat'ı içine alacak şekilde genişleyerek, Kozlar Kalesi'ne kadar ulaşmaktaydı (Fatsa, 2012:7). Söz konusu bu idari birimlerden biri Davut Kethüda Bölüğü, diğeri ise Seydi Ali Kethüda Bölüğü'dür (Fatsa, 2012:7). Bu iki divanbaşının, Hacıemiroğlu Beyliği'nin komutanları olduğu ve bulundukları bölgeye isimlerinin verildiği tahmin edilmektedir (Şekil 2.14) (Fatsa, 2005:446).

Bozat Divanı, 1455 tarihli tahrir defterlerinde belirtildiği üzere "*Bölük-ü Seydi Ali Kethüda Divanbaşı-yı Bozat*" şeklinde 10 karye yani köyden oluşan bir divanlıktır (Fatsa, 2005:446). Bu köyler, Kızılev, Sıracalı, Kutlulu, Batanlı, Depeköy, Kocacık, Sondullu, Zekeriyalı, Balçık-Hisar ve Bendehor şeklinde kayıt edilmiştir (Şekil 2.15) (Fatsa, 2005:446). Bendehor köyü eski bir yerleşim yeri olması ve kalenin varlığı ile dikkati çekmektedir. O dönemde gayrimüslimlerin de yer aldığı, hatta 1455 tahrir defterlerinde belirtildiği üzere 24 gayrimüslim erkek nüfustan bazılarının Türk ismi taşıdığı bilinmektedir (Fatsa, 2012:8). 1547'de nüfusun tamamının Müslüman olması, köydeki sosyal yapının değiştiğini göstermektedir (Fatsa, 2012:8).

⁸ Tahrir kaydetme, kayıt ya da tescil, deftere geçirme; kadastrodur. Osmanlı Devleti'nde vergi işleriyle uğraşanların, toprak sahiplerinin kaydedildiği bir defterdir. Fatih Sultan Mehmet döneminde itibaren uygulanmıştır. Fethedilen bölgenin parselasyonu ve bölgede yaşayanlar da bu deftere kaydedilir.

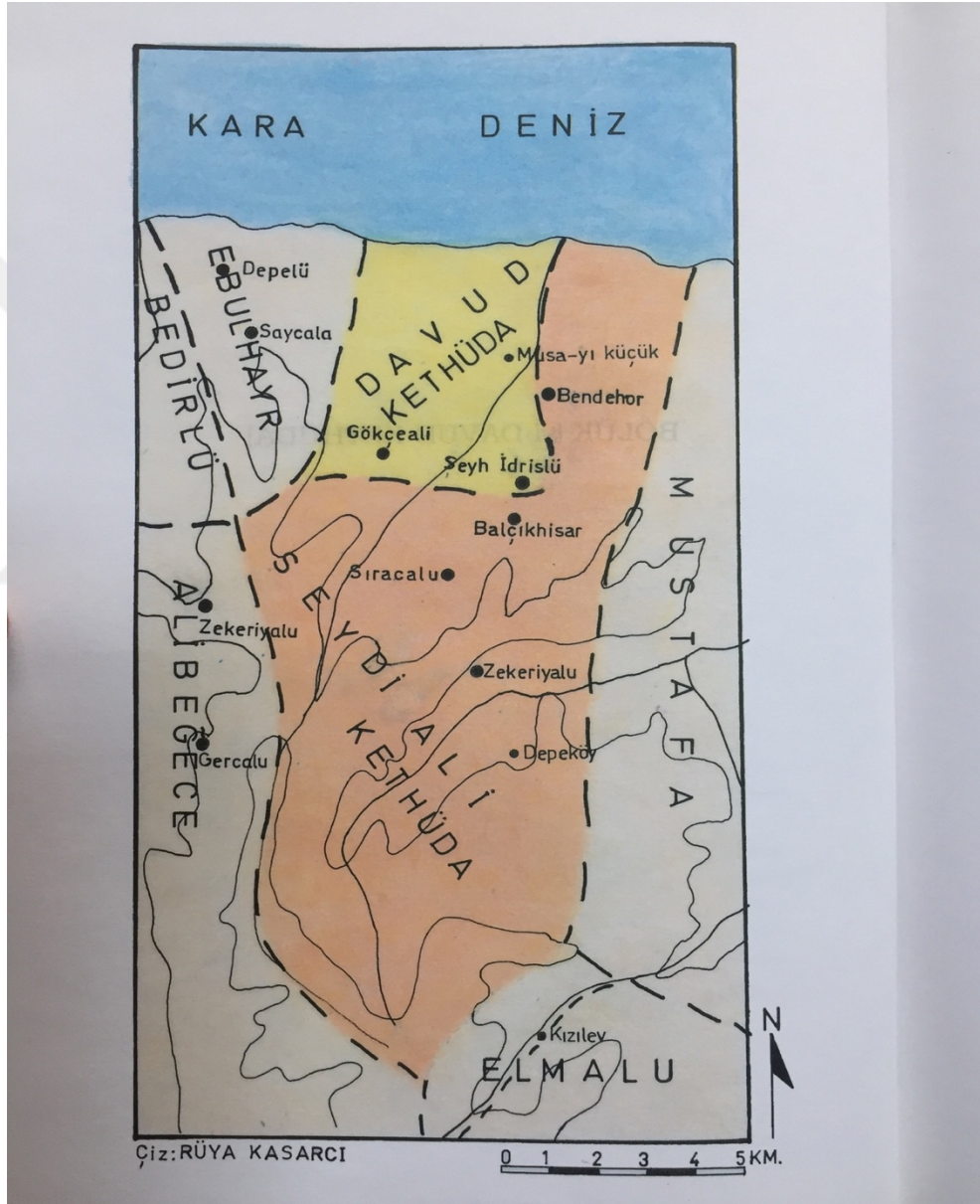
Piraziz çevresindeki Bendehor Kalesi ve Abdal İskeleyi gibi yerler, 1455 tarihli tahrir defterlerinde “*Bölük-ü Davut Kethüda*” denilen idari merkezin içinde 8 köy olarak teşkilatlandırılmıştır (Fatsa, 2005:447). Bunlar Gökçeali, Bilmişlü, Musay-ı Küçük, Bayramşah, Bayramşah-ı Küçük, Şeyh İdrislü, Bozcatepe ve Kayabaşı olarak kaydedilmiştir (Fatsa, 2005:447). “*Beğmiş oğlu Davut Kethüda*” tarafından oluşturulan bu divan, vergi defterinde “*Bölük-ü Davut Kethüda veled-i Beğmiş, Tabii Bendehor*” şeklinde geçmektedir (Şekil 2.15) (Fatsa, 2005:447).

Şekil 2.14: Canik-i Bayramlı İl Haritası II (Yediyıldız, 2002)

Özellikle 1455’te, Küçük Musa köyünün timar hissesinde pay sahibi olduğu belirtilen İbrahim oğlu Pir Aziz adlı şahsın varlığı dikkat çekmektedir (Emecen, 2005:94). Ayrıca Şeyh Cemal adlı bir dervişin kardeşi olduğu belirtilen ve yine timar sahibi olarak kayıtlara geçen Pir Aziz adını taşıyan şahsın da aynı kişiye işaret edebileceği ve yerleşime ismini vermiş olabileceği düşünülmektedir (Emecen, 2005:94). Emecen’e göre, yörede Pir Aziz ve Şeyh İdris türbelerinin oluşu, sahildeki Abdal adlı yerleşim merkezinin adına da ışık tutmaktadır (Emecen, 2005:94). “Abdal” adı şeyh ve dervişler için kullanılan bir tabirdir.

Bu nedenle “Abdal” adının söz konusu olan şeyh veya dervişlerle olan bağından ileri gelebileceği düşünülmektedir (Emecen, 2005:96). Bir kıyı yerleşimi olan Piraziz’in oluşmasında etkili olan diğer yerleşme birimleri, Şıhlı diğer adıyla Şeyh İdris köyü ve Gökçeali köyü’dür. Şeyh İdris köyü, Osmanlı döneminde bir derviş yerleşkesi niteliğindedir (Emecen, 2005:96).

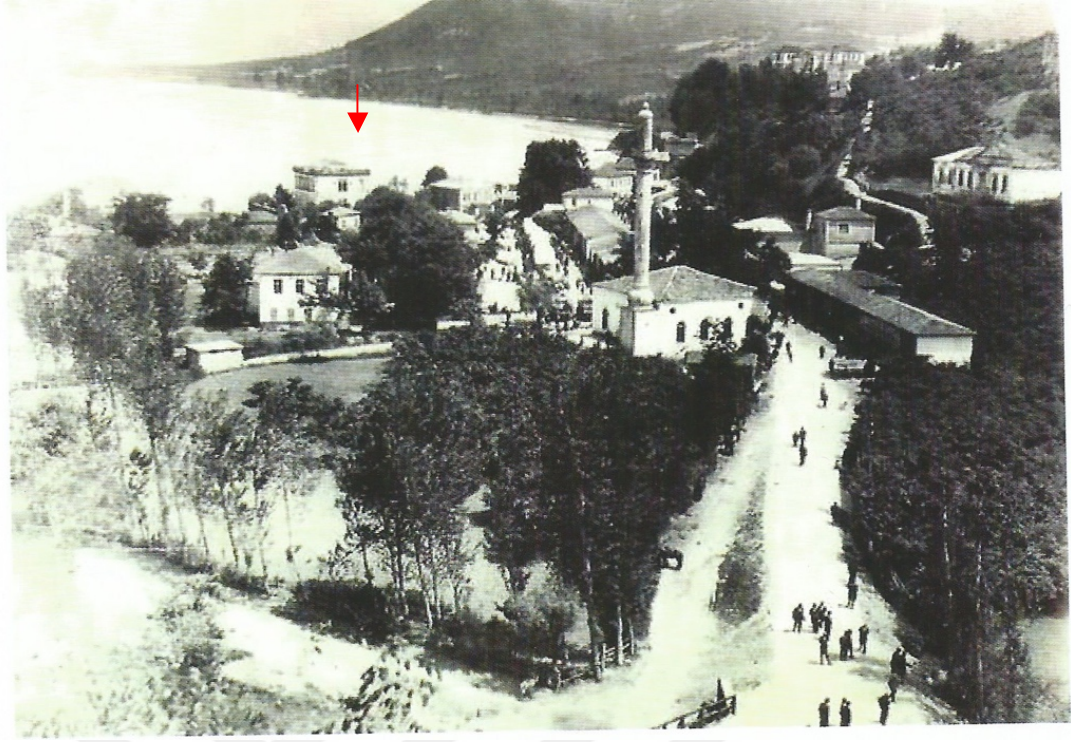

Şekil 2.15: Beğmiş oğlu Davut Kethüda ve Seydi Ali Kethüda haritası (Yediyıldız, 2002, s.142)

Piraziz'in sahilindeki Abdal İskelesi'nin gelişimi konusunda ise 15. ve 16. yüzyıllara ait tahrir kayıtlarında bir bilgi bulunamamış, 1594 ve 1595 yıllarına ait Karadeniz kıyılarındaki iskeleler ile ilgili listede de adına rastlanmamıştır (Emecen, 2005:97). 1836 senesinde buraya gelen seyyah Hamilton, “Abdar” olarak kaydettiği iskelenin bulunduğu yerde bir süre dinlendiğini belirtmiştir (Emecen, 2005:97). Bu iskelenin bulunduğu mevki, yakın köylerin bir pazar yeri durumundaymış. O dönemde kayıkların yanaştığı bu iskeleye yakınlığı pazar yerinin konumunu anlamlı kılmaktadır. Nitekim Piraziz'in 19. yüzyıl başlarına ait fotoğraflarında, bu iskele, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın önünde, denize doğru uzanan ahşap bir iskele olarak gözükmemektedir (Şekil 2.16) (Emecen, 2005:98). Abdal İskelesi'nde pazar kurulmasına karar verilmesiyle, burada Tiralizade Ali Efendi tarafından, 1870 tarihinde bir cami inşa ettirilmiştir (Şekil 2.17) (Emecen, 2005:99). Giresun Şer'riye Sicilleri'nde 7 Kasım 1870 tarihinde, camiye imam tayini istendiği kayıtlara geçmiştir (Emecen, 2005:99). Sahilde, iskelenin gerisinde 1906-1908 yılları arasında Hasan Bey Konağı'nı yaptıran, yörenin önde gelen eşraflarından olan Tiralizadeler'in Piraziz'in gelişiminde önemli pay sahibi oldukları açıktır (Emecen, 2005:99).

Şekil 2.16: İskele ve Tiralizade Hasan Bey Konağı (Fatsa, 2012, s.22)

Şekil 2.17: Eren (Abdal) Camii ve Tiralizade Hasan Bey Konağı (Fatsa, 2012, s.26)

Doğu Karadeniz sahil yerleşkelerinin birçoğundaki gelişmelere paralel olarak bölgenin dış ticarete açılmasının sonucunda, 1860 yılında, Abdal İskelesi'nde bir gümrük oluşturulduğu ifade edilmektedir (Emecen, 2005:99). O dönemde Abdal İskelesi olarak anılan ve 1830'larda, Pazarsuyu kazasına bağlı bir nahiye durumunda olan Piraziz, 1850'de yine Ayvasıl nahiyesi ile birlikte Pazarsuyu kazasına bağlıydı (Emecen, 2005:100). 1852'de ise, Ordu iline bağlı Piraziz kazası olarak anılmaya başlandı (Emecen, 2005, s.100). Piraziz'in kaza olması kısa sürdü ve 1856'da, burası yine nahiye olarak kaydedildi (Emecen, 2005:100). Giresun Sancağı'nın nahiye birimleri oluşturulurken, 1866'da Piraziz bir nahiye olarak sancağa bağlandı. 1868'de ise Giresun kaza olarak Trabzon'a bağlandığında, buraya tabi olan nahiyeler arasında Piraziz yer almadı ve Akköy (Bulancak) nahiyesi içinde kaldı (Emecen, 2005:100). Giresun kazasının idari olarak Sivas eyaletine geçmesi ve Şebinkarahisar livasına bağlanması sonrasında, Piraziz'in Akköy nahiyesinden ayrılarak ayrı bir nahiye olması kabul edilmiştir (Emecen, 2005:100). Bu konudaki müracaat 23 Kasım 1876 tarihinde yapılmış, Mayıs 1877 tarihinden itibaren Piraziz, resmen nahiye olmuştur (Emecen, 2005:101). 1888 yılına ait Salname'de ise Tiralizade Abdullah Bey'in Piraziz'in belediye başkanı olarak nahiye meclisinde bulunduğunun

belirtilmiş olması, burada belediye teşkilatının varlığına işaret etmektedir (Emecen, 2005:101-102). Ardından Cumhuriyet döneminin başında, Piraziz Giresun'a bağlı bir nahiye durumundayken, 1934'te Bulancak kaza statüsü kazanınca, Piraziz buraya bağlı bir bucak haline dönüştü (Emecen, 2005:104). Piraziz bucağı, 11 Mart 1987 tarihinde ilçe olmak için müracaatta bulunmuş, 19 Haziran 1987 gün ve 3392 sayılı kanunla 16 Ağustos 1988 tarihinde ilçe statüsü kazanmıştır (Işık, 2008:12).

2.3 Piraziz'in Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısı

15. yüzyılın ikinci yarısından sonra, Osmanlılar'ın egemenliğine giren Piraziz'in, gayrimüslim köyü Bendehor ise 1485'ten sonra ihtidalarla⁹ ve göçlerle önemli bir sosyal değişim geçirmiştir (Emecen, 2005:95). Ardından 1768-1774 senelerinde Osmanlı İmparatorluğu'nun İran, Kafkasya ve Kırım'da Rusya ile girdiği savaşlarda bu bölgelere yakınlığından dolayı asker ihtiyacının Karadeniz'den sağlanması sebebiyle bölgedeki genç nüfus azalmıştır (Fatsa, 2012:11). Cumhuriyet döneminin başında yaşanan mübadele ile bölgenin sosyal çehresi yeniden önemli bir değişim yaşamıştır. 1950'li yıllardan sonra iş bulma, eğitim gibi nedenlerle bölge gerek yurtiçinde büyük kentlere, gerekse yurtdışına göçler vermiştir (Fatsa, 2012:12).

Piraziz'in sosyal ve kültürel yapısı, Giresun'un sahil şeridindeki neredeyse bütün ilçeleri ile benzerlikler göstermektedir. Giresun ilçelerinin büyük bir bölümünde, bir Türkmen geleneği olan yaz aylarında yaylaya, kış aylarında kışlaklara yani "Canık" olarak adlandırılan köylere göç edilmektedir. Ama Piraziz ilçesinin kendine ait bir yaylası olmadığı için, Bulancak'a bağlı yaylalara çıkılmaktadır. 1455 tahrir defterlerindeki kayıtlardan da anlaşıldığı üzere, Piraziz'in ekonomisinde tarım ve hayvancılık her zaman önemli bir yere sahip olmuştur (Fatsa, 2012:78-87). Tarım, Piraziz'in genelinde eğimli arazi özelliklerine sahip olmasından dolayı, beden gücüne dayalı bir emek istemektedir. Piraziz ilçesinin, en büyük tarım ürünü fındıktır, iç kesimlerde mısır, sebze ve meyve de yetiştirilmektedir.

⁹ Gayrimüslimlerin dininden dönerek müslüman olması

Özellikle son yıllarda, Piraziz’de yetişen elma ün kazanmış, balıkçılık ve arıcılık ön plana çıkmıştır (Fatsa, 2012:78-87). Bir sahil kasabası olmasına karşın, balıkçılık faaliyetlerine tahrir kayıtlarında neredeyse hiç rastlanmadığı belirtilmiştir (Fatsa, 2012:78-87). Bugün Piraziz sahilinde bir balıkçı barınağı bulunmakta, küçük çaplı balıkçılık faaliyetleri sürdürülmektedir. Yörenin, geleneksel taş ve ahşap malzemelerden inşa edilmiş köy evleri, dört veya altı direk üzerine yapılmış tahıl ambarları olan serenderleri, evlerin bahçesinde yapılmış taş fırınları, dere yataklarına kurulmuş değirmenleri, yayla ve köy yollarında sıkça rastlayabileceğiniz çeşmeleri başlıca geleneksel mimari özellikleridir (Fatsa, 2012:58-63).

2.4 Piraziz’in Anıtsal ve Sivil Mimari Örnekleri

Piraziz ilçesinin kültür envanteri incelendiğinde, 1990 ile 2011 yılları arasında 10 adet tescil kaydına ulaşılmıştır. Bunlardan bir tanesi arkeolojik sit alanı, ikisi tabiat varlığı, sekizi kültür varlığıdır. Kültür varlıklarından ikisi dini yapı, beşi ise sivil mimarlık örneğidir (Şekil 2.18) (İltar, 2014, s.235).

Arkeolojik Sit Alanları	Dini Yapılar	Sivil Mimari
Bendehor Kalesi	Eren (Abdal) Camisi Gedikalizade (Maden) Camisi Şeyh İdris Cami ve Türbesi Şihkiran (Eski) Camisi	Tiralizade Hasan Bey Konağı Tiralizade Osman Bey Konağı Tiralizade Behçet Bey Konağı Tiralizade Halis Bey Konağı Tiralizade Hüseyin Bey Konağı Tiralizade Emin Bey Konağı Tuncay Akınsal Konağı

Şekil 2.18: Piraziz ilçesindeki tescilli yapılar listesi (İltar, 2014:235).

Bendehor (Mendehorya) Kalesi

İlçe	: Piraziz
Mahalle/Köy	: Kaleyanı Mahallesi
Kadastral Durum	: Pafta: 10 / Parsel: 321
Karar/ Tarih	: 29.04.2011 / 3392
Yapım Yılı	: Bilinmiyor
Tescil Tipi	: Arkeolojik Sit Alanı

Şekil 2.19: Bendehor (Mendehorya) Kalesi (İltar, 2014:236)

Piraziz'in Kaleyanı ile Ayıkış mahalleleri arasında bulunan Bendehor diğer adıyla Mendehorya Kalesi'nin, Abdal İskelesi'ni gözetlemek amacıyla kurulduğu düşünülmektedir (Fatsa, 2012:20). Kalenin yapıldığı tarihe ilişkin net bir bilgi olmamasına rağmen, bölgenin Türk boylarının egemenliğine geçmesinden önce yapıldığı bilinmektedir (Fatsa, 2012:20). Sonraki dönemlerde, kalenin her zaman olmasa da, bazen sahilin ve çevre köylerin güvenliğini sağlamak amaçlı kullanıldığını gösteren bilgiler mevcuttur (Fatsa, 2012:20). 1455 ve 1485 yıllarına ait vergi kayıtlarına göre, Piraziz çevresinde, gayrimüslimlerin yoğunlukla yaşadığı iki köyden birisi olan Bendehor Köyü'nün, Piraziz ilçesi için önemli bir merkez niteliği taşıdığını söylemek mümkündür (İltar, 2014:236). Ancak günümüzde, nüfusun daha çok sahilde, Abdal İskelesi ile Eren Camii etrafında yoğunlaşması nedeniyle merkezi olma özelliğini yitirmiştir. Bugün kaleden geriye bazı kalıntılar kalmıştır. (Şekil 2.19) (İltar, 2014:236).

Eren (Abdal) Camii

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Merkez
Kadastral Durum	: Bilinmiyor
Karar / Tarih	: Tescil kaydı yoktur.
Yapım Tarihi	: 1870
Yaptıran	: Tiralizade Ali Efendi
Yapı Tipi	: Dini yapı

Şekil 2.20: Eren (Abdal) Camii (Parlakyıldız,2017)

Günümüzde, Piraziz ilçesinin bir merkezi niteliğini taşıyan Eren Mahallesi'ne de adını veren Eren Camii, 1869 yılında, Tiralizade Ali Efendi tarafından yaptırılmıştır (Emecen, 2005:99). Halk arasında birçok farklı isimle anılmaktadır. İlk zamanlar yaptıran kişinin adıyla Tiralı Camii, bölgede kurulan pazara ithafen İskele Pazarı Camii, yörenin 15. yüzyıl ortalarında ise, merkezi Ordu iline bağlı Turnasuyu mevkiinde bulunan Samid Abdal Tekkesi'ne bağlı dervişlerin nedeniyle Abdal Camii olarak anılmaktadır (Fatsa, 2012:25). Kârgir yapı tekniği ile inşa edilmiş olan cami, kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. Cami içten ahşap tavan, dıştan çinko saca kaplı ve dört omuzlu kırma çatı ile örtülüdür (Şekil 2.20).

Gedikalizade (Maden) Camii ve Haziresi

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Maden Köyü
Kadastral Durum	: Bilinmiyor
Karar / Tarih	: Bilinmiyor
Yapım Tarihi	: 1906
Yaptıran	: Gedikalizade Hacı Ahmet Ağa
Yapı Tipi	: Dini Yapı

Şekil 2.21: Gedikalizade (Maden) Camii ve Haziresi (İltar, 2014:238)

Yapının yapım yılına ilişkin bilgiye, giriş kapısı üzerinde yer alan kitabeden ulaşılmaktadır. Buna göre cami ilk olarak Gedikalizade Hacı Ahmet Ağa tarafından 1906 (1322 R.) yılında yaptırılmıştır (İltar, 2014:238). Kârgir yapım tekniğinde inşa edilen yapı, kuzey-güney doğrultusunda kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Cami, içten ahşap tavanlı, dıştan çinko sac kaplı dört omuzlu kırma çatı ile örtülüdür. Caminin doğu cephesinde üç adet alt, üç adet üst, batı cephesinde iki adet alt, iki adet üst sıra penceresi yer almaktadır. Güney cephesinde ise alt seviyede bir adet penceresi vardır (Şekil 2.21).

Şeyh İdris Camii ve Türbesi

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Gökçeali köyü
Kadastral Durum	: Bilinmiyor
Karar / Tarih	: Bilinmiyor
Yapım Tarihi	: 1918
Yaptıran	: Şeyh İdris
Yapı Tipi	: Dini yapı

Şekil 2.22: Şeyh İdris Camii ve Türbesi (İltar, 2014:240)

Giriş kapısı üzerinde yer alan kitabeye göre cami ilk olarak Şeyh İdris tarafından yaptırılmıştır. Bölgenin türk yerleşimine açılmasıyla buraya geldiği anlaşılan Şeyh İdris'in 1399'da vefat ettiği bilinmektedir. İlk inşası bu yıllarda olduğu tahmin edilen yapı yine aynı kitabeye göre 1800'lü yıllarda yeniden inşa edilmiştir (İltar, 2014, s.240).

Cami, kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. Yapının tarihi dokusu, sonradan yapılan müdahalelerle önemli ölçüde zarar görmüştür. Yapı, içten ahşap tavan, dıştan çinko kaplı dört omuzlu kırma çatı ile örtülüdür. Türbe Şeyh İdris Camii'nin güneydoğu köşesinde yer almaktadır (Şekil 2.22).

Şihkiran (Eski) Camii

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Nefsipiraziz Köyü Papar Mevkii
Kadastral Durum	: Parsel : 528
Karar / Tarih	: 16. 11.2011 / 3392
Yapım Tarihi	: Bilinmiyor
Yaptıran	: Bilinmiyor
Yapı Tipi	: Dini yapı

Şekil 2.23: Şihkiran (Eski) Camii (İltar, 2014, s.242)

Bu caminin ne zaman inşa ettirildiği bilinmemekle birlikte, 1831 tarihinden önce yaptırıldığı söylenmektedir (İltar, 2014, s.242). Kârgir yapım tekniğinde inşa edilen cami, kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. Cami, içten ahşap tavan, dıştan çinko sac kaplı dört omuzlu kırma çatı ile örtülüdür (Şekil 2.23).

Tiralizade Hasan Bey Konağı

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Merkez
Kadastral Durum	: Pafta: 2 Parsel 1028
Karar / Tarih	: 11. 10. 1990 / 857
Yapım Tarihi	: 1908
Yaptıran	: Tiralizade Hasan Bey
Yapı Tipi	: Sivil mimari

Tiralizade Hasan Bey Konağı, Geç Osmanlı dönemi yapısıdır. 20. yy. döneminin Türk evi geleneksel sivil mimari özellikleri taşıyan konak, dikdörtgen planlı, bodrum kat üzeri iki katlı olarak, yığma kesme taş, yığma moloz taş ve yığma tuğladan, kargir sistemde inşa edilmiştir.

Konak, yaklaşık 700 m² alana sahip geniş bir bahçe içinde yer almaktadır. Yığma taş duvarlar ile çevrili bahçenin kuzey ve güney yönlerinde iki girişi bulunmaktadır. Konağın güney yönündeki, Ordu caddesinden geçilen kemerli ve iki kanatlı giriş birincil, kuzey yönündeki çıkmaz sokaktan geçilen iki kanatlı giriş ikincil niteliktedir. Bu teze konu olan Tiralizade Hasan Bey Konağı ilerleyen bölümlerde detaylı olarak anlatılacaktır. (Şekil 2.24)

Şekil 2.24: Tiralizade Hasan Bey Konağı (Fatsa, 2012:25)

Tiralizade Osman Bey Konağı

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Merkez
Kadastral Durum	: Pafta: 2 Parsel: 1028
Karar / Tarih	: 11. 10. 1990 / 857
Yapım Tarihi	: 1926
Yaptıran	: Tiralizade Ali Ağa Oğlu Osman Bey
Yapı Tipi	: Sivil mimari

Şekil 2.25: Tiralizade Osman Bey Konağı (İltar, 2014:245)

Piraziz ilçesinin Eren Alt Mahallesinde taş duvar ile çevrili geniş bir bahçe içerisinde yer alan konak, bodrum üzeri iki katlıdır. Bodrum ve birinci katlar kârgir yapıım tekniğinde inşa edilmiş olup, üst kat ahşap çatıklı bağdadi teknikle ile inşa edilmiştir. Kıрма çatı ile örtülü olan konağın içerisine girilememiştir. Yapının ön cephesi olan güney cephesinin ortasında giriş bölümü yer almaktadır. Dikdörtgen formlu ve düz atkı taş açıklıklı giriş bölümünde metal iki kanatlı özgün bir bulunmaktadır. Girişin iki yanında ikişer adet pencere bulunmaktadır. Giriş üzerinde dikdörtgen formlu çıkma yer almaktadır. Çıkmanın önde iki, yanlarda birer penceresi bulunmaktadır. Ayrıca doğu cephesinde de güney cephedekine benzere bir çıkma bulunmaktadır (Şekil 2.25) (İltar, 2014:245).

Tiralizade Behçet Bey Konağı (Ferruh AYDIN)

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Merkez
Kadastral Durum	: Bilinmiyor
Karar / Tarih	: Bilinmiyor
Yapım Tarihi	: 1921-1922
Yaptıran	: Süleyman Ağa Oğlu Behçet Bey
Yapı Tipi	: Sivil mimari

Şekil 2.26: Tiralizade Behçet Bey Konağı (Ferruh AYDIN) (İltar, 2014:246)

Piraziz ilçesinin Eren Üst Mahallesinde Cahit Tirali Sokaktataş duvar ile çevrili geniş bir bahçe içerisinde yer alan konak, bodrum üzeri iki katlıdır. Bodrum ve birinci katlar kâgir (yığma taş), üst kat ahşap çatıklı bağdadi tekniğinde inşa edilmiştir. Ancak sonraki dönemlerde üst kat tuğla malzeme ile değiştirilmiştir. Günümüzde niteliksiz bir restorasyon müdahalesi ile özgün yapısı zarar görmüştür (Şekil 2.26) .

Tiralizade Halis Bey Konağı (Mustafa Tirali Furtun Veraseleri)

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Merkez
Kadastral Durum	: Eren Üst Mahalle, Cahit Tirali Sokak No 35
Karar / Tarih	: Bilinmiyor
Yapım Tarihi	: 1919
Yaptıran	: Tiralizade Ali Ağa Oğlu Halis Bey
Yapı Tipi	: Sivil mimari

Şekil 2.27: Tiralizade Halis Bey Konağı (Mustafa Tirali Furtun Veraseleri)

Piraziz ilçe merkezi Eren Üst Mahallesi Cahit Tirali Sokaktan girilen taş duvar ile çevrili geniş bir bahçe içerisinde yer almaktadır. Konak, bodrum üzeri iki katlıdır. Bodrum ve birinci katlar kâgir (yığma taş), üst kat ahşap çatki arası taş dolgu tekniği ile inşa edilmiştir. Kıрма çatı ile örtülü olan konağın içerisine girilememiştir. Büyük ölçüde harap durumda olup, yıkılma tehlikesi bulunmaktadır. Yapının ana cephesi olan güney cephesinin ortasında giriş kapısı bulunmaktadır. Girişin doğusunda iki, batısında bir adet penceresi yer almaktadır. Yapının denize yönelmiş kuzey cephesi diğer cephelere göre daha gösterişlidir (Şekil 2.27).

Tiralizade Hüseyin Bey Konağı (Hüseyin Tirali)

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Merkez
Kadastral Durum	: Bilinmiyor
Karar / Tarih	: Bilinmiyor
Yapım Tarihi	: 1920-22
Yaptıran	: Tiralizade Ali Ağa Oğlu Hüseyin Bey
Yapı Tipi	: Sivil mimari

Şekil 2.28: Tiralizade Hüseyin Bey Konağı (Hüseyin Tirali) (Parlakıldız, 2017)

Piraziz ilçe merkezi Eren Üst Mahallesi Cahit Tirali Sokakta yer alır. Taş duvar ile çevrili geniş bir bahçe içerisinde bulunan konak, bodrum üzeri iki katlıdır. Bodrum ve birinci katlar kârgir (yığma taş), ikinci kat yığma tuğla tekniği ile inşa edilmiştir. Yapının ana cephesini teşkil eden doğu cephesinin ortasında giriş yer alır. Dikdörtgen formlu ve düz atkı taş açıklıklı giriş bölümünde metalden iki kanatlı özgün bir kapı yer almaktadır. Yapının kuzey cephesi ortasında iki adet sütun ile taşınan çıkma vardır. Yapının batı cephesi ortasında banyo tuvalet olarak kullanılan sonraki dönem eki bir çıkma vardır. Güney cephesi bodrum katın ortasında bu kata girilen dikdörtgen formlu düz atkı taş açıklıklı ve metalden iki kanatlı bir kapı vardır. Birinci kat doğu yönünde sofadan geçilen balkon, restorasyon sonrası konağın iç mekanına dahil edilmiştir. Ayrıca batı yönünde sonradan inşa edilen tuvalet ve banyolar, plan düzenini bozmuştur (Şekil 2.28).

Tiralizade Emin Bey Konağı (Hikmet Tirali)

İlçesi	: Piraziz
Mahalle/Köyü	: Merkez
Kadastral Durum	: Bilinmiyor
Karar / Tarih	: Bilinmiyor
Yapım Tarihi	: 1920-21
Yaptıran	: Tiralizade Ali Ağa Oğlu Emin Bey
Yapı Tipi	: Sivil mimari

Şekil 2.29: Tiralizade Emin Bey Konağı (Hikmet Tirali) (İltar, 2014:25)

Piraziz ilçe merkezi Eren Üst Mahallesi Cahit Tirali Sokakta yer alır. Taş duvar ile çevrili geniş bir bahçe içerisinde bulunan konak, bodrum üzeri iki katlıdır. Bodrum kat kârgir (yığma taş), birinci kat kısmen kârgir kısmen ahşap çatkılı bağdadi, ikinci kat ahşap çatkılı bağdadi tekniğinde inşa edilmiştir. Yapının içine girilememiştir. Yapı büyük ölçüde harap halde olup, bugün yıkılma tehlikesi bulunmaktadır. Yapının girişi güney cephesi ortasında yer almaktadır (Şekil 2.29).

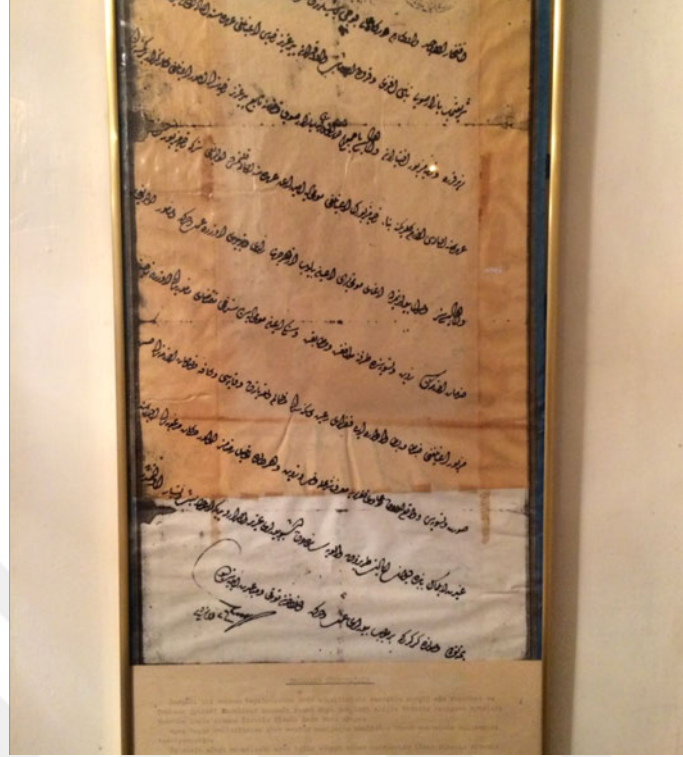
3 TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI

3.1 Tirali Ailesi

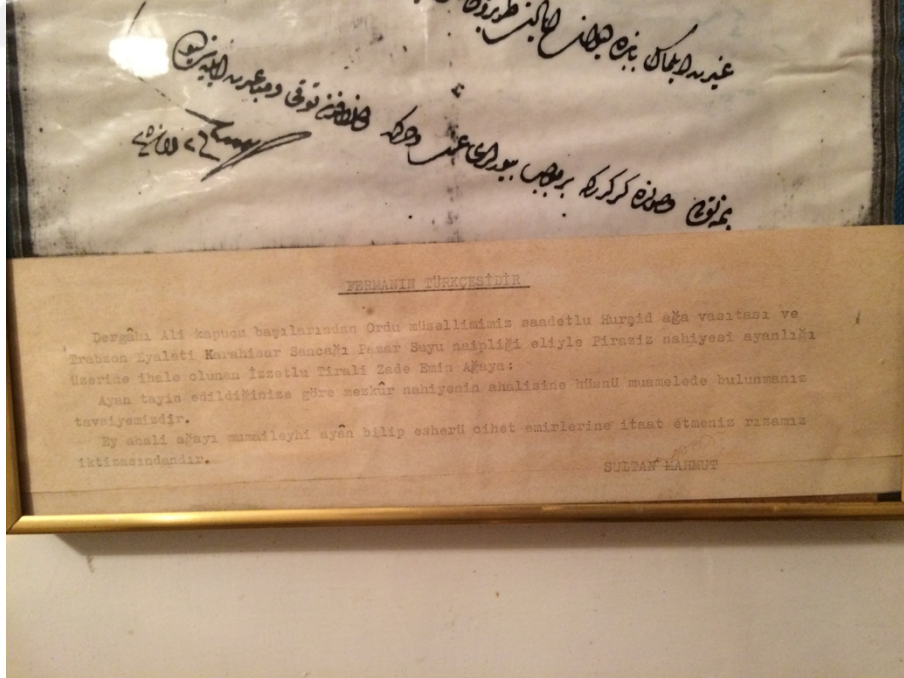
Tirali Ailesi'nin kökenleri Piraziz ve yakın çevresi içinde 16. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Aileden kişilere ait eski mezar taşlarından ve aile büyüklerinden edinilen bilgiler ışığında bu bilgiye ulaşılmaktadır (Hasan Tirali, kişisel görüşme, Mayıs 2017). Tirali Ailesi'nden Tiralizade Emin Ağa, Sultan II. Mahmud'dan Ayan Beyliği beratı almıştır (Şekil 3.1, 3.2). 1834 tarihli bu beratla, Tiralizade Emin Bey'e, padişah adına bölgeyi güvenlik ve adalet içinde yönetme yetkisi verilmiştir. Bu beratla aile içinde "Beylik Fermanı" denmektedir. Tirali Ailesi mensupları o dönemden sonra, bölgenin beyleri olarak anılmışlardır.

Tirali Ailesi, bölgenin sosyal, ekonomik ve politik yaşamında önemli roller üstlenmişlerdir. Osmanlı döneminde belediye başkanlıkları yapmışlar; Kurtuluş Savaşı'nda Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Reisliği yaparak, cephe gerisi teşkilatlar kurarak, hem cepheye asker gönderme, hem bölgenin emniyetini sağlama görevlerini üstlenmişlerdir. Cumhuriyet döneminde dede Hasan Bey, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Piraziz teşkilatı kurucu ve ilk başkanıymış. Aileden birçok kimse milletvekili ve belediye başkanı olmuş, ayrıca sosyal ve ekonomik kuruluşlarda başkanlık ve yöneticilik yaptığı belirtilmektedir.

Piraziz'in kentsel gelişiminde de ailenin çok önemli katkıları olmuştur. Piraziz Merkez Camii, Tiralizade Ali Ağa tarafından Beylik Fermanı'ndan önce 1870 tarihinde yaptırılmıştır. Piraziz sahilinde yer alan Hasan Bey Konağı, kuzey yönünde yer alan Osman Bey konağı, güneydoğu yönünde, üst mahallede bulunan beş konak ise 1920'li yıllarda, Tirali Ailesi'ne mensup kişilerce inşa edilmiştir. Bunların dışında çarşıdaki birçok dükkân, ilk fındık kırma fabrikası, Tirali Ailesi tarafından yaptırılmıştır.

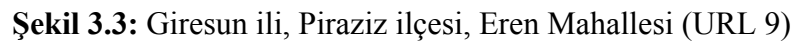

Şekil 3.1: Tiralizade Emin Ağa'ya 1834 yılında verilen Ayanlık Beratı

Şekil 3.2: Tiralizade Emin Ağa'ya 1834 yılında verilen Ayanlık Beratı

Tiralizade Hasan Bey Konağı, Piraziz ilçesi, Eren Mahallesi, Kireç Kuyusu mevkiinde bulunmaktadır (Şekil 3.3). Belediye hâlihazır planlarında yapı, 2 pafta, 1028 parselde yer almaktadır. Ancak Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde 456 ada 3 parsel olarak gözükmektedir. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün sorgusunda parsel 1,143.26 m² alana sahiptir (Şekil 3.4 , 3.5).

Parsel Bilgileri	
Öznitelik	Panorama Geometri
Taşınmaz Kimlik No	67374040
İl	Giresun
İlçe	Piraziz
Mahalle/Köy	Eren
Ada	456
Parsel	3
Tapu Alanı	1,143.26 m2
Nitelik	Arsa
Mevkii	Kireç kuyusu
Pafta	G40-A-03-D-3-D

Şekil 3.5: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nden alınan parsel bilgileri (URL 11)

3.3 Yapının Tarihçesi

Tiralizade Hasan Bey Konağı'na dair herhangi bir yazılı belge yoktur. Ancak yapı sahipleri ile yapılan görüşmeler sonucunda, 1904-1905 yıllarında yapımına başlandığı, inşaatın iki buçuk, üç yıl sürdüğü ve inşaatın 1908 yılında tamamlandığı öğrenilmiştir. Yapı sahibinden edinilen bilgiler ışığında, isimleri bilinmemekle birlikte o dönemin önemli taş ve inşaat ustaları konağın inşasında çalışmıştır. Tirali Ailesi büyükleri tarafından, ustaların gayrimüslim oldukları ve seferberlikte ülkeyi terk ettikleri rivayet edilmektedir. Konağın, 1834 tarihli Sultan II. Mahmud'a ait fermana göre Piraziz nahiyesi ayanlığına (devletin, asker ve vergi toplama işlerini üstlenen toprak ağası) getirilen Tiralizade Emin Ağa'nın ailesinden Tiralizade Hasan Bey tarafından yaptırıldığı belirtilmiştir. Yapı, 1939 Erzincan depreminde büyük hasar görmüş, 1930'lu yıllarda çekilmiş eski fotoğraflarında görülen saçak üstündeki taş süslemeleri yıkılmıştır (Şekil 3.6). Yapı, Beyler Konağı olarak, 11.10.1990 tarihinde 857 nolu karar ile Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tescil edilmiştir (Şekil 3.7). Bugün halen, Hasan Tirali ve ailesi tarafından konut olarak kullanılmaktadır.

3.4 Genel Tanım

Tiralizade Hasan Bey Konağı, Geç Osmanlı dönemi yapısıdır. Dönemin sivil mimari özelliklerini yansıtan konak, dikdörtgen planlı, bodrum kat üzeri iki katlı olarak, kârgir sistemde inşa edilmiştir.

Konak, yaklaşık 700 m² alana sahip geniş bir bahçe içinde yer almaktadır. Taş yığma duvarlar ile çevrili bahçenin kuzey ve güney yönlerinde iki girişi bulunmaktadır. Konağın güney yönündeki, Ordu Caddesi'nden geçilen kemerli giriş birincil, kuzey yönündeki çıkmaz sokaktan geçilen giriş ikincil niteliktedir. Bahçenin içinde yedisi meyve olmak üzere toplam on adet ağaç bulunmaktadır.

Bahçesi gibi, konağın da iki adet girişi bulunmaktadır. Konağın güney yönündeki ana girişine çift kollu simetrik iki merdivenle ulaşılmaktadır. Ana girişin bulunduğu bu cephe ayrıca, konağın Ordu Caddesi'ne bakan en süslü cephesidir. Güney cephesi, ana giriş önündeki çift kollu merdivenin sahanlığı üstünde çıkma yapan bir balkonla daha da vurgulanmaktadır. Konağın, ikinci girişi kuzey yönünden tek kollu merdivenler ile zemin kattan ulaşılan giriştir. Bodrum kata ulaşım, konağın güney yönünde merdiven sahanlığı altındadır.

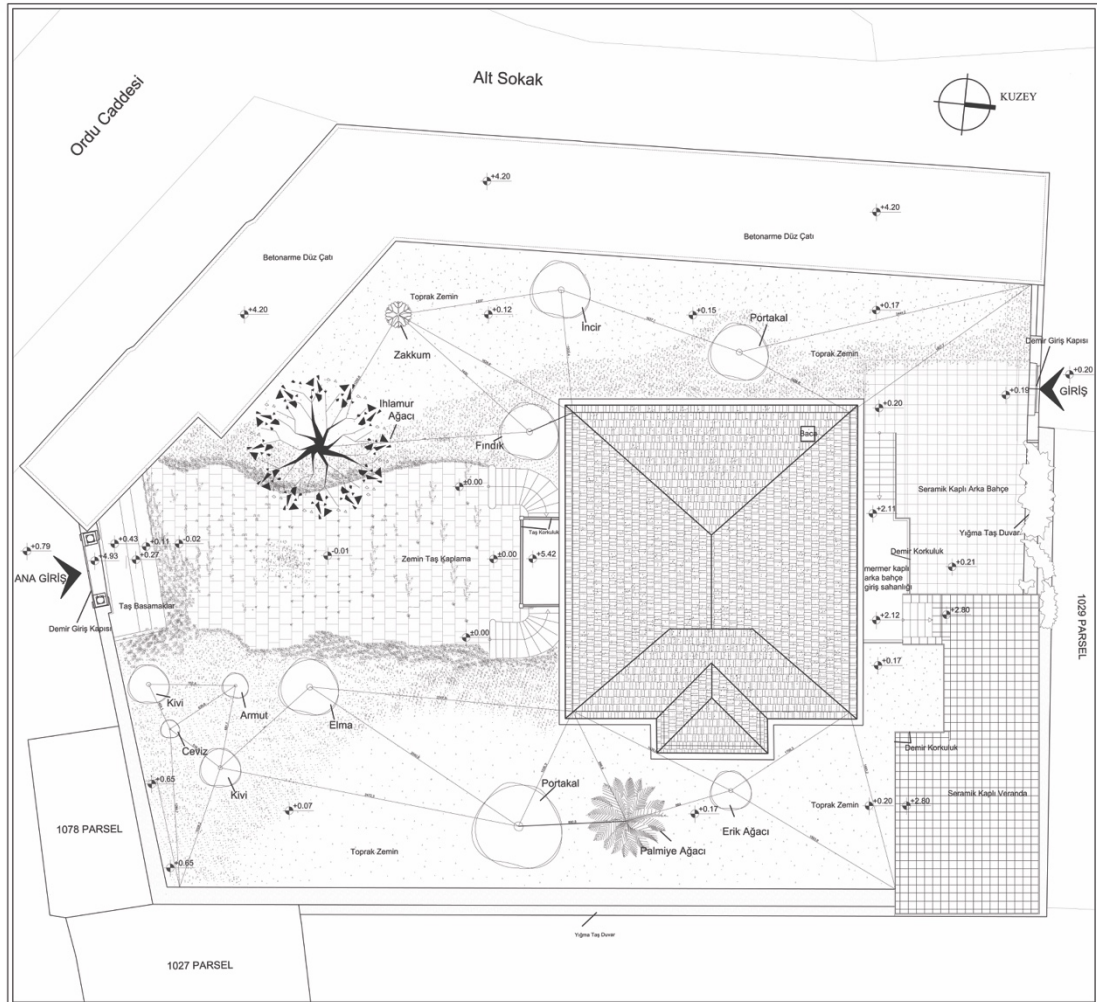
Konak cephe düzeni, bezemeleri ve malzeme özellikleri ile Giresun'daki geleneksel konut mimarisinden belirgin bir şekilde ayrılmaktadır. Piraziz ilçesinde bulunan diğer Bey konaklarından ilki olan Tiralizade Hasan Bey Konağı, mimari özellikleri, kullanılan malzemeler, yapım tekniği açısından öncü olmuş bir yapıdır. Yapı kırma çatı ile son bulmaktadır. Konağın Tiralizade Ailesi tarafından konut olarak kullanımı sürmektedir.

3.5 Mimari Özellikler

Yapı, dıştan 12,15 m x 11,30 m plan ölçülerinde yaklaşık olarak 137 m² alana sahip dikdörtgen bir oturuma sahiptir. Yapının bodrum katı tek bir mekandan oluşmaktadır. Zemim ve birinci katlar karniyarık plan tipi olarak adlandırılan, iç sofalı plan özelliği taşımaktadır. Bu bölümde vaziyet planının ardından mek'an tanımlamaları yapılmıştır. Mekân tanımlamaları yapılırken önce geçiş veya kapının bulunduğu duvar, sonra saat yönünde diğer duvarlar anlatılmıştır.

3.5.1 Vaziyet Planı

Tiralizade Hasan Bey Konağı, kuzey-güney yönünde, hemen hemen düz bir arazi üzerinde konumlanmıştır. Arazinin kuzey- güney aksında yaklaşık 0.20 m'lik bir kot farkı bulunmaktadır. Konağın güney yönünde bulunan taşlık kotu, Ordu Caddesi kaldırım kotundan yaklaşık 81 cm düşüktür. Bu nedenle konağın güney yönündeki bahçesine, dört basamak ile inilmektedir (Şekil 3.12). İmar planlarında ticari+konut imarlı, çevresinde ortalama 5-6 kat irtifalı bir alanda yer alan yapının, ana girişinin de bulunduğu güney yönünü Ordu Caddesi, doğusunu Liman Sokağı, batısını Alt Sokak sınırlamaktadır (Şekil 3.8).

Şekil 3.8: Tiralizade Hasan Bey konağı vaziyet planı rölöve çizimi (Parlakıyıldız, 2017)

Yapının kuzey yönünde ise ikinci bir bahçe girişinin de bulunduğu çıkmaz sokak ile aynı çıkmaz sokağa açılan Tiralizade Osman Bey Konağı bulunmaktadır. Tiralizade Osman Bey Konağı'nda tescilli bir yapıdır (Şekil 3.9). Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın kuzeydoğusunda bahçe içinde bir müstemilat yapısı bulunmaktadır (Şekil 3.10). Konağın batı ve güneybatı yönünde sıralanan tek katlı dükkânlar ise 1970 sonrasında inşa edilmiştir (Şekil 3.11) (Hasan Tirali, kişisel görüşme, Mayıs 2017). Tiralizade Hasan Bey Konağı, vaziyet planı ölçeğinde arsa üzerinde konumlanmış olduğu kot, yeni yapılan sahil otoyolunun kotuna göre oldukça düşük bir kotta yer almaktadır. (Şekil 3.13).

Şekil 3.9: Tiralizade Osman Bey Konağı'na Alt Sokak'tan bakış

Şekil 3.10: Kuzeydoğu yönünde bulunan müstemilat yapısı

Şekil 3.11: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın batı ve güneybatı yönünde Alt Sokak ve Ordu Caddesi üzerindeki dükkanları

Şekil 3.12: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın Ordu Caddesi'nden bahçe girişi

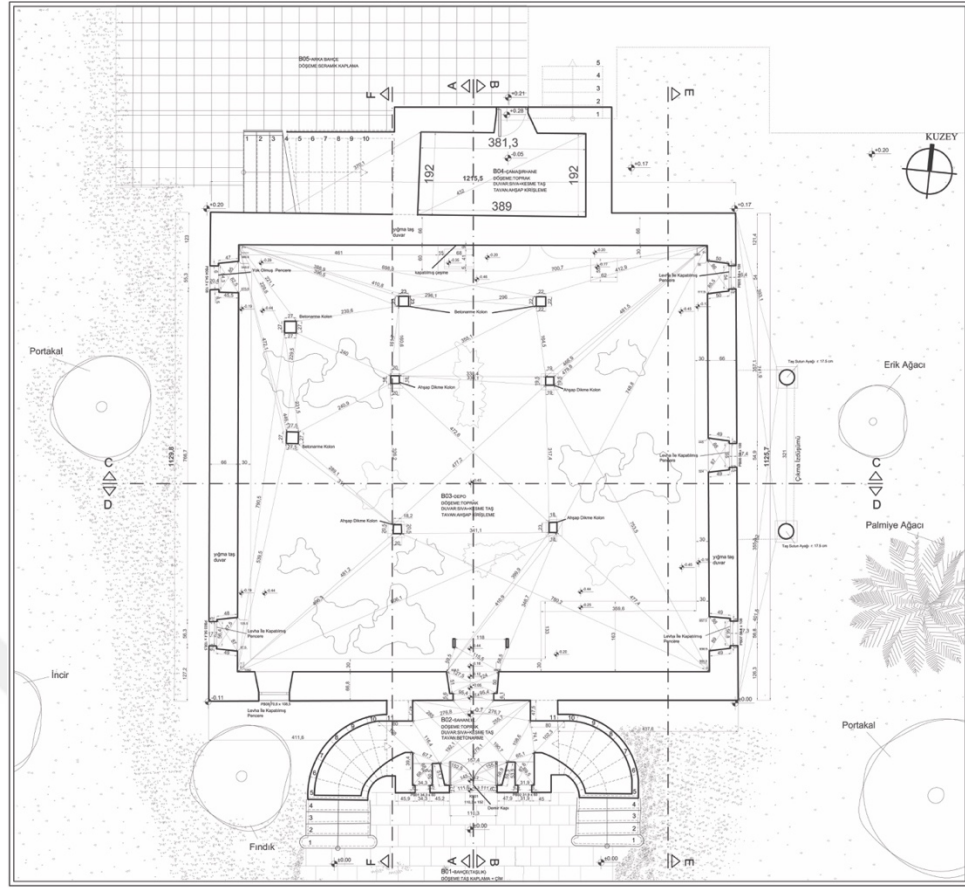
Şekil 3.13: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın kuzeydoğu yönündeki sahil yolundan bakış

3.5.2 Bodrum Kat Planı

Bodrum kata giriş, konağın güney yönündeki taşlıktan geçilen bir kapı ile sağlanmaktadır. Bodrum katın girişinin iki yanında, $\pm 0,00$ m bahçe kotundan, +1,83 m kotundaki zemin kat ana giriş sahanlığına ulaştıran, demir trabzanlı, çift kollu taş iki merdiven bulunmaktadır (Şekil 3.14). Bodrum kata geçiş, yapının ana girişine geçiş sağlayan merdivenin altından sağlanmaktadır. Bu ana giriş sahanlığının altında, B03 mekânına tek geçişi sağlayan B01 mekânını yer almaktadır (Şekil 3.15). Bu kat vaktiyle depo işlevi gören tek bir mekandan oluşmaktadır (B02). Bodrum kat, bugün halen depo işlevi görmekte olup, bakımsız ve harap haldedir. Bodrum kat girişinin önü, konağın taşlık olarak adlandırılan bölümüdür. Taşlık, yaklaşık 40, 45 ya da 50 cm genişliğinde kare veya kareye yakın bazalt taşlarla döşenmiştir (Şekil 3.16). Taşlığın, doğu ve batı yönlerinde, sebze ve meyve yetiştirilen (yerel halkın tabiri ile) “şenlik alanları” bulunmaktadır (Şekil 3.17). Taşlıktan gerek B01 mekânına, gerekse konağın ana giriş sahanlığına ulaşılmaktadır.

Şekil 3.14: Konağın güney cephesinde bodrum kat ve zemin kat girişleri

Şekil 3.15: Tiralizade Hasan Bey Konağı bodrum kat planı rölöve çizimi
(Parlak yıldız, 2017)

Şekil 3.16: Taşlıkta bulunan bazalt taş yaklaşık ölçüleri

Şekil 3.17: Taşlık ve şenlik alanı

3.5.2.1 B01 Mekânı (Giriş)

Konağın güney yönündeki iki kanatlı demir bir kapıdan (KB01) -0,07 m kotundaki B01 mekânına ulaşılmaktadır. Bu mekân yaklaşık 2,73 x 1,96 m plan ölçülerinde ve 175 cm yüksekliğindedir. Mekânın doğu ve batısında, zemin kata ulaşımı sağlayan merdiven kollarının altına denk düşen bölümler yer almaktadır. Mekânın güney duvarında giriş kapısı (KB01), kapının iki yanında birer pencere (PB01 ve PB02) bulunmaktadır. Kuzey duvarında bulunan 94 cm x 170 cm boyutlarındaki bir açıklık ile B02 mekânına geçiş sağlanmaktadır (Şekil 3.18).

3.5.2.2 B02 Mekânı (Depo)

B01 mekânının kuzey duvarındaki açıklıktan geçilerek -0,44 m kotundaki B02 mekânına ulaşılmaktadır. B01 mekânı yaklaşık 10,88 x 9,85 m plan ölçülerindedir. Mekânın yüksekliği tavandaki ahşap kirişler altına kadar yaklaşık 228 cm'dir (Şekil 3.19).

B02 mekânı günümüzde de depo işlevinde kullanılmaktadır. Güney duvarında girişin batısında sac levha ile kapatılmış bir pencere (PB08) bulunmaktadır. Batı duvarında köşelere yakın birer pencere (PB03 ve PB04) yer almaktadır. Kuzey duvarı sağırdır. Doğu duvarında ise üç pencere (PB05, PB06 ve PB07) bulunmaktadır. Mekânın

kuzey duvarında bugün kullanılmayan bir çeşme bulunmaktadır. Çeşmenin hemen önünde zeminde su kuyusu olması muhtemel, 62 cm x 55 cm ölçülerinde bir delik bulunmaktadır (Şekil 3.20).

Zemini toprak kaplı olan mekânın taştan yığma duvarları sıvalıdır. Üst örtüsü ise ahşap kirişlerden oluşmaktadır. Mekanın ortasında ahşap ana kirişleri destekleyen, yaklaşık 20 cm yüksekliğinde taşa oturan ahşap dikmeler bulunmaktadır. Ahşap dikmelerin kuzey ve batı yönlerinde sonradan eklenmiş olması muhtemel ikişer betonarme kolon yer almaktadır. Ahşap dikmelere yaklaşık 20 cm x 20 cm, betonarme kolonların ise ikisi yaklaşık 27 cm x 27 cm, diğer ikisi yaklaşık 23 cm x 23 cm boyutlarındadır (Şekil 3.20). Konağın, pis su ve yağmur suyu boruları B02 mekânının tavanından açıkta gitmektedir.

B-01 mekânının güney duvarındaki giriş kapısı (KB01)

B-01 mekânından, B-02 mekânına geçilen açıklık

B-01 mekânının güney duvarındaki giriş kapısı ve iki yanında bulunan PB01 ve PB02 pencereleri

Şekil 3.18: B01 mekânı (giriş)

B-02 mekânı güneydoğu köşesi

B-02 mekânı güneybatı köşesi

B-02 mekânı kuzeybatı köşesi

B-02 mekânı kuzeydoğu köşesi

Şekil 3.19: B02 mekânı (depo)

B-02 mekânı tavan kirişleri

B-02 mekânı tavan kirişleri

B-02 mekânı ahşap dikmeler

B-02 mekânı betonarme kolon

B-02 mekânı çeşme ve kuyu izi

Şekil 3.20: B02 mekânı taşıyıcı sistem detayları ve çeşme ve önünde kuyu izi

3.5.2.3 B03 Mekânı (Çamaşırlık)

Vaktiyle çamaşırlık olarak kullanılan B03 mekânına geçiş, kuzey yönündeki arka bahçeden sağlanmaktadır. B03 mekânı 3,85 x 1,91 m plan ölçülerinde ve yaklaşık 200 cm yüksekliğindedir (Şekil 3.21). Zemini çimento şaplı olan mekânın duvarları ve tavanı çimento sıvalıdır.

B-03 mekânının girişi

B-03 mekânının batı duvarı

B-03 mekânının doğu duvarı

B-03 mekânının güney duvarı

Şekil 3.21: B03 mekânı (çamaşırlık)

3.5.2.4 B04 Mekânı (Müştemilat)

Günümüzde müştemilat olarak kullanılan B04 mekânı, konağın kuzeydoğu yönünde konaktan bağımsız bulunan betonarme bir yapıdır. Müştemilata batı yönündeki yaklaşık 85x 183 cm boyutlarında tek kanatlı demir bir kapıdan geçilmektedir. +0.01 m kotunda bulunan B04 mekânı yaklaşık 5,05 x 6,70 m plan ölçülerindedir. Mekânın yüksekliği yaklaşık 252 cm'dir. Yapı sahibinden alınan bilgiler doğrultusunda, bu bölüm önceden depo ve dükkân olarak da işlev görmüştür (Şekil 3.22).

B-04 mekânının giriş kapısı

B-04 mekânının doğu duvarı

B-04 mekânının doğu duvarı

B-04 mekânının güneybatı köşesi

B-04 mekânının doğu duvarı

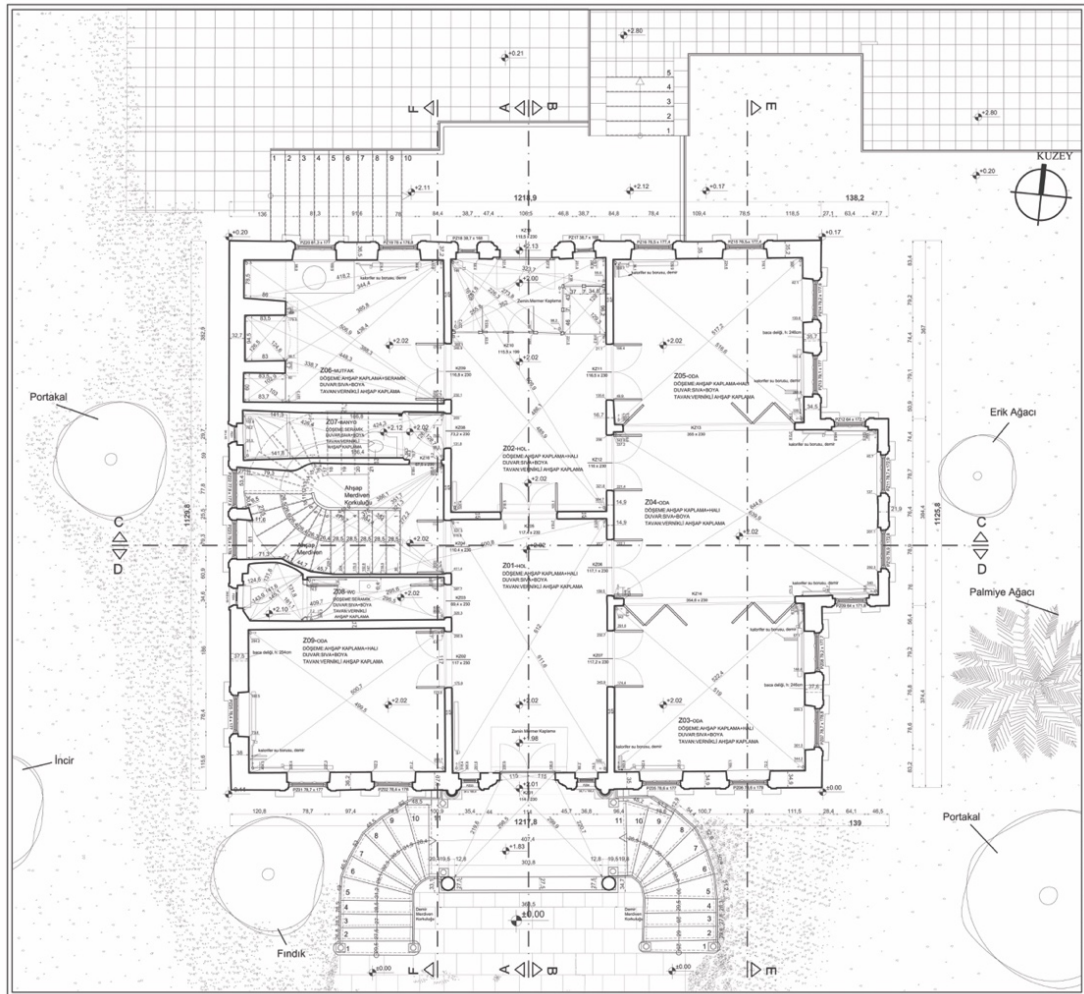
Şekil 3.22: B04 mekânı (müştemilat)

3.5.3 Zemin Kat Planı

Konağın zemin katına bahçe içinden gerek güney, gerekse kuzey yönlerinden giriş sağlanmaktadır. Güney yönündeki taşlıktan, demir trabzanlı çift kollu taştan bir merdiven ile ulaşılan +1,83 kotundaki sahanlıktan, zemin katın ana girişine ulaşılmaktadır. Güney yönünde çıkıntı yapan giriş sahanlığının güney yönünde her iki köşesinde bulunan iki sütun, birinci katta aynı yönde çıkıntı yapan balkonu taşımaktadır. Kuzey yönündeki ikinci giriş ise merdivenle ulaşılan, +2.11 m kotundaki sahanlıktan sağlanmaktadır. Bu iki kapı arasında kuzey-güney aksı boyunca uzanan sofa yapının zemin kat planının ortasında yer almaktadır. Sofanın batı ve doğu yönlerinde ise diğer mekanlar bulunmaktadır. Bu özelliği ile geleneksel sivil mimaride en çok rastlanan plan tiplerinden iç sofalı plan tipi özelliği göstermektedir. Sedat Hakkı Eldem Türk Evi adlı eserinde Karadeniz ve Kuzey Anadolu evlerini tanımlarken “Evin planı nispeten geç bir devre (18.yy sonu) kadar açık sofasını korumuştur. Daha sonraki gelişimi, iç ve orta sofa yönündedir. Bu bakımdan klasik diye isimlendireceğimiz ve merkezi Marmara Bölgesi’nde olan ev tipine yakındır.” diye ifade etmektedir (Eldem,1984:58). Konağın zemin kat planı

göz önünde bulundurulduğunda, Sedat Hakkı Eldem'in ifade etmiş olduğu 19. yüzyıl sivil mimarisinin üslup özelliklerini taşıdığı görülmektedir.

Sofa ortada bir duvarla ikiye bölünmüş olup (Z01, Z02), sofanın iki bölümünü birbirine bağlayan bir geçiş bulunmaktadır. Sofanın batısında, güneyden kuzeye doğru sırasıyla bir oda (Z09), hela (Z08), birinci kata ulaşımı sağlayan merdiven kovası, banyo (Z07), mutfak (Z06), doğusunda birbirinden katlanabilir ayırıcı ahşap panellerle ayrılan üç oda (Z03, Z04, Z05) yer almaktadır (Şekil 3.23).

Şekil 3.23: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın zemin kat planı rölöve çizimi
(Parlak yıldız, 2017)

3.5.3.1 Z01 Mekânı (Sofa)

+2,02 m kotunda bulunan Z01 mekânı sofanın güneydeki bölümüdür. Z01 mekânı yaklaşık 3,20 x 5,21 m plan ölçülerindedir. Kat yüksekliği ise yaklaşık 340 cm'dir. Güney yönündeki duvarın ortasında yer alan kapının (KZ01) iki yanında birer giyotin pencere (PZ03, PZ04) bulunmaktadır. Batı yönünde güneyden kuzeye doğru oda, hela ve merdiven kovalasına açılan kapılar (KZ02, KZ03, KZ04), kuzey yönünde ortada sofanın kuzeydeki bölümüne açılan bir kapı (KZ05), doğu yönünde ise Z04 ve Z03 odalarına açılan birer kapı (KZ06, KZ07) bulunmaktadır. Mekânın tuğla yığma sistemde olan güney duvarı sıvalı ve boyalıdır. Batı, kuzey ve doğu duvarları ise ahşap çatkılı bağdadi sıva üzeri boyalıdır. Mekânın batı duvarında sonradan eklenen bir kalorifer peteği bulunmaktadır. Ayrıca doğu duvarında KZ07 kapısının üzerine denk gelen ve zeminden yaklaşık 256 cm yukarıda bir baca deliği yer almaktadır. Zemin kaplaması, ana giriş kapısının (KZ01) hemen önünde yaklaşık 156 cm x 93 cm paln ölçülerindeki bir alanda mermer kaplama, geri kalan bölümlerde ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.24,3.25).

Z-01 kuzey duvarı

Z-01 doğu duvarı

Z-01 güney duvarı

Z-01 batı duvarı

Şekil 3.24: Z01 mekânı (sofa)

Şekil 3.25: Konağın zemin katını birinci kata bağlayan merdiven

3.5.3.2 Z02 Mekânı (Sofa)

Sofanın kuzeydeki bölümü olan Z02 mekânına gerek sofanın güneydeki bölümünden (Z01), gerekse kuzeyde arka bahçeden geçilen bir kapıdan (KZ15) ulaşılmaktadır. +2,00 kotundaki Z02 mekânı yaklaşık 3,20 x 3,65 m plan ölçülerindedir. Kat yüksekliği yaklaşık 340 cm'dir. Mekânın güney duvarında, ortada Z01 mekânına geçişi sağlayan bir kapı (KZ05) bulunmaktadır. Mekânın batı yönünde banyo (Z07) ve mutfığa (Z06) açılan birer kapı (KZ08, KZ09), doğu duvarında ise bu yöndeki odalara (Z04, Z05) açılan birer kapı (KZ11, KZ12) yer almaktadır. Kuzey yönünde, bahçeden geçişi sağlayan bir kapı (KZ15) ve kapının iki yanında birer giyotin pencerenin (PZ17, PZ18) yer aldığı duvarın yaklaşık 1,48 m güneyine rüzgarlık oluşturmak amacıyla ahşap bölücü eklenmiştir. Bu ahşap bölücünün batı kenarına yakın bölümünde bir kapı, doğu kenarında dolap oluşturacak şekilde bir niş yer almaktadır. Tuğla yığma sistemdeki kuzey duvarı sıvalı ve boyalı olup batı, güney ve doğu duvarları ahşap çatkılı sistemde, bağdadi sıva üzeri boyalıdır. Mekânın batı duvarında sonradan eklenmiş bir kalorifer peteği ve aynı duvarda KZ09 kapısının üzerinde yaklaşık zeminden 256 cm yükseklikte sonradan açılmış bir baca deliği bulunmaktadır. Rüzgarlık kısmının zemini mermerdendir. Zemin kaplaması, ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavanıdır (Şekil 3.26).

Z-02 kuzey duvarı

Z-02 doğu duvarı

Z-02 güney duvarı

Z-02 batı duvarı

Şekil 3.26: Z02 mekânı (sofa)

3.5.3.3 Z03 Mekânı (Oda)

Zemin katın güneydoğu köşesinde yer alan Z03 mekânına, sofadan (Z01) iki kanatlı ahşap bir kapıyla (KZ07) ulaşılmaktadır. +2,02 m kotunda bulunan Z03 mekânı yaklaşık 3,43 x 3,92 m plan ölçülerindedir. Kat yüksekliği yaklaşık 340 cm'dir. Mekânın batı duvarında bir kapı (KZ07), kuzey yönünde katlanabilir ahşap kapı (KZ14), doğu ve güney duvarlarında ikişer giyotin pencere (PZ07, PZ08, PZ05, PZ06) yer almaktadır. Mekânın tuğla yığma sistemde olan güney ve doğu duvarları sıvalı ve boyalı olup, batı duvarı ahşap çatkılı sistem üzeri bağdadi sıvalı ve boyalıdır. Kuzey duvarını ise, altı kanatlı ahşap katlanabilir sistemden bir kapı (KZ14) oluşturmaktadır. Mekânın güney ve doğu duvarlarında sonradan eklenmiş kalorifer petekleri bulunmaktadır. Ayrıca doğu duvarı üzerinde, zeminden yaklaşık 246 cm yükseklikte ve batı duvarındaki kapının (KZ07) üzerinde zeminden yaklaşık 256 cm yükseklikte birer delik bulunmaktadır. Zemin ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.27).

Z-03 kuzey duvarı

Z-03 doğu duvarı

Z-03 güney duvarı

Z-03 batı duvarı

Şekil 3.27: Z03 mekânı (oda)

3.5.3.4 Z04 Mekânı (Oda)

Zemin katta sofanın doğusunda ortada yer alan Z04 mekanına gerek sofanın iki bölümünden, gerekse kuzey ve güney yönlerindeki odalardan (Z05, Z03) geçilebilmektedir. +2,02 m kotunda olan Z04 mekânı 3,42 x 5,44 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği zeminden 346 cm'dir. Mekânın batı yönünde sofadan geçişi sağlayan iki kapı (KZ06, KZ12), mekânın doğu yönünde çıkıntı yapan bölümünün doğu duvarında iki giyotin pencere (PZ10, PZ11), güney ve kuzey yönlerinde karşılıklı birer yan giyotin pencere (PZ09, PZ12) bulunmaktadır. Z04 mekânından güney ve kuzeydeki odalara geçişler ahşaptan katlanabilir sistemdedir. Mekânın doğu yönünde çıkma yapmış olan kısmın duvarları yığma tuğla üzeri boyalı sıva olup, batı duvarı ahşap çatkılı bağdadi sıva üzeri boyadır. Mekânın güney duvarını, altı kanatlı KZ14 kapısı oluştururken, kuzey duvarını oluşturan altı kanatlı KZ13 kapısının günümüzde iki kanadı eksiktir. Mekânın çıkma yapan kuzey ve güney duvarlarında sonradan eklenmiş kalorifer peteği bulunmaktadır. Ayrıca mekânın kuzey duvarında bulunan KZ13 kapısının üzerine denk gelen, zeminden yüksekliği yaklaşık 256 cm olan sonradan açılmış bir baca deliği bulunmaktadır.

Zemin kaplaması, ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.28).

Z-04 kuzey duvarı

Z-04 doğu duvarı

Z-04 güney duvarı

Z-04 batı duvarı

Şekil 3.28: Z04 mekânı (oturma odası)

3.5.3.5 Z05 Mekânı (Oda)

Zemin katın kuzeydoğu köşesinde yer alan Z05 mekânına sofanın kuzeydeki bölümü Z02'den geçilmektedir. Ayrıca güneydeki Z04 mekânından da geçilebilmektedir. +2,02 m kotunda bulunan Z05 mekânı 3,40 x 3,90 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği yaklaşık 340 cm'dir. Batı duvarında sofaya açılan bir kapı (KZ11), kuzey ve doğu duvarlarında ikişer giyotin pencere PZ15, PZ16, PZ13, PZ14) bulunmaktadır. Güney yönünde ise, tümüyle açılabilen ahşap katlanabilir bir ayırıcı kapı (KZ13) yer almaktadır. Mekânın tuğla yığma sistemde kuzey ve doğu duvarları sıvalı ve boyalıdır. Batı duvarı ahşap çatıklı sistemde bağdadi sıva üzeri boyalıdır. Güney duvarını katlanabilir altı kanatlı, günümüzde iki kanadı eksik olan KZ13 kapısı oluşturmaktadır. Mekânın kuzey ve doğu duvarlarında sonradan eklenmiş kalorifer petekleri bulunmaktadır. Ayrıca mekânın doğu duvarının ortasında, zeminden yaklaşık 246 cm yükseklikte ve güney duvarında KZ13 kapısının üzerinde

zeminden yaklaşık 256 cm yükseklikte sonradan açılmış iki delik yer almaktadır. Zemin kaplaması, ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavadır (Şekil 3.29).

Z-05 kuzey duvarı

Z-05 doğu duvarı

Z-05 güney duvarı

Z-05 batı duvarı

Şekil 3.29: Z05 mekânı (yemek odası)

3.5.3.6 Z06 Mekânı (Mutfak)

Zemin katın kuzeybatı köşesinde yer alan Z06 mekânına sofanın kuzey bölümünden (Z02) geçiş sağlanmaktadır. +2,02 m kotunda bulunan Z06 mekânı 2,95 x 4,12 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği ise yaklaşık 340 cm'dir. Doğu duvarında sofaya açılan bir kapı (KZ09), batı duvarında 84 cm x 60 cm boyutlarında dolap nişi, 83 cm x 95 cm ölçülerinde bir ocak bulunmaktadır. Güney duvarı sağırdır. Kuzey yönünde ise iki giyotin pencere (PZ19, PZ20) yer almaktadır. Giyotin pencerelerden doğudakinin alt açılır kanadı eksiktir. Mekânın tuğla yığma sistemdeki kuzey ve batı duvarları sıvalı ve boyalıdır. Güney ve doğu duvarları ahşap çatıklı sistem üzeri bağdadi sıvalı ve boyalıdır. Mekânın kuzey duvarında sonradan eklenmiş bir kalorifer peteği bulunmaktadır. Ayrıca mekânın doğu duvarında KZ09 kapısının üzerinde zeminden yaklaşık 256 cm yükseklikte ve mekânın batı duvarındaki ocağın

üzerinde zeminden yaklaşık 270 cm yüksekliğinde delik vardır. Mekânın batı duvarında bulunan taş söveli ocak geleneksel Giresun sivil mimarisinde sıkça karşılaşılan mimari öğelerden birisidir. Zemin kaplaması, ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.30).

Z-06 kuzey duvarı

Z-06 doğu duvarı

Z-06 güney duvarı

Z-06 batı duvarı

Şekil 3.30: Z06 mekânı (mutfak)

3.5.3.7 Z07 Mekânı (Banyo)

Zemin katın batı yönünde, mutfağın güneyinde bulunan Z07 mekânına sofanın kuzey bölümünden (Z02) tek kanatlı bir kapı (KZ08) ile geçiş sağlanmaktadır. +2,02 m kotunda bulunan Z07 mekânı, 1,00 x 4,13 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği yaklaşık 340 cm'dir. Mekânın doğu yönünde bulunan KZ08 kapısından yaklaşık 85 cm batısından itibaren 10 cm daha yüksek kotta olan bölüm batı duvarına kadar devam etmektedir. Yükseltelen bu bölüm sonradan seramikle kaplanmıştır. Mekânın doğu yönünde sofaya açılan bir kapı (KZ08), güney duvarının doğu kenarında ise bu yöndeki merdiven boşluğuna açılan bir diğer kapı (KZ16) bulunmaktadır. KZ16 kapısının batısında, güney duvarı üzerinde bir lavabo vardır. Mekânın batı duvarında

ise bir pencere (PZ21) ve pencerenin hemen önünde bir duşakabin yer almaktadır. Mekânın tuğla yığma sistemli batı duvarı üzeri sonradan eklendiği düşünülen seramik kaplamadır. Kuzey duvarı ahşap çatkılı bağdadi sıvalı duvar, doğu duvarı ahşap çatkılı sistemde bağdadi sıvalı ve boyalıdır. Duvar yüzeyi zeminden yaklaşık 200 cm yüksekliğe kadar seramik kaplıdır. Doğru duvarı, yine ahşap çatkılı sistemde bağdadi sıvalı ve boyalıdır. Ahşap çatkılı sistemde bağdadi sıvalı güney duvarının 328 cm'lik bölümü yerden yaklaşık 200 cm yüksekliğinde seramik kaplıdır. Mekânın kuzey duvarında sonradan eklenmiş yerden yüksekliği yaklaşık 200 cm olan bir kalorifer peteği bulunmaktadır. Zemin kaplaması seramik olan yüzeylerin dışında, tüm yüzeyler ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap çıtalı tavadır (Şekil 3.31).

Şekil 3.31: Z07 mekânı (banyo)

3.5.3.8 Z08 (Hela)

Konağın batı yönünde merdiven kovasının güneyinde bulunan Z08 mekânına sofanın güney bölümünden ulaşılmaktadır. +2,02 m kotunda bulunan Z08 mekânı 0,90 x 2,80 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği yaklaşık 340 cm'dir. Mekânın içinde hela ve lavabonun olduğu kısımları ayıran bir kapı bulunmaktadır. Lavabo kısmı 0,93 x 2,82 m plan ölçülerinde, hela kısmı 1,23 x 1,20 m plan ölçülerindedir. Helanın kotu 10 cm yüksektedir. Mekânın doğu duvarında sofaya açılan bir kapı (KZ03) yer alırken, batı duvarında bir üst pencere (PZ24) bulunmaktadır. Bu duvarın hemen önünde alafranga tuvalet vardır. Kuzey duvarı ise sağırdır. Bu duvarın önünde ise lavabo yer almaktadır. Z08 tuğla yığma sistemde batı duvarı üzeri sıvalı ve boyalıdır. Kuzey, güney ve doğu duvarları ise ahşap çatkılı sistemde bağdadi sıvalıdır. Helanın zemini ile yaklaşık 100 cm yükseklikteki duvar bölümü seramik kaplıdır. Tavanı ise sonradan yapılmış ahşap lambiri ile kaplıdır. Lavabo kısmının ise zemini ahşap kaplama olup, tavanı ahşap çıtalı tavandır (Şekil 3.32).

Z-08 kuzey duvarı

Z-08 doğu duvarı

Z-08 güney duvarı

Z-08 batı duvarı

Şekil 3.32: Z08 mekânı (hela)

3.5.3.9 Z09 Mekânı (Oda)

Zemin katın güneybatı köşesinde yer alan Z09 mekânına sofanın güney bölümünden (Z01) ulaşılmaktadır. +2,02 m kotunda bulunan Z09 mekânı 2,95 x 4,04 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği 340 cm'dir. Mekânın doğu duvarında bir kapı (KZ02), güney duvarında iki giyotin pencere (PZ01, PZ02) ve batı duvarında bir giyotin pencere (PZ25) bulunmaktadır. Kuzey duvarı ise sağırdır. Mekânın batı ve güney duvarları tuğla yığma sistemde sıvalı ve boyalıdır. Kuzey ve doğu duvarları ahşap çatkılı sistemde bağdadi sıvalı ve boyalıdır. Mekânın güney ve batı duvarlarında sonradan eklenmiş kalorifer petekleri bulunmaktadır. Ayrıca mekânın batı duvarı üzerinde kuzey köşesine yaklaşık 50 cm mesafede yerden yüksekliği yaklaşık 254 cm olan sonradan açılmış bir delik bulunmaktadır. Zemin ahşap kaplamadır. Tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.33).

Z-09 kuzey duvarı

Z-09 doğu duvarı

Z-09 güney duvarı

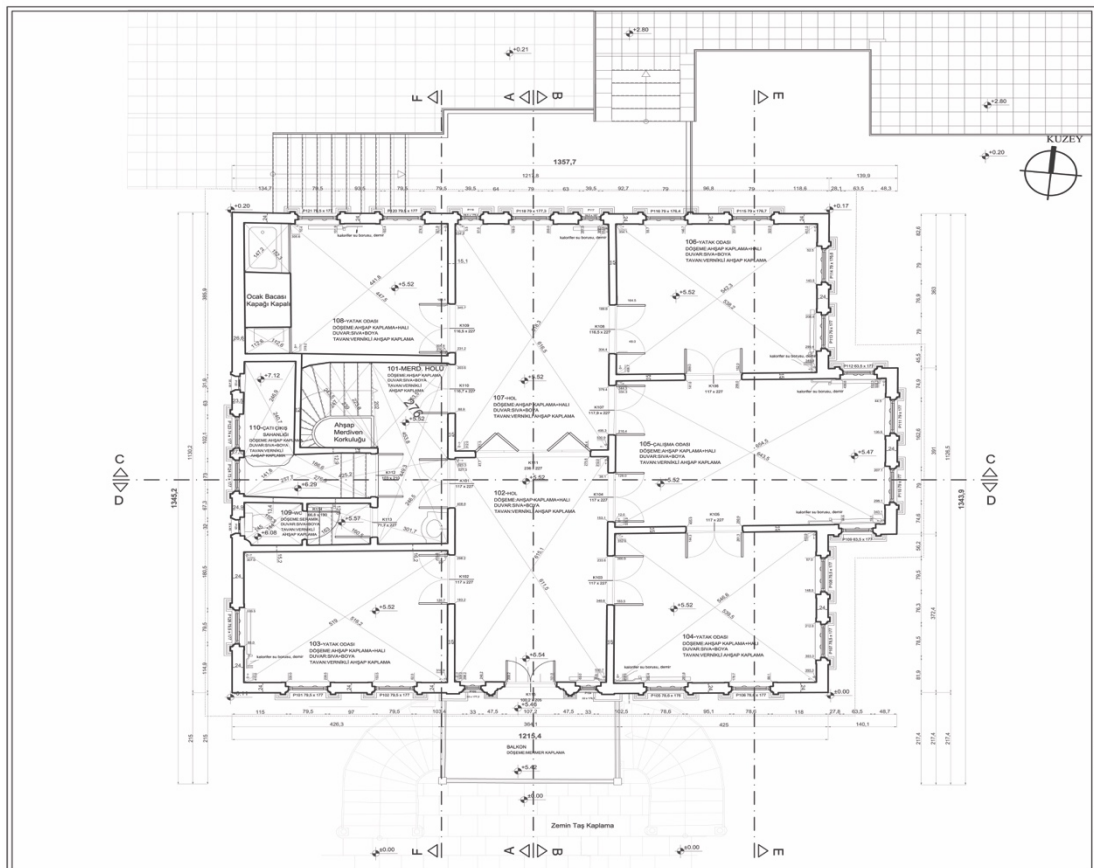

Z-09 batı duvarı

Şekil 3.33: Z09 mekânı (çalışma odası)

3.5.4 Birinci Kat Planı

Türk evlerinin üst kat plan şeması genellikle zemin kat plan şemasının tekrarı şeklindedir (İltar, 2016:64). Yapının batı yönünde ortada bulunan ahşap merdiven ile +2.02 m kotundaki zemin kattan, +5.52 m kotunda bulunan birinci kata geçilmektedir. Zemin katta sofanın güney bölümünden (Z01) geçilen merdivenle üst kattaki kuzey ve güney iki bölümden oluşan (102, 107) sofaya ulaşılmaktadır. Sofanın kuzey ve güney bölümleri ortada katlanabilir sistemli bir ahşap kapı ile ayrılmaktadır. Sofanın batısında ortada gerek zemin kattan birinci kata çıkışı sağlayan, gerekse çatıya geçişi sağlayan çatı çıkış sahanlığı merdivenlerine (110) açılan sahanlığın (101) olduğu bölüm yer almaktadır. Bu mekânın kuzeyinde bir oda (108), güneyinde ise hela (109) ve bir oda (103) vardır. Sofanın doğusunda ise üç oda (106, 105, 104) bulunmaktadır. Ayrıca sofanın güney bölümünde, güney yönünde sofadan geçilen bir balkon bulunmaktadır (Şekil 3.34).

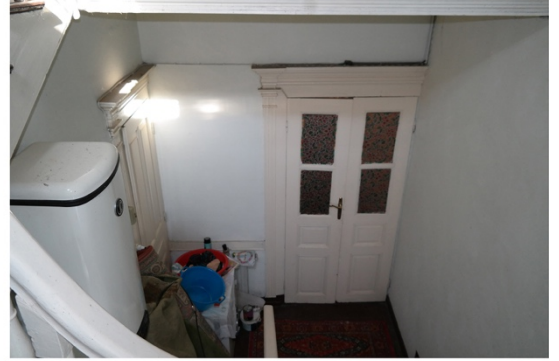
Şekil 3.34: Tiralizade Hasan Bey Konağı birinci kat planı rölöve çizimi
(Parlakyıldız,2017)

3.5.4.1 101 Mekânı (Merdiven Holü)

Birinci katta +5.52 kotunda bulunan 101 no'lu mekâna, +2,02 kotundaki zemin kattan tek kollu ahşap merdiven ile ulaşılmaktadır. Merdiven holü (101) yaklaşık 1,55 x 4,25 m plan ölçülerinde olup, tavan yüksekliği yaklaşık 316 cm'dir. Batı yönünden ahşap merdivenle ulaşılan sahanlık, doğusunda iki kapıyla (K101, K110) bu yöndeki sofanın bölümlerine açılmaktadır. Sahanlığın güney ucunda bir lavabonun bulunduğu sonradan oluşturulmuş bir bölüm yer almaktadır. Batı yönünde zemin kattan çıkışı sağlayan merdivenin güneyinde çatıya çıkışı sağlayan diğer merdivenin kapısı (K112) yer almaktadır. Bu kapının güneyinde ise, bu kattaki helanın kapısı (K113) bulunmaktadır. Mekânı çevreleyen tüm duvarlar ahşap çatkılı sistem üzeri bağdadi sıvalı ve boyalıdır. Zemini ahşap kaplama, tavan kaplaması ise ahşap çıtalı tavandır (Şekil 3.35, 3.36).

1-01 mekânı batı yönü merdiven boşluğuna bakış

Z-01 mekânından merdivene geçiş

Merdiven boşluğuna üstten bakış

Z-01 mekânından merdiven boşluğuna bakış

Şekil 3.35: 101 Mekânı (merdiven holü)

Birinci kattaki sahanlığa çıkış

1-01 doğu duvarı

1-01 güney yönü

1-01 batı yönünde sırasıyla çatıya çıkan merdiven ve helaya açılan kapılar

Şekil 3.36: 101 Mekânı (Merdiven Holü)

3.5.4.2 102 Mekânı (Sofa)

Konağın güney yönünde konumlanmış olan 102 mekânına ulaşım merdiven holünden (101) K101 kapısı ile sağlanmaktadır. +5,52 m kotunda bulunan mekânın plan ölçüleri yaklaşık 5,25 x 3,10 m'dir. Tavan yüksekliği ise yaklaşık 416 cm'dir. Mekânın batısında sahanlığa ve odaya açılan birer kapı (K101, K102) yer almaktadır. Güney yönünde, bu yönde çıkma yapan balkona açılan ortada bir kapı (K115) ve kapının iki yanında birer giyotin pencere (P103 ve P104) bulunmaktadır. Doğu yönünde, odalara açılan iki kapı (K103 ve K104) vardır. Kuzey yönünde ise, ortada sofanın kuzey bölümüne geçişi sağlayan katlanabilir sistemde dört kanatlı ahşap kapı (K111) bulunmaktadır. Mekânın güney duvarı tuğla yığma sistem üzeri sıvalı ve boyalı olup, boyalı sıva olup batı, kuzey ve doğu duvarları ahşap çatkılı sistem üzeri bağdadi sıvalı ve boyalıdır. Mekânın güney duvarında sonradan eklenmiş bir kalorifer peteği bulunmaktadır. Doğu duvarında ise güneydoğu köşesinden yaklaşık 110 cm mesafede zeminden yaklaşık 260 cm yükseklikte sonradan açılmış bir delik bulunmaktadır. Zemin ahşap kaplama olup, tavan ahşap süslemeli tekne tavanıdır.

Sofanın güneyinde, çıkma yapan balkon yaklaşık olarak 3,65 x 2,13 m plan ölçülerindedir. Balkon korkulukları ve küpeştesi taş malzemedendir (Şekil 3.37).

1-02 sofanın ortasında yer alan katlanabilir kapı

1-02 doğu duvarı

1-02 batı duvarı

1-02 güney duvarı

Şekil 3.37: 102 mekânı (sofa)

3.5.4.3 103 Mekânı (Oda)

Birinci katın güneybatı köşesinde bulunan mekâna ulaşım sofanın güney bölümünden (102) sağlanmaktadır. +5.52 m kotunda bulunan 103 mekânı yaklaşık 3,10 x 4,15 m plan ölçülerinde olup, tavan yüksekliği yaklaşık 411 cm'dir. Oda günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Odanın doğu duvarında çift kanatlı ahşap bir kapı (K102), güney duvarında iki giyotin pencere (P101 ve P102), batı duvarında bir giyotin pencere (P126) bulunmaktadır. Kuzey duvarı ise sağırdır. Mekânın batı ve güney duvarları tuğla yığma sistem üzeri sıvalı ve boyalı olup, kuzey ve doğu duvarları ahşap çatkılı sistem üzeri bağdadi sıva üzeri boyadır. Mekânın batı duvarında sonradan eklenmiş bir kalorifer peteği bulunmaktadır. Mekânın zemini ahşap kaplama olup, tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.38).

1-03 kuzey duvarı

1-03 doğu duvarı

1-03 güney duvarı

1-03 batı duvarı

Şekil 3.38: 103 mekânı (oda)

3.5.4.4 104 Mekânı (Oda)

Birinci katın güneydoğu köşesinde yer alan 104 mekânına ulaşım, sofanın güney bölümünden (102) sağlanmaktadır. +5.52 m kotunda bulunan 104 mekânı yaklaşık 3,53 x 4,12 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği ise 413 cm'dir. Mekân günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Mekânın batı duvarında iki kanatlı ahşap bir kapı (K103), kuzeyinde bu yöndeki odaya geçişi sağlayan çift kanatlı ahşap bir diğer kapı (K105), doğu ve güney duvarlarında ise ikişer adet giyotin pencere (P108, P107, P106 ve P105) bulunmaktadır. Mekânın doğu ve güney duvarları tuğla yığma sistem üzeri sıvalı ve boyalı olup, batı ve kuzey duvarları ahşap çatkılı sistemde bağdadi sıva üzeri boyadır. Mekânın güney duvarında sonradan eklenmiş bir kalorifer peteği bulunmaktadır. Doğu duvarında ise güneydoğu köşesinden yaklaşık 172 cm mesafede zeminden yaklaşık 266 cm yükseklikte ve batı duvarında ise güneybatı köşesinden yaklaşık 110 cm mesafede yerden yüksekliği yaklaşık 260 cm olan sonradan açılmış iki delik bulunmaktadır. Mekânın zemin kaplaması ahşap kaplama, tavan kaplaması ise ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.39).

1-04 kuzey duvarı

1-04 doğu duvarı

1-04 güney duvarı

1-04 batı duvarı

Şekil 3.39: 104 mekânı (Oda)

3.5.4.5 105 Mekânı (Oda)

Birinci kat sofanın doğu yönünde ortada yer alan 105 mekânına sofadan, güney ve kuzey yönlerindeki odalardan geçilebilmektedir. +5.52 m kotunda bulunan 105 mekânının plan ölçüleri yaklaşık 5,50 x 3,43 m olup, tavan yüksekliği ise 413 cm'dir. Mekân doğu yönünde çıkıntı yapmaktadır. Oda günümüzde çalışma odası olarak kullanılmaktadır. Mekânın batı duvarında sofanın güney ve kuzey bölümlerine açılan çift kanatlı iki ahşap kapı (K104 ve K107), kuzeyinde 106 mekânına açılan çift kanatlı ahşap bir kapı (K106) ve bu kapının doğusunda bir giyotin pencere (P112) bulunmaktadır. Doğu duvarında iki giyotin pencere (P110 ve P111), güney duvarında ise, 104 mekânına açılan çift kanatlı ahşap bir kapı (K105) ve bu kapının doğusunda bir giyotin pencere (P109) vardır. Mekânın doğu yönünde çıkma yapan kısmın duvarları tuğla yığma sistem üzeri sıvalı ve boyalı olup, batı, güney ve kuzey duvarları ahşap çatkılı sistemde, bağdadi sıva üzeri boyadır. Mekânın kuzey ve güney duvarlarında sonradan eklenmiş birer kalorifer peteği bulunmaktadır. Ayrıca doğu duvarının ortasında yerden yaklaşık yaklaşık 266 cm yükseklikte ve kuzey duvarında kuzeybatı köşesinden yaklaşık 56 cm mesafede, yerden yaklaşık 250 cm

yükseklikte sonradan açılan birer delik bulunmaktadır. Zemin kaplaması ahşap kaplama, tavan kaplaması ise ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.40).

1-05 kuzey duvarı

1-05 doğu duvarı

1-05 güney duvarı

1-05 batı duvarı

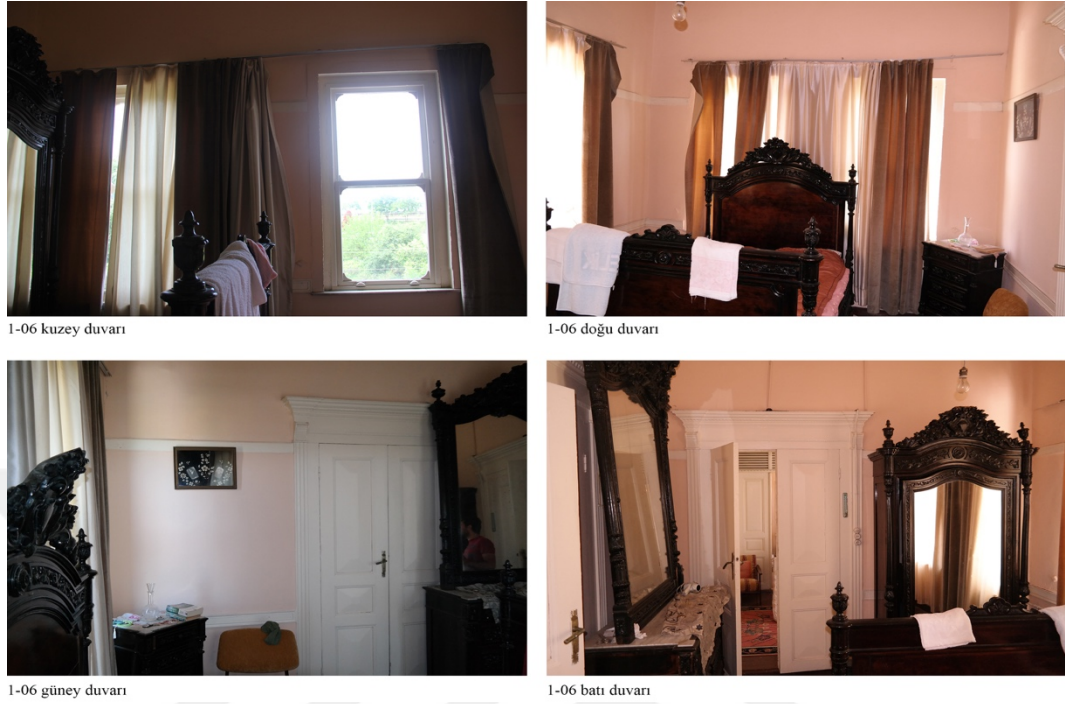

Şekil 3.40: 105 mekânı (oda)

3.5.4.6 106 Mekânı (Oda)

Birinci katın kuzeydoğu köşesinde bulunan 106 mekânına ulaşım sofanın kuzey bölümünden ve mekânın güneyindeki 105 mekânından sağlanmaktadır. +5.52 m kotunda bulunan mekânın plan ölçüleri yaklaşık 3,52 x 4,10 m olup, tavan yüksekliği ise yaklaşık 413 cm'dir. Mekân günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Mekânın batısında sofanın kuzey bölümüne (107) açılan çift kanatlı ahşap bir kapı (K108), kuzeyinde ve doğusunda ikişer adet giyotin pencere (P116, P115, P114 ve P113), güneyinde ise bu yöndeki 105 mekânına açılan çift kanatlı ahşap bir kapı (K106) yer almaktadır. Mekânın doğu ve kuzey duvarları tuğla yığma sistemde üzeri sıvalı ve boyalı olup, batı ve güney duvarları ahşap çatkılı sistemde, bağdadi sıva üzeri boyadır. Mekânın kuzey ve doğu duvarlarında sonradan eklenmiş kalorifer peteği vardır. Ayrıca güney duvarında güneybatı köşesinden yaklaşık 56 cm mesafede yerden yüksekliği yaklaşık 250 cm olan sonradan açılmış bir delik

bulunmaktadır. Mekânın döşeme kaplaması ahşap kaplama, tavan ise ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.41).

Şekil 3.41: 106 mekânı (oda)

3.5.4.7 107 Mekânı (Sofa)

Birinci katın ortasında güney-kuzey doğrultusunda uzanan sofanın kuzey bölümüdür. Mekânın güney duvarı üzerinde yer alan katlanabilir dört kanatlı ahşap bir kapıyla (K111) sofanın güney bölümüne geçilmektedir. +5.52 m kotunda bulunan 107 mekânının plan ölçüleri 5,32 x 3,12 m olup, tavan yüksekliği ise yaklaşık 418 cm'dir. Mekânın batısında sahanlığa ve 108 mekanına geçiş sağlayan iki kapı (K110 ve K109), kuzeyinde üç giyotin pencere (P119, P118 ve P117), doğusunda bu yöndeki 106 ve 105 mekanlarına açılan çift kanatlı ahşap iki kapı (K108 ve K107) vardır. Güney duvarında ise, sofanın güney bölümüne açılan bir kapı (K111) bulunmaktadır. Mekânın kuzey duvarı tuğla yığma sistemde üzeri sıvalı ve boyalı olup, doğu, güney ve batı duvarları ahşap çatkılı sistemde, bağdadi sıva üzeri boyadır. Mekânın kuzey duvarında sonradan eklenmiş kalorifer peteği bulunmaktadır. Zemin kaplaması ahşap kaplama, tavan kaplaması ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.42).

1-07 kuzey duvarı

1-07 doğu duvarı

1-07 güney duvarı

1-07 batı duvarı

Şekil 3.42: 107 mekânı (sofanın kuzey bölümü)

3.5.4.8 108 Mekânı (Oda)

Birinci katın kuzeybatı köşesinde yer alan 108 mekânına sofanın kuzey bölümünden (107) geçiş sağlanmaktadır. +5.52 kotunda bulunan 108 mekânı 3,10 x 4,14 m plan ölçülerindedir. Tavan yüksekliği yaklaşık 412 cm'dir. Mekân günümüzde yatak odası olarak kullanılmaktadır. Odanın doğusunda 107 mekânına açılan çift kanatlı ahşap bir kapı (K109) vardır. Güney duvarı sağır olan 108 mekânının batısında, 62 cm genişliğinde, 95 cm derinliğinde bir dolap nişi, yaklaşık 126 cm genişliğinde taş söveli bir ocak ve yaklaşık 117 cm genişliğinde, 90 cm derinliğinde ahşap kapaklı gusülhane bölümü bulunmaktadır. Mekânın kuzeyinde ise iki adet giyotin pencere (P121 ve P120) yer almaktadır. Mekânın batı ve kuzey duvarları tuğla yığma sistem üzeri sıvalı ve boyalı olup, doğu ve güney duvarları ahşap çatıklı sistemde, bağdadi sıva üzeri boyadır. Mekânın kuzey duvarında sonradan eklenmiş kalorifer peteği bulunmaktadır. Mekânın zemin kaplaması ahşap kaplama, tavan kaplaması ise ahşap süslemeli tekne tavandır (Şekil 3.43).

1-08 kuzey duvarı

1-08 doğu duvarından giriş kapısı

1-08 batı duvarı

1-08 batı duvarı

Şekil 3.43: 108 mekânı (oda)

3.5.4.9 109 Mekânı (Hela)

Birinci katta orta sofanın batısında, merdiven holünün (101) güneybatı köşesindeki kapıdan (K113) ulaşılan bir hela bulunmaktadır. Hela doğusunda lavabonun bulunduğu bölüm ile batısında alafranga tuvalet taşının yer aldığı iki bölümden oluşmaktadır. Bu iki bölüm bir kapı (K114) ile bölünmüştür. Mekânın lavabo bölümünün kotu +5.57 m, hela bölümünün kotu ise +6,08 m'dir. Mekânın plan ölçüleri lavabo kısmında 0,97 x 1,29 m olup, hela kısmında 1,18 x 1,00 m'dir. Tavan yükseklikleri ise lavabo bölümünde yaklaşık 311 cm, hela bölümünde yaklaşık 260 cm'dir. Helanın doğusunda bir kapı, güneyinde sağır duvar, batısında ise bir pencere (P125) bulunmaktadır. Mekanın kuzey duvarı ise yine sağır duvar. Helanın batı duvarı tuğla yığma sistemde üzeri sıvalı ve boyalı olup, kuzey, doğu ve güney duvarları ahşap çatkılı sistemde, bağdadi sıva üzeri boyadır. Hela bölümünün zemini ve duvarlarının yerden yaklaşık 60 cm yüksekliğe kadar olan kısmı sonradan seramik kaplanmıştır. Lavabo bölümünün zemin kaplaması ahşap kaplamadır. Tavan, ahşap çıtalı tavanıdır (Şekil 3.44).

Şekil 3.44: 109 mekânı (hela)

3.5.4.10 110 Mekânı (Çatı Çıkış Sahanlığı)

Birinci katın batı yönünde yer alan merdiven holüne (101) açılan çift kanatlı ahşap kapıdan geçilerek, üç basamakla çatı çıkış sahanlığına ulaşılmaktadır. Çatı çıkış sahanlığı dört kademedен oluşmaktadır. Üç basamaktan sonra ulaşılan birinci kademe +6.29 m, kuzeye tek basamakla çıkılan ikinci kademe +7.12 m, doğuya yönelerek tek basamakla çıkılan üçüncü kademe +8.00 m, ve güneye yönelerek çıkılan dördüncü kademe ise +8.77 m kotlarındadır. Üçüncü kademedен çatı arasına geçişi sağlayan yaklaşık 66 x 40 cm ölçülerinde çatı çıkış boşluğu bulunmaktadır. 110 mekânı yaklaşık 258 x 320 cm plan ölçülerindedir. Bugün depo olarak kullanılan 110 nolu mekânın batı duvarı üzerinde biri tek kanatlı (P122), ikisi giyotin (P123 ve P124) üç pencere bulunmaktadır. Mekânın batı duvarı tuğla yığma sistemde üzeri

sıvalı ve boyalı olup, kuzey, doğu ve güney duvarları ahşap çatkılı sistemde, bağdadi sıva üzeri boyadır. Zemin kaplaması ahşap kaplama, tavanı ise çıtalı ahşap tavadır (Şekil 3.45).

Şekil 3.45: 110 mekânı (çatı çıkış sahanlığı)

3.5.5 Cephe Özellikleri

Tiralizade Hasan Bey Konağı, Piraziz'in ilçe tarihsel gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Konağa ait 1960'lı yıllara tarihlenen eski fotoğraflardan, konağın vaktiyle sahil kenarında yer aldığı görülmektedir (Şekil 2.16). Aynı fotoğrafta, konağın güneydoğu yönünde Piraziz'in bilinen ilk iskelesi olan Abdal İskelesi ve balıkçı kayıkları yer almaktadır. Aynı döneme tarihlenen ve kuzeybatı yönünden çekilmiş bir diğer fotoğrafta ise, Piraziz ilçe merkezinin bulunduğu Eren (Abdal) Camisi ve çevresini Abdal İskelesi'ne ve balıkçı barınaklarına bağlayan yol ile sahilde yer alan Tiralizade Hasan Bey Konağı dikkat çekmektedir. Yerinde yapılan incelemelerde cephelerin, konağın sahildeki konumuna ve yerleşimin ana aksını oluşturan Ordu Caddesi'ne göre şekillendiği gözlenmektedir. Konağı çevreleyen bahçe duvarlarından güneydeki ana girişin Ordu Caddesi'nin vaktiyle sahil yoluyla buluştuğu noktaya baktığı anlaşılmaktadır. Bahçeye geçildiğinde ise ana girişin yer aldığı güney cephesi karşılamaktadır. Çıkması ile dikkat çeken doğu cephesi, denize bakması nedeniyle konaktaki odaların büyük bölümünün bu yönde kurgulanmasına

bağlı olarak düzenlenmiştir. Kuzey cephesi de bu yöne bakan orta sofa ve iki yanındaki odalara göre şekillenmiştir. Merdiven ve ıslak hacimlerin manzaranın aksi yönünde kurgulanması, batı cephesinin daha sade ve az boşluklu tasarımını açıklamaktadır. Konak, cephe düzenlemesinde gördüğümüz giriş kapısı, kapı ve pencere söveleri, pencere alınlıkları, balkon sütun ve parmaklıkları, köşe ve kat silmeleri ile dekoratif saçak ve payandalardaki barok ve rokoko üsluplu süslemeler ile Giresun geleneksel sivil mimarisinde bulunan en gösterişli konut örneklerindendir (Şekil 3.46).

Şekil 3.46: Tiralizade Hasan Bey Konağı'na güneybatıdan bakış (Parlakıyıldız, 2016)

3.5.5.1 Güney Cephesi

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın ana girişinin yer aldığı cephe olan güney cephesi; Piraziz'in ana aksı olan Ordu Caddesi'nin vaktiyle sahile ulaşan güney yanına bakacak şekilde konumlanmıştır. Aslında Ordu Caddesi'nin gelişiminin, konağın konumuna göre şekillenmiş olması muhtemeldir. Simetrik bir düzene sahip olan güney cephesi, bodrum kat, zemin kat ve birinci kat olmak üzere toplam üç katlıdır. Cephe yaklaşık 1215 cm genişliğinde, zeminden saçak hizasına kadar 994 cm yüksekliğindedir. Güney cephesinde, Z01 ve 102 mekânlarının cephe genişliği

boyunca dıştan taş kaplama ve üzerinde barok üslupta yapılmış süslemeler olduğu görülmekte olup, planlar cepheden rahatlıkla okunmaktadır (Şekil 3.47).

Güney cephesinin ortasını simetri eksenini aldığımızda, batısında ne varsa doğusunda da aynısının olduğunu bir farkla söyleyebiliriz. Bu fark bodrum katın batısında bulunan, bugün levha ile kapatılmış bir penceredir. Bodrum katın girişi, güney cephesinin en alt seviyesinde tam ortada bulunmaktadır. Bodrum kata giriş yapılan bu bölüm, ana cepheden çıkma yapmaktadır. Giresun geleneksel sivil mimarisinde sıkça rastlanılan, cephede balkonlu çıkmaya yer verilmesi, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda da gözlenmektedir. Birinci normal kat 102 nolu Hol (sofa) mekânının güney yönünde açık çıkma (balkon) yapması, balkonun alttan yivli barok üslupta yapılmış iki adet sütun ile taşınması, zemin kat giriş kapısının önünde üzeri örtülü bir sahanlık mekânı oluşturmuştur. Zemin kat giriş sahanlığı da, bahsettiğimiz bodrum kat giriş mekânını şekillendirmiştir. İki kanatlı, yaklaşık 160 cm yüksekliğindeki demir bodrum kat kapısının doğusunda ve batısında yaklaşık 32 cm x 60 cm ölçülerinde ferforjeli birer pencere bulunmaktadır. +1.65 m kotunda bulunan taş kat silmesi zemin kat ile bodrum katı birbirinden ayırmaktadır.

Simetri eksenine göre doğuda ve batıda 10 basamaklı iki adet demir trabzanlı, iki kollu taş merdivenler ile zemin kat giriş sahanlığına çıkılmaktadır. Sahanlığın önünde ince bir işçiliğe sahip, ince yonu kesme taş korkuluk, bu korkuluğun iki ucunda yaprak desenlerinin bulunduğu yivli iki adet sütun bulunmaktadır. Giriş kapısı özgün, iki kanatlı demir kapıdır. Kapının demir tabla yüzeyinde barok üsluplu motifler yer almaktadır. Kapının lentosu ve söveleri taştandır. Kapının üzerindeki lentonun tam ortasında taştan bir yaprak motifi vardır. Lentonun üzerinde ise, üçgen formunda bir alınlık bulunmaktadır. Giriş kapısının iki yanında yaklaşık 35 cm x 165 cm ölçülerinde birer giyotin pencere vardır. Zemin kat seviyesinde, giriş kapısı ve iki yanındaki dar giyotin pencerenin, batısında ve doğusunda bulunan odaların ikişer giyotin penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerin lentosu, söveleri ve taç alınlığı taş malzemeden olup, denizlik altında dekoratif taş payandaları bulunmaktadır. Bu pencerelerden, batı yönündekilerin sonradan yapıldığı düşünülen demir pencere kapakları vardır. Doğu yönündekilerin ise, ferforjeleri bulunmaktadır. +5.40 m kotundaki taş kat silmesi ile zemin kat ve birinci kat birbirinden ayrılmaktadır.

Birinci katta, +5.46 m kotunda ortada yer alan balkonun korkuluklarının sütun benzeri profilli dikmeleri ve küpeşesi taştan yapılmıştır. Korkuluğun gerisinde balkona açılan kapı iki kanatlı ve ahşaptandır. Kapının lentosu ve söveleri ise taştandır. Bu katta da balkon kapısının üzerindeki lentonun tam ortasına gelen taş bir yaprak motifi bulunmaktadır. Kapının doğusunda ve batısında dikdörtgen bir kaideye oturan plastırlar yer almaktadır. Pilastır başlıkları barok üslupta yaprak desenlidir. Kapının üzerinde yer alan taş silme kemerin içinde çevresi taştan çiçek desenli kabartmalarla çevrelenen bir kitabe yer almaktadır. Kitabe özgün olmayıp, eski kitabenin düştüğü ve çalındığı belirtilmiştir (Hasan Tirali, kişisel görüşme, mayıs 2017). Kapının iki yanında yaklaşık 33 cm x 176 cm ölçülerinde birer ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencereilerin üstünde, kemer oluşturacak şekilde taş birer alınlık, bu alınlıkların ortasında yaprak desenli taştan kabartmalar mevcuttur. Cephenin balkon gerisinde kalan bölümü tümüyle taştan yapılmıştır. Balkonlu bölümün iki yanında, birinci kat seviyesinde bu yöne bakan odalara ait ikişer giyotin pencere vardır. Taş söveli pencereilerin üstünde kemer şeklinde taştan bir alınlığı bulunmaktadır.

Birinci katta bulunan giyotin pencereilerin, barok üslupta tasarlanmış olan söve ve alınlıkları zemin kattaki pencereilere göre daha süslü ve gösterişlidir. Cephe, 50 cm aralıklarla sıralanan, taştan payandalarla desteklenen, bezemeli taştan bir saçakla son bulmaktadır. Cephenin iki kenarında yaklaşık +1.77 m kotundan başlayarak saçak altına kadar uzanan köşe pilastırları yer almaktadır. Köşe pilastırlarının zemin ve birinci kat seviyelerindeki pencereilerin alt hizalarına denk gelen bölümlerinde sütun kaidesi, üst hizalarına denk gelen kısımlarında sütun başlığı benzeri profil detayları vardır (Şekil 3.48).

Cephe, genel olarak özgünlüğünü korumaktadır. Ancak, 1939 tarihli Erzincan Depremi ve sonrasında yok olan bölümlerde yapılan onarımlar ve balkonun doğusundan indirilen pvc esaslı su gideri cephede sonradan yapılan müdahalelerdir.

3.5.5.2 Doğu Cephesi

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın denize yönelen doğu cephesi, vaktiyle kıyı çizgisine yakın yer alan konağın bu yönde önünden geçen Liman Sokağı'na bakmaktadır. Üç katlı cephe yaklaşık 1125 cm genişliğinde, zeminden saçak hizasına kadar yaklaşık 985 cm yüksekliğindedir. Cephenin kuzey köşesinde zemin kotu, güney köşesindeki zemin kotuna göre 17 cm yüksektir. Doğu cephesi bu yönde yer alan üç odadan oluşan mekânsal düzenlemeyi yansıtmaktadır. Simetrik düzendeki doğu cephesinin ortasında, zemin kat hizasından başlayarak cephe boyunca devam eden 385 cm genişliğinde bir çıkma yer almaktadır. Çıkmanın kuzeyinde ve güneyinde kalan cephe genişlikleri yaklaşık 370 cm'dir (Şekil 3.49).

Cephenin bodrum kat seviyesindeki, yaklaşık 180 cm yüksekliğindeki en alt bölümü taş örgü olarak gözükmemektedir. Köşelerde ve pencere kenarlarında kesme taş, geri kalan bölümlerde moloz taş kullanılmıştır. Bu seviyede, güney köşeden başlayarak sırasıyla yaklaşık 126cm/538cm/950cm mesafede, yaklaşık 55 cm genişliğinde ve 108 cm yüksekliğinde ahşap tek kanatlı, ferforjeli pencereler bulunmaktadır. Bu pencerelerin ahşap kasaları deformasyona uğramış olup, camları yoktur. +1.63 m kotunda bulunan taş kat silmesi, zemin kat ile bodrum katı birbirinden ayırmaktadır.

Cepheden 140 cm çıkma yapan bölüm, köşelerde iki sütun ile desteklenmiştir. Taş kaideler üzerinde yükselen sütunların üstünde demir profilden kiriş uzanmaktadır. Zemin kat seviyesinde çıkma yapan bölümde ve iki yanında ikişer giyotin pencere yer almaktadır. Pencereler taş sövelidir. Denizlik altında yer alan payandalar dekoratif amaçlıdır. Bu pencerelerin ferforjeleri bulunmaktadır. Yaklaşık +5.40 m kotunda bulunan taş kat silmesi ile zemin kat ve birinci kat birbirinden ayrılmaktadır.

Birinci katın cephe düzeni, zemin katınki ile benzerlik göstermektedir. Çıkma yapan bölümde ve iki yanında toplam altı giyotin pencere yer almaktadır. Bu pencerelerin lentosu, söveleri ve alınlığı taştan olup, denizlik altındaki payandaları dekoratif amaçlıdır.

Şekil 3.49: Tiralizade Hasan Bey Konağı doğu cephesi (Parlakyıldız, 2016)

Birinci normal kat seviyesinde bulunan giyotin pencerelerin barok üslupta tasarlanmış olan söve, denizlik ve alın taş elemanları, zemin kattaki pencerelere göre daha süslü ve gösterişlidir. Birinci kat seviyesinde, çıkma yapan bölümde yer alan pencerelerin alınlıkları kırık üçgen formu olup, geri kalan tüm pencereler kemerli formdadır. Cephe, 50 cm aralıklarla sıralanan, taştan payandalarla desteklenen, bezemeli taştan bir saçakla son bulmaktadır. Cephenin iki kenarında yaklaşık +1.78 m kotundan başlayarak saçak altına kadar uzanan köşe pilastırları yer almaktadır. Köşe pilastırlarının zemin ve birinci kat seviyelerindeki pencerelerin alt hizalarına denk gelen bölümlerinde sütun kaidesi, üst hizalarına denk gelen kısımlarında sütun başlığı benzeri profil detayları vardır. (Şekil 3.50).

Şekil 3.50: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın doğu cephesi rölöve çizimi
(Parlakıyıldız, 2017)

3.5.5.3 Kuzey Cephesi

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın denize ve komşu parseli yönelen kuzey cephesi, konağın bahçesinin ikincil kapısının bulunduğu çıkmaz sokağa bakmaktadır. Üç katlı cephe, güney ve doğu cepheleri gibi simetrik olarak tasarlanmıştır. Cephe yaklaşık 1219 cm genişliğinde, zeminden saçak seviyesine kadar yaklaşık 973 cm yüksekliğindedir. Cephenin batı köşesi, doğu köşesinden 3 cm yüksek bir kottadır. Güney cephesinde olduğu gibi, kuzey cephesinde de planlar okunabilmektedir (Şekil 3.51).

Bodrum kat seviyesinde, zemin kata çıkışı sağlayan bir merdiven ve sahanlık çıkıntı yapmaktadır. Tek kollu merdiven on basamaklıdır. Bu merdiven ile +2.11 m kotunda bulunan sahanlığa çıkılmaktadır ve sahanlıktan konağın kuzeydoğu yönünde bulunan müstemilatın üzerindeki terasa ulaşılmaktadır. Bu sahanlığın altındaki B03 mekânının tek kanatlı demir kapısı dışında bu seviye sağırdır. Merdivenin olduğu bölüm sıvalı ve boyalıdır. Merdivenin gerisinde kalan bölümler taş örgülüdür. +1.63 m kotunda bulunan taş silme, zemin kat ile bodrum katı birbirinden ayırmaktadır.

Şekil 3.51: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın kuzey cephesi (Parlakyıldız, 2016)

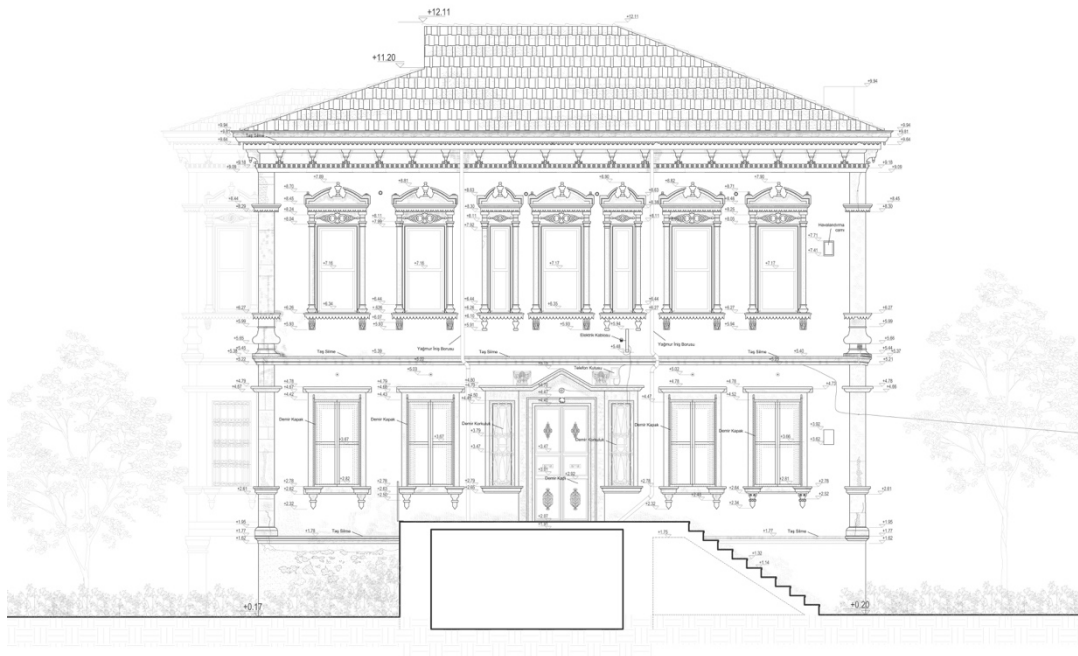
Konağın +2.11 m kotunda bulunan arka giriş kapısı iki kanatlı demir bir kapıdır. Kapının demir tabla yüzeyinde barok üsluplu motifler yer almaktadır. Kapının söveleri taştandır. Kapının üzerinde tam ortada taş bir yumruk motifi bulunmaktadır. Kapının üstünde taştan silmelerle oluşturulmuş üçgen bir alınlık yer almaktadır. Kapının her iki yanında yer alan pilastırlar bitki motifli başlıklarla son bulmaktadır. Pilastırların hemen iki yanında da yaklaşık 38 cm x 168 cm ölçülerinde ferforjeli, birer adet giyotin pencere vardır. Arka giriş kapısının doğu ve batı yönlerinde dar giyotin pencerelerin yanında ikişer adet daha geniş giyotin pencereler yer almaktadır. Bu pencerelerin söveleri taş malzemeden olup, denizlik altında dekoratif taş payandaları bulunmaktadır. Ayrıca pencerelerin, sonradan yapıldığı tahmin edilen demir kapakları vardır. Yaklaşık +5.40 kotunda bulunan taş silme ile zemin kat ve birinci kat birbirinden ayrılmaktadır.

Birinci kat seviyesinde ortada bir giyotin pencere, bu pencerenin iki yanında dar iki giyotin pencere yer almaktadır. Ayrıca bu dar pencerelerden sonra, doğusunda ve batısında ikişer adet geniş giyotin pencere daha bulunmaktadır. Pencerelerin söveleri ve alınlığı taştandır. Dar giyotin pencerelerin, denizlik altındaki payandaları bu kat

seviyesindeki payandalardan farklı formdadır. Denizlik altındaki tüm taş payandalar dekoratif amaçlıdır.

Birinci normal kat seviyesinde bulunan giyotin pencerelerin barok üslupta tasarlanmış olan söve, denizlik ve alın taş elemanları, zemin kattaki pencerelere göre daha süslü ve gösterişlidir. Cephe, güney cephedeki gibi 50 cm aralıklı taş payandalarla desteklenmiş, gösterişli taştan bir saçakla bitirilmiştir. Cephenin iki kenarında yaklaşık +1.78 m kotundan başlayarak saçak altına kadar uzanan köşe pilastırları yer almaktadır. Köşe pilastırlarının zemin ve birinci kat seviyelerindeki pencerelerin alt hizalarına denk gelen bölümlerinde sütun kaidesi, üst hizalarına denk gelen kısımlarında sütun başlığı benzeri profil detayları vardır (Şekil 3.52).

Cephe genelinde bütünlüğünü korumaktadır. Zamanla yok olan bölümlerin niteliksiz kişilerce müdahalesi, elektrik ve telefon kutularının, kablolarının düzensiz bir şekilde cepheden geçirilmesi, cephede pvc esaslı yağmur iniş borularının niteliksiz bir şekilde indirilmesi, cepheye yapılmış müdahalelerdir.

Şekil 3.52: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın kuzey cephesi rölöve çizimi
(Parlakıyıldız, 2017)

3.5.5.4 Batı Cephesi

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın batı cephesi, konağın bahçesine 1970 sonrası eklenen dükkânların bulunduğu Alt Sokak'a bakmaktadır. Konağın simetrik yapısından yola çıkarak, bu cephenin konağın simetrik düzenine aykırı olduğu gözlenmiştir. Bodrum kat, zemin kat ve birinci kat olmak üzere üç katlı olan cephe yaklaşık 1130 cm genişliğinde, zeminden saçak seviyesine kadar yaklaşık 980 cm yüksekliğindedir. Cephenin güney köşesi, kuzey köşesinden 9 cm düşük kottadır (Şekil 3.53).

Bodrum kat seviyesinde kuzey kenardan yaklaşık 123 cm, güney kenardan yaklaşık 127 cm mesafede bulunan, yaklaşık 56 cm genişliğinde ve 108 cm yüksekliğinde ahşap tek kanatlı, ferforjeli birer pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerin ahşap kasaları deformasyona uğramış olup, camları yoktur. +1.63 m kotunda bulunan bir taş silme, zemin kat ile bodrum katı birbirinden ayırmaktadır.

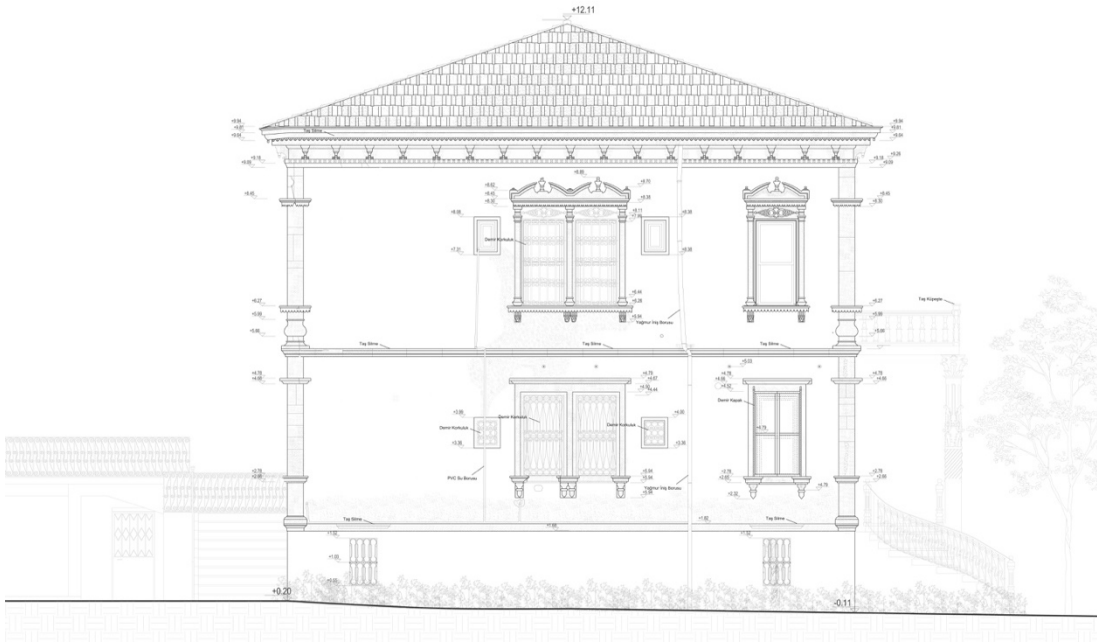
Zemin ve birinci kat seviyelerinde cephenin düzeni benzerdir. Her iki katta da ceoheyi ortalayan iki giyotin pencere bu yöndeki merdiven boşluğunu işaret etmektedir. Bu pencerelerin her iki yanında da birer küçük kare pencere ise ıslak hacimlere aittir. Cephenin kuzey kenarı sağırdır. Güney yönünde ise zemin ve birinci kat odalarının birer giyotin penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerin söveleri, lentosu, denizliği, alınlıkları ve denizlik altı dekoratif taş payandaları bir bütün olarak tasarlanmış olup, bütün bir görünüme sahiptir. Cephenin ortasına gelen giyotin pencerelerden, zemin kat seviyesinde ve birinci kat seviyesinde sonradan yapıldığı düşünülen ferforje vardır. Bu pencerelerin güneyinde yer alan giyotin pencerede ise demir kapak bulunmaktadır. +5.40 m kotunda bulunan taş silme ile zemin kat ve birinci kat birbirinden ayrılmaktadır.

Birinci normal katta bulunan giyotin pencerelerin; barok üslupta tasarlanmış olan söve, denizlik ve kemerli formda alınlıkları taştan olup, zemin kat pencerelerine göre daha süslü ve gösterişlidir. Cephe, 50 cm aralıklı taş payandalarla desteklenmiş, gösterişli taştan bir saçakla bitirilmiştir. Cephenin iki kenarında yaklaşık +1.82 m kotundan başlayarak saçak altına kadar uzanan köşe pilastırları yer almaktadır. Köşe pilastırlarının zemin ve birinci kat seviyelerindeki pencerelerin alt hizalarına denk

gelen bölümlerinde sütun kaidesi, üst hizalarına denk gelen kısımlarında sütun başlığı benzeri profil detayları bulunmaktadır (Şekil 3.54).

Şekil 3.53: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın batı cephesi (Parlakııldız, 2016)

Şekil 3.54: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın batı cephesi rölöve çizimi

(Parlakııldız, 2017)

Cephe genelinde, bütünlüğünü korumaktadır. Kullanıcıların yok olan kısımlarda yapmış olduğu onarımlar, cephede düzensiz döşenmiş ıslak hacimlere taşınan su tesisat boruları, merdiven kovanının, güneyine gelecek konumda indirilen pvc esaslı su gideri cepheye yapılan müdahalelerdir.

3.5.6 Yapı Bileşenleri, Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

3.5.6.1 Temeller

Konağın temellerinin incelenmesi için herhangi bir kazı veya sondaj çalışması yapılamadığı için, konağın temelleri ile ilgili net bilgi verilememektedir. Ancak bodrum kat duvarları incelendiğinde yapının temellerinin de taş kârgir sistemde olduğu anlaşılmaktadır.

3.5.6.2 Duvarlar

Konağın bodrum kat seviyesinde duvarları taş kârgirdir. Köşelerde ve pencere kenarlarında kesme taş, geri kalan bölümlerde moloz taş örgülü olarak inşa edilmiştir. Duvar kalınlığı yaklaşık 66 cm'dir. Yerinde inceleme ve gözlemlere dayanılarak, taş olarak yöreye özgü diğer yapılarda da bazalt kullanıldığı görülmüştür (Şekil 3.55). Bu görüşü Giresun'da “karataş” olarak bilinen ve denize yakın kısımlardan temin edilen bazaltın bölgenin geleneksel mimarisinde sıkça kullanılması desteklemektedir (İltar, 2016:33).

Şekil 3.55: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın bodrum kat duvarlarının dıştan ve içten görünüşü (Parlakıyıldız, 2016)

Zemin ve birinci katta, sıvanın döküldüğü yerlerden duvar yapım tekniği görülmektedir. Zemin ve birinci kat dış duvarları tuğla yığma tekniğindedir. Kullanılan tuğla boyutları 6 cm x 8 cm x 20 cm'dir (Şekil 3.58). Zemin katta, sofanın (Z01) güneydoğu köşesinde sıvası dökülen duvardan yapılan incelemede tuğla yığma olduğu görülen dış duvarların kalınlığı, yaklaşık 33 – 38 cm arasında değişmektedir. Birinci katta ise sofadan (102) balkona açılan kapının hemen önündeki döşeme kırığından yapılan incelemede tuğla yığma olduğu görülen dış duvarların kalınlığı, yaklaşık 24-27 cm arasında değişmektedir.

Yine zemin kat sofanın (Z01) güneydoğu köşesinde, sıvası dökülen noktalarda iç duvarların yapım tekniği gözlenebilmektedir. Buna göre iç duvarların yaklaşık 40 cm aralıklar ile dikilmiş ahşap dikmelere çivi ile çakılmış çiteler ve çitelerin üzerine bağdadi sıva yapıldığı gözlemlenmiştir. Bağdadi sıvalı ahşap çatkılı duvarların kalınlıkları 15 – 21 cm arasında değişmektedir. Birinci kat iç duvarları da çatı arasından gözlemlenmiştir. Bunun sonucunda iç duvar kesiti, yaklaşık 40 cm aralıklar ile dikilmiş ahşap dikmelerin üzerine çivi ile çakılmış bağdadi çita üzeri sıva olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 3.57). Ancak yapılan rölöve çalışmasında zemin ve birinci kat iç duvar kalınlıkları, büyük oranda 15 cm olarak tespit edilmiştir.

Şekil 3.56: Tiralizade Hasan Bey Konağı zemin kat dış ve iç duvar yapı sistemi
(Parlak yıldız, 2016)

Şekil 3.57: Tiralizade Hasan Bey Konağı çatı arasından görülen iç duvar kesiti
(Parlak yıldız, 2016)

Ahşap malzeme ile ilgili herhangi bir laboratuvar çalışması yapılamadığı için, malzeme cinsi ile ilgili bir bilgi mevcut değildir. Ancak yapılan araştırmalarda, Giresun evlerinde taşıyıcı amaçlı kullanılan ahşap malzemenin genelde kestane olduğu belirtilmektedir (İltar, 2016:34).

3.5.6.3 Döşemeler

Konağın bodrum kat zemini sıkıştırılmış topraktır. Zemin kat döşemesi, bodrum kattan, birinci kat döşemesi güney sofadaki (102) döşeme kırığından gözlemlenebilmektedir. Çatı arasından da döşeme sistemine ilişkin detaylar görülebilmektedir (Şekil 3.58). Bunlar neticesinde, yapıda kullanılan döşeme sistemi yaklaşık 7 cm x 16 cm ölçülerindeki ahşap taşıyıcı kiriş üzeri ortalama 2 cm kalınlığında, geniş yüzeyli ahşap kaplamadır. Ahşap kaplamalar genelde yalın ve tek yüzü boyalıdır.

Şekil 3.58: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın döşemelerinin görünüşleri
(Parlak yıldız, 2016)

3.5.6.4 Çatı

Konağın üst örtüsü, kırma çatı sistemlidir. Örtü malzemesi olarak, marsilya tipi kiremit kullanılmıştır. Yapım tekniği açısından, yörede fazlası ile bulunan ağaç tomruklar ile çatının sistemli olarak inşa edildiği yerinde tespit edilmiştir (Şekil 3.59). Belli bir aks aralığı olmayan taşıyıcı ahşaplarda aralıklar ortalama 60 – 80 cm arasında değişmektedir.

Güvenlik sebebi ile çatı arasında gezilemediği için, çatı sistemi fotoğraflardan yararlanılarak çizime aktarılmıştır. Çatının üzerine çıkılamamış olup, uzaktan yapılan gözlemde, derelerin gizli dere olduğu, taş saçak ve kiremit altında çinko olduğu tahmin edilen malzeme ile yağmur ve kar suyunun uzaklaştırıldığı görülmüştür.

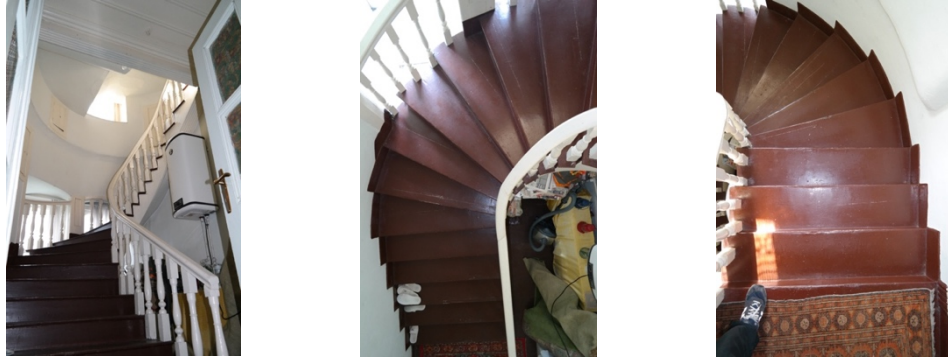

Şekil 3.59: Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda çatı arası (Parlak yıldız, 2016)

3.5.6.5 Merdivenler

Konağın güney yönünde bulunan, zemin kata ulaşımı sağlayan özgün 10 basamaklı, ferforje trabzanlı çift kollu iki merdiven de, kuzey cephesinde bulunan ve zemin kata ulaşımı sağlayan 10 basamaklı, ferforje trabzanlı tek kollu merdiven de mermerdir. Kuzey yönündeki merdiven basamaklarının, güney yönündeki mermer malzemedan farklı olduğu, bej renkli daha yeni olduğu gözlemlenmiş olup, değiştirildiği tahmin edilmektedir.

Konağın iç mekânında, zemin katı, birinci kata bağlayan merdiven ise özgün olup ahşap malzemedan tek kollu olarak imal edilmiştir. Merdiven trabzanları da yine ahşaptır (Şekil 3.60).

Şekil 3.60: Tiralizade Hasan Bey Konağı ahşap iç merdiveni (Parlak yıldız, 2016)

3.5.6.6 Kapılar

Konağın kapıları üç bölümde incelenmiştir. İlk olarak bahçe kapıları ele alınmıştır. Özgün, sade bir tasarıma sahip, taş söveli, demir çift kanatlı kapılardır. Konağın güney yönünde bulunan ana giriş kapısının alt bölümünde hiçbir süs veya motif kullanılmamıştır. Üst bölüme sabit yarım daire içinde demir parmaklık çubukları ile hareket verilmiş, bu hareketin kapı kanatlarının üst bölümünde ise simetriği yapılmıştır. Böylece kapı kapalı pozisyondayken, üst bölümde tam bir daire oluşmaktadır. Kapının üstünde yekpare taştan kemer, sağ ve solda bulunan taş sövelere oturmaktadır. Konağın kuzey yönündeki ikinci bahçe kapısı da alt bölümünde hiçbir süsleme veya dekoratif elemana sahip değildir. Aynı güney yönündeki kapı gibi, kapalı pozisyondayken tam bir daire oluşmaktadır. Bu kapıda dairesel bölümde, bir merkezden açılmal olarak uzanan demir lama düzeni vardır. Kapının üstü kesme taş kemer ile geçilmiş; ardından yine kesme taş örgülü olarak devam eden bölüm en üstte iki yöne eğimli taş silmeyle son bulmaktadır. (Şekil 3.61).

İkinci olarak konak giriş kapıları incelenmiştir. Konağın, güney cephesinde yer alan kapı, kuzey yönündeki diğer kapı, bodrum kata girişte bulunan kapı, çamaşırhane ve müştemilat mekânlarına girişteki kapılar olmak üzere, toplam beş adet giriş kapısı vardır. Geleneksel Giresun evlerinde sıklıkla rastlanan demir giriş kapıları, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda da mevcuttur. Güney ve kuzey yönlerinde bulunan özgün, çift kanatlı demir kapıların, söveleri ve lentoları taştandır. Demir kapı tablalarının yüzeyinde barok üsluptaki kabartma motifler hem alt bölümde, hem üst bölümde işlenmiştir. Kapı kolları demirdendir. Konağın güney cephesinde bulunan kapının

kilit sistemi de özgün halindedir. Kuzey yönündeki kapının kilidi ise, yeni sistem dilli kilit sistemi ile değiştirilmiştir (Şekil 3.62). Bu kapılardan, çamaşırhane ve müştemilat kapıları sonradan imal edilmiş, düz ve sade kapılardır. Aynı şekilde, bodrum kat kapısı, sadece dört adet dikdörtgen oluşturacak demir profiller ile süslenmiş, yalın çift kanatlı demir bir kapıdır.

Şekil 3.61: Konağın Ordu Caddesi ve Alt Sokaktan bahçe giriş kapıları (solda güney bahçe kapısı, sağda kuzey bahçe kapısı) (Parlakııldız, 2016)

Şekil 3.62: Konağın güney cephesindeki KZ01 ve kuzey cephesindeki KZ15 giriş kapıları (Parlakııldız, 2016)

Üçüncü olarak, konağın iç mekân kapılarından zemin katta dört, birinci katta dört farklı tip bulunmaktadır. Kapıları tabla düzenlerine göre ayırdığımızda, hepsinin aynı tasarıma sahip olduğunu söyleyebiliriz. Alt ve üst tablaları dikey yönde dikdörtgen, orta tabla ise yatay yönde dikdörtgen düzeninde tasarlanmıştır. Zemin katta bulunan kapılardan ilki, geleneksel olarak sıkça görülen, ahşap çift kanatlı, ahşap pervazlı ve ahşap taçlı, alt ve üst tablaları dikey dikdörtgen, orta tabla ise yatay dikdörtgen düzeninde olan kapılardır. Bu kapı tipinden, toplam yedi adet bulunmaktadır. Bunlar KZ02, KZ05, KZ06, KZ07, KZ09, KZ11, KZ12 kapılarıdır (Şekil 3.63). Aynı tasarıma sahip olup, tek kanatlı olan ikinci tip kapılardan toplam üç adet bulunmaktadır. Bunlar KZ03, KZ08, KZ16 kapılarıdır. Üçüncü tip ise, aynı tasarıma sahip kapı kanadının, üçü bir tarafa üçü diğer tarafa katlanır şekilde planlanması sonucu imal edilmiş altı kanatlı kapıdır. Bu kapılar KZ13, KZ14 olmak üzere toplam iki adettir (Şekil 3.64). Dördüncü tip ise, birinci tip kapının üst dikey dikdörtgen tablasının cam olarak tasarlanmış şeklidir. Bu kapılar ise, merdivenkavasında bulunan, KZ04 ve K112 kapılarıdır.

Şekil 3.63: Çift kanatlı (KZ02) , tek kanatlı (KZ03) , camlı çift kanatlı (KZ04) kapı örnekleri (Parlak yıldız, 2016)

Şekil 3.64: Altı kanatlı katlanır ahşap kapı (KZ14) örneği (Parlak yıldız, 2016)

Birinci katta bulunan kapılardan birinci tip, havalandırma işlevi ile tasarlandığı düşünülen, ahşap çatalı bir ızgara kafes şeklinde tepeliğe sahip, alt ve üst tablaları dikey dikdörtgen, orta tabla ise yatay dikdörtgen düzeninde olan kapılardır. Üst kat kapılarının pervaz ve taç süslemeleri alt katta bulunan kapılara nazaran daha ince bir işçiliğe sahiptir. Bu kapılardan toplam sekiz adet bulunmaktadır. Bunlar K102, K103, K104, K105, K106, K107, K108, K109 kapılarıdır (Şekil 3.65).

Şekil 3.65: Ahşap çatalı ızgara kafes tepelikli kapı örneği (K103, K111)
(Parlak yıldız, 2016)

İkinci tip ise, birinci tipin üst dikey dikdörtgen tabla yerine cam olarak tasarlanmış şeklidir. Bunlar K101 ve K110 kapılarıdır (Şekil 3.66). Üçüncü tip, tek kanatlı tepeliksiz kapı K113 kapısıdır. Dördüncü tip ise, birinci tip kapının iki kanat bir tarafa, iki kanadın bir tarafa katlandığı kapı tipi olup, bu kapı K111 kapısıdır.

Şekil 3.66: Üst tablası camlı olan ahşap iki kanatlı kapı örneği (K101) (Parlak yıldız, 2016)

3.5.6.7 Pencereleler

Konağın pencerelerinin tümü, ahşap iki bölmeli giyotin pencere olup, çalışma sistemi ve tasarımı hepsinde aynıdır (Şekil 3.69) (Şekil 3.70).

Şekil 3.67: PZ15 Giyotin pencere örneği (Parlak yıldız, 2016)

Şekil 3.68: PZ105 Giyotin pencere örneği (Parlakyıldız, 2016)

3.5.7 Yapıdaki Bozulmalar ve Sebepleri

Tiralizade Hasan Bey Konağı'ndaki bozulmaların; malzeme bozulmaları, strüktürel bozulmalar ve kullanıcı kaynaklı bozulmalar olduğu tespit edilmiştir. Konağın malzeme analizleri detaylı bir şekilde yapılmıştır. Bu analizler, yapı malzemelerinin özgün olanların ve sonradan eklenenlerin yada kullanılanların ayırtedilmesine yardımcı olmuştur. Bozulma analiz lejantı oluşturulurken, özgün yapı malzemeleri altı başlık altında toplanmıştır: doğal taş, ahşap, boyalı sıva, metal, kiremit ve harç.

Yılın büyük bölümünde yağış alan Piraziz'de yer alan konakta, ıslanma-kuruma döngüsünün sıklığı, aşırı güneşe maruz kalma, nem, don, biyolojik etkenler, mantar ve liken oluşumları gibi etkenlerde bağlı olarak yapı bileşenlerinde bozulmalar görülmektedir. Buna göre, özellikle cephelerde, pencere kapı sövelerinde, alınlıklarda, sütunlarda, köşe taşlarında, saçak payandalarında önemli bozulmalar meydana gelmiştir. Yapının dışında oluşan hasarlar, zamanla iç mekânlardaki bozulmalarıda tetiklemiştir. Bu bozulmaların analizlerini yaparken, belirlediğimiz özgün malzemelerdeki bozulmalar tespit edilmiştir. Bozulma türlerine ayrı kodlar verilmiştir.

Doğal taşta görülen malzeme bozulmaları; TB.1 kararma, TB.2 beyazlaşma, TB.3 malzeme yüzeyinde kayıp / kopma / aşınma, TB.4 oyuklanma, TB.5 bitki oluşumu / biyolojik bozulma, TB.5 strüktürel çatlak şeklindedir. Ahşap malzemede görülen

malzeme bozulmaları; AB.1 malzeme / kesit kaybı / aşınma, AB.2 katmanlaşma (yüzeyde kabarma), AB.3 kirlenme / kararma, AB.4 çürüme, AB.5 kopma şeklindedir. Boyalı sıva için görülen malzeme bozulmaları; SB.1 kirlenme (koyulaşma), SB.2 kabarma (nemlenme), SB.3 dökülme, SB.4 bitki oluşumu, SB.5 kılcal çatlak şeklindedir. Metal malzemelerde görülen bozulmalar; MB.1 korozyon (paslanma), MB.2 deformasyon şeklindedir. Kiremitte görülen bozulmalar; KB.1 kirlenme/yosunlanma şeklindedir. Harç ile ilgili görülen malzeme bozulmalar; HB.1 boşalma şeklindedir. Kullanıcı kaynaklı bozulmalarda tespit edilen üç bozulma türü ise; KUB.1 niteliksiz bakım, onarım ve müdahale, KUB.2 niteliksiz ek, KUB.3 kayıp yapı elemanı şeklinde belirlenmiştir. Bu tespitler ışığında, plan, kesit ve görünüş çizimleri detaylı olarak analiz edilmiştir (Bkz. EK F).

4 RESTİTÜSYON

4.1 Restitüsyon Önerilerine Temel Oluşturan Kaynaklar

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın restitüsyonuna ilişkin önerilerin geliştirilmesinde öncelikle yapıya ilişkin tüm bilgiler toplanmaya çalışılmıştır. Bunun için Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nda bir araştırma yapılmış, ancak Kurul'un 11.10.1990 tarihinde 857 nolu kararı içeren tescil fişi ve tescil kararından başka konağa ait bir belge veya veriye ulaşılamamıştır. Konağın sahiplerinden Hasan Tirali ile yapılan röportaj (Tirali, 2017) ve kendisinden edinilen konağa ait eski fotoğraflar, bölgede bulunan aynı dönem benzer yapılarla yapılan tipolojik karşılaştırmalar, yapıdaki izler ışığında elde edilebilen veriler bir bütün olarak değerlendirilmiş ve restitüsyon önerisi bu doğrultuda hazırlanmıştır.

4.2 Giresun'da Geleneksel Konut Mimarisi

Giresun geleneksel konut mimarisinin incelendiğini bu bölümde, il ve ilçe merkezlerinde yapılan teknik gezileri ve elde edilen verilerden yararlanılarak Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde Mimar Arzu Aydın Aksoy tarafından (2002 yılında) hazırlanan "*Giresun Zeytinlik Mevkii Kentsel Sit Alanı Üzerine Bir Araştırma*" konulu yüksek lisans tezi ve Gazi Üniversitesi'nde Gazanfer İltar tarafından (2011 yılında) hazırlanan "*Giresun İli Kentsel Konut Mimarisi*" konulu doktora tezi ve sonrasında adı geçen doktora tezinin 2016 yılında "*Giresun Evleri*" adıyla yayınlanan kitabından faydalanılmıştır.

4.2.1 Plan Özellikleri

Giresun il merkezinde bulunan geleneksel konutların büyük bölümü Piraziz ilçe merkezinde bulunan geleneksel konutların tamamında, bodrum kat üzeri iki kat olarak inşa edilmişlerdir (Aksoy, 2002:107). Bodrum katı olan konutların genelinde, bodrum kata girişler bahçedendir (Aksoy, 2002:107). Bazı konutlarda bodrum kat ile

zemin katı evin içinden bağlayan bir merdiven bulunurken, bazılarında ise her iki kata girişlerin ayrı ayrı bahçeden olduğu belirtilmektedir (İltar, 2016:60). Bodrum katın dış duvarları bazalt taştan yığma sistemde inşa edildiği gözlenmiştir (İltar, 2016:60). Bodrum katlar, yeterli derecede aydınlık olmayıp, havalandırma amaçlı küçük pencereleri bulunmaktadır. Ayrıca, bodrum kat planlarında genelde herhangi bir bölünmeye gidilmediği ifade edilmektedir (Aksoy, 2002:107). Diğer katlara göre daha alçak bir tavana sahip olan bodrum katlar, eskiden genellikle yiyeceklerin saklandığı soğuk hava deposu niteliğinde mekânlar olarak kullanılmıştır (Aksoy, 2002:107).

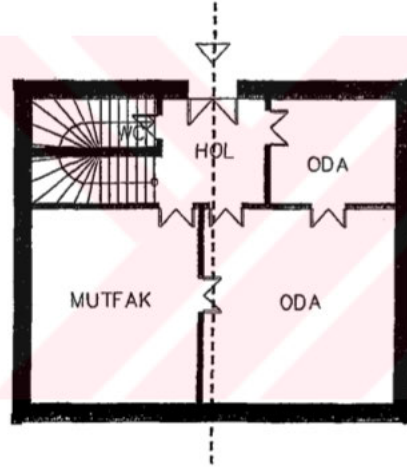
Günlük yaşam katı olarak adlandırılan zemin katlarda genellikle giriş sofası, odalar, mutfak, ve hela bulunmaktadır. Zemin katlara girişler, bodrum katı olan konutlarda, merdiven ile çıkılan bir sahanlıktan sağlanmaktadır. Bazı örneklerde ise, yapının eğimli bir arazide yer almasına bağlı olarak bahçeden doğrudan geçişler olduğu ifade edilmektedir (İltar, 2016:64).

Zemin katta yer alan sofadan ahşap bir merdiven ile ulaşılan üst katlar, genellikle yatma amaçlı kullanılan odaların bulunduğu kat olup, konutun zemin kat plan düzenine göre şekillenmektedir. Genelde, ebeveyn yatak odası olarak kullanılan büyük odaların, bazı örneklerde salon veya oturma odası olarak kullanıldığı belirtilmektedir (İltar, 2016:64).

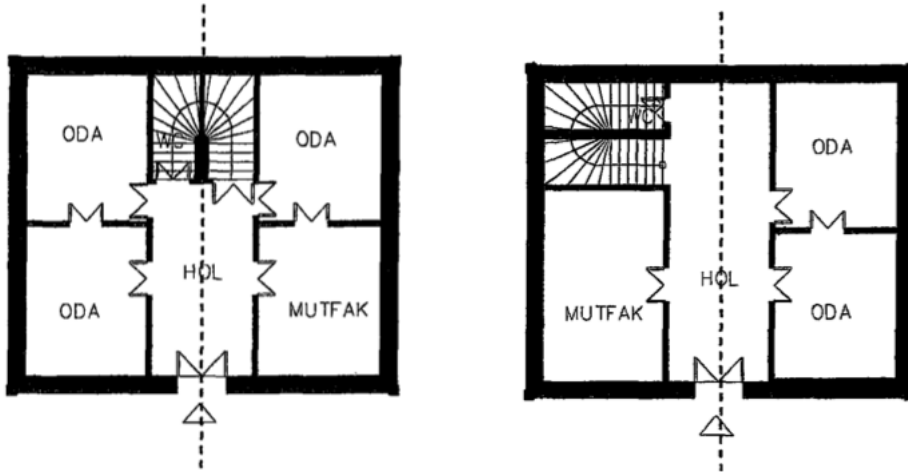
Konutların üst katlarında, merdivenin üzerinde kalan boşlukta, holden birkaç basamak ile çıkılan küçük bir bölüm, ahşap kapı ile kapalı, depo olarak kullanılan çatı çıkış sahanlığıdır (İltar, 2016:65). Bu bölümde ortalama yükseklik 100-150 cm olup, yaklaşık 4 - 6 m²'lik bir alana sahip olabilmektedir (İltar, 2016:65). Bu bölümde çatı arasına çıkan bir boşluk bulunmaktadır. Çatıdan çıkan küçük bir pencere ile ışık alan bu mekân, çatı katı odası niteliği taşımamaktadır (Aksoy, 2002:108).

Konutların plan tiplerini, odaların açıldığı ortak alan olan sofa tipleri belirlemiştir. Zemin kat düzenlerine göre, il merkezinde ve Piraziz ilçesinde görülen plan tipleri, iç sofalı plan tipi ve köşe sofalı plan tipidir (Şekil 4.1, 4.2) (Aksoy, 2002:108-112). İç sofalı plan tipi, merdivenin yerleşimine göre merdivenin simetri eksenini üzerinde olduğu ve merdivenin simetri eksenini üzerinde olmadığı plan tipi olarak ikiye

ayrılmaktadır (Aksoy, 2002:108). Türk evinin merkezi olan sofa, Giresun geleneksel konut mimarisinde üst katlarda salon olarak kullanılmakta olup, cumba bulunması gereken yerde, sofadan geçilen bir balkon olarak planlandığı belirtilmektedir (İltar, 2016:60).

Şekil 4.1: Köşe sofalı plan tipi (Aksoy, 2002:112)

Şekil 4.2: İç sofalı plan tipi (Aksoy, 2002:109)

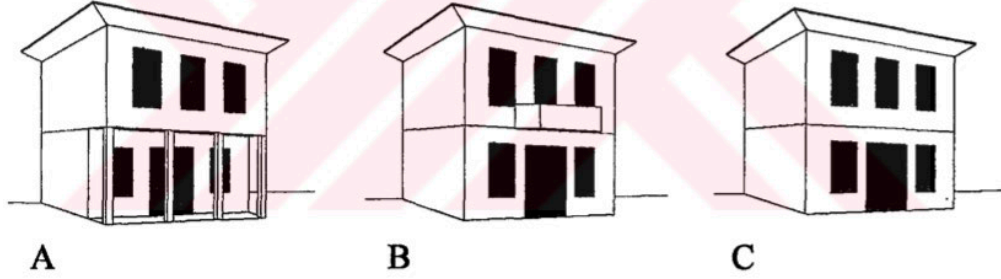
4.2.2 Cephe Özellikleri

Giresun il merkezinde ve Piraziz ilçe merkezinde bulunan geleneksel konut örneklerinde plan özellikleri kadar, cephe düzenlemesi de büyük önem taşımaktadır. Cephe düzenlemesinde kullanılan bileşenler, konutların bir konak niteliği taşımasına veya daha sade bir görünüm sergilemesine neden olmaktadır. Yapının konak ya da daha sade bir konut özelliği taşıması yapı sahiplerinin yöredeki sosyal ve ekonomik etkinliğinin ve gücünün bir göstergesi olduğu açıktır.

Geleneksel konutların cephelerinde dikkati çeken en önemli unsurlar; giriş cephesinde, cephenin tam ortasında ana girişin bulunduğu bölümlerdir. Çift kollu merdivenlerle geçilen giriş sahanlığı cepheden taşma yapmaktadır. Giriş sahanlığının üstünde balkon yer almaktadır. Cephelerin, genellikle tam ortasında konumlandırılan açık çıkma balkon, çoğu konutta görülen bir özelliktir (Aksoy, 2002:119). Bunun dışında, pencere düzenleri, silmeler ve saçakları ön plana çıkan diğer bileşenlerdir (Aksoy, 2002:119). Bu unsurların sonucu, geleneksel konutlarda önemin giriş cephelerinin düzenlenmesine verildiği görülmektedir. Cephe tipolojileri, giriş cephelerinin dikkate alınmasına göre oluşturulmaktadır (İltar, 2016:67). Geleneksel evlerin giriş cepheleri dikkat çekici olduğu kadar, eğer konut sokağa bakan başka cephelere sahipse, giriş cephesi kadar bu cephelere de önem verilmiş, doluluk-boşluk oranlarına dikkat edilmiş, zengin cephe eleman ve süslemeleri ile düzenlenmiştir (Aksoy, 2002:119).

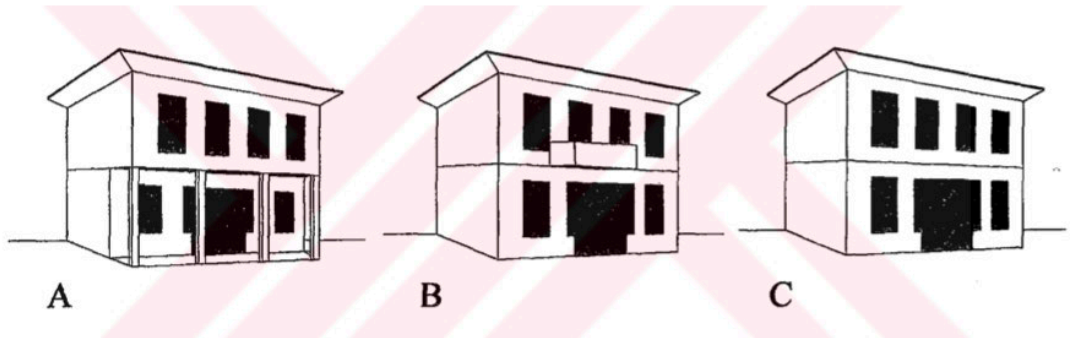
Aksoy, tez çalışmasında, Giresun il merkezinde bulunan konutların cephe tiplerini üç pencereli ve dört pencereli olarak iki başlık altında incelemektedir (Şekil 4.3, 4.4). Bu iki tip ise kendi içinde balkonlu düzen, çıkmalı ve kolonlu düzen ile balkonsuz düzen olarak üçe ayrılmaktadır.

- A. Çıkmalı ve kolonlu düzen
- B. Balkonlu düzen
- C. Çıkmasız ve balkonsuz düzen

Şekil 4.3: Üç pencereli cephe düzeni (Aksoy, 2002:120)

- A. Çıkmalı ve kolonlu cephe düzeni
- B. Balkonlu cephe düzeni
- C. Çıkmasız ve balkonsuz cephe düzeni

Şekil 4.4: Dört pencereli cephe düzeni (Aksoy, 2002:124)

4.2.3 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Giresun il merkezinde ve Piraziz ilçe merkezinde geleneksel konutlarda kullanılan yapım teknikleri benzerlik göstermektedir. Giresun geleneksel konut mimarisinde iki tip yapım sistemi görülmektedir. Bu yapım sistemlerinde birincisi, tümüyle taş malzemeden yığma sistemde inşa edilen kârgir konutlardır. Kârgir konutlardan bazıları bütünüyle sıvanmadan bırakılmıştır. Bazı örneklerde ise sadece bodrum kat duvarları sıvanmamıştır (Aksoy, 2002:136).

Ayrıca üst katlarda taş ve tuğlanın yığma sistemde ahşap ile birlikte kullanıldığı yarı kârgir konut örnekleri bulunmaktadır. İkinci sistem, bodrum kat beden duvarlarının yığma taş olarak inşa edildiği, üst katların duvarları ise ahşap çatki tekniğinde yapılarak, bodrum kat beden duvarlarına oturduğu yarı kârgir konutlardır. Yarı kârgir sistemde olan ev tiplerinin üst kat duvarları; göz dolma sistemde ahşap çatki duvarlar, muskalı sistemde ahşap çatki duvarlar, bağdadi sıvalı ahşap çatki duvarlar, ahşap kaplamalı ahşap çatki duvarlar olarak dört tipte olduğu ifade edilmektedir (İltar, 2016:35). Yarı kârgir sistem, Giresun il genelinde en çok rastlanan geleneksel konut yapım sistemidir (İltar, 2016:35).

Konutlarda taş malzeme olarak genelde Giresun bölgesinde bol miktarda bulunan bazalt, diğer yerel adıyla “karataş” kullanılırken, ahşap malzeme olarak kestane ve gürgen öncelikli olmak üzere, kayın, ladin ve çam kullanılmaktadır (Aksoy, 2002:136).

4.2.4 Süsleme ve Bezeme Özellikleri

Geleneksel konut mimarisinin dış cephelerinde; kat ve köşe silmelerinde, saçaklarda, parapet altı payandalarda, pencerelerin sövelerinde, lentolarında ve alınlıklarında, kapıların sövelerinde ve lentolarında, taşıyıcı sütunlarda, sütun kaidelerinde, sütun başlıklarında, alınlıklarda, giriş kapılarında, iç mekân oda kapılarında, oda kapılarının pervaz, taç ve tepeliklerinde, ocaklarda, dolap ve tavanlarda kullanılan, malzemenin işlenebilirliğine göre taş, ahşap, alçı ve demir ile uygun zengin süslemelere yer verilmiştir (İltar, 2016:148). Giresun geleneksel konut mimarisinde hâkim olan süsleme tipi geometrik bezemeler olup, bitkisel bezemeler ve formların oldukça sınırlı kullanıldığı belirtilmektedir (İltar, 2016:148).

4.2.5 Yapı Bileşenleri

4.2.5.1 Kapılar

Giresun geleneksel konut mimarisinde görülen giriş kapılarının neredeyse tamamı cephenin ortasında bulunmaktadır. Geleneksel konutların giriş kapıları incelendiğinde, pencere ve penceresiz olmak üzere iki tip giriş kapısı olduğu görülmüştür. Kapılar, kullanılan malzeme ve tabla düzenlenmesine göre farklı tipolojilerde de incelenebilir, ancak burada sadece genel karakteristiğine

değinilmiştir. Pencereli girişler, kapının sağında ve solunda ortalama 175 cm yükseklik, 35 cm genişliğinde dikey pencere şeklindedir (İltar, 2016:86). Bu pencerelerin sofanın aydınlatılması için yapıldığı düşünülmektedir. Bu tipte giriş kapıları ahşap ve demirden yapılmış çift kanatlı kapılardır. Penceresiz olan kapılar yapıldığı malzemeye bağlı olarak, ahşap ya da taş söve ile çevrelenmiştir (İltar, 2016:87). G.İltar, iç mekân kapılarının, genellikle iki kanatlı ahşap kapılar olduğunu belirtmekte, ama ilçelerdeki konutlarda salon kapılarının iki kanatlı, diğer oda kapılarının tek kanatlı olduğunu ifade etmektedir (İltar, 2016:87).

4.2.5.2 Pencereler

Giresun geleneksel konutlarında genellikle iki tip pencere görülmektedir. Bunlardan birincisi giyotin pencereler, ikincisi ahşap iki kanatlı pencerelerdir (İltar, 2016:104). Ahşap iki kanatlı pencereler 1950 sonrası yapılarda daha sık görülmektedir (İltar, 2016:104). Giresun geleneksel konut yapılarında, pencerelerin geneli 1/2 oranında, bodrum kat pencereleri ise 1/1, 5/4 ve 5/8 oranlarındadır (Aksoy, 2002:144). Pencerelerin çevresinde taş veya ahşap söveler bulunmaktadır. Geleneksel konutların bodrum ve zemin kat pencerelerinde güvenlik amaçlı s ve c motifli demir korkuluk sıkça kullanılmıştır (İltar, 2016:104). Üst kat pencerelerinde yine güvenlik amaçlı yapılmış kepenkler olabilmektedir (İltar, 2016:104).

4.2.5.3 Merdivenler

Aksoy, geleneksel Giresun konut mimarisinde kullanılan iç merdivenlerin genellikle iki kollu ve ahşap malzemeden sade bir tasarıma sahip olarak tanımlanmaktadır. Sadece trabzanlarda ve korkuluklarda çeşitli motifler kullanılmıştır (Aksoy, 2002:153). Konutların genelinde, merdiven kovası iki kanatlı ahşap bir kapı ile örtülmektedir. Bu durum merdiven kovasına sofadan bakıldığında bir oda izlenimi vermektedir. Merdiven altı çoğu evde tuvalet ve bir kısım konutlarda tuvalet+banyo olarak kullanılmaktadır (Aksoy, 2002:153).

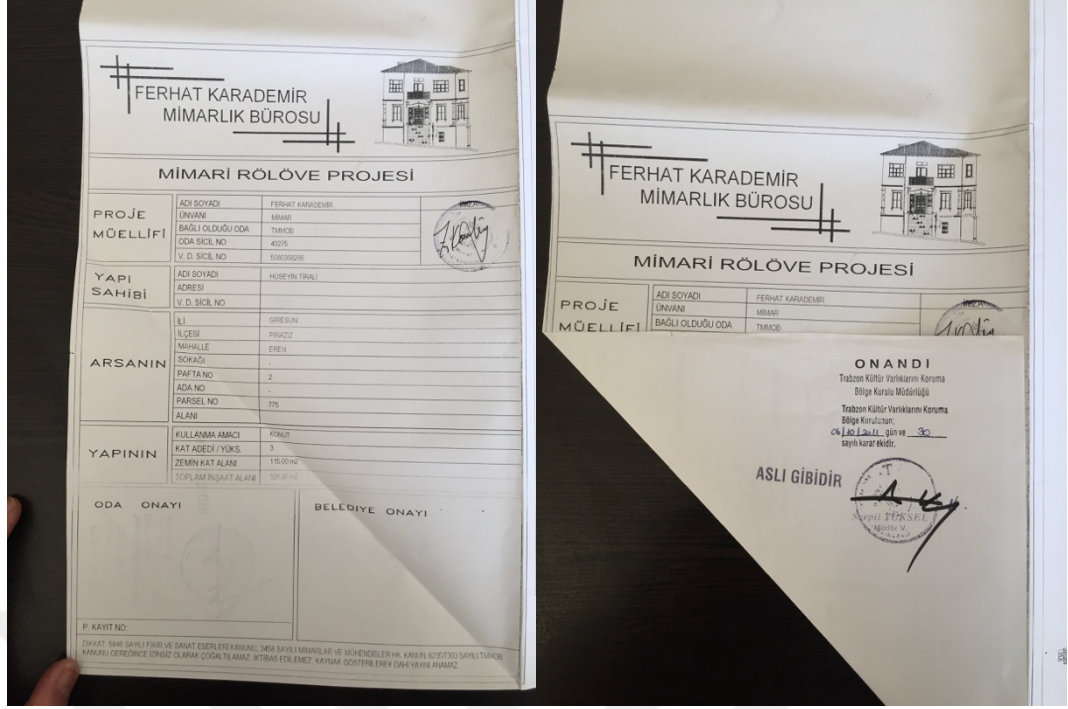
4.3 Tipolojik Karşılaştırma

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın Giresun geleneksel konut mimarisindeki yerini anlamak için, yapılan incelemeler, araştırmalar ve kaynak taramaları yapılmış; ayrıca konağın yakın çevresinde konak ile benzer mimari üslupları taşıyan yapılar da

araştırılmıştır. Giresun Piraziz’de, Tiralizade Hasan Bey Konağı’nın güneydoğu yönünde kalan Ordu Caddesi’ne görece yüksek bir kotta bulunan Cavit Tirali Caddesi’nde konumlanmış, dört adet tescilli bey konağı yer almaktadır. “Bey konakları” olarak adlandırılan bu yapılar, Tirali ailesine mensup kişiler tarafından, Tiralizade Hasan Bey Konağı’ndan sonra 1920-1922 yılları arasında inşa edilmiştir. Bu konaklar arasında, Tiralizade Hasan Bey Konağı’na en fazla benzer özellikler gösteren yapı ise Hüseyin Tirali’ye ait olan konaktır (Şekil 4.5). Hüseyin Tirali Konağı, Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü’nün 06/10/2011 tarih 30 sayılı kararı ile restorasyon geçirmiştir (Şekil 4.6).

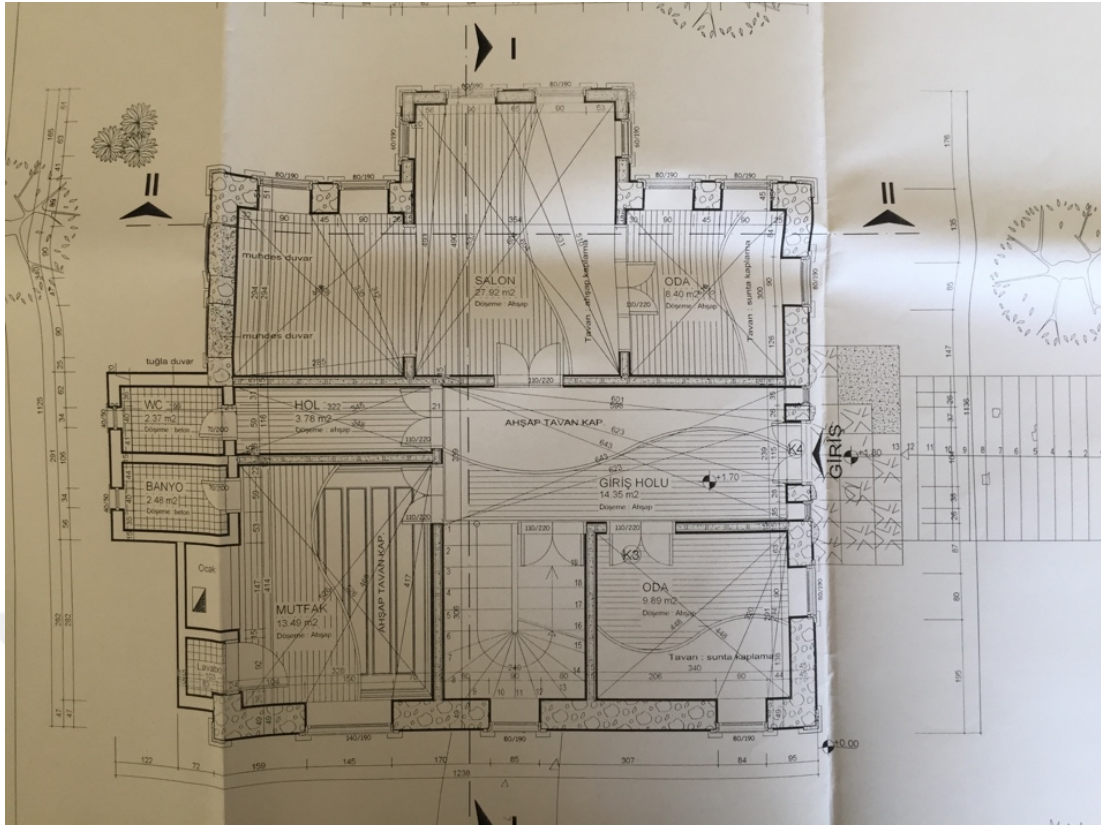

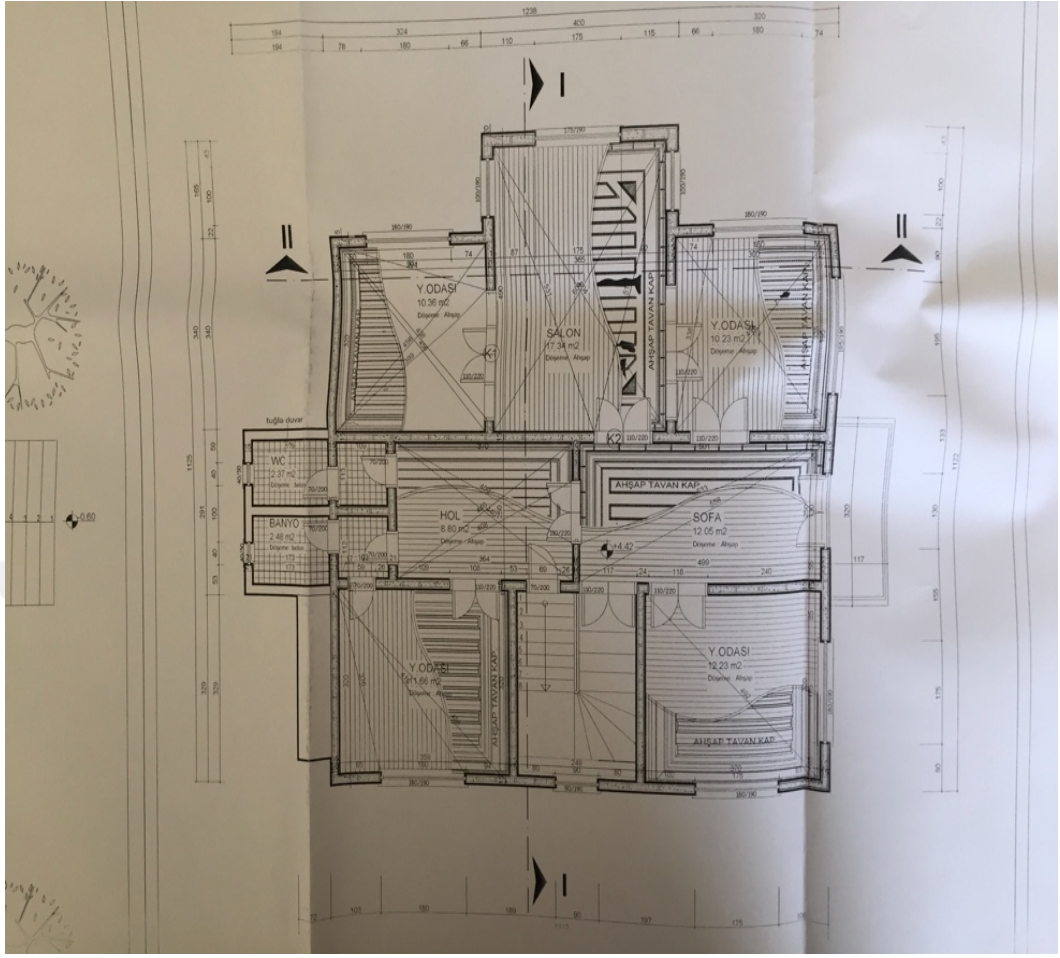
Şekil 4.5: Hüseyin Tirali’ye ait konak (Parlak yıldız, 2017)

Şekil 4.6: Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu onaylı rölöve çizimlerine ilişkin bilgiler (Piraziz Belediyesi, 2017)

Piraziz Belediyesi'nden temin edilen, Hüseyin Tiralı Konağı'na ait rölöve çizimleri, restitüsyon ve restorasyon projeleri, tipolojik karşılaştırmada öncelikli olarak ele alınmıştır. Plan tipi olarak, iç sofalı plan tipinde inşa edilen Hüseyin Tiralı Konağı, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın plan özellikleriyle ciddi benzerlikler göstermektedir. Zaman içinde bazı müdahaleler sonucu değişiklikler olsa da, doğu-batı aksında konumlanan sofanın ikiye bölünmüş olması, sofanın kuzey yanı boyunca üç odanın yer alması ve bu üç odadan ortadakinin kuzey yönünde çıkma yapması, ayrıca odalar arası geçişlerin bulunması ve bu odaların kuzey yönünde manzaraya dhakim olacak şekilde konumlanması çalışma konusu Tiralizade Hasan Bey Konağı ile önemli benzerlikler gösteren özellikleridir. Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın İki girişin bulunması ve sofanın ikiye bölünmesi harem – selamlık anlayışından olduğu muhtemeldir. Ayrıca konağın iç merdiveninin, sofanın değil, kuzey cephesinin simetri ekseninde yer alması ve mutfakın bu merdivenin yanında, batı yönünde konumlanması, diğer benzeşen plan özellikleridir. Bu plan özellikleri, yapının Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın mimar ve ustaları tarafından yapılmış olabileceği fikrini vermektedir (Şekil 4.7).

Şekil 4.8: Hüseyin Tiralı Konağı'nın birinci kat planı (Piraziz Belediyesi Arşivi, 2017)

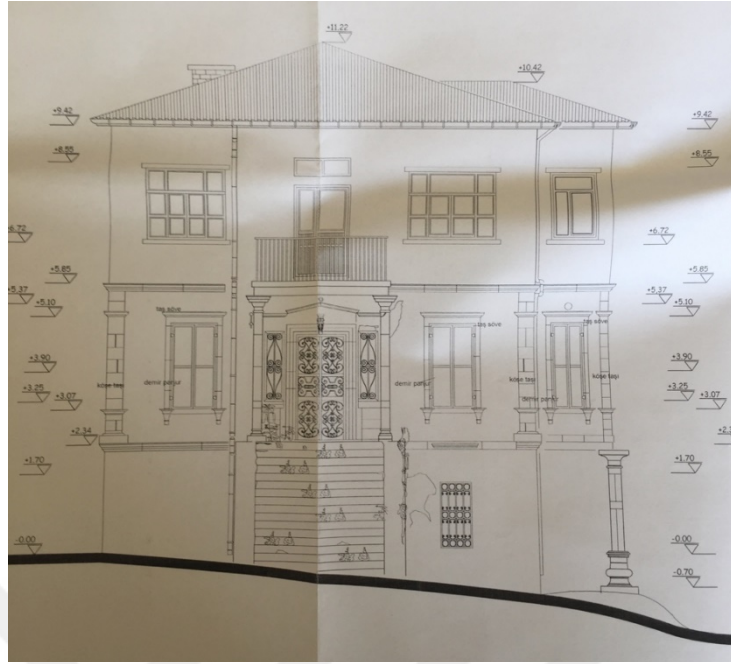
Hüseyin Tiralı Konağı'nın kuzey cephesinde bulunan çıkmanın, iki sütun üzerinde demir bir profile desteklenmesi ve kuzey yönündeki bu mekânların cepheden okunacak şekilde düzenlenmesi Tiralizade Hasan Bey Konağı ile benzer özellikler gösteren diğer detaylardır. Cephe süslemeleri açısından Hüseyin Tiralı Konağı'nın pencere söveleri ve demir kepenkleri, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın zemin kat pencereleriyle benzer niteliktedir. Ayrıca köşe silmelerde, pencere denizlik ve lento hizalarına gelen taş başlık motifleri, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda da görülmektedir. Daha sade bir saçak düzenine sahip Hüseyin Tiralı Konağı'nın aksine Tiralizade Hasan Bey Konağı, daha gösterişli barok tarzda taş süsleme elemanları, saçakları ve sütunlarıyla geleneksel Giresun konut mimarisi ve Hüseyin Tiralı Konağı'ndan ayrılmaktadır.

Şekil 4.9: Hüseyin Tirali Konağı'nın doğu (giriş) cephesi (Parlakııldız, 2017)

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın güney yönünde yer alan giriş kapısının yer aldığı cephenin ve doğu yönünde yer alan çıkmalı cephenin düzenleme şekli, dönemin özgün cephe karakteristiğini taşımaktadır. Ancak cephe tipolojisi olarak Aksoy'un tez çalışmasında ifade edilen üç pencereli düzene göre tasarlanan Hüseyin Tirali Konağı, bu konağa göre daha erken bir yapı örneği olan Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda görülmemektedir. (Şekil 4.10, 4.11).

Hüseyin Tirali Konağı'nda görülen tek bacalı, Marsilya tipi kiremit örtülü kırma çatı formu, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda da görülmektedir. Hüseyin Tirali Konağı yapım sistemi olarak bodrum kat duvarları taş kârgir sistemde, birinci kat dış duvarları tuğla yarı kârgir olarak inşa edilmiştir. Hüseyin Tirali Konağı'nda kapı ve pencere sövelerinde, kat ve köşe silmelerinde, ince yonu andezit taş, bodrum kat duvarlarında bazalt taş kullanıldığı görülmektedir (URL 12). Buradan yola çıkarak, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın yapım sistemi benzer özellikler taşımaktadır.

Şekil 4.10: Hüseyin Tirali Konağı'nın doğu cephesi rölöve çizimi (Piraziz Belediyesi Arşivi, 2017)

Şekil 4.11: Hüseyin Tirali Konağı'nın kuzey cephesi restitüsyon çizimi (Piraziz Belediyesi Arşivi, 2017)

4.4 Restitüsyon Sorunları

Konak önemli ölçüde özgün yapısını korumuştur. Yapıda gözlenen restitüsyon sorunlarının önemli bölümü vaziyet planında karşılaşılan değişiklikler olmuştur. Vaziyet planı ölçeğinde düz bir arazi üzerinde konumlanan konağı, batı ve güneybatı yönünde saran dükkânların, 1970 sonrası yapıldığı belirtilmiştir (Tirali,2017). Bunun sonucu Alt Sokak ve Ordu Caddesi'ne bakan bahçe duvarları kaybolmuştur. Ayrıca, yapı sahipleri tarafından kuzeydoğu yönünde bulunan müstemilat yapısı küçültülmüştür (Tirali,2017).

Zemin katta bulunan Z07 ve Z08 ıslak hacimlerde kullanıcı tarafından niteliksiz müdahaleler yapılmıştır. Yapının özgün mekân kurgusu üzerine değerlendirmeler sonucunda, bu ıslak hacimlerin plandaki özgün yerleri konusunda şüpheler doğmuştur. Yapılan tipolojik karşılaştırmalar neticesinde, geleneksel Giresun konut mimarisinde merdiven altının genellikle hela ve banyo olarak planlandığı görülmektedir. Konağın hela ve banyo olarak kullanılan Z07, Z08 ıslak hacimlerinin de merdiven altında yer alması, özgün mekânsal örgütlenmenin korunduğunu göstermektedir. Birinci katta yer alan helanın (109) mekânının izdüşümünde zemin kattaki helanın (Z08) yer alması ayrıca bodrum kat tavanında gözlemlenen izler neticesinde bu ıslak hacimlerin özgün yerinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Helanın (Z08) özgününde tek mekân olarak planlandığı, sonradan müdahale ile tuvalet taşının değiştirildiği, seramik kaplama ile birlikte bir niteliksiz kapının eklenmesi sonucu mekânın bütünlüğünün bozulduğu görülmektedir. Buna karşın bugün banyo ve lavabo olarak kullanılan Z07 mekânı, merdiven altına gelen bir bölüm olmasına rağmen, sofanın kuzey bölümünden (Z02) ve merdiven kovanından tek kanatlı, ahşap iki kapı ile giriş alıyor olması, mahremiyet anlamında özgününde buranın hela veya banyo olmadığını düşündürmektedir. Bu mekânın, küçük bir pencere ile havalandırılıyor olması, merdiven ve mutfak arasında kolay ulaşılabilir bir konumda yer alması, özgün tasarımda bir kiler veya depo olarak işlevlendirildiğini düşündürmektedir.

Zemin kat planında, ayrıca sofanın kuzey bölümünde (Z02) konağın ikinci giriş kapısının hemen önüne ahşap doğramalı cam bir bölücü eklenerek, Z02 mekânının bütünlüğü bozulmuştur. Mutfağın (Z06) günümüz mutfak kullanımına uygun hale

getirilmek istenmesi sonucu, zemininde niteliksiz müdahaleler yapılmış ve ahşap kaplamalar bozulmuştur. Ayrıca bir çimstone tezgâh eklenerek mekânın özgün nitelikleri zarar görmüştür. Birinci katta ise 108 mekânında bulunan ocağın içi duvarla kapatılmış ve işlevine son verilmiştir.

Cephelerde görülen en önemli restitüsyon sorunu, parapet üstünde bulunan taş süslemelerin 1939 Erzincan depreminde yıkılarak ortadan kalkmış olmasıdır. Bu taş süslemeler, aileden alınan 1939 öncesine ait bir fotoğrafta görülmektedir. Ancak o zamanın fotoğrafları siyah beyaz ve net olmadığından süslemelerin formu iyi okunamamaktadır. Fotoğraf oransal anlamda, parapetin yüksekliği ve biçimi hakkında fikir vermektedir (Şekil 4.12). Bodrum kat pencere doğramaları kaybolmuş, günümüze ulaşamamıştır. Bodrum kat güney cephesinde bulunan pencere ise metal bir levha ile kapatılmıştır. Bunun dışında, cephelerin bütününde genel olarak özgün yapı ve düzen korunmuştur.

Şekil 4.12: Tiralizade Hasan Bey Konağı 1939 öncesi fotoğrafı (Hasan Tirali)

4.5 Restitüsyon Önerileri

Tiralizade Hasan Bey Konağı, günümüze kadar konut işlevini sürdürmüştür. Genel olarak, plan ve cephe özelliklerini korumuştur. Zaman içinde yapıya çeşitli kullanıcı müdahaleleri olmuştur. Bu açıdan yapının restitüsyon önerisi hazırlanırken müdahaleler ve ekler kaldırılarak, yapının ilk yapımındaki özgün mimari karakteri yansıtılmaya çalışılmıştır.

Z02 mekânında bulunan, sonradan yapıya eklenen ahşap doğramalı cam bölücü planın bütünlüğünü bozmaktadır ve kaldırılması gerekmektedir. Z06 mekânında bulunan niteliksiz seramiklerin sökülerek yerine ahşap yer kaplamalarının tamamlanması önerilmiştir. Ocağın iç kısmında zemine doğal taş malzemeden bir kaplama uygulanmıştır. Günümüz ihtiyaçlarına uygun şekilde, mutfak dolabının konağın mevcut dolap kapaklarına benzer bir görünümde tasarlanarak, mutfak tezgâhının mekânın niteliği ile uyumlu doğal taş ile değiştirilmiştir. Z07 mekânının kiler olarak, özgün işlevine döndürülmesi, niteliksiz müdahalelerin temizlenmesi ve niteliksiz yapı elemanlarının kaldırılması önerilmektedir.

Z08 hela mekânında bölücü olan niteliksiz kapı kaldırılmıştır. Mekânsal bütünlüğü sağlamak için, bozulan döşeme kotu düzeltilmiştir. Özgün karakterine uygun olacak şekilde, duvar ve zemin kaplamaları doğal taş ile kaplanmış ve tefrişi yapılmıştır.

108 mekânında duvar ile kapatılmış olan ocak bölümü açılmıştır. Ocağın sağında bulunan, güsulhane nişinde sonradan eklenen küvet sökülümüştür. Özgün örneklerine uygun, doğal taş kaplama uygulanmıştır.

1939 Erzincan depreminde yıkılan parapet üstü süslerin benzer yapılarda yapılan incelemeler neticesinde, konağın balkon korkuluklarında kullanılan taş süslemeler ile benzer şekilde imal edildiği düşünülmüştür. Buna göre eski fotoğraflarda okunamayan detaylar için, konağın balkonunda bulunan taş korkuluk profilleri ile uyumlu bir biçim önerisi geliştirilmiştir. Geliştirilen formun, fotoğraflarda görülen yüksekliklerde, cephe düzenine aykırı olmayacak şekilde, parapet üstünde imal edilmesi önerilmiştir.

5 RESTORASYON

5.1 Restorasyon Kararlarına Temel Oluşturan Etmenler

Venedik Tüzüğü'nün üçüncü maddesinde, “*Anıtların korunmasında ve onarılmasındaki amaç, onları bir sanat eseri olduğu kadar, bir tarihi belge olarak da korumaktır.*” denilmektedir (Ahunbay, 2011:150). Bu ilke ışığında, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın sahip olduğu, belge değerindeki nitelikli mimari kimliğinin gelecek kuşaklara aktarılması, restorasyon projesinin hazırlanmasındaki ana amaç olmuştur. Bu bağlamda, konağın restorasyon projesi kararları, detaylı bir şekilde hazırlanan analitik rölöve çalışmaları, malzeme ve hasar analizleri, restitüsyon önerileri temel alınarak verilmiştir.

5.2 Yapının Yeniden Kullanımına İlişkin Öneriler

Osmanlı döneminde, ayanlık görevi verilen Tirali Ailesi, Piraziz ilçesi merkezinde yer alan Eren (Abdal) Camisi'nin de banisidir. Tirali Ailesi'nden birçok kişi, belediye başkanlığı, milletvekilliği görevlerinde bulunmuşlardır. Aile, Osmanlı'dan bugüne hep idareci konumda Piraziz'in önde gelen ailelerinden biri olmuştur. Bu yönleri, özgün mimariyle Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın yapımını da etkilemiştir. Bu bakımdan, yapı mimari üslubu ve bezemeleriyle Giresun il sınırları içinde öncü ve tekil bir örnektir. Piraziz ilçesinde daha sonradan yapılan birçok konağa mimari yönden örnek oluşturmuş bir yapıdır. Tiralizade Hasan Bey Konağı, günümüzde halen Tirali Ailesi tarafından konut olarak kullanılmaktadır.

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın, Tirali ailesinde Hasan Tirali ve eşi tarafından kullanımı sürmektedir. Hasan Tirali konut kullanımı sürmekle beraber, yapının Tirali Ailesi'nin anısına yaşatacak bir yeniden kullanım önerisine açık olduğunu da belirtmiştir. Konağın miras durumundan dolayı çok mülkiyetli hale gelmesi, günümüzde dahi yirminin üzerinde hak sahibi bulunması, konağı ilerleyen süreçte

bakımsız ve atıl kalma riskleriyle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu risk göz önüne alındığında, sürekli bakım ve onarımın gerçekleştirilmesi için konağın yeniden kullanımı şarttır. Bu noktada, konağa yeni bir işlev önerisi getirilerek, uzun ömürlü koruma sağlanmalıdır. Konağa getirilecek yeni işlev ile konağın özgün konut mimarisi uyumlu olmalı, konağın mekânsal bütünlüğünü etkileyecek ve özgün durumuna zarar verecek ek yüklerden kaçınılmalıdır. Yeni işlev kararı verilmeden önce, bölgenin ihtiyaçları da araştırılmalıdır.

2016 yılında yapımı tamamlanan Ordu-Giresun Havalimanı'nın Piraziz sınırları içinde yer alması, yerleşimi ön plana çıkarmıştır. Bölgeye rahat ulaşılabilirlik, gelenlerin sayısını artırmıştır. Bu bakımdan Tiralizade Hasan Bey Konağı, konumuyla gelen özel misafirlerin kısa süreli konaklamasına yönelik kullanılan konukevine dönüştürülmesi yeniden kullanım açısından olumlu bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Venedik Tüzüğü'nün beşinci maddesinde, *“Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir.”* ifade edilmektedir (Ahunbay, 2011:150). Venedik Tüzüğü'nde ana çerçevesi bu şekilde çizilen yeniden işlevlendirmede, amaç konağın sadece mimari üslubunun gelecek kuşaklara aktarılması değil, tarihiyle ve mimarisiyle değer bulan yapının gelecek kuşaklara kazandırılması hedeflenmelidir. Bu bakımdan önerilen yeni işlevle toplumsal amaca hizmet etmesi hedeflenmiştir.

Konağın yeniden işlevlendirilme aşamasında, özgün mekânların büyüklükleri, mekânsal hiyerarşi bozulmadan, sadece özgününe bağlı kalacak şekilde iç mekân düzenlemeleri yapılması önerilmektedir. Bu bakımdan, sürekli bakım ve basit onarımlar gözetilerek en az müdahaleyle konağın restorasyonu öngörülmüştür.

Yeni işlevin projelendirme sürecinde mekânlar şu şekilde planlanmıştır;

Bodrum Kat

B01 giriş mekânı özgün işlevinde bırakılarak, depoya (B02) geçiş yapılan giriş olarak kullanılacaktır. B02 mekânında, güneydoğu köşesinde bir teknik hacim (B05)

oluşturulacak, konağın ısıtma, elektrik ve su tesisatları buradan dağıtılacaktır. B02 mekânında geriye kalan alan, özgün işlevi olan depolama mekânı olarak kullanılacaktır. Müştemilat olarak kullanılan B04 mekânı ve özgün işlevinde çamaşırlık olan B03 mekânı aynı işlevlerde kalacaktır.

Zemin Kat

Konağın ana giriş kapısından girdikten sonra, batı yönünde kalan Z09 odası, yeni işlevde konukevinin idari personel odası olarak kullanılacaktır. İki bölümlü orta sofa mekânı (Z01, Z02) özgün işlevinde bırakılacak, bekleme ve dinlenme bölümü olarak kullanılacaktır. Hela (Z08) dönemin özgün mimari detayları dikkate alınarak onarımdan geçirilerek aynı işlevle bırakılacaktır. Z06 mekânı, yine konağın mutfak bölümü olarak kullanılacaktır. Özgününde oda olan Z03, Z04 ve Z05 mekânları sırasıyla dinlenme odası, misafir odası ve yemek odası olarak işlevlendirilecektir.

Birinci Normal Kat

101 merdiven holü özgün işlevinde, konağın zemin kat ile birinci normal katın bağlantısını sağlayacaktır. Orta sofanın her iki bölümü (102 ve 107) özgün işlevlerini sürdürecektir. 103, 104, 106 ve 108 mekânları yatak odası, 109 mekânı ise hela olarak özgün işlevlerini koruyacaktır.

5.3 Yapının Restorasyonuna İlişkin Önerilen Müdahaleler

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda yapılan inceleme ve gözlemler neticesinde, yapının kullanılmaya başladığı günden bugüne kadar olan süreçte, doğal dış etkenler, malzeme yorulmaları ve kullanıcı müdahaleleri sonucunda oluşan hasarlar tespit edilmiştir.

Venedik tüzüğü'nün ikinci maddesi uyarınca, *“Anıtların korunması ve onarımı için, mimari mirasın incelenmesine ve korunmasına yardımcı olabilecek bütün bilim ve tekniklerden yararlanılmalıdır.”* (Ahunbay, 2011:150). Yapının restorasyon projesi hazırlanırken, özgün yapı elemanlarına ve malzemelerine en az müdahale ile koruma hedeflenmiştir. Yapıda alınacak müdahale kararlarında bozulma sürecini engeller nitelikte, uzun vadeli bir koruma amaçlanmıştır.

Yapıda yerinde incelemelerle hasar analizleri yapılmıştır. Tespit edilen hasarlara en uygun müdahale türü belirlenirken, bozulmanın görüldüğü malzemenin özellikleri, bozulma derecesi ve bulunduğu ortam incelenerek kararlar verilmiştir. Belirlenen kararlar, her malzeme ve malzeme bozulmasına göre farklı tipte alternatiflerin geliştirildiği müdahale türleri önerilmiştir. Uygulama sırasında, önerilen müdahaleler içinde, malzemeye hasar vermeden en uygun korumayı sağlayacak müdahale türünün seçilmesi şarttır. Aynı zamanda müdahale edilecek malzemenin fiziki özellikleri ve bozulmanın nedeni ve derecesi gibi araştırmalarının yapılması gerekmektedir. Geri dönüşü olmayan müdahalelerden kaçınılmalı, çok büyük sorunların bulunmadığı yerde sadece sağlamlaştırmaya gidilmelidir (Ahunbay, 2011:90).

Müdahale türlerinin tespiti yukarıda anlatılan ilke ve kararlar neticesinde yapılmış, bozulma analiz paftalarında incelenen malzeme türlerinin özelliklerine göre, farklı alternatifleri ile gösterilmiştir. Önerilen müdahale türleri için, açıklamaları, detayları ve uygulama şeklinin yazılı anlatıldığı bir kodlama ile lejant oluşturulmuştur. Her biri farklı bir müdahale türünü gösteren bu kodlar, analizlerde tespit edilen hasar türlerine göre tasnif edilmiş ve hazırlanan bir anahtar pafta ile ifade edilmiştir. Buna göre, restorasyonda kullanılacak müdahale türleri, müdahale analiz paftalarında plan, kesit ve görünüş düzleminde gösterilmiştir. Uygulama esnasında plan, kesit ve görünüş düzleminde işlenmiş olan müdahale türleri için anahtar pafta kılavuz olacaktır.

Uygulama sırasında, işin ehli, deneyimli ustalar ayrıca konusunda uzman konservasyoncuların şantiyede bulunması, belli periyotlarda üniversitelerden uzman hocaların danışmanlığında işlemlerin izlenmesi, korumanın hedeflenen ilkeler doğrultusunda gerçekleşmesini sağlayacaktır. Hazırlanan müdahale tip lejantı temizleme, bütünleme, sağlamlaştırma, yeniden yapma, yalıtım ve koruma önerileri, çağdaş mekanik sistemler olmak üzere altı başlık altında toplanmıştır.

5.3.1 Temizleme

Temizleme, yapının özgün mimari karakteristiğine uygun olmayan, niteliksiz eklerin yapıdan uzaklaştırılması ayrıca yapının yapıldığı günden bugüne kadar uğradığı olumsuz dış etkenler ve malzeme yorulmaları neticesinde, malzeme yüzeyinde oluşan, fiziksel ve estetik görüntü kaybına neden olan olumsuzluklardan

arındırılmasıdır. Proje sürecinde, temizleme ile ilgili müdahale önerileri için MT.1'den, MT.15'e kadar kodlandırılan toplam onbeş müdahale türü önerilmiştir. Müdahale türleri genel kararlar olup, bozulma türüne göre gösterilen müdahale tiplerinden biri veya birkaçı tercih edilebilir. Tercih edilecek yöntemin, öncelikle içerdiği risk ve olumsuzluklar iyi okunmalıdır. Bu amaçla malzemenin bir yerinde, farklı tip müdahalelerin denemesi yapılmalı, en az müdahale ve maksimum koruma sağlayan yöntem tercih edilmelidir. Bu müdahale türleri önerilirken, uygulanacak malzemenin ve bozulmanın özellikleri dikkate alınmıştır. Malzeme ve malzemede görülen bozulmaya göre temizlik önerileri aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir.

Doğal Taş

Taş malzemelerin temizlenmesi için tercih edilecek yöntem karar verilmeden önce, konservasyon uzmanları tarafından laboratuvarlarda, uygulama yapılacak taşın cinsi, kesit yapısı, dokusu, yöresi, dayanımı, bozulmanın niteliği, bozulma derecesi deneyler ile belirlenmeli, şematik görseller ile bozulmanın boyutları gösterilmelidir. Bu tespitler farklı müdahale alternatiflerinin hangisini tercih edileceği konusunda yardımcı olacaktır. Yapılacak müdahalelerde sıralama; sağlamlaştırma, onarım ve yüzey koruma uygulaması olmalıdır (Zakar ve Eyüpgiller, 2015:117) Bu şekilde temizlemede alınacak kararlar son derece hassas olacaktır. Temizlemede; en basit ve en az müdahale ile maksimum koruma geleneksel yöntemlerin kullanılması ana ilke olmalıdır.

Kararma sorunu için temizleme önerileri:

Hava kirliliği ve havada bulunan toz, kir, katran parçalarının doğal taş malzemenin yüzeyine yapışması sonucu, taş malzemede bir kir katmanı oluşarak, kararma olmaktadır. Yapının cephelerinde yoğun olarak taş süslemelerde, kararma sorunu gözlemlenmektedir. Tiralizade Hasan Bey Konağı, cephelerinde yer alan taş süslemeleri ile bölgedeki sivil mimari içinde öne çıkmaktadır. Süslemelerde görülen kararmalar, konağın cephelerinin estetik görüntüsünü bozmaktadır. Kararmada, temizleme önerisinin, malzemenin fiziksel ve kimyasal yapısı, kir katmanının niteliği, yüzeyin aşınma derecesine bağlı olarak belirlenmesi önerilmektedir.

Tiralizade Hasan Bey Konağı için önerilen ilk müdahale önerisi MT.9 olmaktadır. Bu müdahale türünde, düşük basınçlı saf su ve yüzeye en az zararı verecek sertlikte bir fırça yardımı ile kararmanın görüldüğü yüzeylerde temizleme yapılmasıdır. Yukarıda belirtilen gibi riskler iyi düşünülmeli, geri dönüşü olmayan müdahalelerden kaçınılmalıdır. Bu riskler, taşın gözeneklerinde suda çözünür tuz kristallerinin birikmesine ve beyazlaşmaya neden olabilmektedir. Su ile temizliğin sıcak havalarda, yaz mevsiminde uygulanması tavsiye edilmektedir.

Eğer yıkama ile kirlerden arındırılamazsa, MT.1 ve MT.9'un birlikte uygulanması önerilmektedir. Bu uygulamada kimyasal solüsyonda emdirilmiş kâğıt hamuru veya yüksek emici özelliğe sahip killerle hazırlanan macunların, taş malzeme yüzeyine sıvanması, en az iki gün kurumaya bırakılması gerekmektedir. Kuruduktan sonra, sıva altındaki malzemeye zarar vermeyecek şekilde spatula veya bisturi yardımı ile yüzeyden kaldırılmalıdır. En son kimyasal artıkların yüzeyden tamamen temizlenmesi için düşük basınçlı saf su ile taş yüzeyinin yıkanması gerekmektedir. Bu işlemler yüzeydeki kirin temizlenmesine göre birkaç defa tekrar edilebilir. Bu yöntemin, özellikle yapının barok üslupta tasarlanmış bezeme ve süslemeleri için uygulanması, yüzey aşındırıcı uygulamalara göre tavsiye edilebilir niteliktedir.

Diğer bir öneri MT.3 ve MT.9'un birlikte uygulanmasıdır. Bu uygulama, özel agregalarla, düşük basınçta ve agrega tane boyutu sertliğinin, debinin ve basıncın kontrollü bir şekilde kir tabakasına mikro kumlama yöntemi ile uygulanmasıdır (Zakar ve Eyüpgiller, 2015:119). Bu uygulamanın ardından, yumuşak bir kıl fırça ile yüzeydeki toz uzaklaştırılmalıdır. Ardından, düşük basınçlı hava püskürtülerek taşın gözeneklerindeki kir, toz ve parçacıklar yüzeyden uzaklaştırılmalıdır. Bu yöntem, merdiven ve zemin kaplaması gibi daha geniş yüzeyli alanlar için önerilmektedir.

Ancak temizleme yapılacak taş malzemenin fiziki yapısı bozulmuş veya yüzeyi 5 cm'den fazla aşınmaya uğramış ise, yukarıda belirtildiği üzere öncelikli uygulama olarak sağlamlaştırma yapılmalıdır.

Beyazlaşma sorunu için temizleme önerileri:

Beyazlaşma, atmosferde bulunan asidik gazların, yağmurlar sırasında taşın emici özelliği ile bünyesine nüfuz etmesi ve donma-çözünme sonucunda suda eriyik halde

bulunan tuz kristallerinin, su buharlaşması ile taşın gözeneklerinde birikmesi sonucu meydana gelmektedir. Yapının cephesinde, bazı pencere sövelerinde ve bazı köşe taş süslemelerinde, beyazlaşmalar gözlemlenmiştir. Öncelikli amaç malzeme yüzeyine en az zarar veren müdahale türünün belirlenmesidir.

İlk öneri, MT.7 başlığı altında yüzeyde bulunan tuzun miktarı, cinsi ve niteliği ile orantılı olarak uygun sertlikte bir fırça yardımı ile yüzeydeki tuzun, kirin kuru bir şekilde yüzeyden uzaklaştırılmasıdır. Bu yöntem kuru bir temizleme şekli olduğu için, su ile tuz kristallerinin fiziksel bir çözünmeye girmesi önlenmiş olmaktadır.

Eğer tavsiye edilen ilk yöntem ile bir sonuca ulaşılamaz ise, diğer bir yöntem olarak MT.2 ve MT.9 önerilerinin beraber uygulanması önerilmektedir. Bu uygulama, saf su içinde ıslatılmış kâğıt hamurunu, taş yüzeyine sararak, taş yüzeyindeki tuzların uzaklaştırılmasıdır (Ahunbay, 2011:104). Bu kimyasal uygulamadan sonra, kimyasal kalıntıların yüzeyden tamamen arındırılması için yüzey mutlaka düşük basınçlı saf su ile yıkanmalıdır. Su ile yıkanan yüzey hemen kurutulmalıdır. Mümkünse sıcak yaz aylarında uygulanması, don tehlikesi yaşanacak zamanlardan kaçınılması tavsiye edilmektedir. Kimyasal uygulama öncesi büyük bir sorunla karşılaşılmasın için, müdahale önerisinin daha küçük bir yüzeyde denenmesi önerilmektedir.

Bitki Oluşumu / Biyolojik Bozulma sorunu için temizleme önerileri

Cephelerde hava kirliliği, ıslanma-kuruma döngüsü ve üzerinde sürekli suyun varlığı sonucunda emici özelliği bulunan taşın yüzeyinde bakteri, mantar, algler, likenler oluştuğu görülmektedir. Biyolojik oluşumlar arasında kökleşen bitkilerin varlığı da gözlemlenmiştir. Bakteri ve mantarların oluşturduğu organik ve inorganik asitler zamanla taşın fiziksel özelliğini zayıflatmaktadır. Zayıflayan taşın gözeneklerine baskı uygular, basınç sonucunda malzeme kayıpları görülebilir. Bu biyolojik oluşumların temizlenmesi ve engellenmesi için iki müdahale önerisi önerilmiştir.

Bu yöntemlerden ilki MT.5 olan, kökleşmiş bitki oluşumlarını, malzemenin yerinden oynatılmadan, mümkünse mekanik olarak sökülmesi, mümkün değilse biyositler yardımı ile kökünün kurutulmasıdır. Kuruyan bitki kökü, kolaylıkla taş malzemeden sökülebilir.

Önerilen diğ er yöntem ise MT.4 olan, taş yüzeyi ile kimyasal tepkimeye girmeyecek, taşın rengini değiştirmeyecek özelliklere sahip, organik biyositler ile dezenfekte işlemidir. Burada ilk olarak bozulmanın görüldüğü yüzeyde uygun sertlikte bir fırça yardımı ile biyolojik bozulma katmanının temizlenmesi, sonrasında gerekli görüldüğü takdirde önleyici biyositlerin kullanılması tavsiye edilmektedir. Uygulama  ncesi büyük bir sorunla karşılaşılmaması için, biyosit uygulamasının daha küçük bir yüzeyde denenmesi önerilmektedir. Asıl  neri, sürekli bakım ve temizliktir. Yosunlanma ve benzeri biyolojik bozulma türlerinin her yıl düzenli önlemler olarak engellenmesi, uzun vadede koruma için tavsiye edilmektedir.

Ahşap

Çevresel nem oranı, havanın oksidasyonu, çevresel kirlilik, kullanıcı müdahaleleri ve bakımsızlık gibi etkenler ile ahşabın yüzeyinde kirlenme ve kararmalar gözükmektedir. Ahşapta görülen kirlenme ve kararma sorununa, MT.10 başlığı altında müdahale önerilmiştir. Bu uygulamada, uygun sertlikte fırça, spatula, zımpara gibi aletlerle, gerekirse ısı tabancası yardımı ile ahşabın yüzeyinde bulunan kir ve boya katmanlarının uzaklaştırılmasıdır. Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda, biyolojik bozulmalara rastlanılmamıştır. Ancak bölücü duvarların karkasının ahşap olduğu bilinmektedir. Içinde bulunan ahşap dikmeler görülememiştir. Bu bağlamda restorasyon uygulaması aşamasında, bölücü duvarlarda bulunan ahşap dikmeler, konservasyon uzmanları tarafından, laboratuvar analizleri ile cinsi, kesit ve lif yapısı, varsa bozulma türü, bozulmanın niteliği ve derecesi tespit edilmeli ona göre müdahale  nerileri geliştirilmelidir. Bu anlamda, ahşap malzemede uygulanacak müdahale türlerinin seçimi, mevcut malzemenin maksimum seviyede yerinde korunmasını amaçlamalıdır. Bu noktada, mevcut malzemelerin emprenye tankları veya sürme fırça ile ilaçlanması önerilmektedir. Bu uygulamaların dikkatle ve malzemenin fiziki yapısına zarar vermeyecek bir şekilde, işinin ehli kişilerce yapılması önemlidir.

Sıva / Boya

Hava kirliliği ile havada bulunan toz, is ve katran gibi parçacıklar zamanla sıvanın yüzeyine yapışarak bir kir katmanı oluşturmaktadır. Yapının genelinde dış cephe sıvalarının kirlendiği gözlemlenmiştir. Ayrıca, su ve nem problemleri ile yer yer

sıvada kabarmalar, bir sonraki evresinde dökülmeler gözlemlenmiştir. Bu durumda yüzeyde bulunan kabarmalar, döküntüler ve kirler plastik bir spatula veya fırça yardımı ile altındaki özgün dokuya zarar vermeyecek şekilde yüzeyden uzaklaştırılmalıdır. Bu noktada, MT.6, MT.7 ve MT.8 müdahale önerilerinden, uygulama aşamasında bozulma derecesi ve bulunulan ortam şartlarına göre biri veya birkaçı seçilebilir.

Bunun dışında sıvalarda nadiren olsa da bitki oluşumları tespit edilmiştir. Yukarıda bahsedildiği gibi en iyi ve etkin müdahale türü bakımdır. Sürekli bakım ile bitki oluşumları engellenebilir. Bitki oluşumu gözüken yerlerde, MT.4 ve MT.5 uygulama türleri tavsiye edilmiştir. Yapıda yapılan incelemelerde, görülen bitki oluşumları büyük ölçekli olmadığı için, mekanik temizlik önerisi olan MT.5 öncelikle önerilmektedir.

Metal

Demir moleküllerinin, hava oksidasyonu, nem, tuz ve asit benzeri bileşenler ile tepkimeye girmesi üzerine demir oksit olarak adlandırılan, paslanma, korozyon oluşturmaktadır. Yapının giriş kapıları, pencere korkulukları ve bahçede bulunan merdiven küpeşte ve korkuluklarında, ayrıca doğu cephesinde bulunan çıkmanın, altındaki sütunlara oturan demir profillerden kirişlerde korozyon görülmüştür. Bu yüzeyler için önerilen, mekanik temizlik olan MT.12'dir. Bu uygulamada, uygun sertlikteki tel fırça veya zımpara yardımı ile dikkatli bir şekilde yüzeydeki korozyonun mekanik temizlemesi ve antipas uygulaması ile korunması önerilmiştir.

Kiremit

Çevre kirliliği, hava kirliliği, asit yağmurları, tuz, su ve neme maruz kalan örtü elemanları kiremitler en çok hasara maruz kalan malzemelerdir. Tehlikeli olduğu için çatıya çıkılamamış, uzaktan yapılan gözlemler ile çatıda kirlenmeler, kararmalar ve yosunlanmalar meydana geldiği görülmüştür. MT.13 başlığı altında ele alınan müdahalede uygun sertlikte kuru bir fırça yardımı ile dikkatli ve hassas bir şekilde kiremitlerin temizlenmesi, kırılan parçalar varsa özgün malzemesi ile yoksa benzer özelliklere sahip kiremitler ile tamamlanması önerilmektedir.

Harç

Harç boşalmalarının görüldüğü taş örgü duvarlarda, özellikle niteliksiz müdahaleler sonucu bu sorunun yaşandığı görülmektedir. MT.15 başlığı altında önerilen uygulamada, zayıflayan harçlar, derzler, niteliksiz çimento esaslı malzeme uygulamalarının derz boşluklarından keski veya sıyrıcılar ile duvardan arındırılması ve boşalan derzlerin özgün harç ile aynı özellikte harç hazırlanarak doldurulmasıdır. Bunun için harç analizlerinin yapılması şarttır.

Kullanıcı Kaynaklı Bozulma

Kullanıcıdan kaynaklı, yapıya yapılan müdahalelerden niteliksiz eklerin, bakım, onarım sırasında kullanılan tüm niteliksiz elemanların, altında bulunan özgün yapıya veya özgün malzemeye zarar vermeden işinin ehli uzmanlar tarafından kaldırılması önerilmiştir. Bu öneri MT.14 başlığı altında ele alınmıştır.

5.3.2 Bütünleme

Z. Ahunbay bütünlemeyi, *“bir bölümü hasar görmüş, ya da yok olmuş yapı ve öğeleri ilk tasarımlarındaki bütünlüğe kavuşturacak biçimde geleneksel, ya da çağdaş malzeme kullanarak tamamlama işlemi...”* olarak tanımlamaktadır (Ahunbay, 2011:96). Dış etkenler, malzeme yorulmaları ve niteliksiz kullanıcı müdahaleleri sonucunda malzemede kopmalar, aşınmalar ve kayıplar görülebilmektedir. Bu durumda eksik bölümlerin bütünlemesine gidilmektedir.

Venedik Tüzüğü’nün on ikinci maddesinde belirtildiği üzere, *“Eksik kısımlar tamamlanırken, bütünle uyumlu bir şekilde bağdaştırılmalıdır; fakat bu onarımın, aynı zamanda sanatsal ve tarihi tanıklığı yanlış bir biçimde yansıtmaması için, özgünden ayırdedilebilecek bir şekilde yapılması gereklidir.”* (Ahunbay, 2011:150). Bütünlemede ana ilke, mimari elemanda bütünlüğü elde etmek için, bütünüyle uyumlu, ancak müdahaleyle özgün yapı izlerini birbirinden ayırt edebilecek nitelikte olmasıdır. Aynı zamanda, kullanılacak malzemelerin, özgün malzeme ile benzer mekanik ve kimyasal özelliklere sahip olması önemlidir. Aksi halde uyumsuz bir malzeme kullanımı, özgün malzemede daha başka sorunlara yol açabilir. Proje sürecinde, bütünleme ile ilgili müdahale önerileri için MB.1’den başlayan, MB.6’ya

kadar numaralandırılan başlıklar altında ele alınmıştır. Bu müdahale önerileri, doğal taş, ahşap, sıva ve harç olmak üzere dört malzeme için önerilmiştir.

Doğal Taş

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda yapılan hasar tespitleri sonucunda, bodrum katta bulunan taşıyıcı dört ahşap dikmenin altında bulunan yastık niteliğindeki taş malzemelerde kopmalar, yine bodrum kat ve zemin kat girişlerinde yer alan taş eşiklerde yüzey aşınması, güney cephede bulunan giriş sahanlığının korkuluk duvarında bulunan taş süslemelerde oyuklanma sonucu yüzey erozyonu, balkonu taşıyan barok üsluplu yivli sütunlarda aşınma ve kopmalar, ayrıca cephelerde bulunan taş süslemeler, saçak payandaları gibi hasar tespit analizinde gösterilen noktalarda kopmalar tespit edilmiştir. Bu bağlamda yapılacak müdahalelerden, bütünleme ile sağlamlaştırma birlikte düşünülmüştür. Önerilen bazı müdahaleler sağlamlaştırmaya yönelik, bazı müdahaleler ise estetik bütünlük için gerekli görülmüştür.

Taş malzemelerde kesit kaybı, kopma, aşınma ve oyuklanma gibi sorunlar için üç tip müdahale önerilmiştir. Bu müdahale türlerinin seçiminin, bozulmanın görüldüğü malzemenin fiziki durumu ve yapısı incelenmeli, belirlenen müdahale önerileri içinden en uygun ve uzun ömürlü olmasına dikkat edilmelidir. Müdahale önerisine karar verildikten sonra özgün malzeme ve bütünlemede kullanılacak yeni malzeme, konservasyon uzmanlarınca laboratuvar ortamında bir takım deneylere tabi tutularak birbiriyle uyumlu olup olmadıkları incelenmelidir. Bu deneylerle malzeme cinsi, kesit yapısı, yöresi ve bozulma derecesi belirlenerek, müdahale kararlarına ışık tutması amaçlanmaktadır.

Taş bütünlemede müdahale türleri ve kararları;

MB.1, yüzey erozyonu 5 cm ve altında bulunan taşlarda, taşın kimyasal ve fiziksel yapısı ile uyum sağlayacak, yüksek penetrasyona (yüzeye nüfuz etme) sahip harcın, yüzeye emprenye edilerek taşın bütünlenmesidir. Bu onarımın diğer bir adı plastik onarımdır (Zakar ve Eyüpgiller, 2015:124).

MB.2, yüzey erozyonu 5 cm'den fazla olan taşlarda, bulunabiliyorsa kopan parçanın, bulunamıyorsa mekanik özellikleri ve tepkimeleri özgün taş ile benzer bir yabancı taş çürütme yöntemi ile taşın bütünlenmesidir.

MB.3, taş duvar örgüsünde meydana gelen taş boşalmalarında, bulunabiliyorsa boşalan taş malzeme, bulunamıyorsa mekanik özellikleri, özgün taş malzeme ile benzer yeni taş ile duvar örgüsünün bütünlenmesidir.

Ahşap

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda yapılan incelemelerde, ahşap malzemelerde görülen sorunların bütünleme kapsamında sağlamlaştırılması önerilmiştir. Bu noktada yapıda görülen en büyük sorun, güney cephesinde bulunan KZ01 ana giriş kapısından girilen Z01 mekânının, güneydoğu köşesinde görülen nem ve nemin tetiklemiş olduğu çürüme sorunudur. Burada ahşap kapı sövelerinde, ayrıca duvarda dökülen sıvadan dolayı görülen iki ahşap dikmede çürüme sonucu kopmalar, ufalanmalar ve malzeme kaybı görülmektedir. Bir başka sorun ise, üzerinde gezilen ahşap kaplamalar ve oda kapılarının geçişlerinde bulunan ahşap eşiklerde görülen aşınmadır. Aşınma bugün büyük sorunlar teşkil eden ölçekte değildir. Ancak uygulama sırasında sorunun büyüdüğü görülürse, belirtilen öneriler kullanılmalıdır. Ayrıca uygulamaya başlandığında, ahşap dikmeler için farklı noktalardan uzmanlar tarafından numune alınması, alınan numunelerin laboratuvar ortamında incelenmesi, çürüme sorunu veya benzeri bir sorun ile karşılaşılması durumunda, sıvanın raspa edilerek, ahşap taşıyıcılara müdahale edilmesi önerilmektedir. Yapıda ahşap malzemenin bütünlenmesi gereken durumlarda MB.4 başlığı altında, ahşap malzemelerde hasar görmüş, çürümüş kısımların kesilmesi, kesilen kısmın özgün ahşap malzemenin cinsinde, kesit yapısında bir malzeme ile bütünlemesi önerilmektedir.

Sıva / Boya

Yapıda yapılan incelemeler neticesinde, hasar analiz paftalarında gösterilen sıva dökülmeleri tespit edilmiştir. Bu sıva dökülmeleri için MB.5 müdahalesi önerilmiştir. Bu uygulamada, dökülen yüzeyde bulunan özgün sıvaya ait bileşenler kullanılarak

hazırlanan tamir sıva harcı, nemlendirilmiş duvar yüzeyine uygulanarak sıvanın bütünlenmesi önerilmektedir.

Harc

Yapıda karşılaşılan harç boşalmaları için geliştirilen MB.6 müdahale önerisi; dökülmüş sıvaların veya boşalmış derzlerin, öncesinde basınçlı bir hava ile temizlenmesi, temizleme sonrası özgün harcına ait bileşenler ile hazırlanan tamir harcı ile derzlerin ve harcın tamamlanmasıdır.

5.3.3 Sağlamlaştırma

Çevresel etkenler, malzemede yaşanan yorulmalar ve doğal etkiler ile malzemeler zayıflamaktadır. Sağlamlaştırma, yapı malzemesinde, yapı elemanlarında görülen bu zayıflamanın önüne geçilerek, fiziksel ve mekanik davranışlarının yeniden güçlenmesini sağlayacak bir takım müdahalelerdir.

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda karşılaşılan sorunlarda üç tip müdahale önerisi geliştirilmiştir. Bunlardan ilki doğal taş malzeme ve duvar yüzeylerinde görülen çatlaklar için önerilen MS.1 önerisidir. Bu uygulamada, kopma olmayan çatlaklar için, çatlak derinliğine göre organik reçine, dolgu harcı veya taşın kimyasal özellikleri ile uyumlu, taşa zarar vermeyecek gerekli analizleri yapılmış özel yapıştırıcı harçların enjekte edilmesidir.

İkinci müdahale önerisi ise; yapıdaki ahşap malzemelerde görülen bozulma türlerinin hepsini kapsamaktadır. Yapılacak bütünleme ve temizleme çalışmalarında yerinden sökülen her ahşap yada yeni kullanılacak her ahşap için uzun vadede bozulmaların engellenmesi amacı ile MS.2 başlığı altında öneride bulunulmuştur. Bu uygulamada; eski ve yeni tüm ahşap malzemelerin doldurma tanklarında empenye edilerek ya da sürme fırça tekniği ile empenye edilerek korunması ve sağlamlaştırılması önerilmektedir.

Son müdahale ise, sıva yüzeylerinde görülen kılcal çatlaklar için önerilen MS.3'tür. Bu uygulamada, ileri derecede dökülme gözükmeyen durumlarda, sıvanın taşıyıcı yüzey ile ayrılmamış noktalarında, gerekli derinlikte yerleştirilen pimler vasıtası ile

özgün malzemeye zarar vermeyeceği uzmanlar tarafından belirlenen enjeksiyon sıvısının boşluklara nüfuz ettirilmesi ile sıva yüzeyinin sağlamlaştırılmasıdır.

Yapıdaki kullanılan malzemelerin ve yapı elemanlarının daha uzun ömürlü olması için öncelikli sağlamlaştırma işlemleri yapıldıktan sonra bazı koruyucu önlemlerin de alınması yararlıdır. Buna göre, doğal taş malzemeler için solunabilir, solventsiz, yüksek buhar geçirgenliği bulunan, taşın rengini değiştirmeyen şeffaf, etil silikatler, alkoksi silan ve benzeri karışımların laboratuvar analizleri sonrasında uygun görülürse, fırça yardımı ile taş yüzeye uygulanmasıdır. Su itici özellik gösteren bu malzemeler, tuz oluşumu ve kirlenmeyi önlemektedir. Bu uygulama tavsiye niteliğindedir. Sıva ve boyalar için önerilen müdahale türlerinden sonra, dış cephe için fotokatalitik nano boya ile dış cephenin beyaz renge boyanması önerilmektedir. İç cephede de duvarların silinebilir uygun bir boya ile boyanması önerilmektedir. Ahşap malzemelerin, gerekli laboratuvar analizlerinin tamamlanmasının ardından, ahşabın fiziksel ve kimyasal yapısına uygun hidrofobik boya ya da vernik uygulanması, ahşap malzemenin uzun vadede korunmasını sağlayacaktır.

5.3.4 Yeniden Yapma

Tiralizade Hasan Bey Konağı'nda yapılan çalışmalar sonrasında, bazı yapı elemanlarının kaybolduğu tespit edilmiştir. Bodrum katta bulunan pencerelerin kanatları kayıp durumdadır. Zemin katta bulunan KZ13 kapısının iki kanadı eksiktir. Zemin katta PZ19 giyotin penceresinin alt parçası eksiktir. Ayrıca 1939 Erzincan depreminde yıkılan parapet süsleri, restitüsyon projesi kapsamında değerlendirilmiş, yapılacak restorasyon uygulamasında yeniden yapılması önerilmiştir. Ayrıca zamanında bodrum katta bir çeşmenin bulunduğu, bu çeşmenin zamanla iptal edildiği görülmüştür. Bu sorunlar için MY.1 başlığı altında önerilen yaklaşımlar belirtilmiştir. Buna göre kayıp yapı elemanlarının, özgün mimari çizim detaylarına bakılarak yeniden imal edilmesi önerilmektedir. Bodrum katın, doğu cephesinde bulunan PB06, PB07 pencerelerinin demir parmaklıkları formunu kaybetmiş, deformasyona uğramıştır. Yeniden yapım kapsamında, özgün formunda yeniden yapılması ve antipas boya uygulaması ile uzun ömürlü olacak koruma önlemlerinin alınması önerilmiştir.

5.3.5 Çağdaş Mekanik Sistemler

Tiralizade Hasan Bey Konağı yapıldığı tarihlerde elektrik bulunmadığı, suyun da taşıma su olarak kullanıldığı yapıdaki izlerden tespit edilmiştir. Zamanla doğan ihtiyaçlar neticesinde, elektrik tesisatı, su tesisatı ve kalorifer tesisatı gelişigüzel ve duvar yüzeylerinden geçirilerek, odalara taşınmıştır. Bu durum yapının estetik bütünlüğüne zarar vermektedir. Bu noktada günümüz koşullarında ihtiyaca cevap verecek çağdaş mekanik sistemlerin projelendirilerek, yapının özgün mimari nitelikleriyle uyumlu imal edilmesi önerilmektedir. Bu mekanik sistemler için bodrum katın B03 mekânında, güneydoğu köşesinde bir teknik hacim yapılması öngörülmektedir. Bu hacimde, ısınma ihtiyacını çözecek kazan odası, elektrik panosunun toplandığı bir elektrik odası, ayrıca su saati bulunacaktır. Tesisat borularının ise ahşap tavan arası ve bölücü duvarların içinden üst katlara, odalara taşınması önerilmektedir. Ayrıca konağın bodrum katta görülen nem problemlerini ortadan kaldırmak için, yapının çevresinde biriken zemin suyunun drenaj sistemi ile yapıdan uzaklaştırılması önerilmektedir.

6 SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Doğu Karadeniz Bölgesi, coğrafi karakteri, sosyal ve ekonomik yapısı, kültürü ve mimarisi ile kendine has özellikleri barındıran bir bölgedir. Giresun ilinin geleneksel konut mimarisi ise bölgeyle uyumlu ancak farklılıklarıyla ön plana çıkmaktadır. Sivil mimarideki bu yerel farklılıklar, coğrafyaya, fiziki yapıya ve sosyal yaşama göre oluşmuştur. Bu bakımdan, mimari çeşitlilik, geleneksel Anadolu konutunun bulunduğu yöreye göre gelişen modellerinde kendini göstermektedir. Her yörede, coğrafi yapı, iklim ve bitki örtüsü özellikleri ve yerel kültüre göre gelişen mimari çözümlere gidilmiştir. Ancak yapı teknolojisinin gelişmesiyle mimaride standartlaşma ve tek tipleşme yerel mimarinin sürekliliğini olumsuz etkilemiştir.

Giresun'un batı sınırındaki kıyı ilçesi Piraziz'in konumuna, tarihsel gelişimine, sosyal ve kültürel yapısına bağlı olarak gelişen geleneksel mimarisi içinde, yerleşimdeki 20. yüzyılın başlarına tarihlenen altı konak öne çıkmaktadır. Piraziz'deki Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından tescillenen altı konak da Tiralı Ailesi tarafından yaptırılmıştır. Teze konu olan, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın da aralarında bulunduğu bu konaklar, yörede "Beyler Konakları" olarak adlandırılmaktadır. Aile tarafından konut olarak kullanımı süren Tiralizade Hasan Bey Konağı, sürekli bakım ve onarımlar ile nispeten korunmuş olarak günümüze ulaşmayı başarmıştır.

Bu çalışma kapsamında, öncelikli olarak Piraziz ve Giresun'un tarihsel süreçteki gelişimleri araştırılmıştır. Konağın tarihsel süreçteki gelişimini öğrenebilmek için ulaşabilen yazılı ve görsel kaynaklar incelenmiş, yapı sahibinden ve yerel halktan bilgiler alınmıştır. Detaylı bir rölöve çalışması yapılarak yapının özgün mimari nitelikleri incelenmiştir. Rölöve çalışmasının ardından, yapıda gözlenen malzeme ve hasar analizleri yapılmıştır.

Yapım yılı 1906-1908 yılları arasına tarihlenen ve Geç Osmanlı mimarisi özelliklerini yansıtan konağın, Giresun ve Piraziz'deki benzer yapılar ile karşılaştırmaları yapılarak ilk yapımdaki durumunu gösteren restitüsyon projesi hazırlanmıştır. İç sofalı plan tipine sahip konağın barok ve rokoko üsluplarındaki taş süslemeleriyle dikkat çeken cephe düzeni, Giresun ilinin geleneksel mimarisi içinde öne çıktığı görülmüştür. Beyler konakları arasında ilk olarak inşa edilen Tiralizade Hasan Bey Konağı, Piraziz ilçesindeki diğer konakların üslup olarak öncüsü, ayrıca en süslü ve gösterişli olanıdır.

Tirali Ailesi'ne, Sultan II. Mahmut döneminde 1834 senesinde verilen ayanlık belgesi, ailenin o zamanın bölgenin sözü geçen ve varlıklı bir ailesi olduğunu göstermektedir. Konak mimarisinin gelişimi 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren önemli gelişimler göstermiş, bu gelişim önce İstanbul ve ardından İstanbul'dan etkilenen bölgelerde görülmüştür (Kuban, 2010:484). Sivil mimari gelişimi aslında devlet kademelerinde görev alan kişilerin konak, köşk vb. yapılarında kendini göstermektedir. Kuban, bu mimari gelişimin sonucunda, birinci ve en yaygın temel tipin “karnıyarık” adı verilen orta sofalı konak tipi olduğunu aktarmaktadır (Kuban, 2010:484). Aile tarafından ilk olarak yaptırılan Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın dönemin bu mimari gelişiminden etkilendiği açıktır.

Yapıya en az müdahale ile en etkin korumanın sağlanabileceği müdahale önerileri restorasyon projesi kapsamında geliştirilmiştir. Bugün halen konut işlevini sürdüren konakta, ilerleyen süreçte miras yolu ile hak sahiplerinin sayısının artması sonucu çok mülkiyetli yapıdan dolayı koruma sorunları yaşanabileceği düşünülmektedir. Konağın bugünkü kullanıcısı, yapıyı konut olarak kullanmaya devam etmeyi düşünmektedir. Ancak kullanıcı, Tirali Ailesi'nin anısının yaşatılması yönünde sosyal ve kültürel içerikli yeniden işlevlendirme önerilerini olumlu görmektedir. Bu bakımdan, acil olarak bakım ve onarım gerektiren sorunların çözümüne yönelik bir restorasyon projesi geliştirilmiştir. Ancak ilerleyen süreçte olası mülkiyet sorunları nedeniyle terk ve bakımsızlık söz konusu olması riskine karşılık yeni bir işlev önerisi de yapılmıştır.

Yeniden işlev önerisi geliştirilirken, Tirali Ailesi'nin anısının yaşatılması, Tiralizade Hasan Bey Konağı'nın mimari nitelikleri dikkate alınarak konağa ek bir yük

getirmeyden uyumlu bir işlev önerisi üzerinde duruldu. Bu açıdan yapının “konukevi” olarak yeniden işlevlendirilmesi önerilmiştir. Bu sayede konağın yaşayan ve yaşatan bir anlayışla toplumsal amaca hizmet etmesi amaçlanmıştır.

Özgün mimari örneklerin korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasında, toplumsal amaçlara hizmet etmesi önemli bir rol taşımaktadır. Venedik Tüzüğü’nün beşinci maddesinde belirtildiği gibi, *“Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir.”*(Ahunbay, 2011:150) Bu açıdan, bu çalışmada somut kültürel mirasın, bölgenin ihtiyaçlarına da cevap verecek şekilde değerlendirilmesi ve toplumsal amaca yönelik olarak kullanılması koruma yaklaşımındaki temel hedef olmuştur.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z.**, Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, Yem Yayınları, İstanbul, 2011.
- Aksoy, A.A.**, Giresun Zeytinlik Mevkii Kentsel Sit Alanı Üzerine Bir Araştırma, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2002.
- Eldem, S. H.**, Türk Evi, cilt:1, Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı Yayınları, İstanbul, 1984.
- Emecen, F. M.**, Doğu Karadeniz’de İki Kıyı Kasabasının Tarihi Bulancak-Piraziz, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2005.
- Emecen, F. M.**, İslam Ansiklopedisi, cilt: 14, İstanbul, 1996.
- Ersen, A.**, Taş Koruma Son 20 Yıldaki Gelişmeler ve Yenilikler, Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi, İstanbul, 2011.
- Eyüpgiller, K., Zakar, L.**, Mimari Restorasyon Koruma Teknik ve Yöntemleri, Restorasyon Uygulamalarında Kullanılan Çağdaş Teknikler, İstanbul, 2015.
- Fatsa, M.**, Geçmişten Günümüze Piraziz, Uğur Yayınları, İstanbul, 2012.
- Fatsa, M.**, Doğu Karadeniz’de İki Kıyı Kasabasının Tarihi Bulancak-Piraziz, Giresun Belediyesi Yayınları, Ankara, 2005.
- Giresun 1967 İl Yıllığı**, Ankara, 1968.
- Işık, A.**, Piraziz, Uğur Yayınları, İstanbul, 2008.
- İltar, G.**, Giresun İli Kentsel Konut Mimarisi, Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara, 2011.
- İltar, G.**, Giresun Kültür Envanteri, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Yayınları, İstanbul, 2014.
- İltar, G.**, Giresun Evleri, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Yayınları, İstanbul, 2016.

Ksenophon, “*Anabasis Onbinlerin Dönüşü*”, Çev. Sinem CEVİZ, Parola Yayınları, İstanbul, 2014.

Kuban, D., Osmanlı Mimarisi, Yem Yayınları, İstanbul, 2010.

Sever, R., Geçmişten Günümüze Giresun, bölüm: 2, “*Fiziki Coğrafya*”, Giresun İl Özel İdaresi Yayınları, İstanbul, 2015.

Sümer, F., Tirebolu Tarihi, Tirebolu Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayınları, İstanbul, 1992.

Tirali, H. Kişisel Görüşme. 01/Mayıs/2017.

“Giresun” Maddesi, Yurt Ansiklopedisi, Cilt: 5, Anadolu Yayıncılık, İstanbul, 1982.

Zehiroğlu, A. M., Antik Çağlarda Doğu Karadeniz, Chiviyazıları Yayınevi, İstanbul, 1999.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL 1:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/02/Giresun_districts.png

URL 2:

http://cografyaharita.com/haritalarim/41_giresun_ili_haritasi.png

URL 3:

http://www.piraziz.com/wp-content/uploads/photo-gallery/DSC_0009.JPG

URL 4:

<http://www.milliyet.com.tr/ordu-giresun-havaalani-boyle/ekonomi/detay/1879398/default.htm>

URL 5:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Alpin_Orojenezi

URL 6:

<https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=GIRESUN>

URL 7:

<https://sadeceyazmakistiyorum.files.wordpress.com/2009/12/ksenophon.jpg>

URL 8:

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Azzi>

URL 9:

<https://yandex.com.tr/harita/?ll=38.097499%2C40.954725&z=14&l=sat%2Cskl>

URL 10 :

<https://parselsorgu.tkgm.gov.tr>

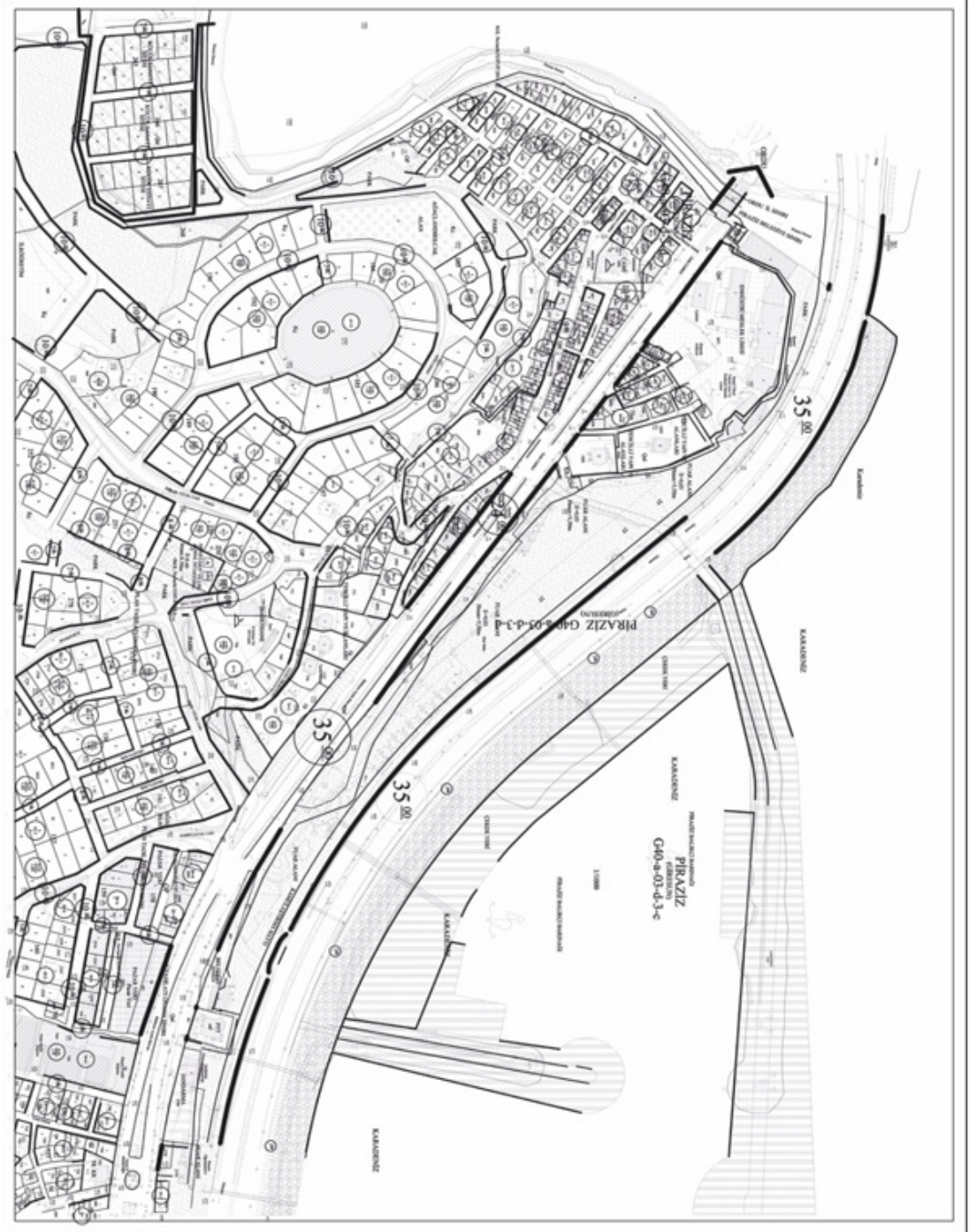
URL 11 :

<http://www.giresunkulturturizm.gov.tr/TR,161848/konut-mimarisi.html>

URL 12 :

<http://www.giresunkulturturizm.gov.tr/TR,58086/giresunda-el-sanatlari.html>

EK A : Piraziz Hali Hazır Haritası

EK B : TKTVKK TESCİL KARARI

T. C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TRABZON KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 11.10.1990 49
Karar Tarihi ve No. : 11.10.1990 857

Toplantı yeri : TRABZON

Giresun İli, Piraziz ilçesi, Kireçkuyu mevki, 2 pafta, 1028 parselde bulunan Beyler Konağı'nın tescil edilmesi isteğine ilişkin Giresun Valiliği Kültür Müdürlüğü'nün 28.02.1990 gün ve 386 sayılı yazısı ile Piraziz Belediye Başkanlığı'nın 22.06.1990 gün ve 478 ve 26.07.1990 gün ve 592 sayılı yazıları okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Giresun İli, Piraziz ilçesi, Kireçkuyu mevki, 2 pafta, 1028 parselde bulunan Beyler Konağı'nın korunması gerekli kültür varlığı olması nedeniyle tescil edilmesine, koruma grubunun I olarak belirlenmesine (olumlu) karar verildi.

Prof.Dr. Coşkun ÖZGÜNEL
BAŞKAN

Prof.Dr. Kutsal ÖZTÜRK
BAŞKAN YARDIMCISI

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
Prof.Dr.	Prof.Dr.	Prof.Dr.		
Coşkun ÖZGÜNEL	Kutsal ÖZTÜRK	Şinasi AYDEMİR	Servet YERLİ	Fuat GÖKÇE

Üye
SABRİ ÇATAL
Piraziz Beled. Bşk.

Bulunmadı

Üye

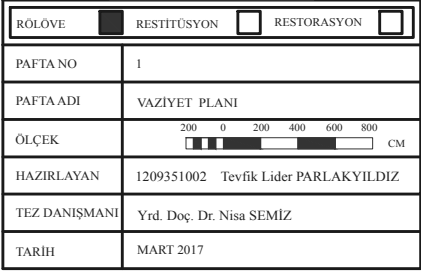
Üye

EK C : TKTVKK TESCİL FİŞİ

AVRUPA KOMSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	D.K.V.K.E.	ANIT		ENVANTER NO. : 28.10/1
TÜRKİYE	ESKİ ESERLER-VE-MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ				HARİTA NO. :
İL : BURSA	İLÇESİ : PİRAZİT	MAHALLE KÖY VEYA MEVKİİ : Eren Mah. Kireç kuyusu mev.	KORUMA DEREJESİ :	ANITSAL	1 2 3
OKRAK VE APİ NO :	KADASTRO PAFTA : 2	ADA : -	PARSEL : 1028	CEVRESEL	1 2 3
İSİM : BEYLER KONAĞI	YAPTIRAN :	YAPAN :	MİMARİ ÇAĞI (ÜSLUP) :	CEVREYE AYKIRI	
	YAPIM TARİHİ :	KITABE :	19. Yüzyıl		
ANIN TANIMI : Kuzey, konumlu dikdörtgen planlı, bodrum üzeri iki katlı olarak kesme taştan inşa edilmiştir.					
KORUMA DURUMU	İYİ	TAŞIYICI YAPI	DIŞ YAPI	ÜST YAPI	A
B	ORTA	B	B	B	A
C	FENA	C	C	C	A
İZİYET PLANI					
DÖZLEMLER :					
BUGÜNKÜ SAHİBİ : Hasan Mehmet TIRALI Yavuz TIRALI			BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ :		
APILAN ONARIMLAR :					
AYRINTILI TANIM : Kemerli ve iki kanatlı bir kapı ile bahçesine girilen Konağ dikdörtgen planlıdır.					
Zemin üzeri iki katlı yapıya sağ ve soldan demir korkuluklu taş merdivenlerle girilir. Giriş katı sahanlığında, ikinci kat balkonunu destekleyen korint başlıklı, burma iki sütun ve düz iki kolon yer alır. Üst kat balkonunu taş korkuluklarla çevrelenmiştir. Alt kat pencereleri, tüm cephelerde dikdörtgen formunda ve silmelerle çerçevelenmiştir. Üst kat pencereleri ise üçgen veya kavisli taş işlemeli alınlıklara sahiptir. Doğu cephesinde, zeminde 2 yarım sütun ile desteklenmiş, iki kat boyunca devam eden çıkma yer almaktadır. Batı cephesi az sayıda penceresi ile daha geri planda kalmıştır. Kuzey cephesinde taş merdivenlere sahip bir sahanlıktan konağa ikinci bir giriş yer almaktadır. Bu giriş kapısında üçgen alınlıklı ve çift kanatlıdır.					
Yapının ikinci katından saçaklığa geçiş ve saçaklık pervazları ince bir işçilikle dış, damlacık, testere motifleriyle bezenmiştir. Çatıda doğuya bakan üçgen bir ışıklık ve bir baca mevcuttur. Yapı kırma çatılı, dar saçaklı ve kiremitle örtülü anıtsal sivil mimarlık örneğidir.					
TEKNİK BİLGİLER		SU	ELEKTRİK	ISITMA	KANALİZASYON
ORJİNAL KULLANIMI : KONAK					
BUGÜNKÜ KULLANIMI : KONAK					
ÖNERİLERİN KULLANIMI :					
HAZIRLAYANLAR :		23 / 2 / 19 90			
İsmail TATLİCAN Müze Müdürü					
Metin İMREN Araştırmacı					
KONTROL EDEN :		İsmail TATLİCAN 23/2/19 90			
G. M. E. E. A. Y. K. KARARLARI					
NO. :					
REVİZYON					
G. M. E. E. A. Y. K. ONAYI :					
YAYIN DİZİNİ :					
EKLER :					
RAPOR		1			
FOTOĞRAF		2			
RÖLÖVE PROJESİ					
RESTORASYON PROJESİ					
HARİTA		2			
KROKİ					

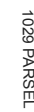
EK D : RÖLÖVE ÇİZİMLERİ

[illegible]

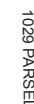
ROLÖVE	☒	RESTİTÜSYON	☐	RESTORASYON	☐
PAFTA NO	1				
PAFTA ADI	VAZİYET PLANI				
ÖLÇEK					
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

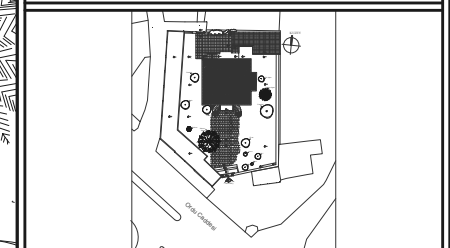

ROLOVE	☒	RESTITÜSYON	☐	RESTORASYON	☒
PAFTA NO	2				
PAFTA ADI	VAZİYET PLANI				
ÖLÇEK	100 0 100 200 300 400 CM				
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

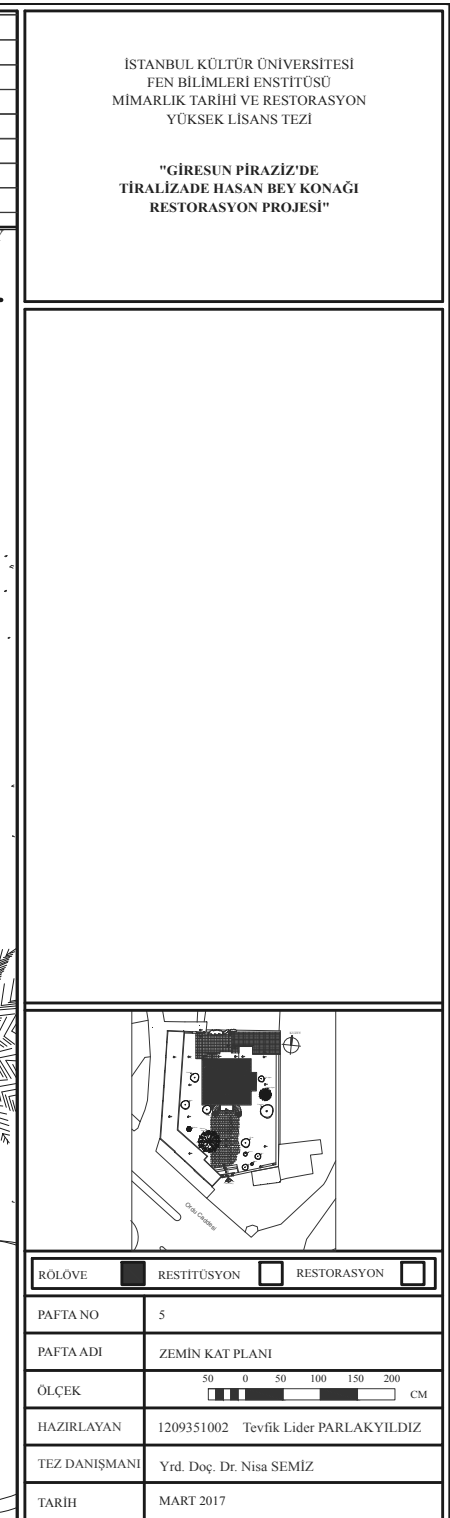
"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE		RESTITÜSYON		RESTORASYON	
PAFTA NO	3				
PAFTA ADI	BODRUM KAT PLANI				
ÖLÇEK					
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

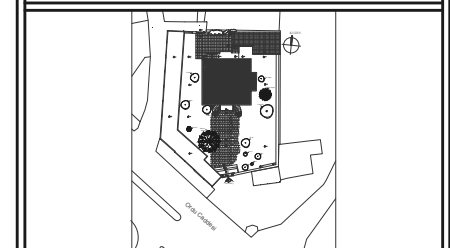
RÖLÖVE ☐ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☐	
PAFTA NO	4
PAFTA ADI	BODRUM KAT PLANI
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

RÖLÖVE		RESTITÜSYON		RESTORASYON	
PAFTA NO	6				
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT PLANI				
ÖLÇEK					
HAZIRLAYAN	1209351002 Tefvik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

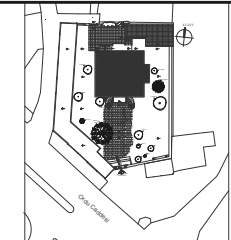
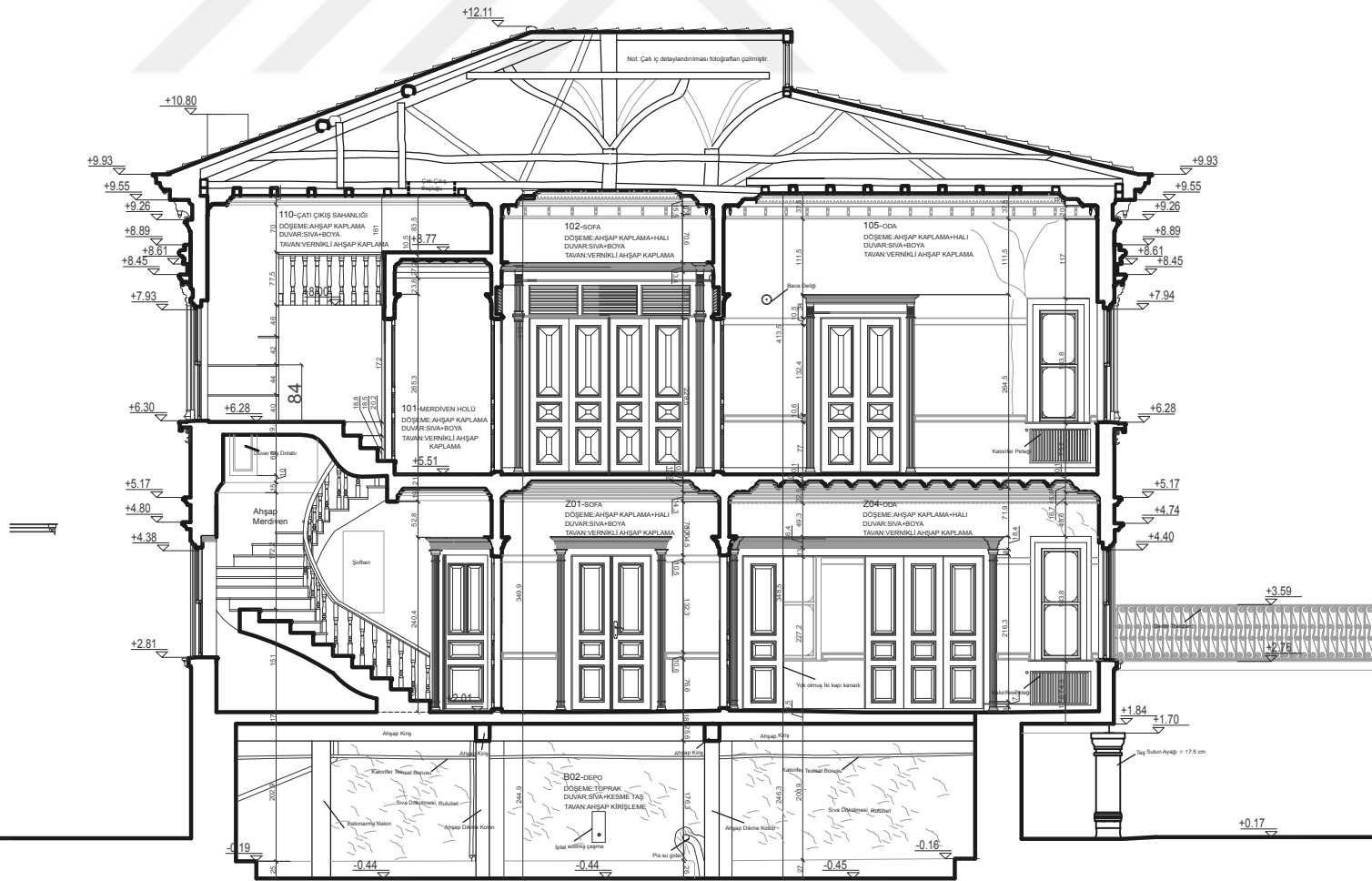
PAFTA NO	7
PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tefvîk Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

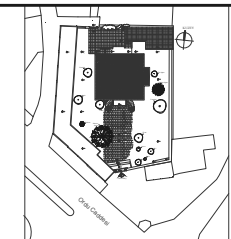
ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	8	
PAFTA ADI	B-B KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRİZİ'NDE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

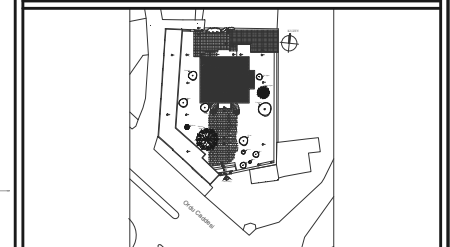
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	9	
PAFTA ADI	C-C KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

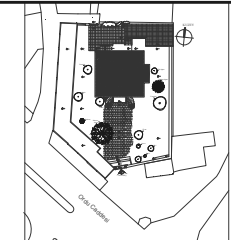
PAFTA NO	10
PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE		RESTITÜSYON		RESTORASYON	
PAFTA NO	11				
PAFTA ADI	E-E KESİTİ				
ÖLÇEK					
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

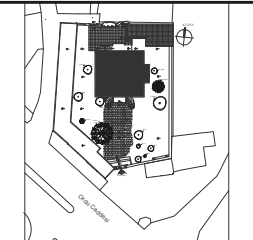
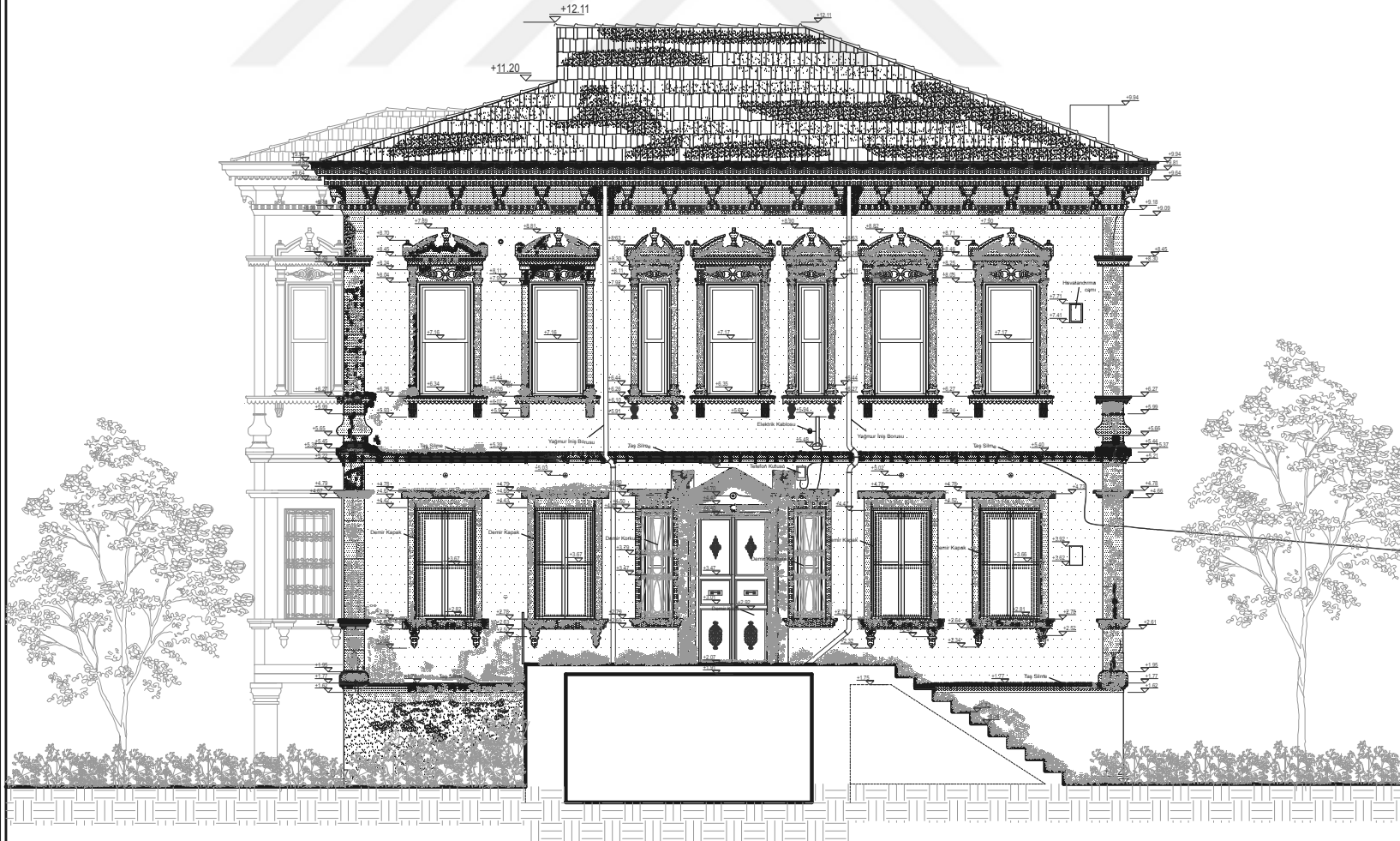
PAFTA NO	12
PAFTA ADI	F-F KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

"GİRESUN PİRİZİ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	13	
PAFTA ADI	DOĞU GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRİZİ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

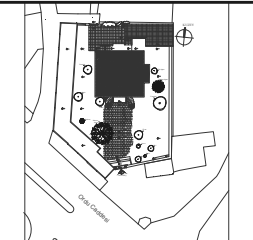
RÖLÖVE	RESTITÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	14	
PAFTA ADI	KUZEY GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

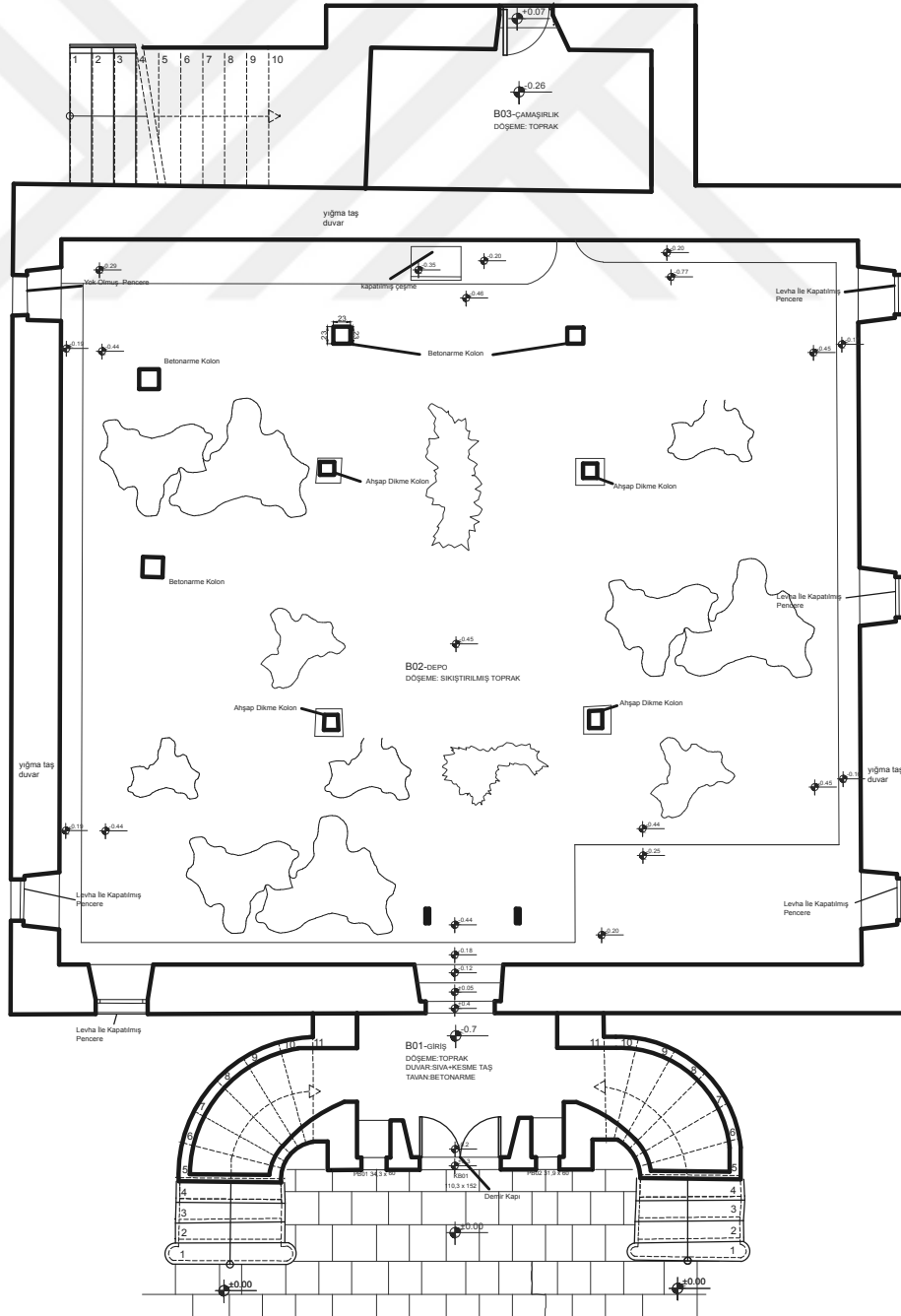
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	15	
PAFTA ADI	BATİ GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİT'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

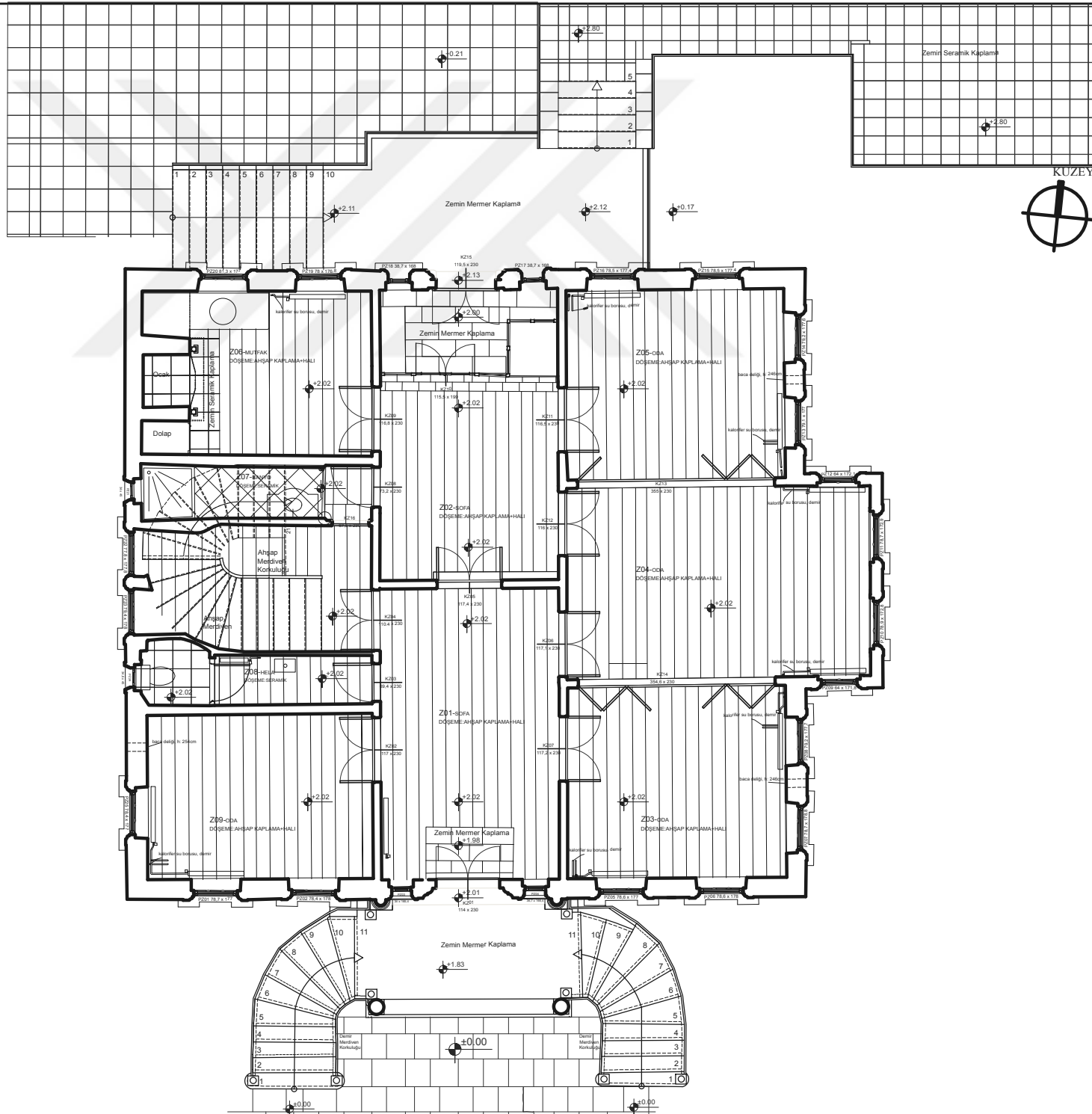
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	16	
PAFTA ADI	GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

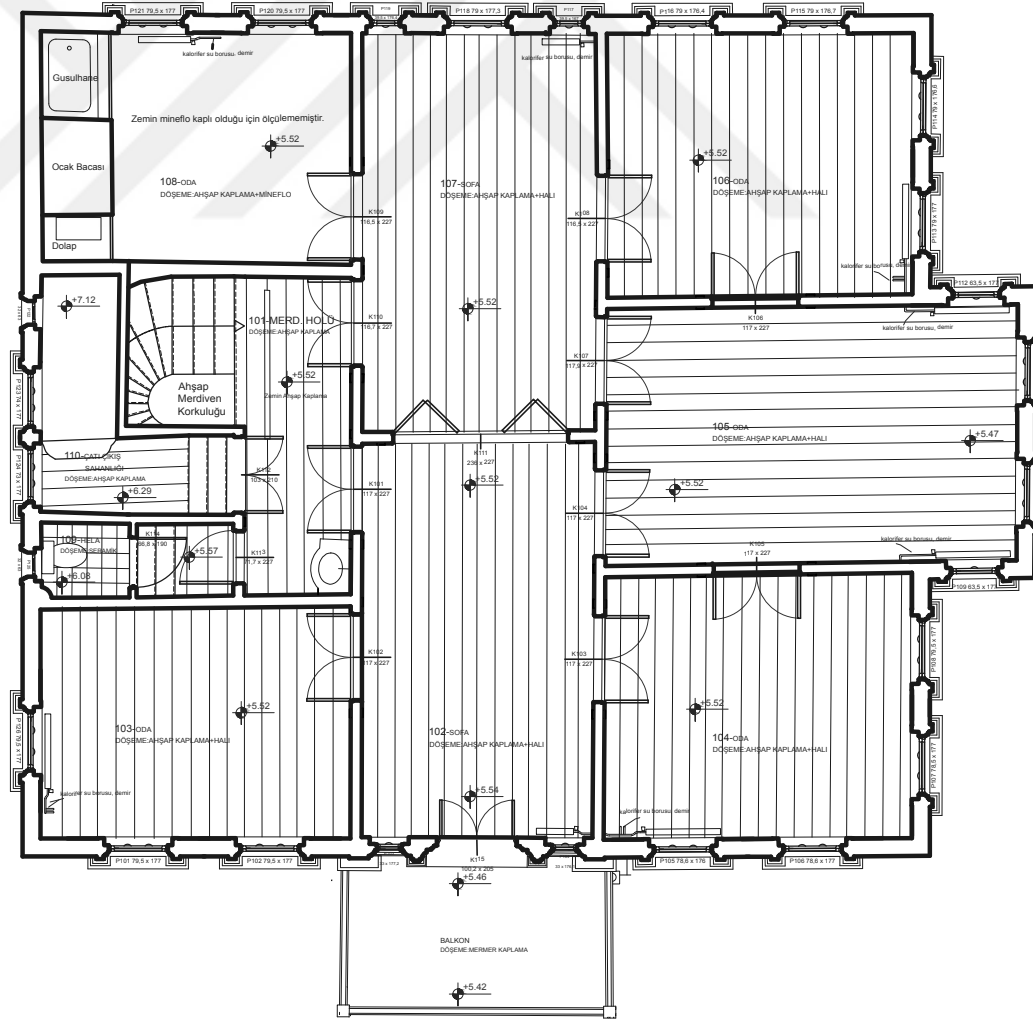
ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	17	
PAFTA ADI	BODRUM KAT DOĞEME PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

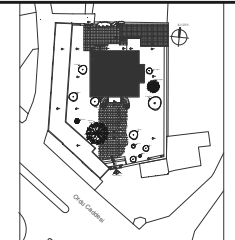
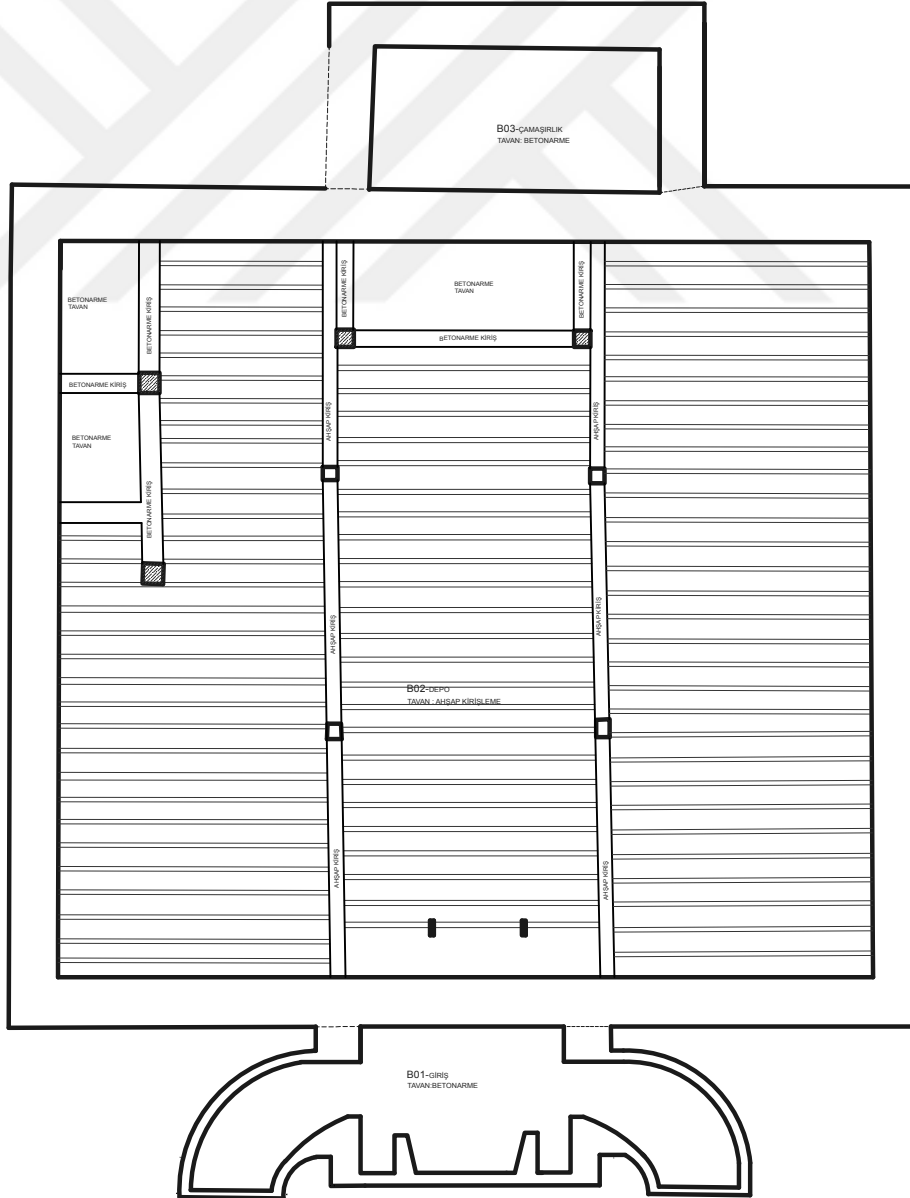
ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	18	
PAFTA ADI	ZEMİN KAT DÖŞEME PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

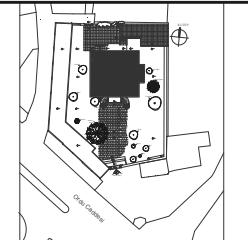
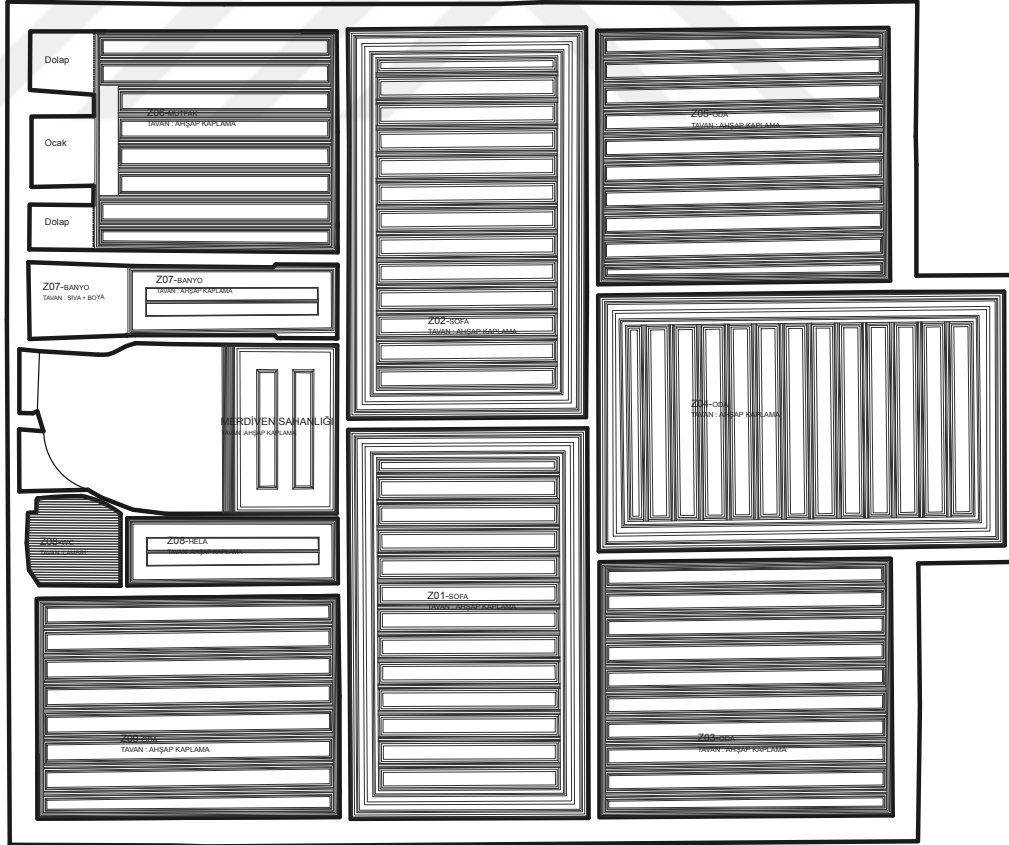
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON	
PAFTA NO	19		
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT DÖŞEME PLANI		
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM		
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ		
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ		
TARİH	MART 2017		

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

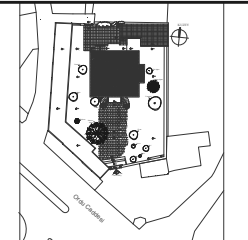
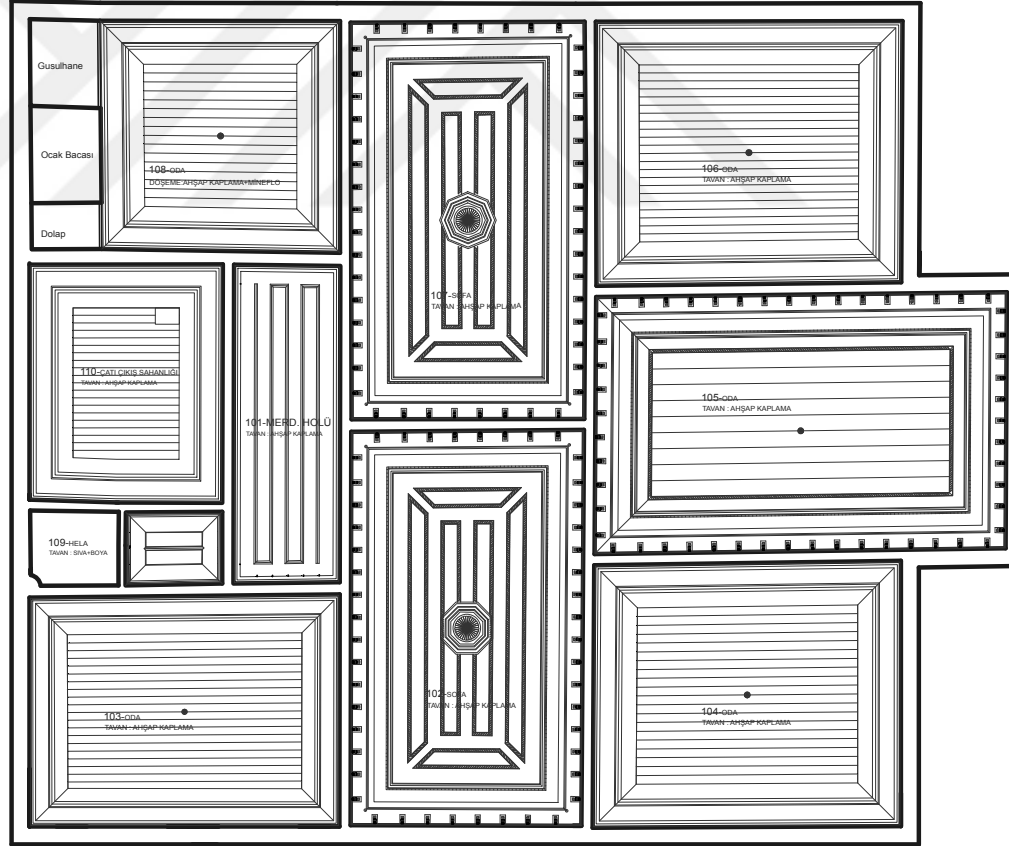
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	20	
PAFTA ADI	BODRUM KAT TAVAN PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

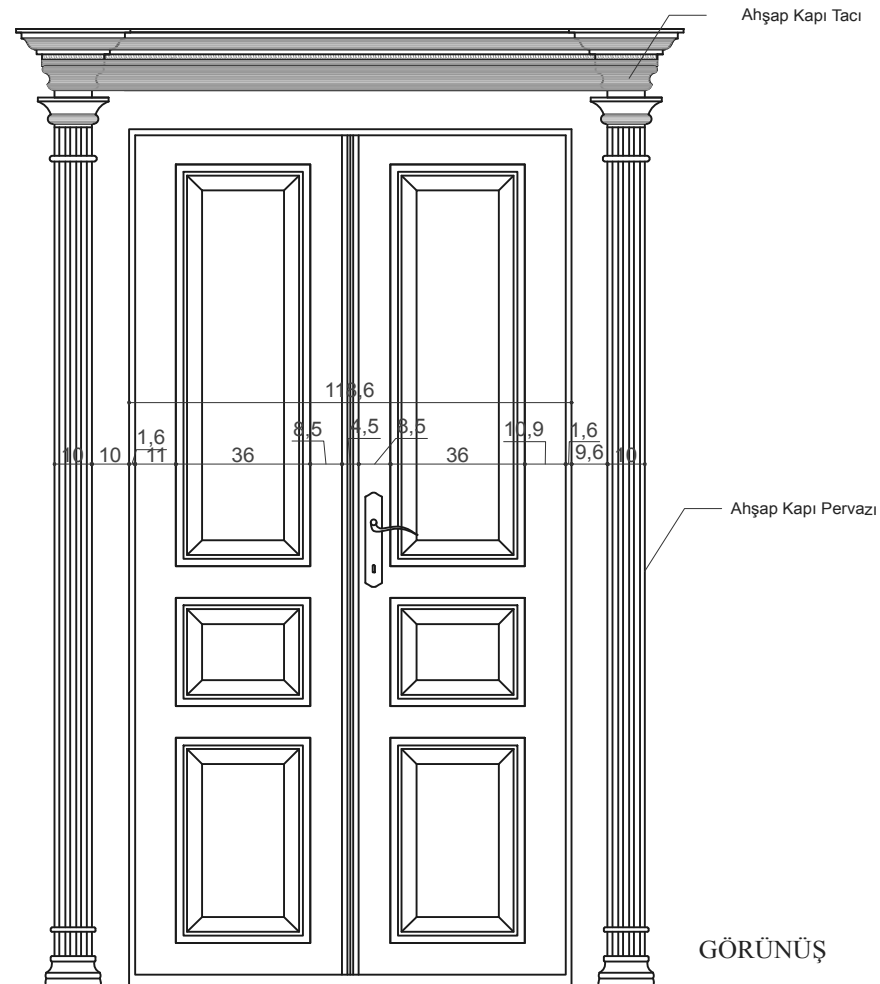
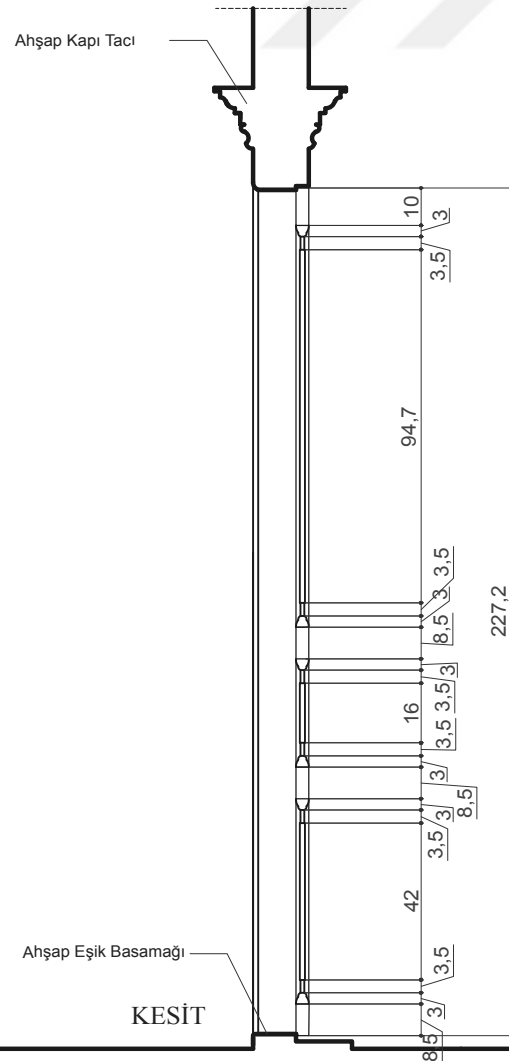
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	21	
PAFTA ADI	ZEMİN KAT TAVAN PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	22	
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

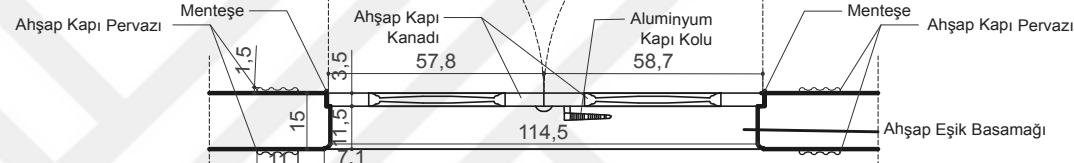
**"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"**

ROLÖVE	☒	RESTİTÜSYON	☐	RESTORASYON	☐
PAFTA NO	23				
PAFTA ADI	KZ05 KAPI DETAYI				
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM				
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

"GİRESUN PİRİZİ'NDE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

PLAN

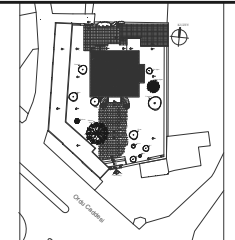
Ahşap Kapı Tacı

Ahşap Kapı Üstü Süslemesi

Ahşap Kapı Pervazı

KESİT

GÖRÜNÜŞ

RÖLÖVE RESTİTÜSYON RESTORASYON

PAFTA NO 24

PAFTA ADI K103 KAPI DETAYI

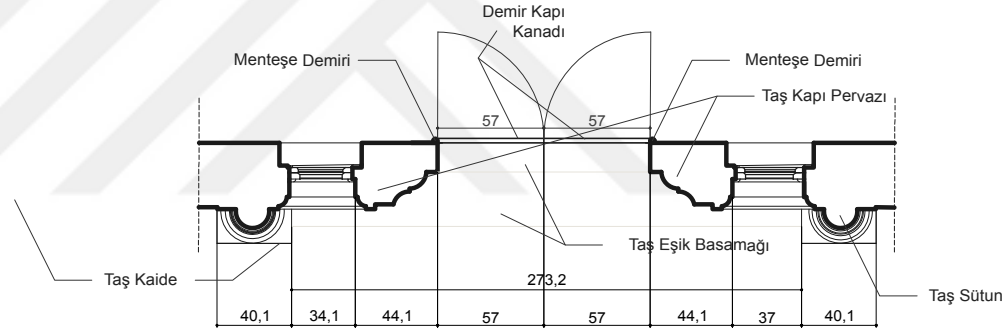
ÖLÇEK 50 0 50 100 150 200 CM

HAZIRLAYAN 1209351002 Tervik Lider PARLAKYILDIZ

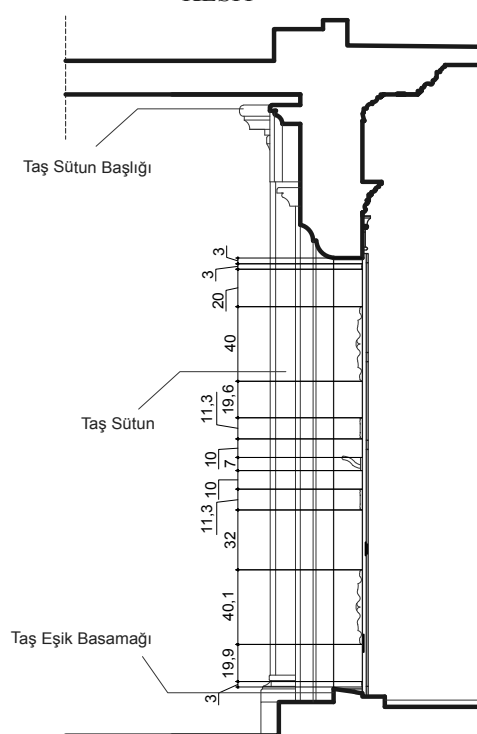
TEZ DANIŞMANI Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ

TARİH MART 2017

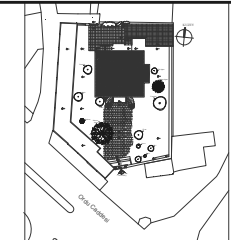
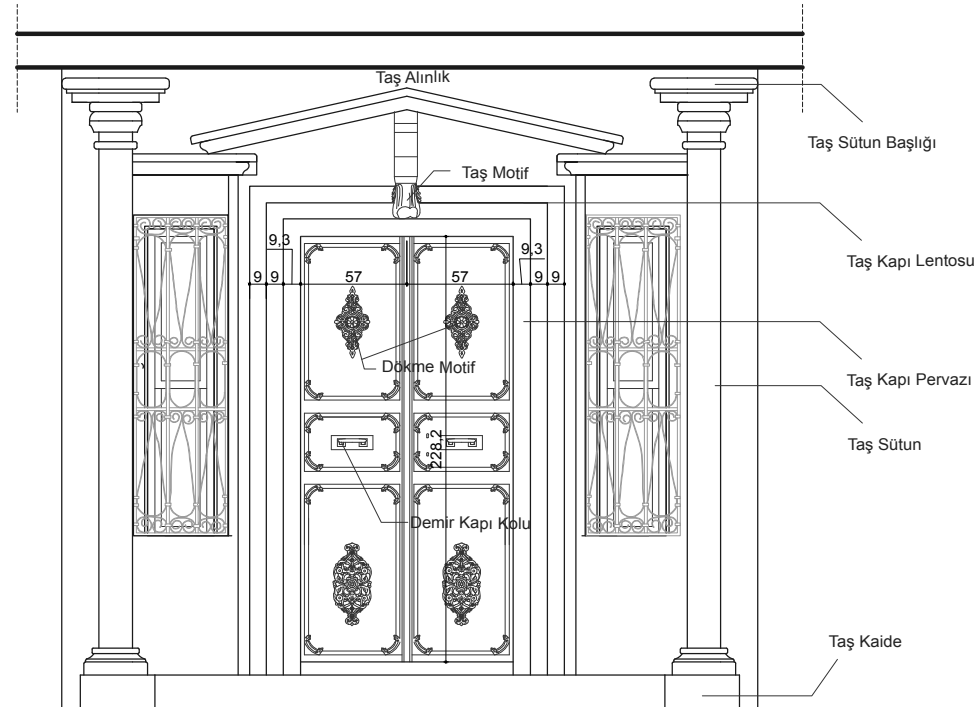
PLAN

KESİT

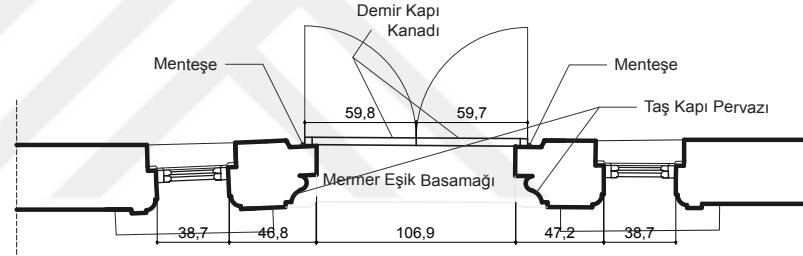

DIŞ GÖRÜNÜŞ

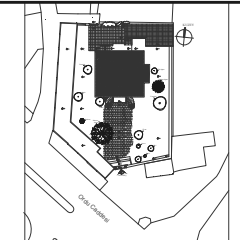
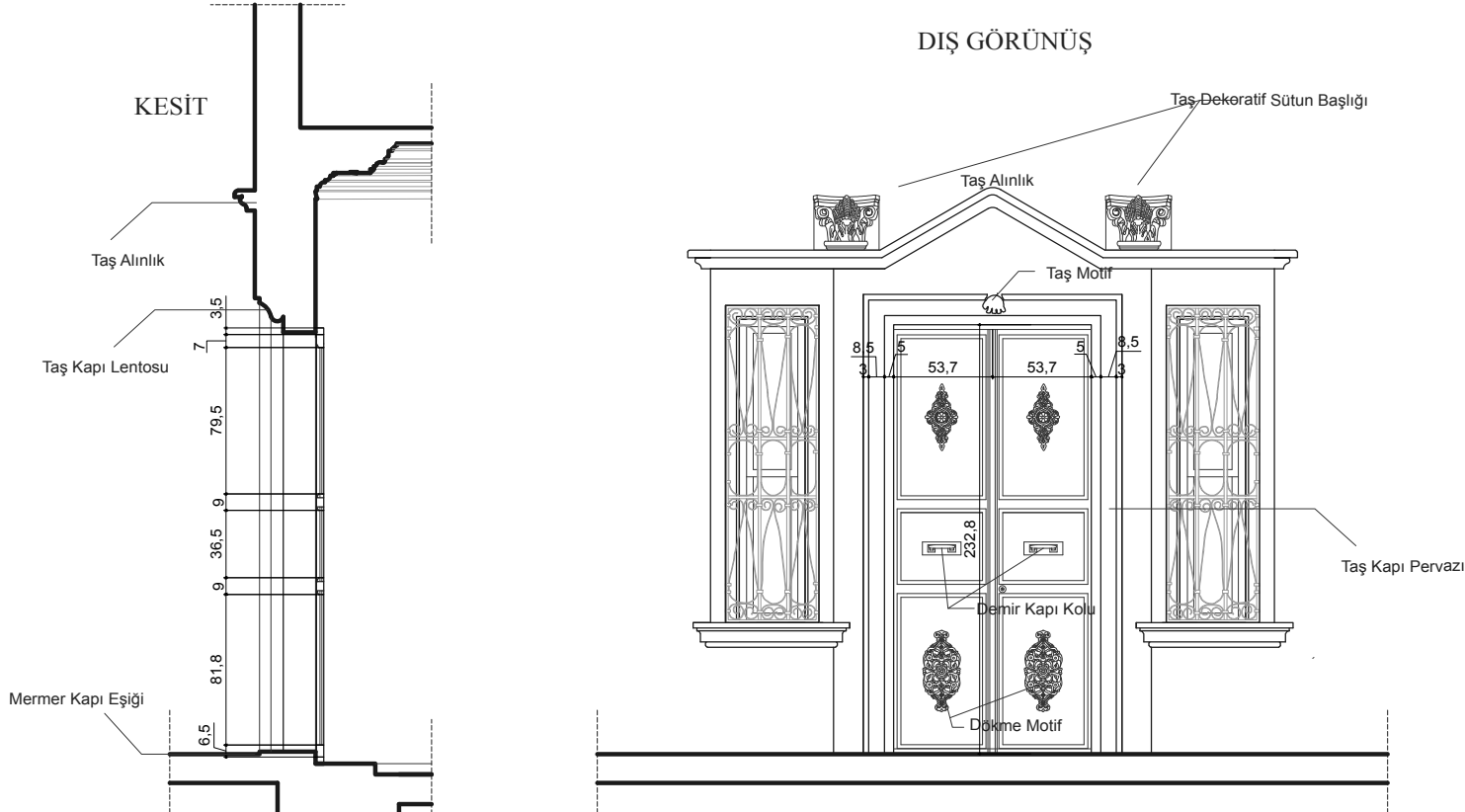

ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	25	
PAFTA ADI	KZ01 KAPI DETAYI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

PLAN

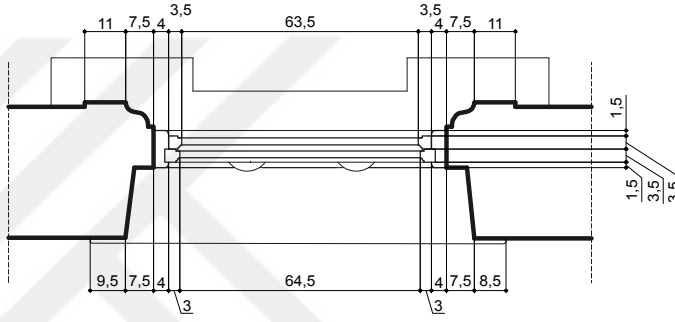

DIŞ GÖRÜNÜŞ

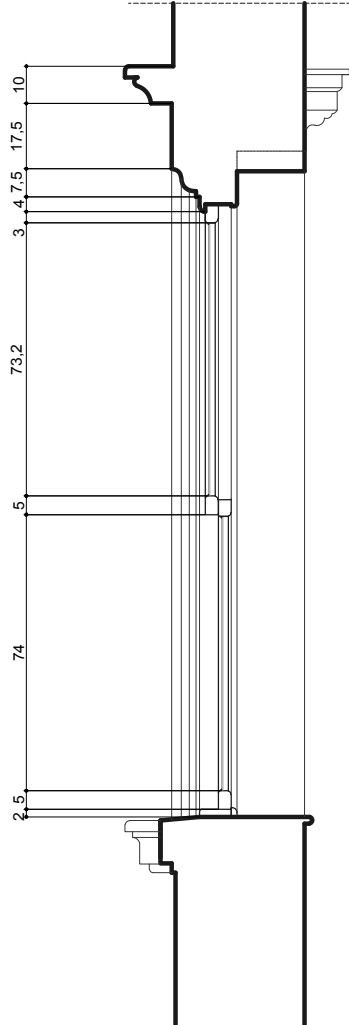

ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	26	
PAFTA ADI	KZ15 KAPI DETAYI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

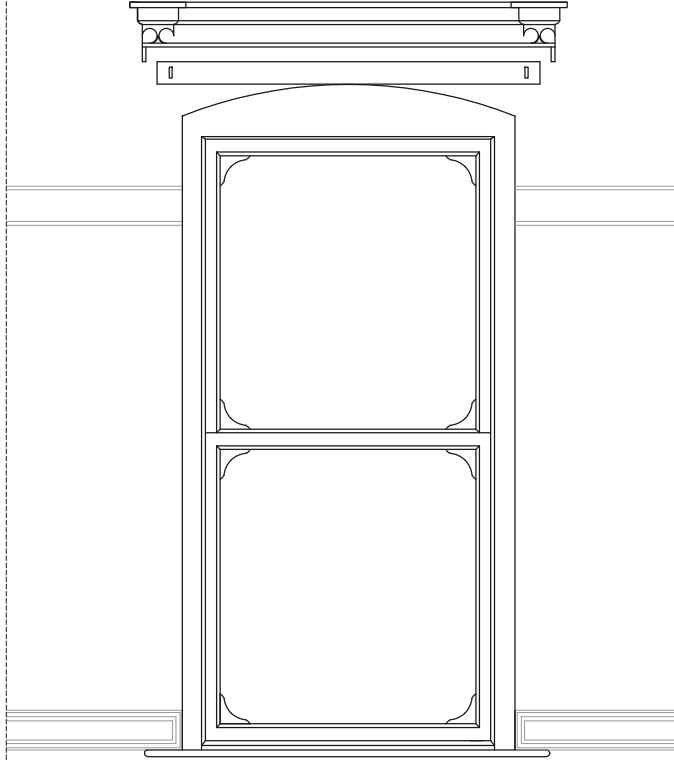
PLAN

KESİT

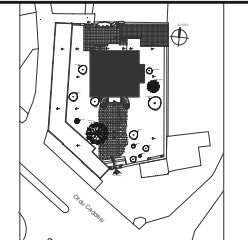

İÇ GÖRÜNÜŞ

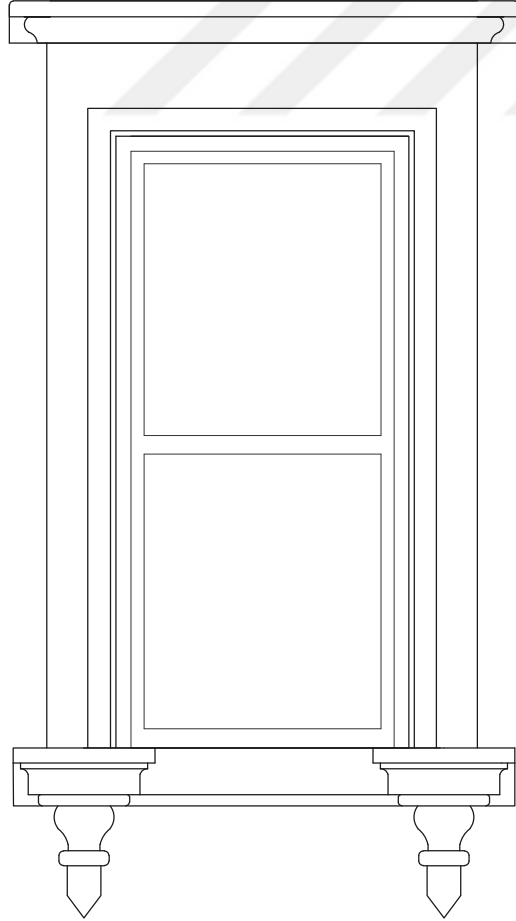

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK TARİHİ VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS TEZİ

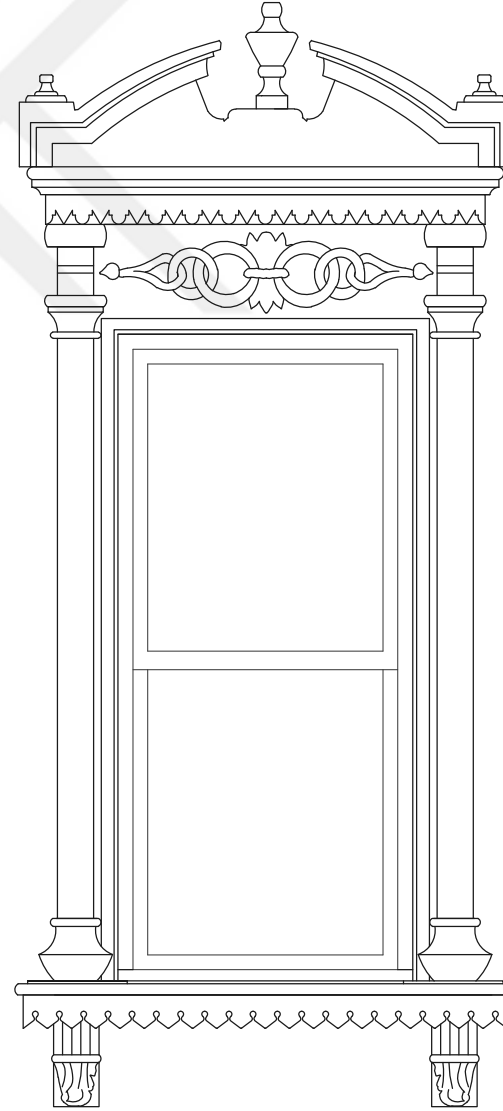
"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

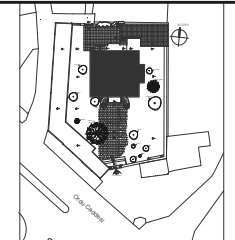
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	27	
PAFTA ADI	PZ15 GİYOTİN PENCERE DETAYI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

ZEMİN KAT GİYOTİN PENCERE
DIŞ GÖRÜNÜŞ (PZ15)

BİRİNCİ KAT GİYOTİN PENCERE
DIŞ GÖRÜNÜŞ (P115)

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
☐	☒	☐
PAFTA NO	28	
PAFTA ADI	PZ15 VE P115 GİYOTİN PENCERE DETAYI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

EK E : MALZEME ANALİZLERİ

MALZEME ANALİZİ

RÖLÖVE		RESTİTÜSYON		RESTORASYON	
PAFTA NO	29				
PAFTA ADI	BODRUM KAT PLANI				
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM				
HAZIRLAYAN	1209351002 Tefvik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

MALZEME ANALİZİ

- DOĞAL TAŞ
- İMİTASYON TAŞ
- AHŞAP
- CAM
- METAL
- BETON
- PLASTİK
- SERAMİK / VİTRİFİYE
- ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
- SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
- SIVA
- ÇİMENTO ESASLI HARÇ
- TOPRAK
- MARSİLYA TİPİ KİREMİT
- TUĞLA
- YIĞMA DUVAR

RÖLÖVE ☒ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☐

PAFTA NO 30

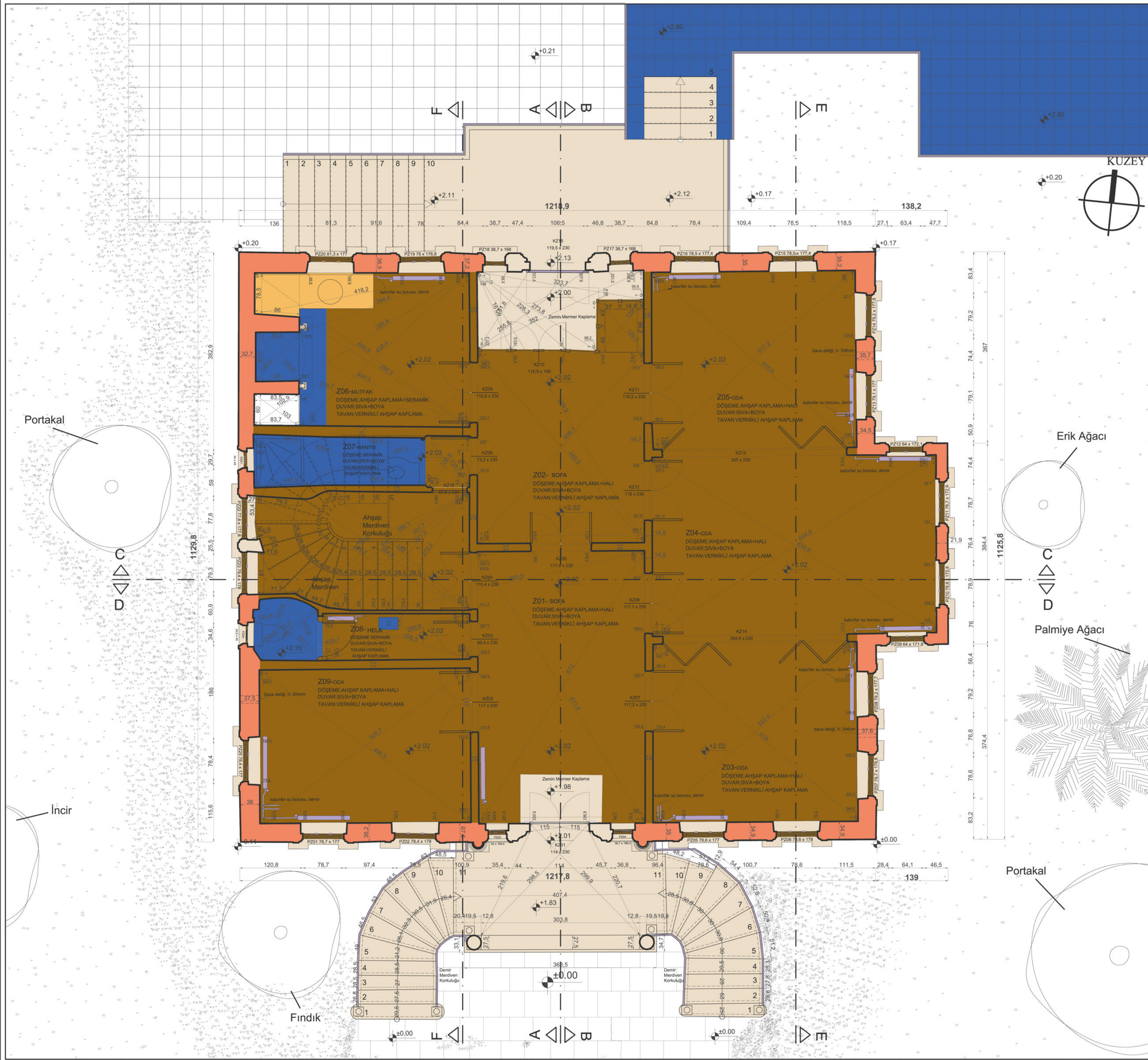
PAFTA ADI ZEMİN KAT PLANI

ÖLÇEK 50 0 50 100 150 200 CM

HAZIRLAYAN 1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ

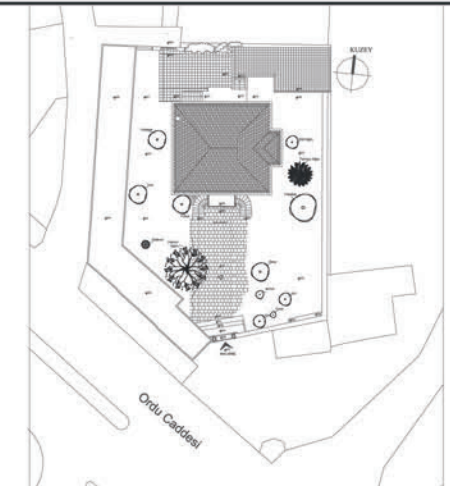
TEZ DANIŞMANI Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ

TARİH MART 2017

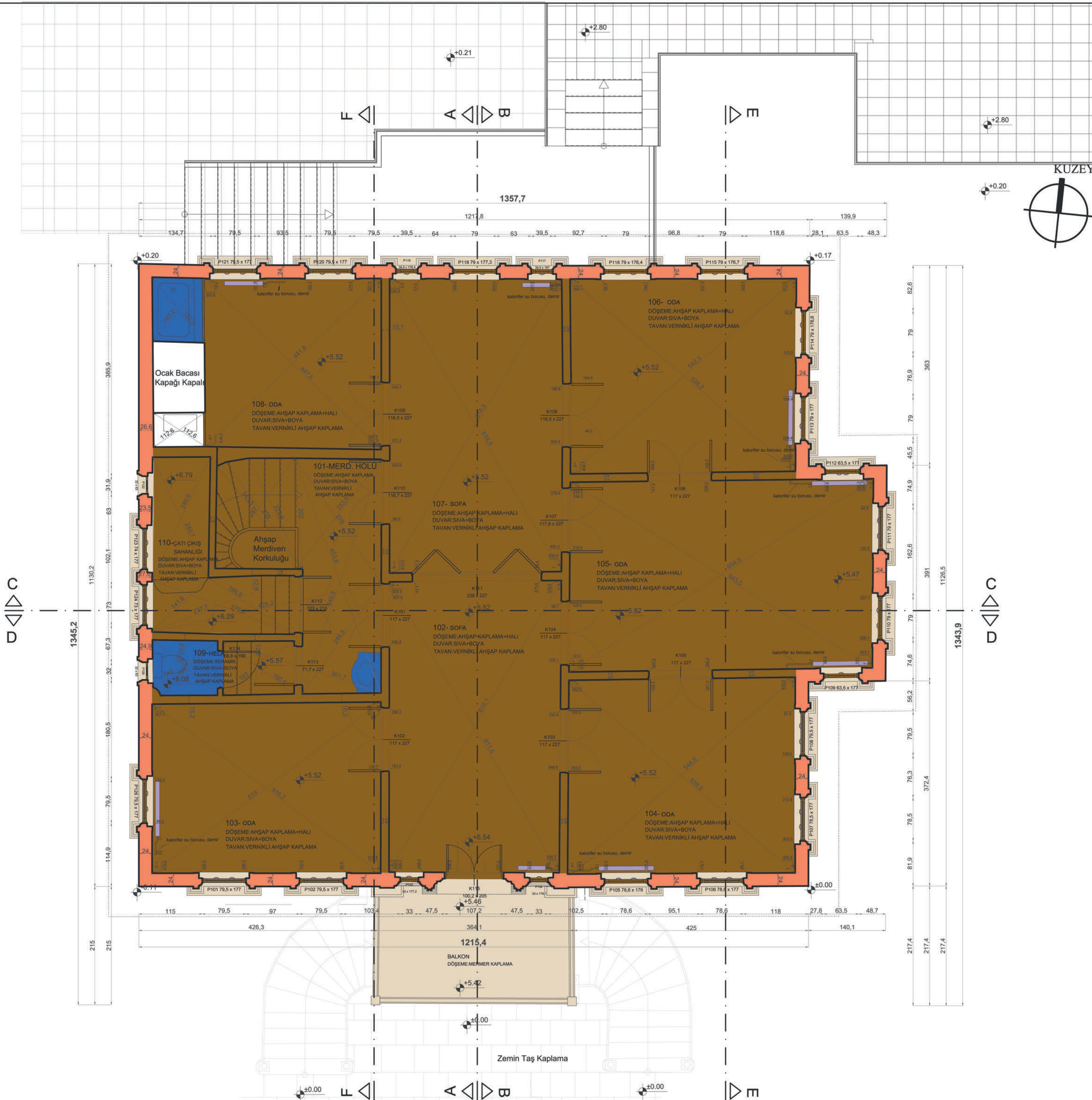
MALZEME ANALİZİ

- DOĞAL TAŞ
- İMİTASYON TAŞ
- AHŞAP
- CAM
- METAL
- BETON
- PLASTİK
- SERAMİK / VİTRİFİYE
- ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
- SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
- SIVA
- ÇİMENTO ESASLI HARÇ
- TOPRAK
- MARSİLYA TİPİ KİREMİT
- TUĞLA
- YIĞMA DUVAR

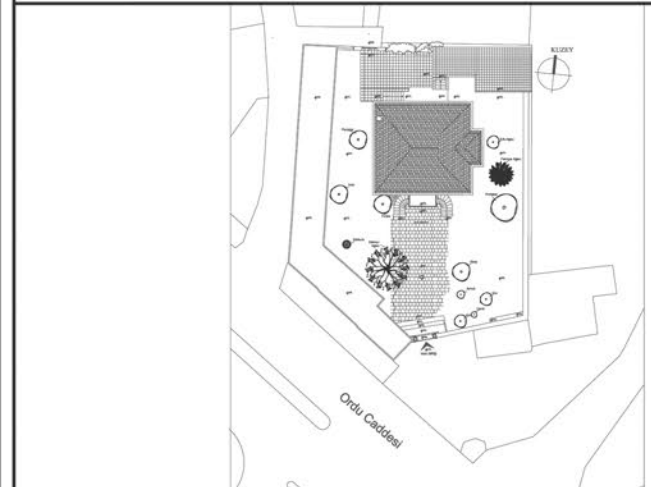
RÖLÖVE ☒ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☐

PAFTA NO	31
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT PLANI
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

MALZEME ANALİZİ

- DOĞAL TAŞ
- İMİTASYON TAŞ
- AHŞAP
- CAM
- METAL
- BETON
- PLASTİK
- SERAMİK / VİTRİFİYE
- ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
- SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
- SIVA
- ÇİMENTO ESASLI HARÇ
- TOPRAK
- MARSİLYA TİPİ KİREMİT
- TUĞLA
- YIĞMA DUVAR

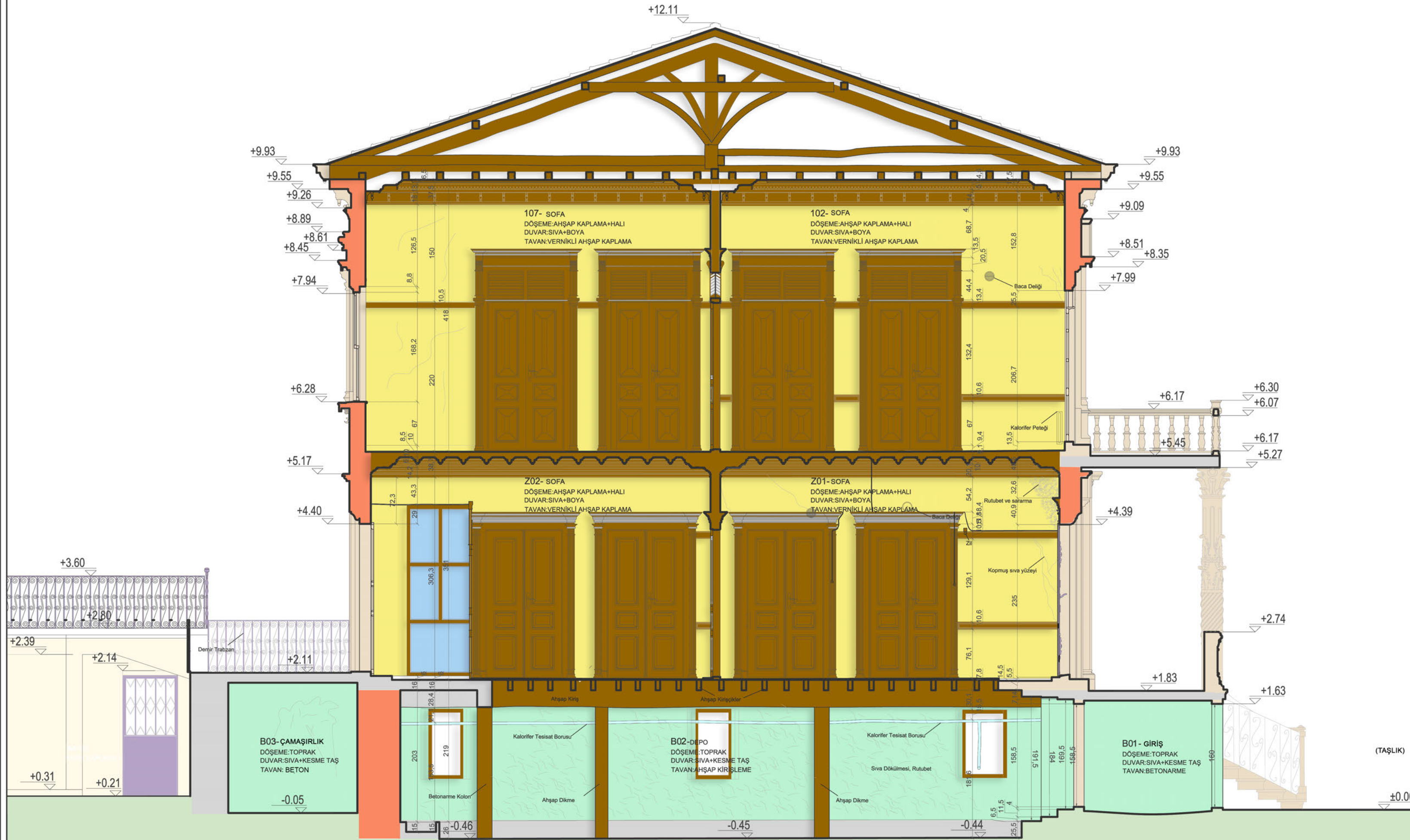

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	32	
PAFTA ADI	A-A KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

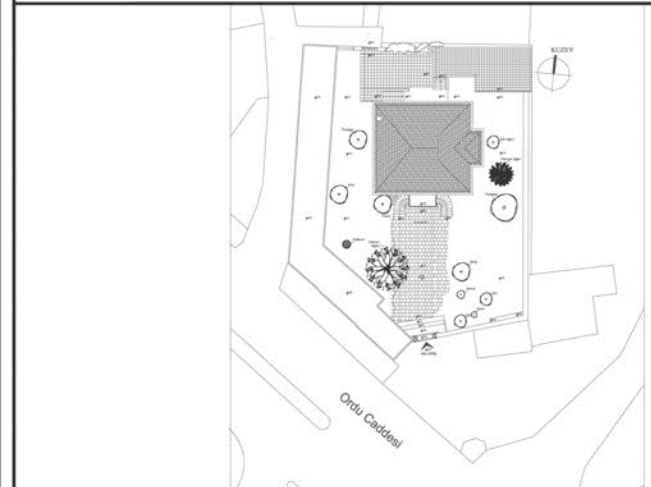

MALZEME ANALİZİ

DOĞAL TAŞ	İMITASYON TAŞ	AHŞAP	CAM	METAL	BETON	PLASTİK	SERAMİK / VİTRİFİYE	ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA	SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA	SIVA	ÇİMENTO ESASLI HARÇ	TOPRAK	MARSİLYA TİPİ KİREMİT	TUĞLA	YIĞMA DUVAR
-----------	---------------	-------	-----	-------	-------	---------	---------------------	--	-------------------------	------	---------------------	--------	-----------------------	-------	-------------

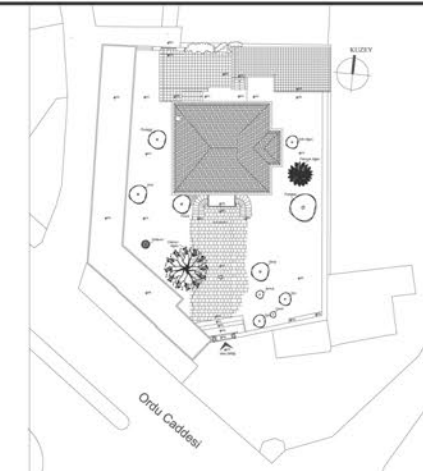
(TAŞLIK)

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	33	
PAFTA ADI	B-B KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

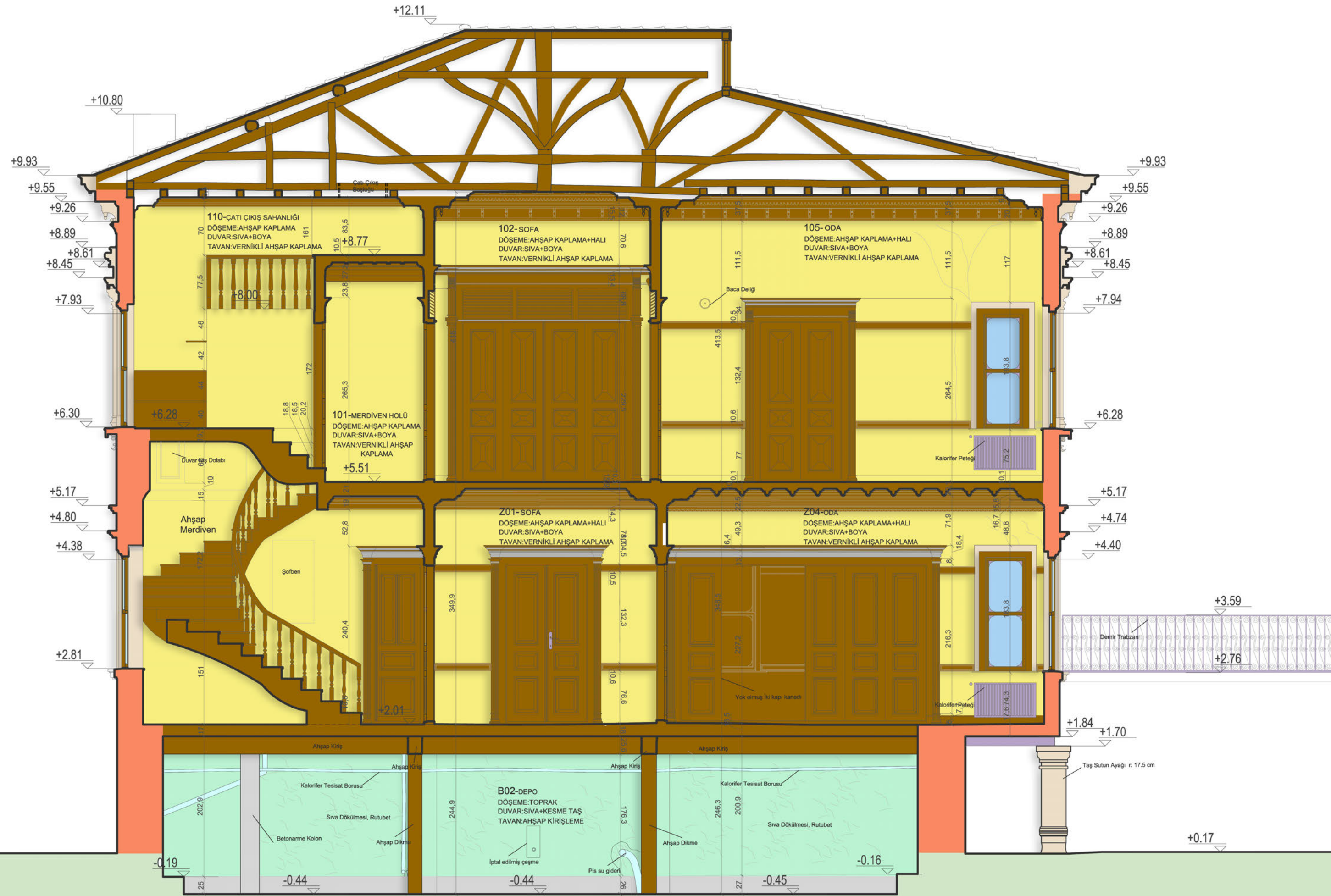
MALZEME ANALİZİ

- DOĞAL TAŞ
- İMİTASYON TAŞ
- AHŞAP
- CAM
- METAL
- BETON
- PLASTİK
- SERAMİK / VİTRİFİYE
- ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
- SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
- SIVA
- ÇİMENTO ESASLI HARÇ
- TOPRAK
- MARSİLYA TİPİ KİREMİT
- TUĞLA
- YIĞMA DUVAR

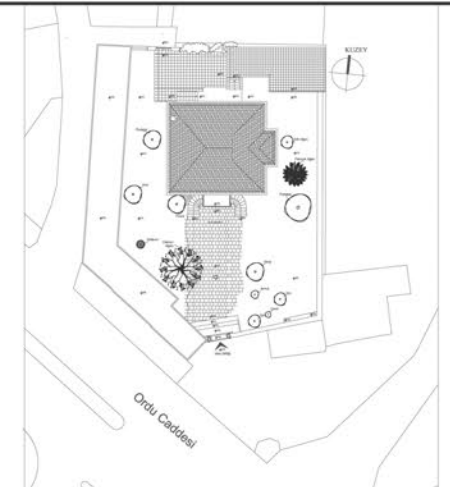
RÖLÖVE ☒ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☐

PAFTA NO	34
PAFTA ADI	C-C KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

MALZEME ANALİZİ

DOĞAL TAŞ	İMİTASYON TAŞ	AHŞAP	CAM	METAL	BETON	PLASTİK	SERAMİK / VİTRİFİYE	ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA	SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA	SIVA	ÇİMENTO ESASLI HARÇ	TOPRAK	MARSİLYA TİPİ KİREMİT	TUĞLA	YIĞMA DUVAR
-----------	---------------	-------	-----	-------	-------	---------	---------------------	--	-------------------------	------	---------------------	--------	-----------------------	-------	-------------

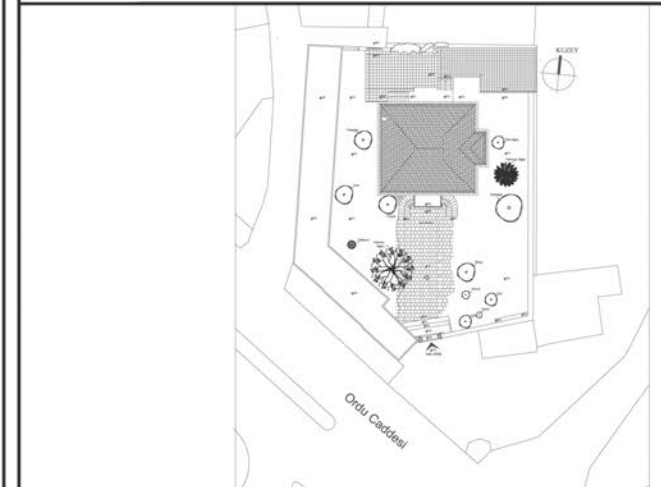

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	35
PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

MALZEME ANALİZİ

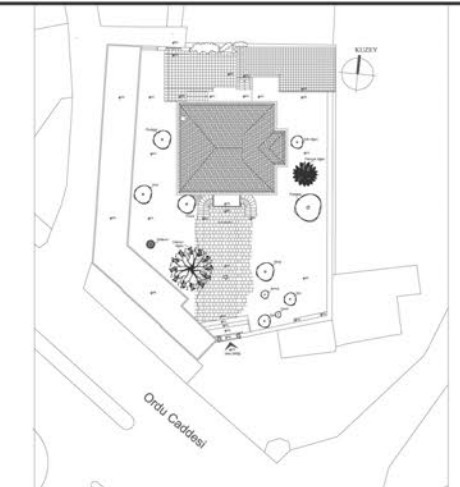
	DOĞAL TAŞ
	İMİTASYON TAŞ
	AHŞAP
	CAM
	METAL
	BETON
	PLASTİK
	SERAMİK / VİTRİFİYE
	ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
	SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
	SIVA
	ÇİMENTO ESASLI HARÇ
	TOPRAK
	MARSİLYA TİPİ KİREMİT
	TUĞLA
	YIĞMA DUVAR

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	36	
PAFTA ADI	E-E KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

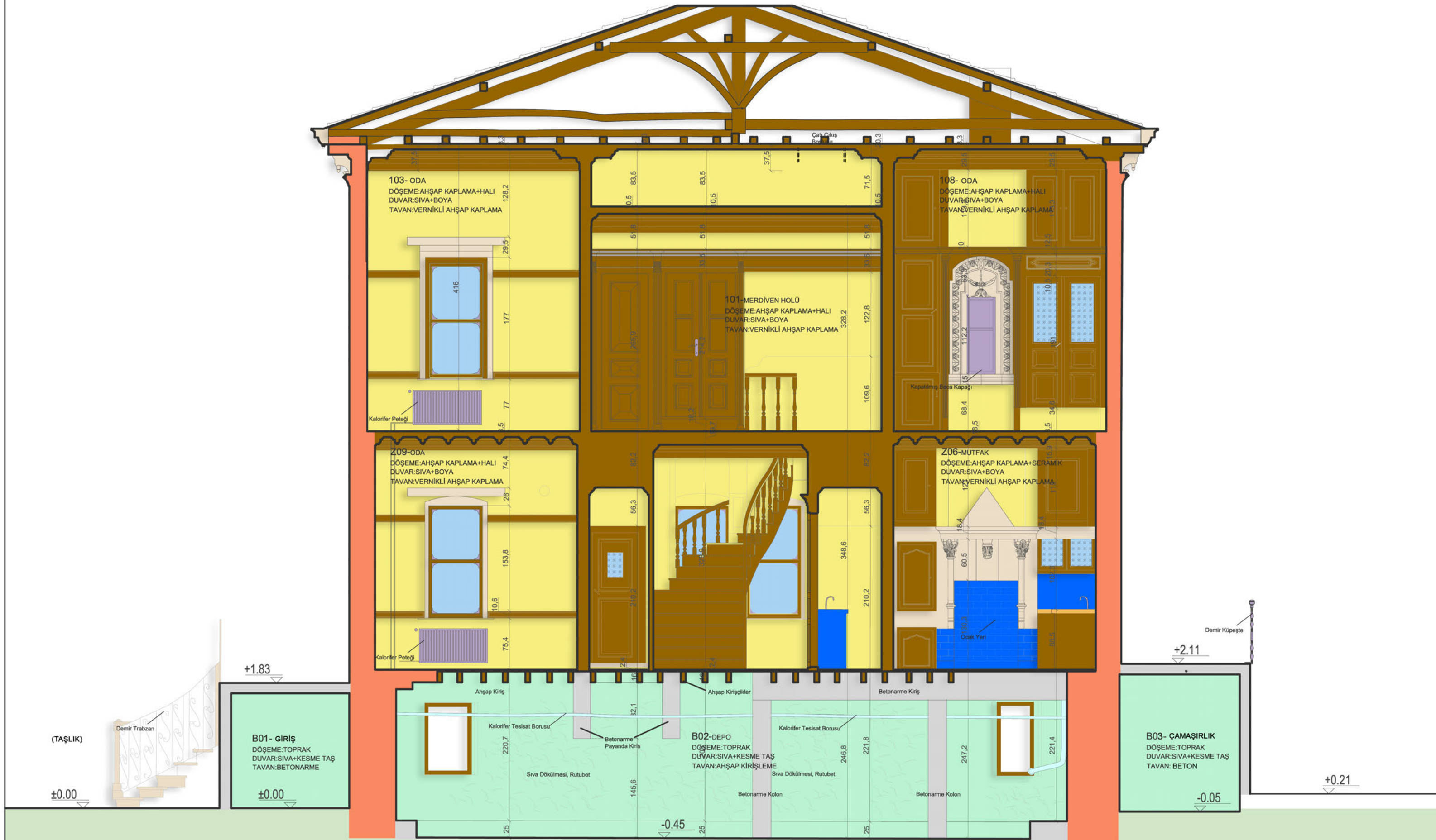
MALZEME ANALİZİ

- DOĞAL TAŞ
- İMİTASYON TAŞ
- AHŞAP
- CAM
- METAL
- BETON
- PLASTİK
- SERAMİK / VİTRİFİYE
- ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
- SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
- SIVA
- ÇİMENTO ESASLI HARÇ
- TOPRAK
- MARSİLYA TİPİ KİREMİT
- TUĞLA
- YIĞMA DUVAR

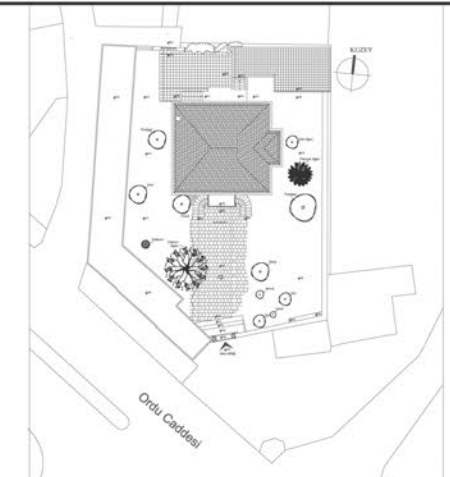
RÖLÖVE ☒ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☐

PAFTA NO	37
PAFTA ADI	F-F KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

MALZEME ANALİZİ

- DOĞAL TAŞ
İMİTASYON TAŞ
AHŞAP
CAM
METAL
BETON
PLASTİK
SERAMİK / VİTRİFİYE
ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
SIVA
ÇİMENTO ESASLI HARÇ
TOPRAK
MARSİLYA TİPİ KİREMİT
TUĞLA
YIĞMA DUVAR

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	38	
PAFTA ADI	DOĞU GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

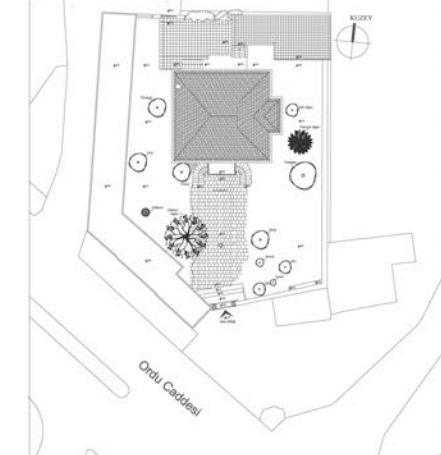
MALZEME ANALİZİ

RÖLÖVE		RESTİTÜSYON		RESTORASYON	
PAFTA NO	39				
PAFTA ADI	KUZEY GÖRÜNÜŞÜ				
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM 				
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	MART 2017				

MALZEME ANALİZİ

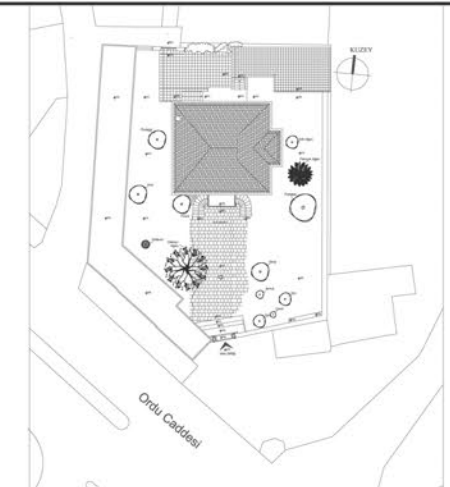
- DOĞAL TAŞ
- İMİTASYON TAŞ
- AHŞAP
- CAM
- METAL
- BETON
- PLASTİK
- SERAMİK / VİTRİFİYE
- ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
- SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
- SIVA
- ÇİMENTO ESASLI HARÇ
- TOPRAK
- MARSİLYA TİPİ KİREMİT
- TUĞLA
- YIĞMA DUVAR

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	40	
PAFTA ADI	BATI GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

MALZEME ANALİZİ

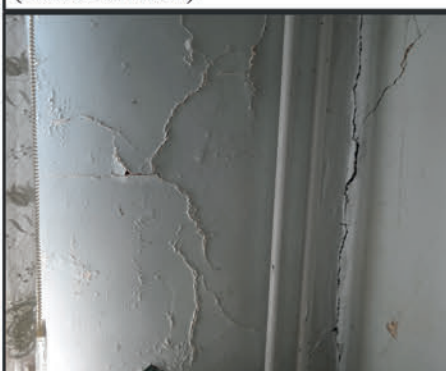
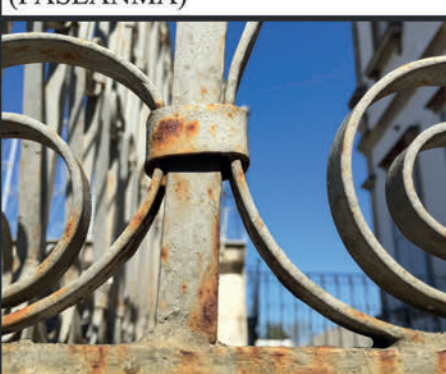
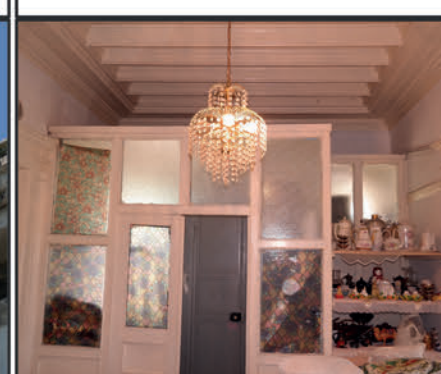
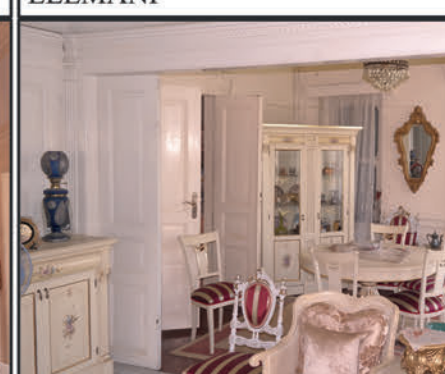
- DOĞAL TAŞ
- İMİTASYON TAŞ
- AHŞAP
- CAM
- METAL
- BETON
- PLASTİK
- SERAMİK / VİTRİFİYE
- ÇİMENTO ESASLI SIVA ÜZERİ KİREÇ BADANA
- SIVA ÜZERİ PLASTİK BOYA
- SIVA
- ÇİMENTO ESASLI HARÇ
- TOPRAK
- MARSİLYA TİPİ KİREMİT
- TUĞLA
- YIĞMA DUVAR

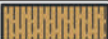
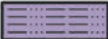
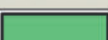
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	41	
PAFTA ADI	GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

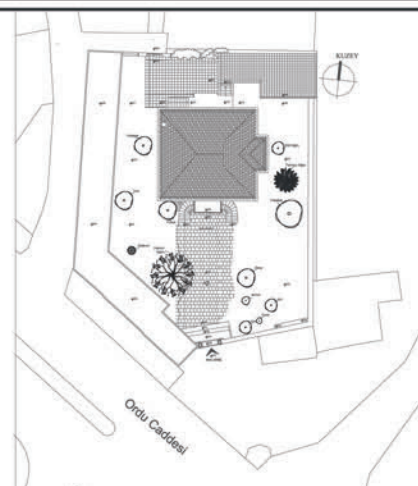
EK F : BOZULMA ANALİZLERİ

DOĞAL TAŞ	TB.1 :KARARMA	TB.2 :BEYAZLAŞMA	TB.3 :MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA	TB.4 :OYUKLANMA	TB.5 :BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA	TB.6 :STRÜKTÜREL ÇATLAK		
	 SEBEPLER : Çevre kirliliği, atmosferik kirlilik, havada bulunan karbon ve hidrokarbon bileşenleri, asit yağmurları ile sülfürik asidin, taşın bünyesinde bulunan kalsiyum bileşeni ile tepkimeye girmesi sonucu taşın yüzeyinde oluşan katmana toz, kir ve katran parçacıkların yapışması (siyah kabuk oluşumu) ETKİLERİ : Yüzeyde oluşan katman, asit etkisi yaratarak zamanla taşın çürütmesine ve malzeme kaybına yol açar. Ayrıca estetik açıdan kötü bir görüntü yaratmaktadır.	 SEBEPLER : Havadaki asidik gazlar, asit yağmurları, donma-çözülme sonucu suda eriyik halde bulunan tuz kristallerinin su buharlaşması sonucu, taşın yüzeyinde gözenek ve kılcal çatlaklara yerleşmesi ETKİLERİ : Biriken tuz kristalleri, gözenek ve kılcal çatlaklara zamanla basınç uygular. Sonucunda malzemede patlama ve malzeme kaybına sebep olur.	 SEBEPLER : Havadaki asidik gazlar, asit yağmurları, donma-çözülme sonucu suda eriyen asit bileşenleri taşın gözeneklerine ve kılcal boşluklara nüfus etmesi, çevresel etkenler, iklimsel değişimler ETKİLERİ : Zamanla taşın gözenek ve kılcal boşluklarına nüfus eden asitler, çevresel etkenler, sonucunda malzeme zayıflar ve erozyona uğrar. Zamanla kopmalar ve malzeme kaybı görülür.	 SEBEPLER : Biyolojik etkenler (böcek ve larvalar) taşın gözeneklerine yerleşen böcek yumurtaları, larvalarının bityimesi ETKİLERİ : Malzemenin fiziksel yapısında bozulma, malzeme kaybı ve gözenekli bir yapının oluşması görülür.	 SEBEPLER : Hava kirliliği, ıslanma-kuruma döngüsü, malzeme yüzeyinde suyun sürekli varlığı ve taşın emici özelliği sonucu oluşan bakteri, mantar, algler, likenler ETKİLERİ : Bakteri ve mantarların oluşturduğu organik, inorganik asitler, algler, likenler zamanla taşın fiziksel özelliğini zayıflatır. Gözeneklerde basınç uygular, basınç sonucunda malzeme kaybı görülür.	 SEBEPLER : Yatay ve düşey yükler, deprem hareketliliği, zemin yapısında zamanla değişim, çevresel etkenler, yapısal boşluklar, zeminde oturma ETKİLERİ : Yapısal çatlakların oluşumu, harç ve derzlerin ezilmesi sonucu ufalanma, taşıyıcı sorunları, kopmalar ve çökme görülür.		
AHŞAP	AB.1 :MALZEME KESİT KAYBI / AŞINMA	AB.2 :KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)	AB.3 :KİRLENME / KARARMA	AB.4 :ÇÜRÜME	AB.5 :KOPMA	KİREMİT	KB.1 :KİRLENME / YOSUNLANMA	
	 SEBEPLER : Çevresel nem oranı, ahşabın lif yapısı, ısınma-soğunma döngüsü, dinamik yük hareketliliği, sürtünme, kullanıcı kaynaklı etkenler, organik ve inorganik etkenler ETKİLERİ : Ahşabın yüzeyinde ve iç yapısında zamanla kesit kaybı, ayrıca ahşabın yüzeyinde deformasyon görülür.	 SEBEPLER : Çevresel nem oranı, havanın oksidasyonu, ısınma-soğunma döngüsü, gün ışığı, ahşabın kesit ve lif yapısı, organik ve inorganik etkenler ETKİLERİ : Ahşabın yüzeyinde ve iç yapısında zamanla oluşan bozulma sonucu, lif yapıları bozulur. Liflerde kopmaların sonucu, yüzeyde katmanlaşarak deformasyon etkileri görülür.	 SEBEPLER : Çevresel nem oranı, hava oksidasyonu, gün ışığı, hava kirliliği, bakımsızlık ETKİLERİ : Güneş ışığında bulunan alfa parçacıkları, organik ahşap yüzeyine etki ederek ahşabın iç yapısını bozar, havanın oksidasyonunda ahşabın üzerinde yakıcı bir etkisi vardır. Bu etki bozulma olayını hızlandırır ve malzeme yüzeyel bir kararmaya uğradığı görülür.	 SEBEPLER : Su ve nem, havanın oksidasyonu gibi inorganik etkenler ETKİLERİ : Su ise nem şeklinde havadan veya ortamdaki ahşabın bünyesine geçerek, iç boşluklarına su moleküllerinin dolmasına neden olur. Lif yollarına bağlı olarak şişme ve deformasyon oluşur. Ayrıca nem zamanla bakteri ve mantar gibi organik etkenlerin oluşmasına sebep olur. Sonucunda ahşabın yapısı bozulur.	 SEBEPLER : Su ve nem, havanın oksidasyonu gibi inorganik etkenler, organik etkenler ETKİLERİ : Ahşabın iç ve dış yapısında meydana gelen bozulmalar sonucu zayıflayan malzeme özelliğini kaybeder. Özellikle kaybeden malzeme zamanla ayrılır ve kopmalar görülür.			
SIVA / BOYA	SB.1 :KİRLENME (KOYULAŞMA)	SB.2 :KABARMA (NEMLENME)	SB.3 :DÖKÜLME	SB.4 :BİTKİ OLUŞUMU	SB.5 :KILCAL ÇATLAK	HARÇ	HB.1 :BOŞALMA	
	 SEBEPLER : Çevre kirliliği, atmosferik kirlilik, havada bulunan karbon ve hidrokarbon bileşenleri, asit yağmurları, havadaki toz, kir ve katran parçacıkların yüzeye yapışması ETKİLERİ : Atmosferik kirlilik, hava kirliliği ve asit yağmurları sonucu siva yüzeyinde oluşan kararlar, kirlenmeye ve estetik görüntüye zarar verdiği görülür. Zamanla siva bileşenlerinde zayıflatarak, dökülmeler görülebilir.	 SEBEPLER : Çevre kirliliği, atmosferik kirlilik, havada bulunan nem ve su ETKİLERİ : Malzemenin yapısında nüfus eden su, sıcaklık farklılıkları, ısımsal döngü, genleşme, büzülme, don etkisi ve atmosferik etkilerin hızlandırması sonucu, sıvanın alçı ve kireç gibi bağlayıcılarının özelliklerini kaybetmesine neden olur. Sonucunda şişme, kavlanma ve kabarma gibi etkiler görülür.	 SEBEPLER : Çevre kirliliği, atmosferik kirlilik, havada bulunan nem ve su ETKİLERİ : Malzemenin yapısında bulunan alçı ve kireç gibi bağlayıcıların özelliklerini kaybetmesi sonucu kopmalar, ve siva dökülmeleri görülür.	 SEBEPLER : Çevre kirliliği, atmosferik kirlilik, havada bulunan nem ve su ETKİLERİ : Su ve nem etkisi ile siva yüzeyinde yosun, bitki ve benzeri biyolojik oluşumlar görülür. Bitki köklerinden gelen asit salgıları, fiziksel büyüme hareketliliği sıvanın bağlayıcılarında çözölmelere neden olur. Siva yüzeyinde patlamalar ve deformasyon görülür.	 SEBEPLER : Yapıda gerçekleşen yatay ve düşey yükler, zeminde gerçekleşen oturmalar, deprem hareketliliği, yapı elemanları ve boşlukları, genleşme-büzülme döngüsü ETKİLERİ : Yukarıda sayılan etkenlerin sonucunda, siva yüzeyinde yarık, çatlak ve dökülmeler oluştuğu görülmektedir.			
METAL	MB.1 :KOROZYON (PASLANMA)	MB.2 :DEFORMASYON	KULLANICI KAY. BOZ.			KUB.1:NİTELİKSİZ BAKIM ONARIMVE MÜDAHALE	KUB.2:NİTELİKSİZ EK	KUB.3:KAYIP YAPI ELEMANI
	 SEBEPLER : Hava oksidasyonu, nem, çevre kirliliği, asit, tuz ve benzeri kimyasal tepkimeler ETKİLERİ : Demir moleküllerinin bir parçası olan demir oksitlerin, havadaki oksijenle birleşmesi sonucu, demir malzemenin yapısında azalma ve pas olarak adlandırığımız demir oksit oluşumu gözlenir. Malzemenin yapısı zayıflar, zamanla kopmalar görülebilir.	 SEBEPLER : Aşınma, yorulma, aşırı yüklenme ve kullanıcı kaynaklı etkenler ETKİLERİ : Demirde görülen aşınma, zamana oluşan yorulmaya ve kullanıcı müdahalesi ile kolayca eğilme, bükülme gibi deformasyonların oluştuğu görülür.				 SEBEPLER : Kullanıcı Müdahalesi ETKİLERİ : Kullanıcıların, bakım, onarım ve tadilat müdahaleleri ile , özgün nitelikte olmayan yapı malzemeleri ve yapı elemanlarının yapısı eklenmesi sonucu, özgün ve estetik görüntüde sorunların oluştuğu görülür. Niteliksiz malzeme ile onarım sonucu, doku uyumsuzluğu ve özgün yapı malzemelerinde bozulmalar olduğu görülür.	 SEBEPLER : Kullanıcı Müdahalesi ETKİLERİ : Kullanıcıların, bakım, onarım ve tadilat müdahaleleri ile , özgün olmayan yapı elemanlarının yapısı eklenmesi sonucu, mekansal bütünlükte, karakteristikte ve estetik görüntüde sorunların oluştuğu görülür.	 SEBEPLER : Kullanıcı Müdahalesi ETKİLERİ : Kullanıcıların, bakım, onarım ve tadilat müdahaleleri sonucu çıkarılan, kaldırılan özgün yapı elemanlarının, çalınması veya kaybolması görülmektedir.

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK TARİHİ VE RESTORASYON YÜKSEK LİSANS TEZİ	
"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"	

BOZULMA ANALİZİ	
DOĞAL TAŞ	
	TB.1 : KARARMA
	TB.2 : BEYAZLAŞMA
	TB.3 : MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
	TB.4 : OYUKLANMA
	TB.5 : BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
	TB.6 : STRÜKTÜREL ÇATLAK
AHŞAP	
	AB.1 : MALZEME / KESİT KAYBI / AŞINMA
	AB.2 : KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
	AB.3 : KİRLENME / KARARMA
	AB.4 : ÇÜRÜME
	AB.5 : KOPMA
SIVA / BOYA	
	SB.1 : KİRLENME (KOYULAŞMA)
	SB.2 : KABARMA (NEMLENME)
	SB.3 : DÖKÜLME
	SB.4 : BİTKİ OLUŞUMU
	SB.5 : KILCAL ÇATLAK
METAL	
	MB.1 : KOROZYON (PASLANMA)
	MB.2 : DEFORMASYON
KİREMİT	
	KB.1 : KİRLENME / YOSUNLANMA
HARÇ	
	HB.1 : BOŞALMA
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA	
	KUB.1: NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
	KUB.2: NİTELİKSİZ EK
	KUB.3: KAYIP YAPI ELEMANI

	
RÖLÖVE ☒ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☐	
PAFTA NO	42
PAFTA ADI	ANAHTAR PAFTA
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tervik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

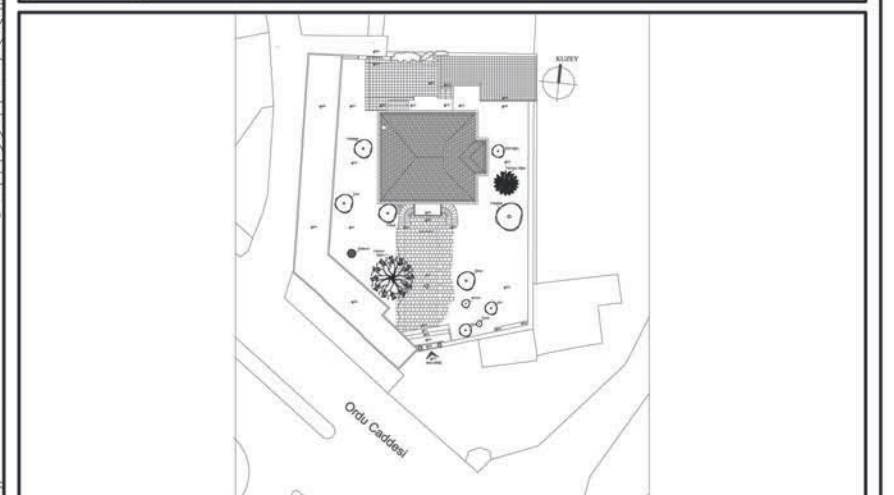
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

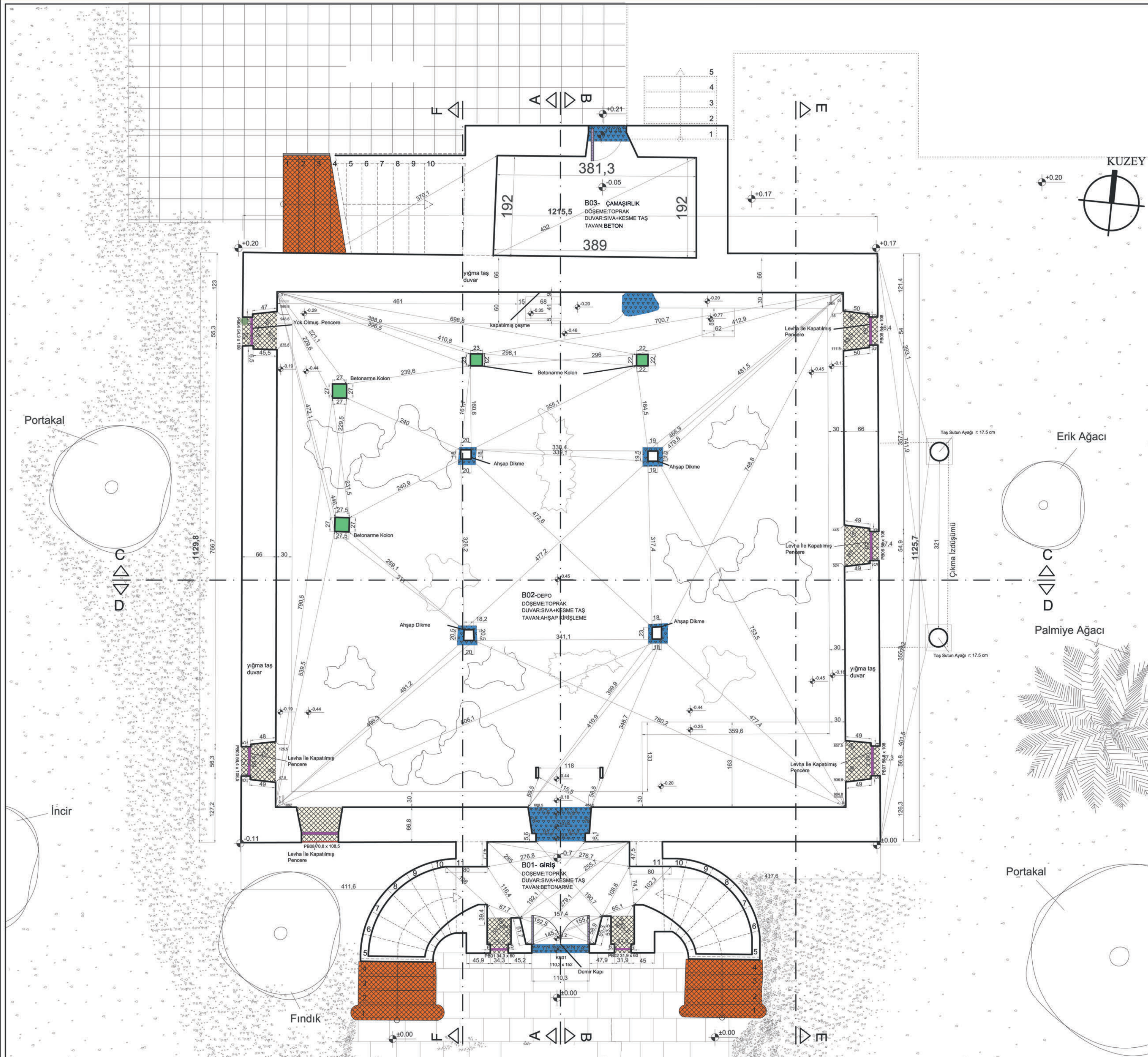
HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	43	
PAFTA ADI	BODRUM KAT PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

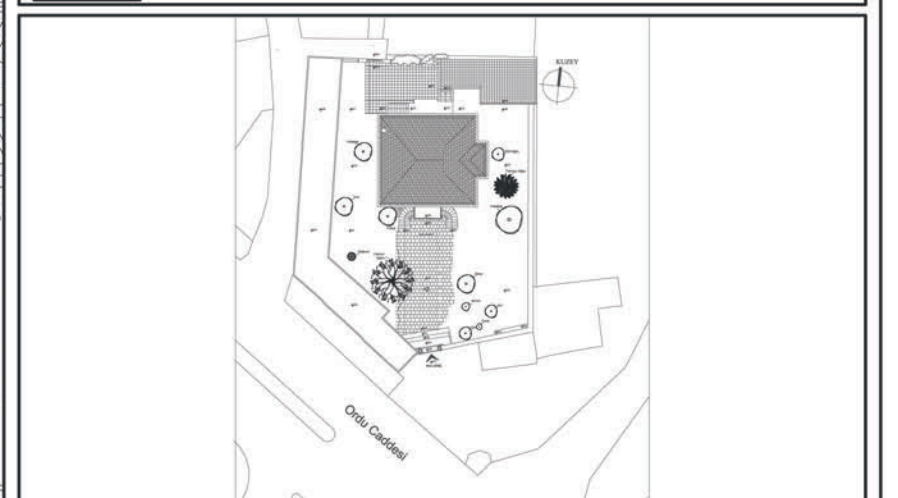
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

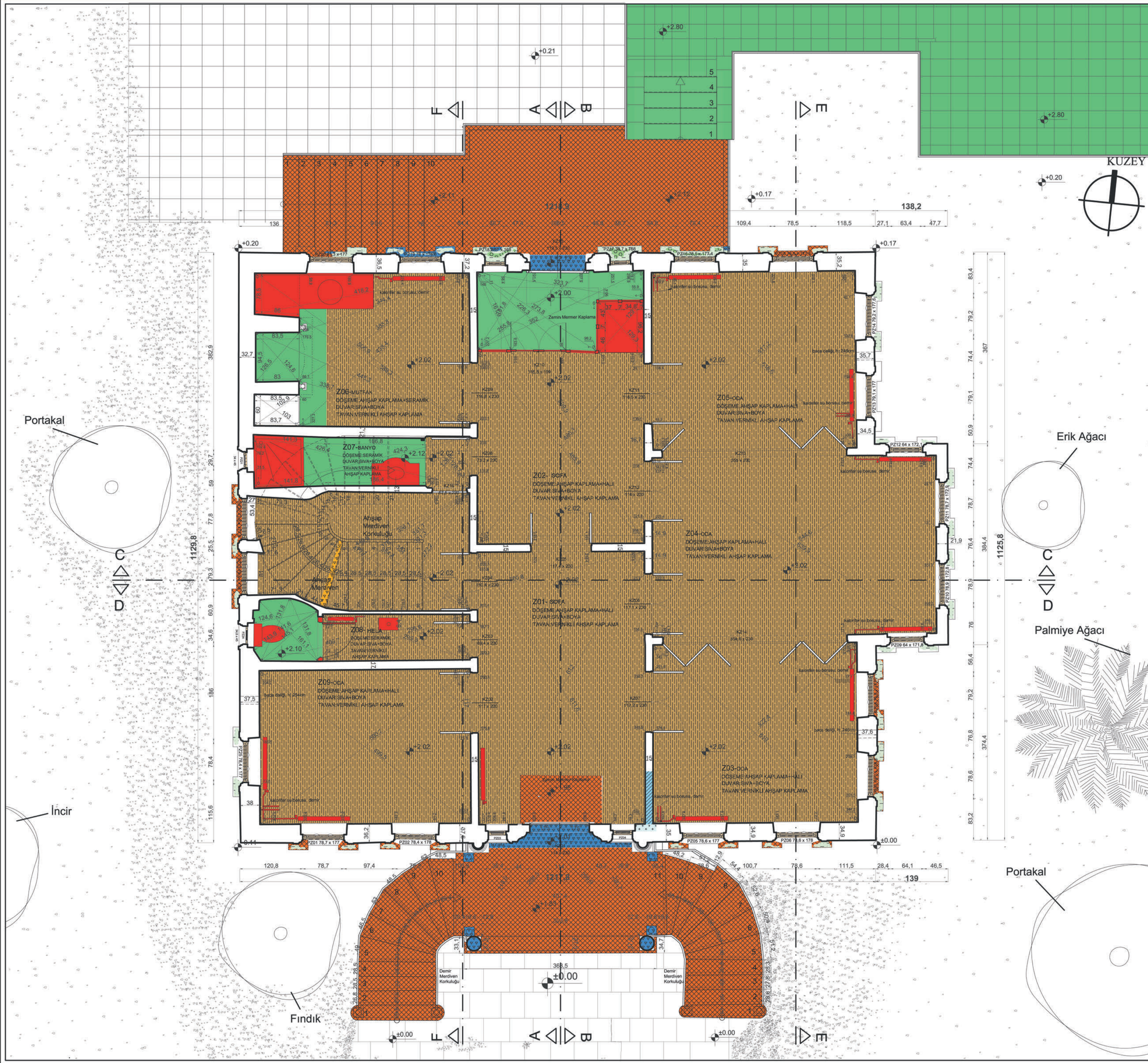
HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	44	
PAFTA ADI	ZEMİN KAT PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

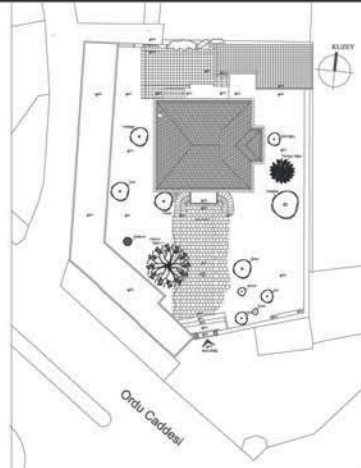
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

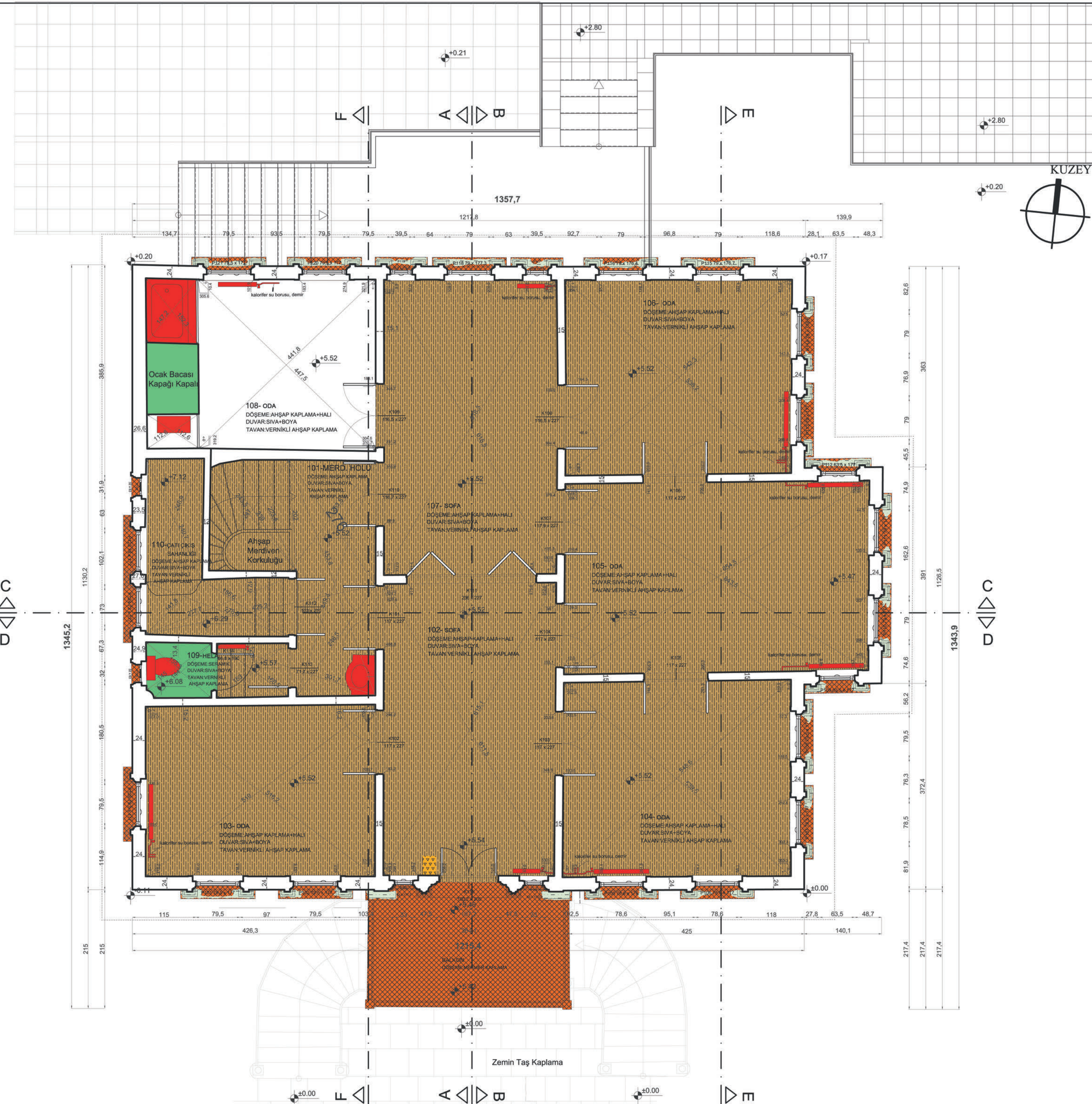
HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	45	
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	MART 2017	

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

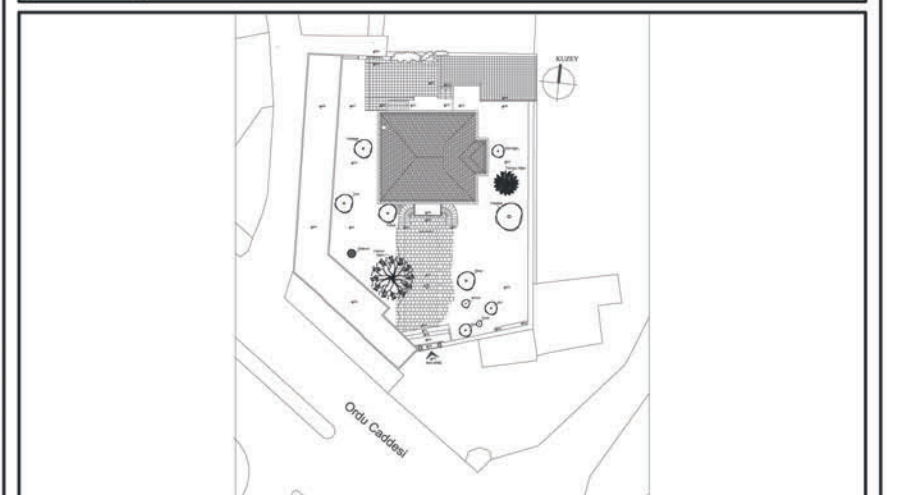
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	46
PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

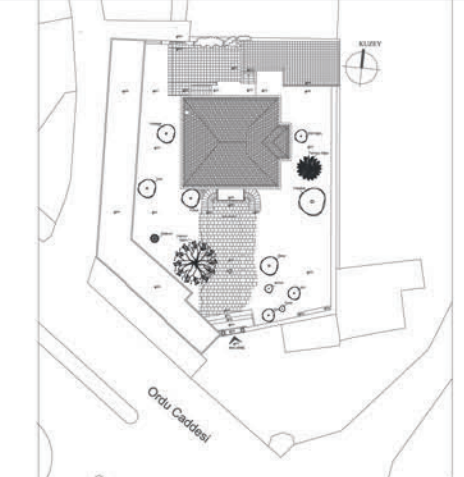
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

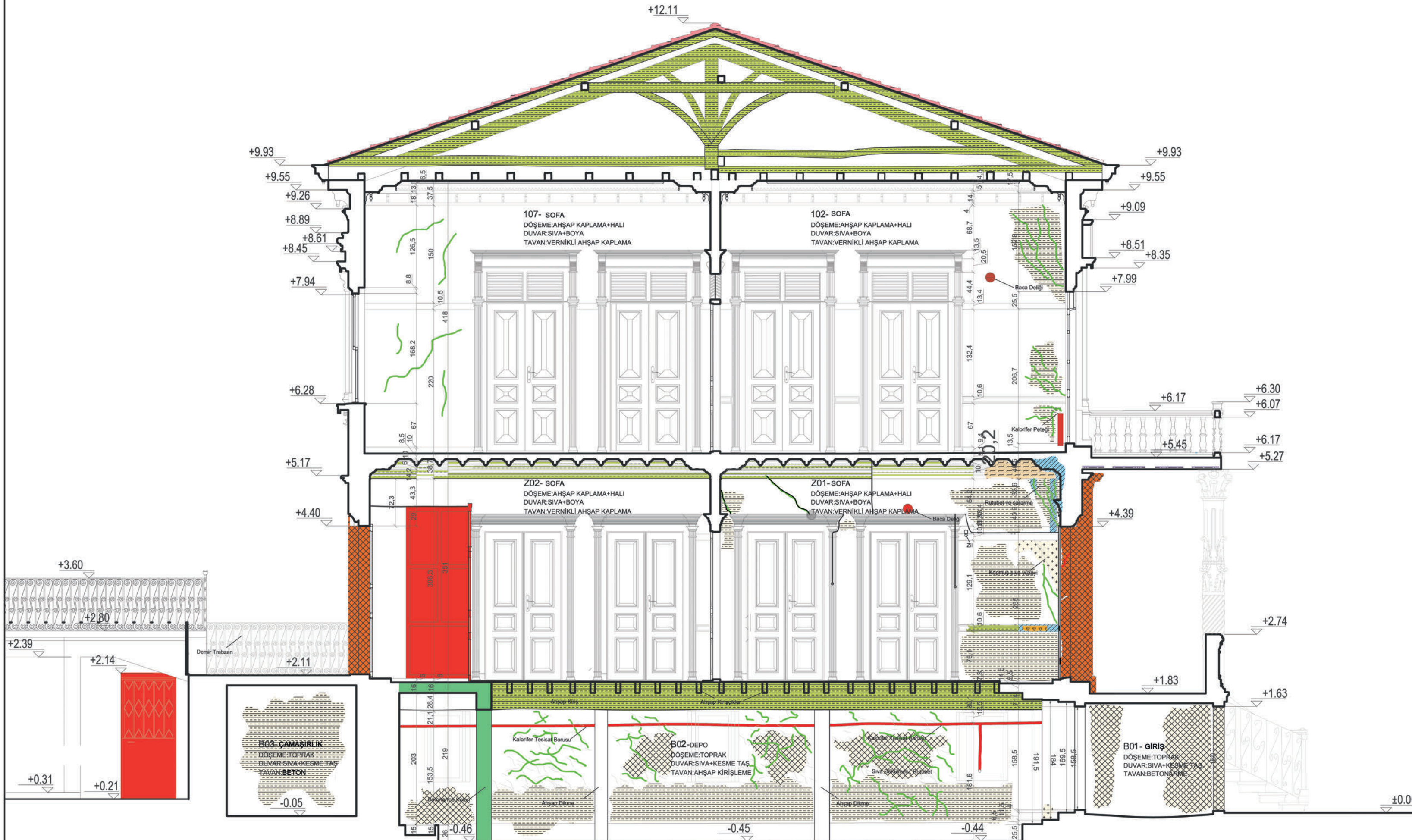
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	47
PAFTA ADI	B-B KEŞİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

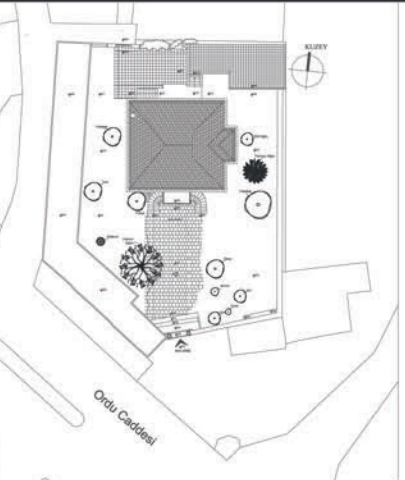
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

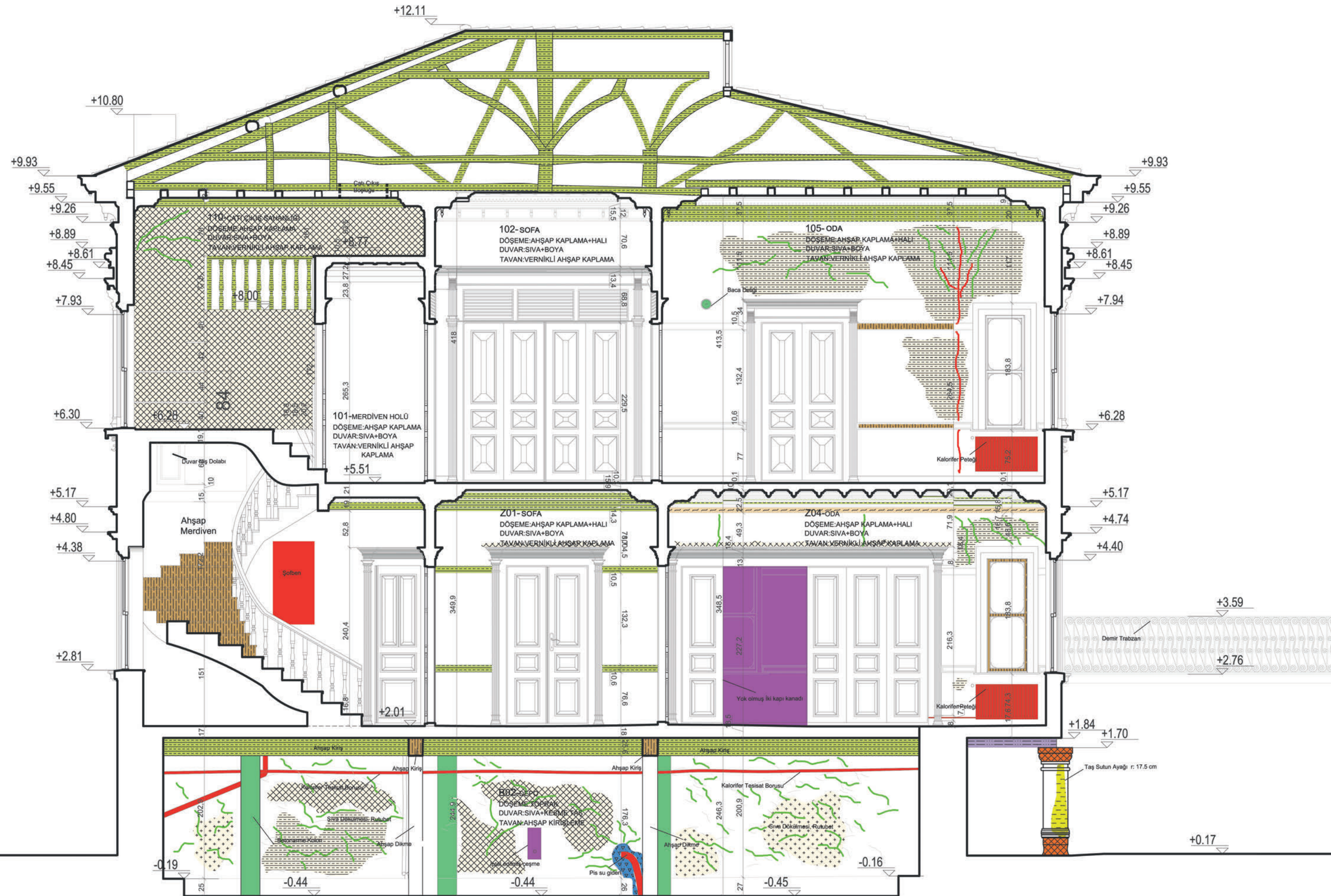
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	48
PAFTA ADI	C-C KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

DOĞAL TAŞ

AHŞAP

SIVA / BOYA

METAL

KİREMLİ

HARÇ

KULLANIM

[illegible]

PAFTA NO	49
PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	 50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

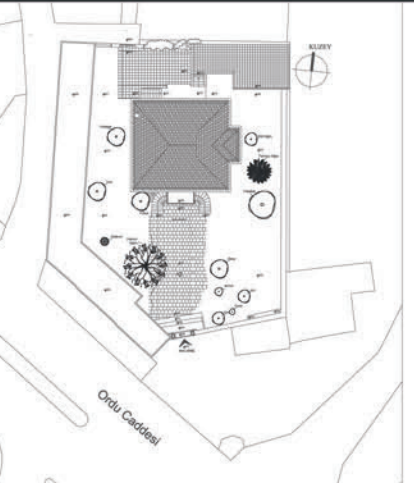
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	50
----------	----

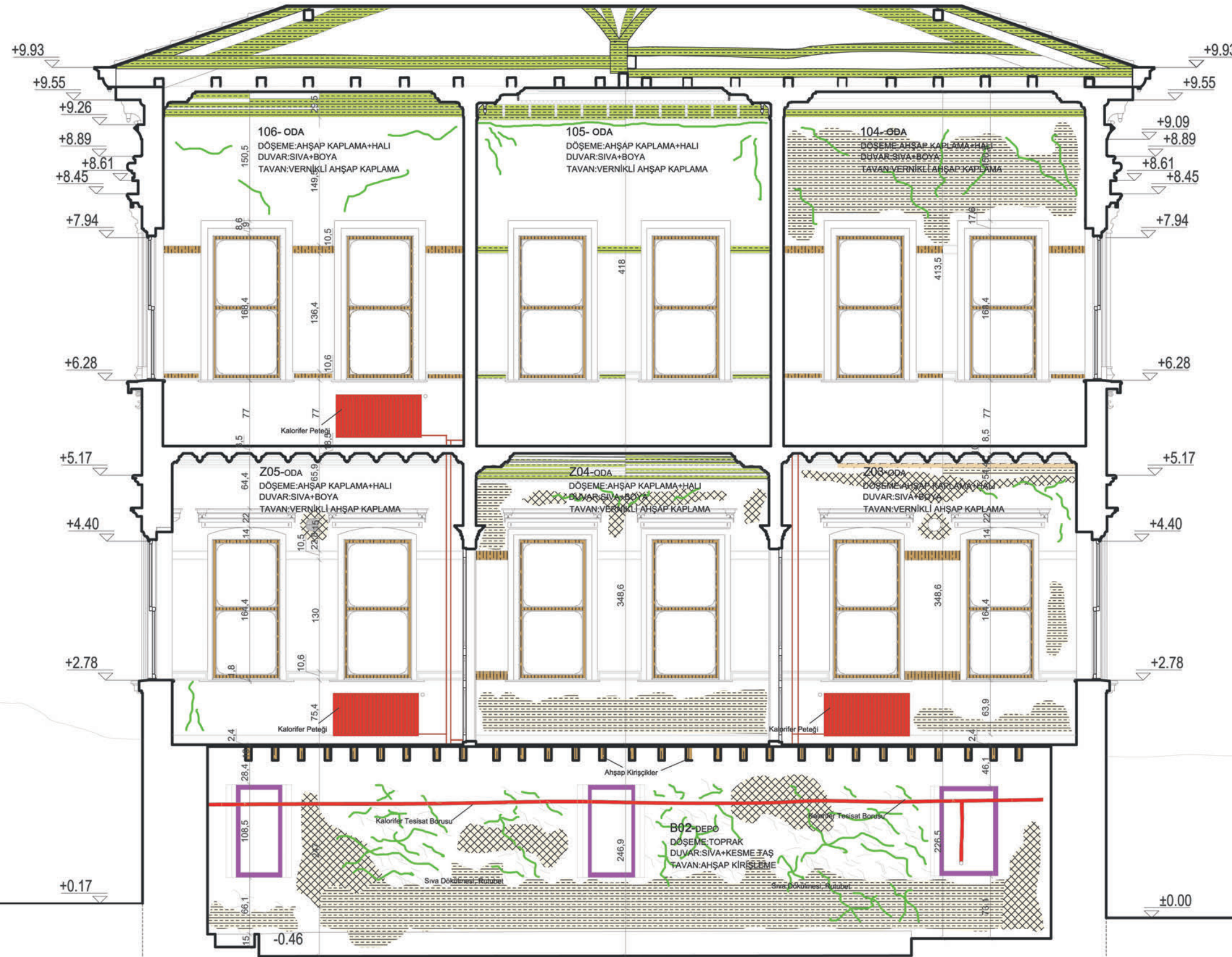
PAFTA ADI	E-E KESİTİ
-----------	------------

ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
-------	------------------------

HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
------------	--------------------------------------

TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
---------------	--------------------------

TARİH	MART 2017
-------	-----------

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

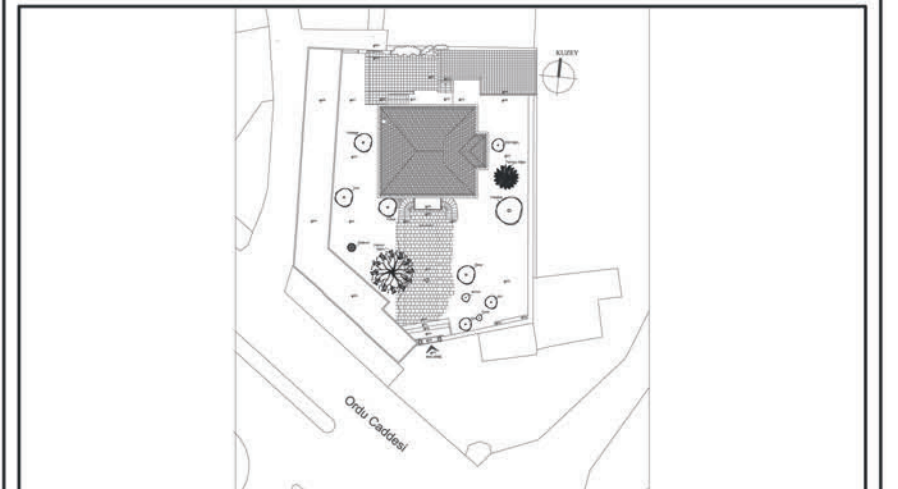
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

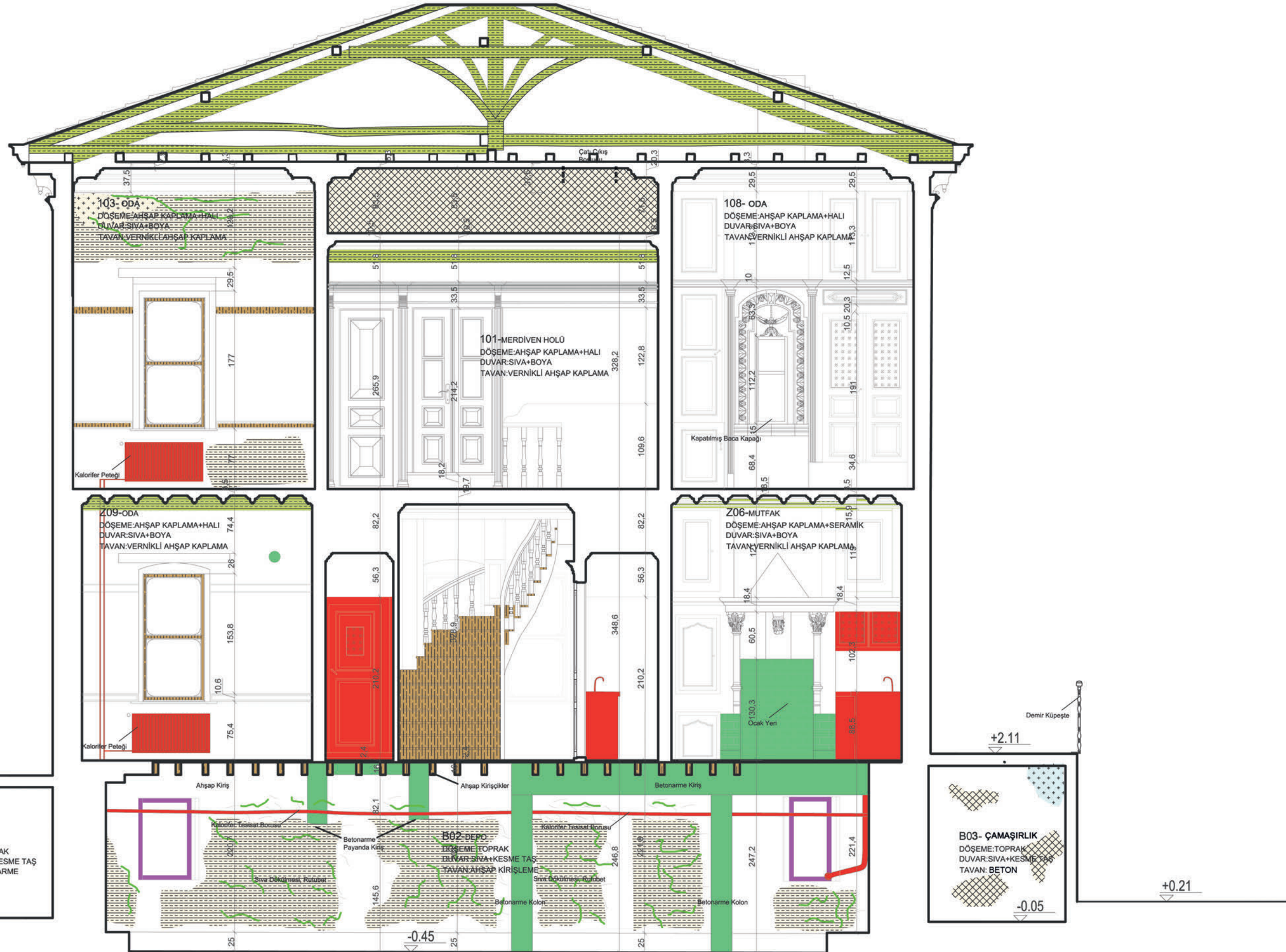
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	51
PAFTA ADI	F-F KEŞİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

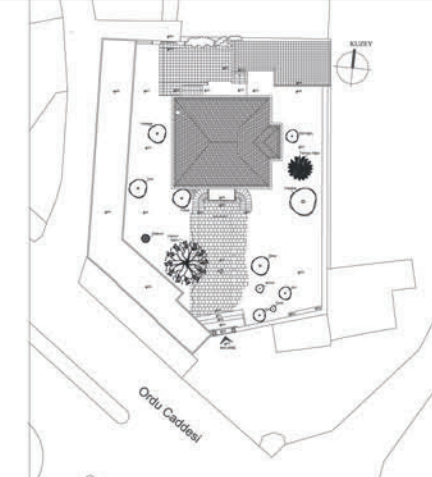
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	52
----------	----

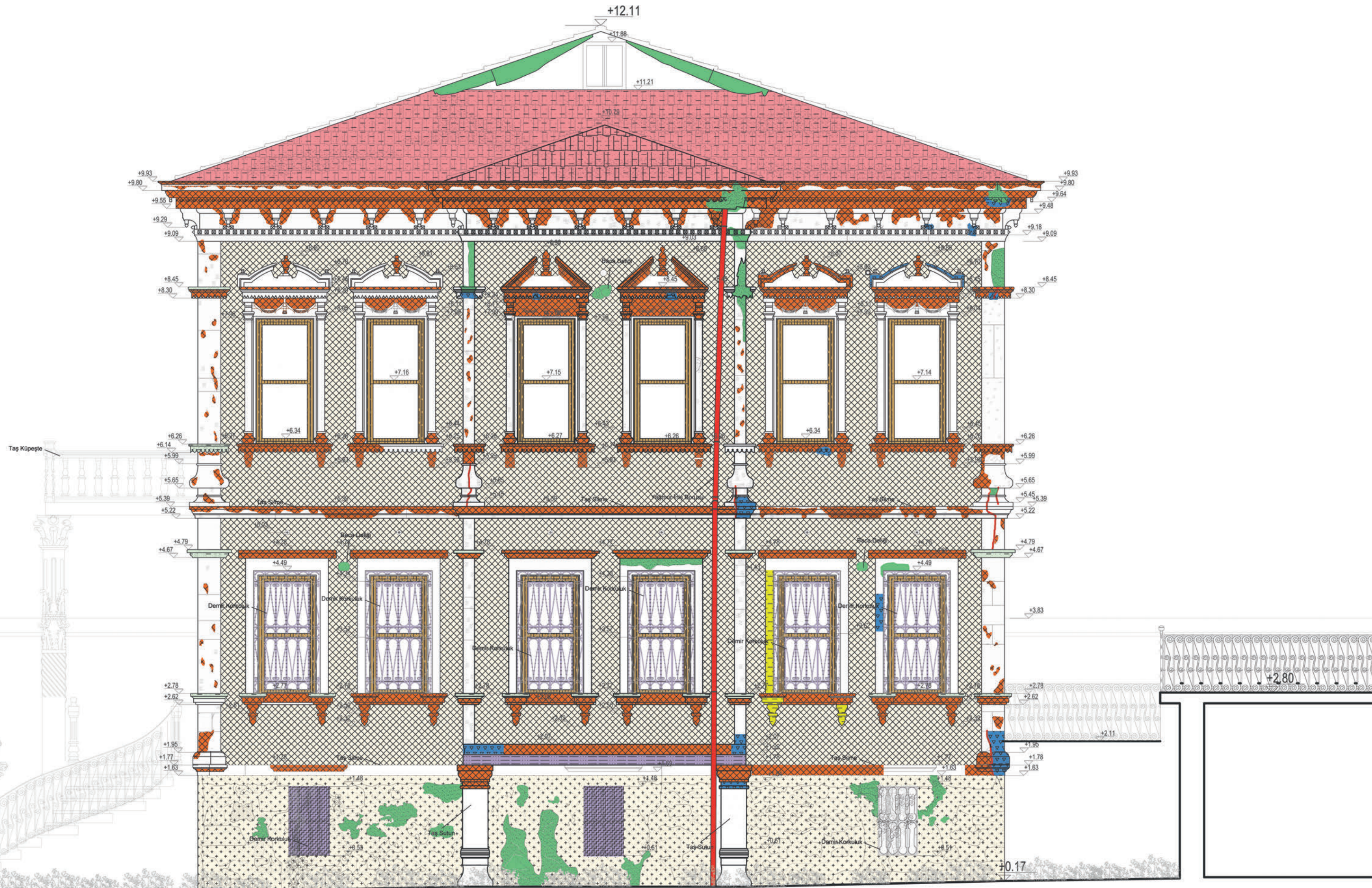
PAFTA ADI	DOĞU GÖRÜNÜŞÜ
-----------	---------------

ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
-------	------------------------

HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
------------	--------------------------------------

TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
---------------	--------------------------

TARİH	MART 2017
-------	-----------

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA /AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

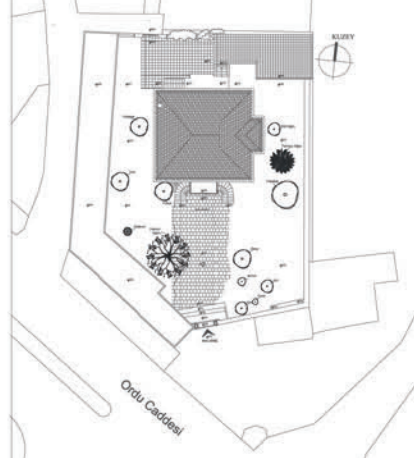
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	53
PAFTA ADI	KUZEY GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA /AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

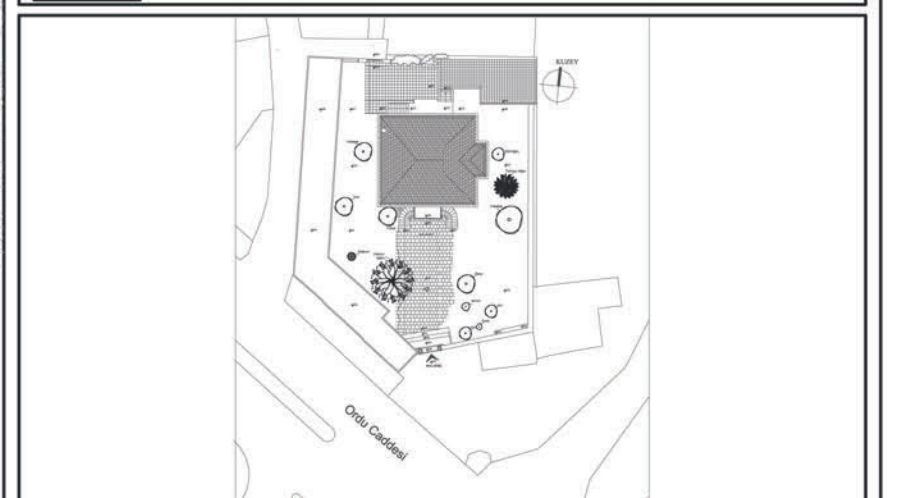
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

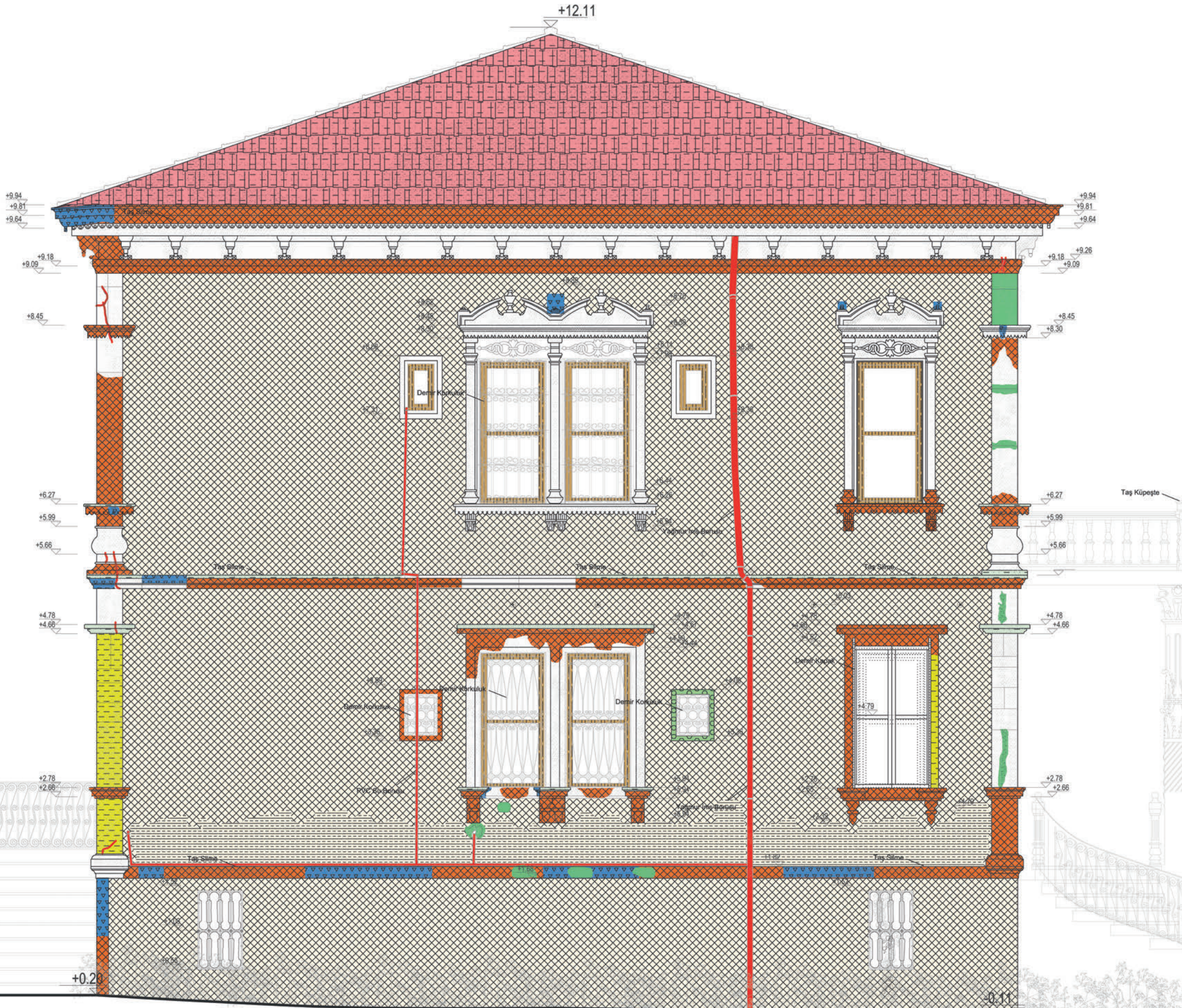
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	54
PAFTA ADI	BATI GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	MART 2017

BOZULMA ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	KARARMA
TB.2 :	BEYAZLAŞMA
TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA / AŞINMA
TB.4 :	OYUKLANMA
TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA
TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK

AHŞAP

AB.1 :	MALZEME / KEŞİT KAYBI / AŞINMA
AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)
AB.3 :	KİRLENME / KARARMA
AB.4 :	ÇÜRÜME
AB.5 :	KOPMA

SIVA / BOYA

SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)
SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)
SB.3 :	DÖKÜLME
SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU
SB.5 :	KILCAL ÇATLAK

METAL

MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)
MB.2 :	DEFORMASYON

KİREMİT

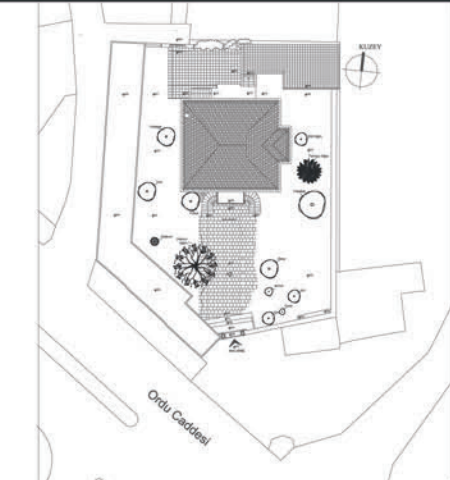
KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA
--------	-----------------------

HARÇ

HB.1 :	BOŞALMA
--------	---------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE
KUB.2:	NİTELİKSİZ EK
KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	55
----------	----

PAFTA ADI	GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ
-----------	----------------

ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
-------	------------------------

HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
------------	--------------------------------------

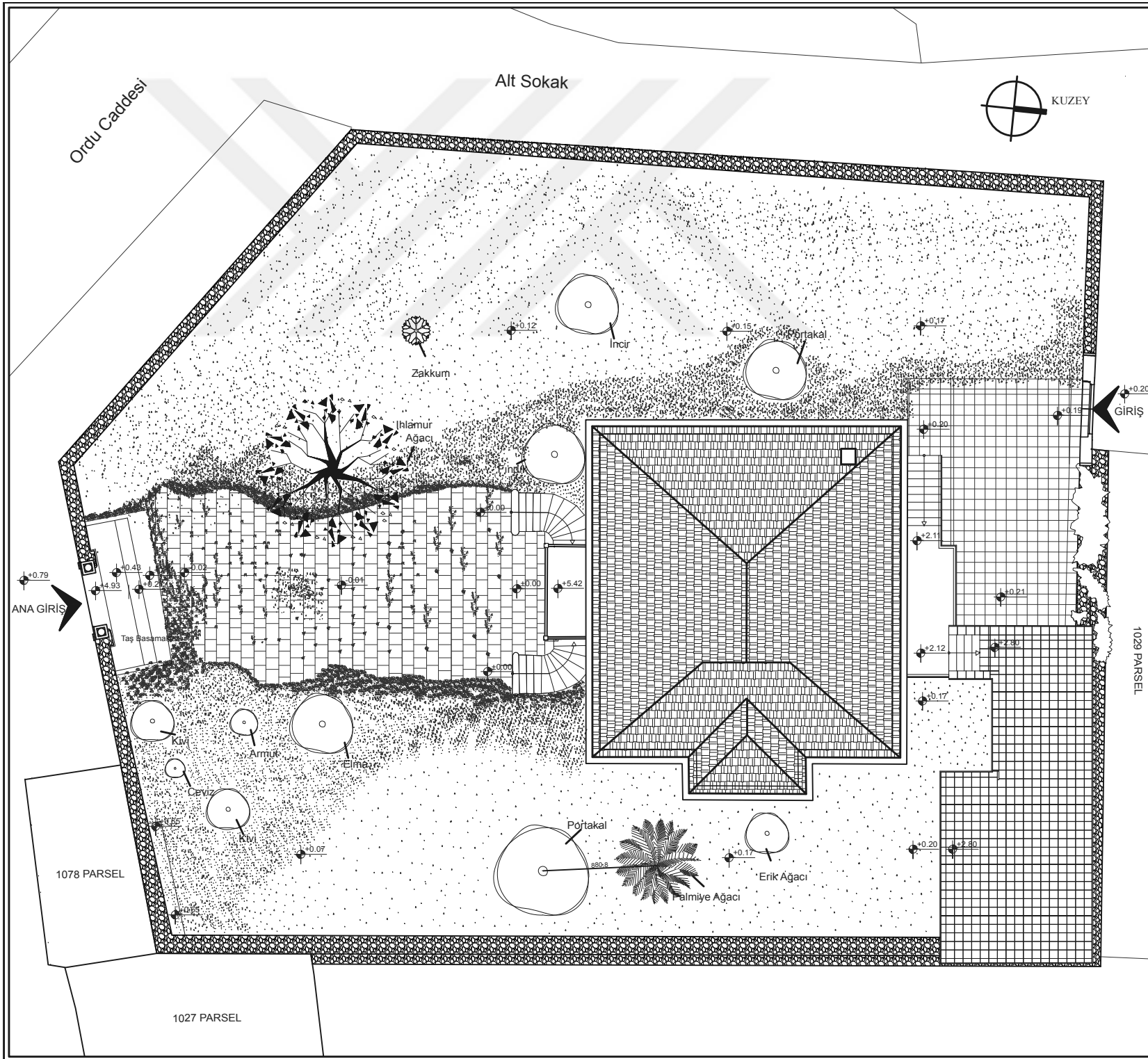
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
---------------	--------------------------

TARİH	MART 2017
-------	-----------

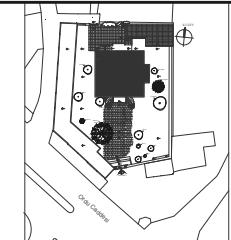
EK G : RESTİTÜSYON ÇİZİMLERİ

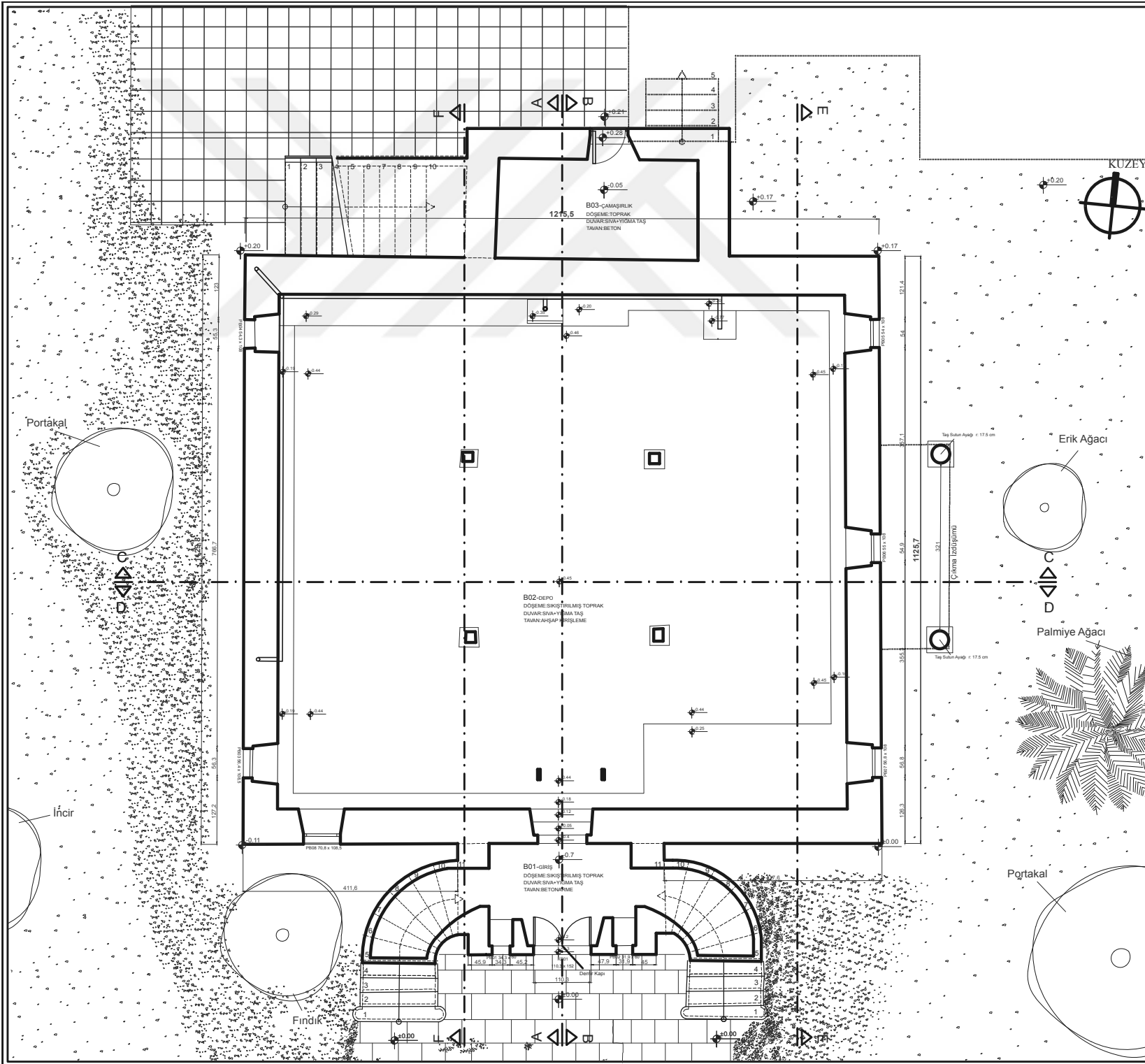
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK TARİHİ VE RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS TEZİ

"GİRESUN PİRİZİ'DE
TİRALİADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

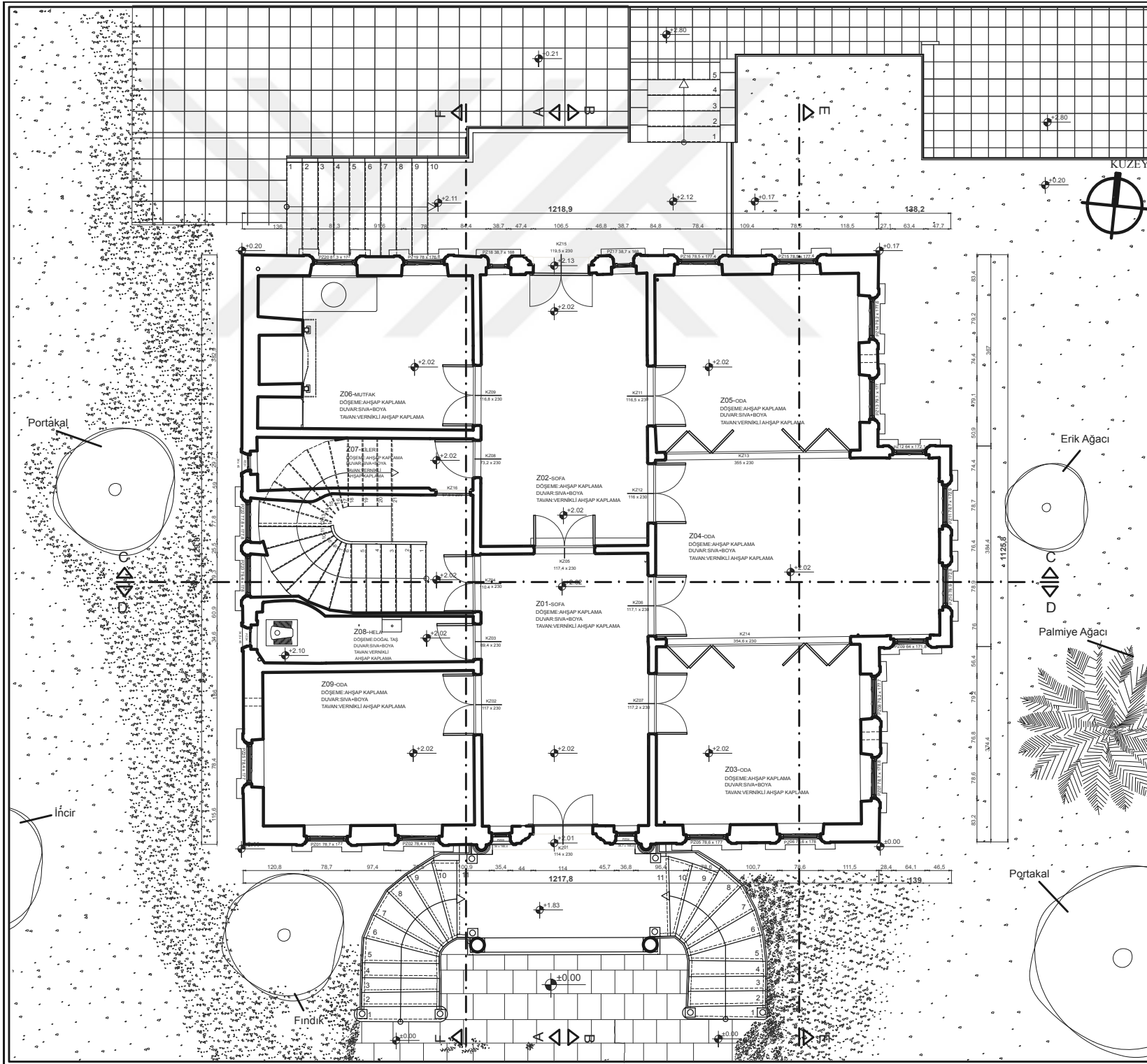
ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	56	
PAFTA ADI	VAZİYET PLANI	
ÖLÇEK	100 0 100 200 300 400 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	57	
PAFTA ADI	BODRUM KAT PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZEDE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

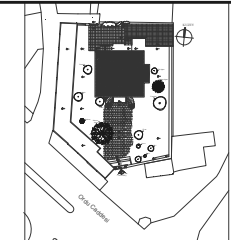
ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	58	
PAFTA ADI	ZEMİN KAT PLANI	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

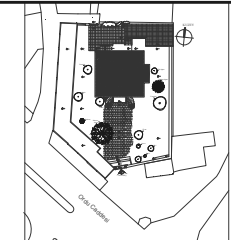
RÖLÖVE ☐ RESTİTÜSYON ☒ RESTORASYON ☐	
PAFTA NO	59
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT PLANI
ÖLÇEK	500 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tefvik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NISAN 2017

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

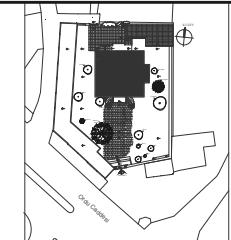
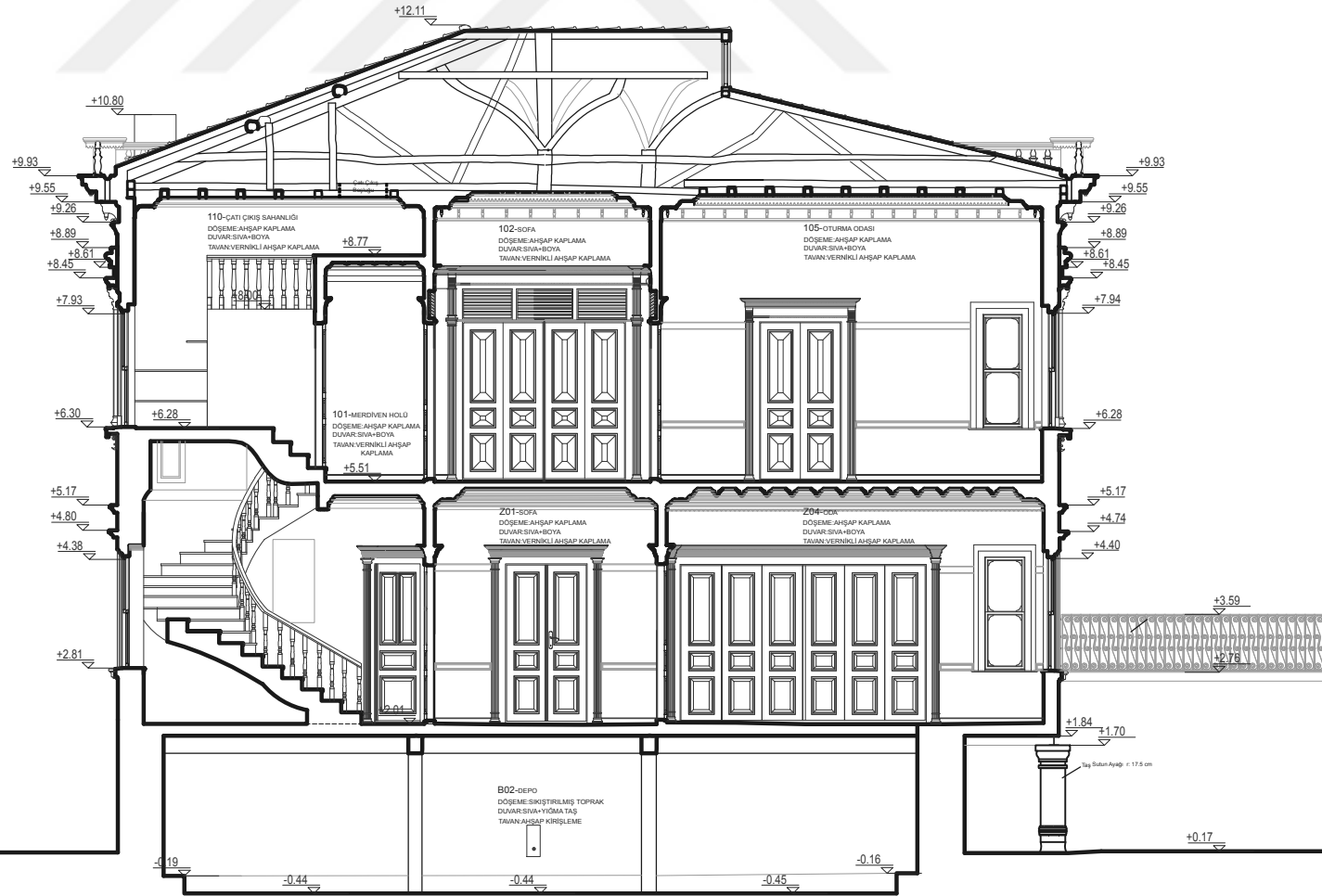
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	60	
PAFTA ADI	A-A KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

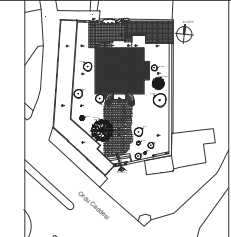
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	61	
PAFTA ADI	B-B KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

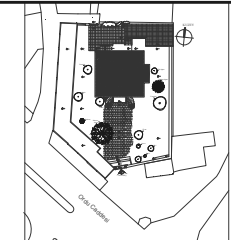
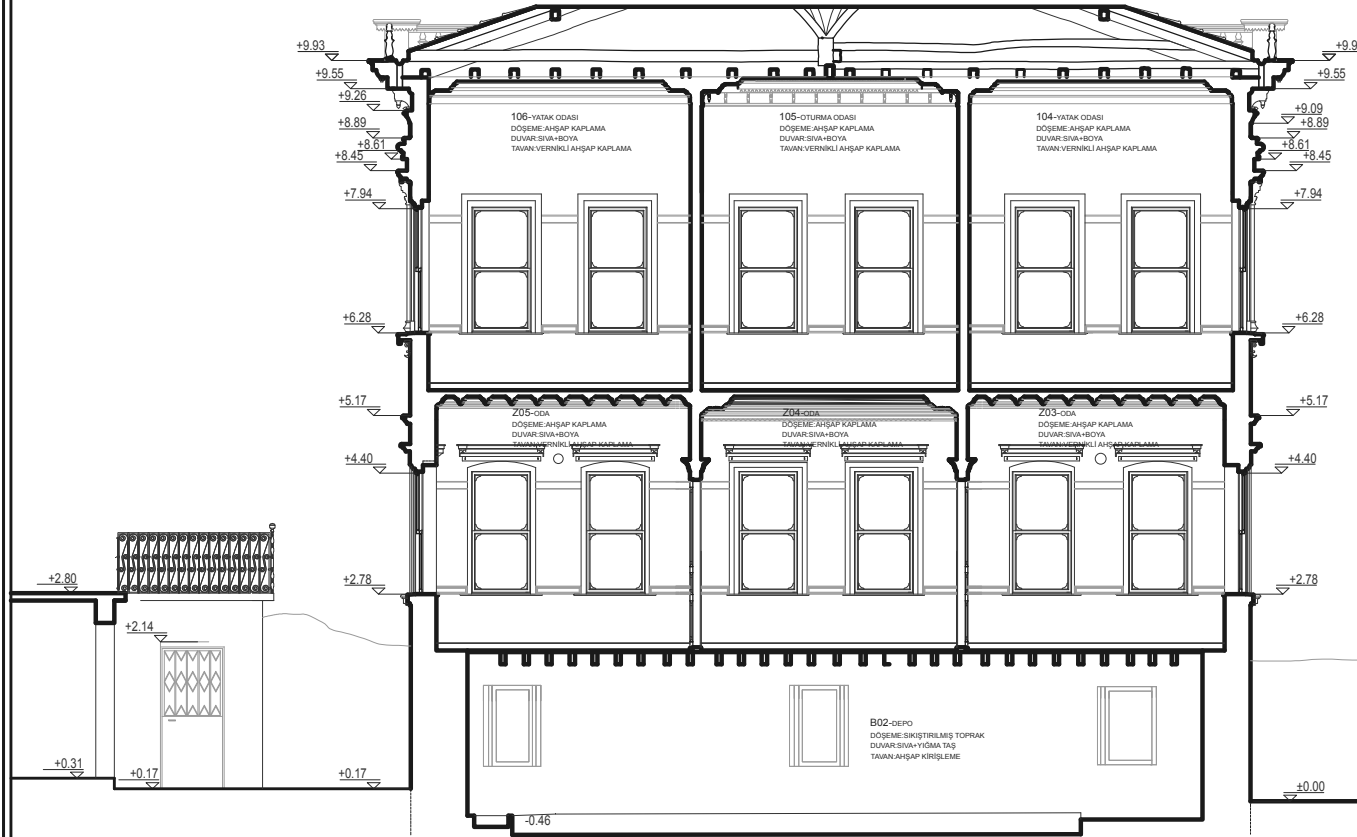
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	62	
PAFTA ADI	C-C KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	63	
PAFTA ADI	D-D KESİTİ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

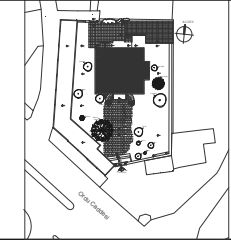
"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	64
PAFTA ADI	E-E KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

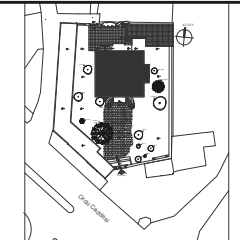
"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

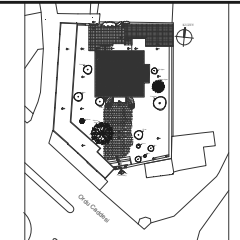
PAFTA NO	65
PAFTA ADI	F-F KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

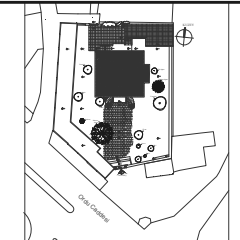
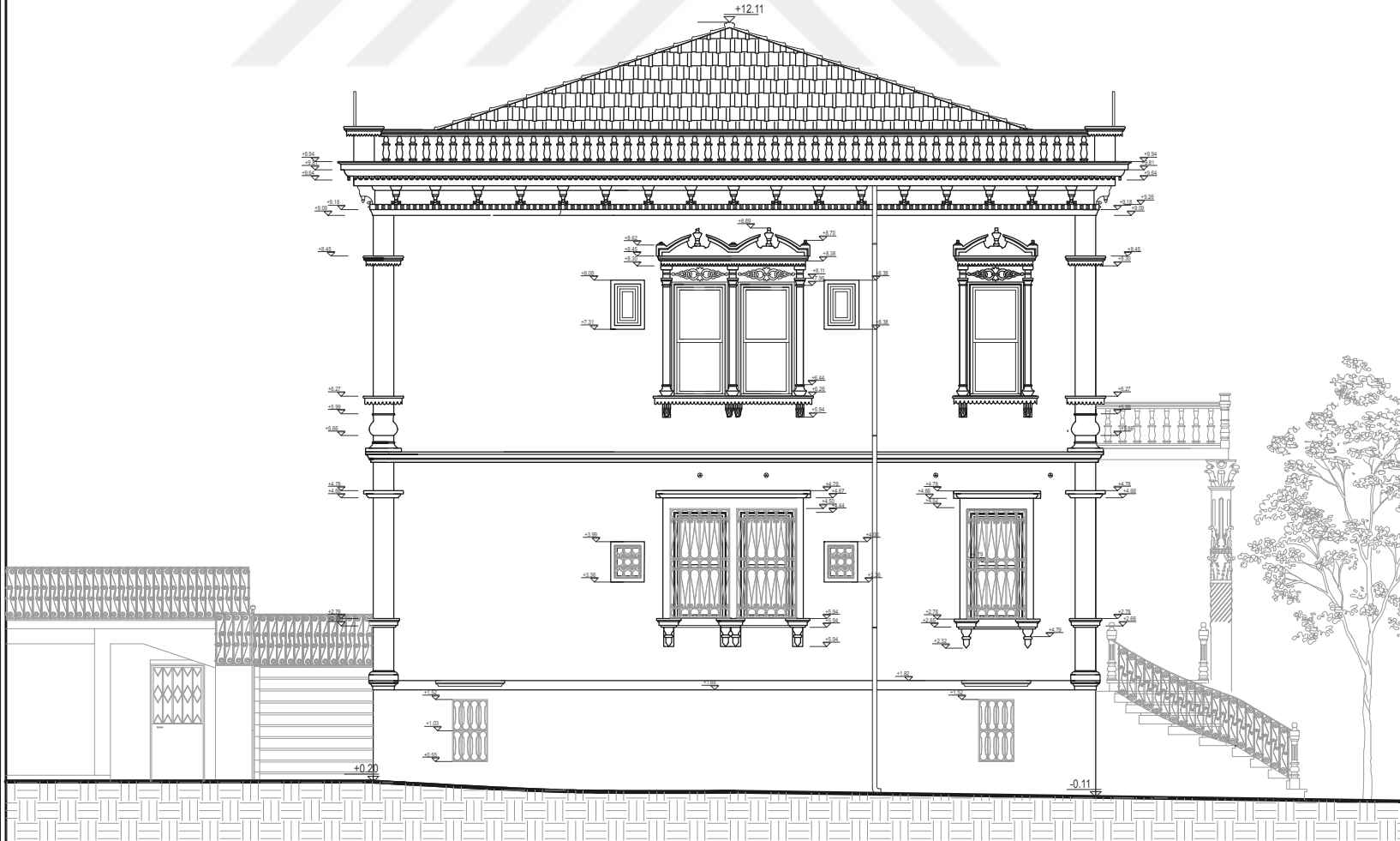
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	66	
PAFTA ADI	DOĞU GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

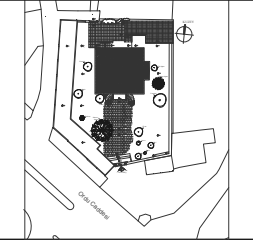
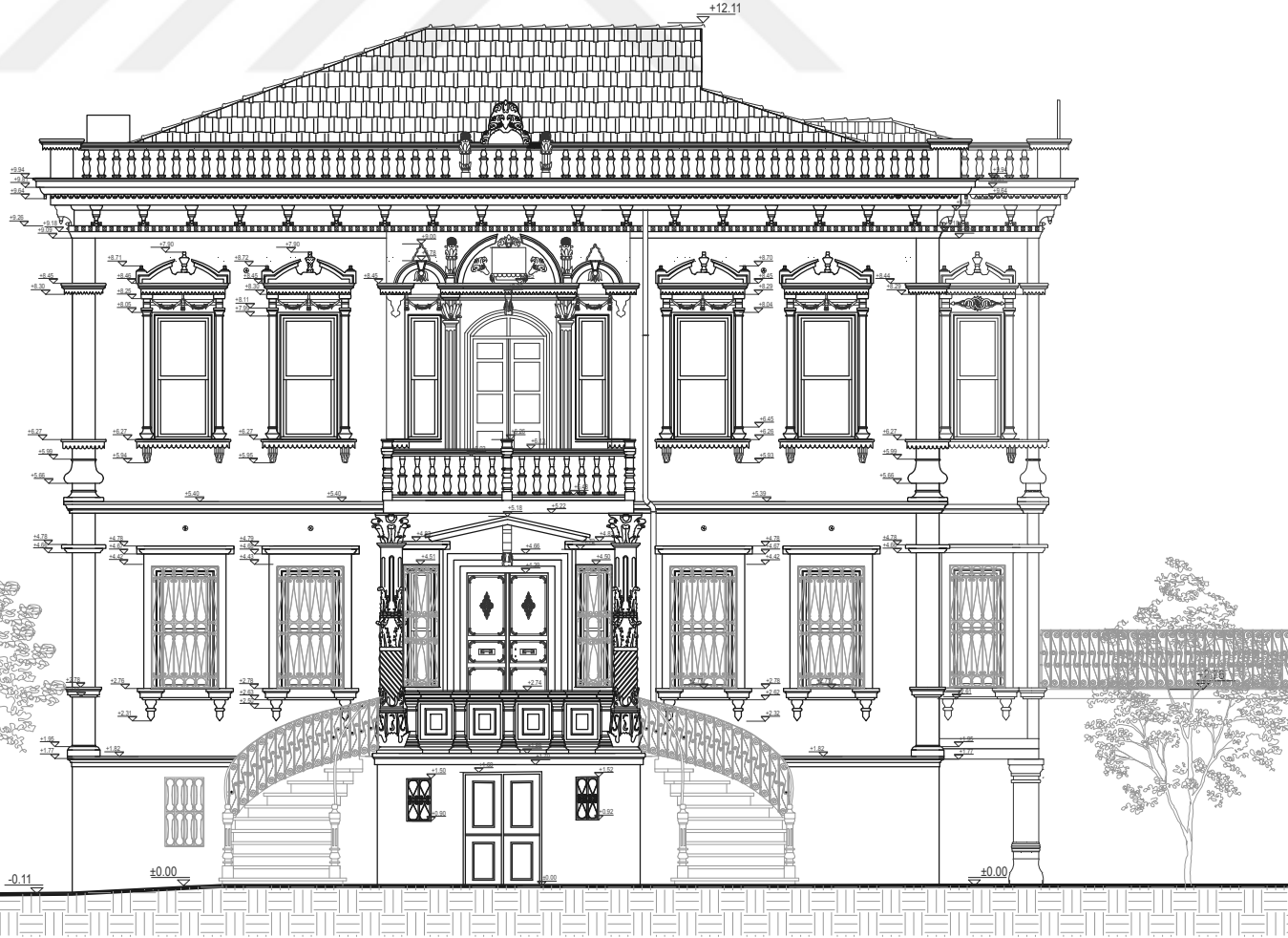
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	67	
PAFTA ADI	KUZEY GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	68	
PAFTA ADI	BATİ GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

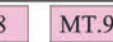
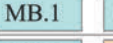
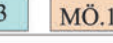
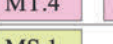
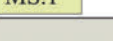
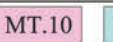
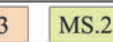
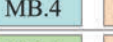
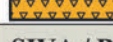
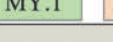
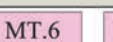
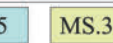
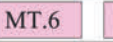
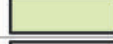
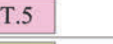
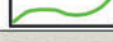
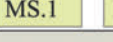
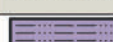
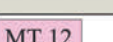
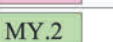
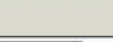
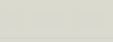
"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

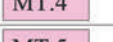
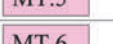
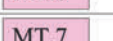
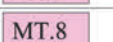
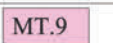
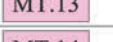
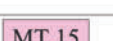

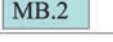
RÖLÖVE	RESTITÜSYON	RESTORASYON
PAFTA NO	69	
PAFTA ADI	GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ	
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ	
TARİH	NİSAN 2017	

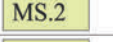
EK H : MÜDAHALE ANALİZLERİ

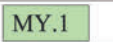

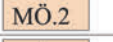
BOZULMA TİPİ			MÜDAHALE TİPİ				
DOĞAL TAŞ							
	TB.1 :	KARARMA					
	TB.2 :	BEYAZLAŞMA					
	TB.3 :	MALZEME YÜZEYİNDE KAYIP / KOPMA /AŞINMA					
	TB.4 :	OYUKLANMA					
	TB.5 :	BİTKİ OLUŞUMU / BİYOLOJİK BOZULMA					
	TB.6 :	STRÜKTÜREL ÇATLAK					
AHŞAP							
	AB.1 :	MALZEME / KESİT KAYBI / AŞINMA					
	AB.2 :	KATMANLAŞMA (YÜZEYDE KABARMA)					
	AB.3 :	KİRLENME / KARARMA					
	AB.4 :	ÇÜRÜME					
	AB.5 :	KOPMA					
SIVA / BOYA							
	SB.1 :	KİRLENME (KOYULAŞMA)					
	SB.2 :	KABARMA (NEMLENME)					
	SB.3 :	DÖKÜLME					
	SB.4 :	BİTKİ OLUŞUMU					
	SB.5 :	KILCAL ÇATLAK					
METAL							
	MB.1 :	KOROZYON (PASLANMA)					
	MB.2 :	DEFORMASYON					
KİREMİT							
	KB.1 :	KİRLENME / YOSUNLANMA					
HARÇ							
	HB.1 :	BOŞALMA					
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA							
	KUB.1:	NİTELİKSİZ BAKIM, ONARIM VE MÜDAHALE					
	KUB.2:	NİTELİKSİZ EK					
	KUB.3:	KAYIP YAPI ELEMANI					

MÜDAHALE TİPİ LEJANTİ	
TEMİZLEME	
	Kimyasal solüsyonla emdirilmiş kağıt hamuru veya yüksek emici özellikli killerle hazırlanan hamurun, kirli yüzeye sıvanması ve kurumaya bırakılması
	Saf su içinde ıslatılmış kağıt hamurunu taş yüzeyine sararak, taş yüzeyin tuzlarından arındırılması
	Özel agregalarla, düşük basınçta ve agrega tane boyutu sertliğinin, debinin ve basıncın kontrollü bir şekilde mikro kumlama yöntemi ile temizlenmesi
	Taş yüzeyi ile kimyasal tepkimeye girmeyecek, taşın rengini değiştirmeyecek özelliklere sahip, biyositler ile kimyasal dezenfekte uygulaması
	Kökleşmiş bitki oluşumlarının, malzenin yerinden oynatılmadan mümkünse mekanik olarak sökülmesi, değilse biyositler yardımı ile kökünün kurutulması
	Kabarma, döküntü veya kalıntıların, özgün dönemin dokusuna veya patinasına zarar vermeyecek şekilde, spatula veya bisturi yardımı ile uzaklaştırılması
	Yumuşak kıl fırça yardımı ile yüzeydeki tozun, kirin kuru bir şekilde uzaklaştırılması, mümkünse vakumlanması
	Düşük basınçta hava püskürterek temizlenmesi
	Düşük basınçta saf su ve bir fırça yardımı ile yıkanması
	Gerekliyorsa ısı tabancası yardımı ile, uygun sertlikte fırça, spatula, zımpara gibi aletlerle ahşabın yüzeyinde bulunan kir leke ve boyaların uzaklaştırılması
	Altındaki sağlam sıvaya zarar vermeden, üstüdeki kirin, döküntünün veya kalıntının, uygun sertlikte zımpara ve fırça yardımı ile yüzeyden uzaklaştırılması
	Uygun sertlikte tel fırça ve zımpara yardımı ile, dikkatli bir şekilde malzemedeki korozyonun mekanik temizlenmesi ve antipas boya uygulaması
	Uygun sertlikte kuru bir fırça yardımı ile mekanik temizlenmesi, kırılan parçaların mümkünse aynı, değilse benzer özelliklere sahip malzeme ile değiştirilmesi
	Kullanıcıdan kaynaklanan niteliksiz eklerin, niteliksiz bakım, onarım ve müdahale sırasında kullanılan malzemelerin, altında bulunan özgün yapıya zarar vermeden, uygun iş aletleri ile, dikkatli bir şekilde kaldırılması
	Zayıflamış derz dolguları, çimento esaslı ve niteliksiz harçların keski ve sıyrıcılar ile çıkarılması

BÜTÜNLEME	
	Yüzey erozyonu 5 cm ve altında olan taşlarda, taşın kimyasal ve fiziksel yapısı ile uyum sağlayacak, yüksek penetrasyon(yüzeye nüfus etme)'a sahip harcın, yüzeye emprenye edilerek taşın bütünlenmesi
	Yüzey erozyonu 5 cm'den fazla olan taşlarda, bulunabiliyorsa kopan parçanın, bulunamıyorsa mekanik özellikleri özgün taş ile benzer bir taşın çürütme yöntemi ile taşın bütünlenmesi
	Duvar örgüsünde meydana gelen taş boşalmasına bulunabiliyorsa dökülen taşların, bulunamıyorsa mekanik özellikleri ve örgü harcı özellikleri benzer yeni taş ile bütünlenmesi
	Ahşap malzemede hasar görmüş kısımlar, yakın çevresinde kesilmesi sonucu oluşan bu eksik kısma mümkünse aynı ahşaptan, değilse mevcut ahşapla benzer fiziksel, kimyasal ve estetik özelliklere sahip bir ahşabın uygun birleşim detayları ile dikkatlice yerine yerleştirilerek bütünlenmesi
	Dökülmüş veya boşalmış sıvanın duvar yüzeyi nemlendirilerek, özgün sıvasına uygun bileşenlerle hazırlanan tamir sıvasıyla, yeniden sıvanması ve boyanması
	Dökülmüş veya boşalmış harcın, nemlendirilmiş yüzeye, özgün harcına uygun bileşenlerle hazırlanan tamir harcıyla, yeniden bütünlenmesi

SAĞLAMLAŞTIRMA	
	Kopma olmayan çatlaklarda, çatlak derinliğine göre organik reçine, dolgu harcı veya taşın kimyasal özellikleri ile uyumlu, taşa zarar vermeyecek nitelikte özel yapıştırıcıların, bu çatlaklara enjekte edilmesi
	Eski veya yeni kullanılan ahşapların doldurma tankı veya fırça ile sürme tekniği şeklinde, emprenye işlemi ile sağlamlaştırılması
	İleri derece dökülme gözükmeyen durumlarda, sıvanın taşıyıcı yüzey ile ayrılmış bulunan noktalarda, gerekli derinlikte yerleştirilen pimler aracılığı ile enjeksiyon sıvısının boşluklara nüfus ettirilmesi

YENİDEN YAPMA	
	Özgün mimari çizim detaylarına bakılarak imal edilecek yapı elemanı; uygun yöntem, uygun iş aletleri, usta bir işçilik ile imal edilmesi ve yerine monte edilmesi
	Metal malzemenin özgün şeklinde yeniden üretilmesi, korozyonu önlemek amaçlı antipas boya uygulaması ve eski malzeme ile değiştirilmesi

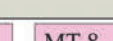
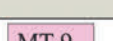
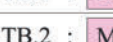
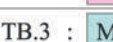
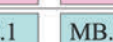
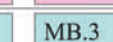
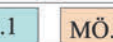
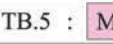
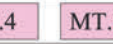
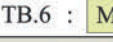
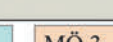
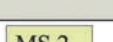
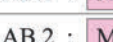
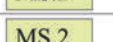
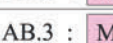
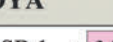
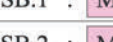
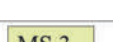
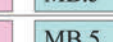
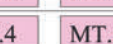
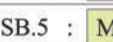
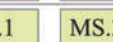
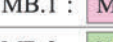
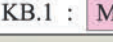
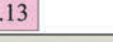
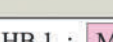
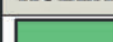
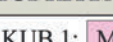
YALITIM VE KORUMA ÖNERİLERİ	
	Solunabilir, solventsiz, yüksek buhar geçirgenliği bulunan, taşın rengini değiştirmeyen şeffaf etil silikatler, alkoksi silanlar, alki alkoksi silan ve benzeri karışımların gerekli laboratuvar analizleri sonrasında fırça yardımı ile yüzeye uygulanması
	Fotokatalitik nano yüzey kaplama özellikli (güneş ışığında kendinin temizleyen), laboratuvar analizleri sonrasında beyaz renk boya ile boyanması
	Gerekli laboratuvar analizleri sonrasında ahşap malzemenin kimyasal ve fiziksel yapısına uyumlu hidrofobik boya veya verniğin ahşabın yüzeyine uygulanması
	Yapının çevresinden zemin suyunu uzaklaştırmak için, yapının çevresinde drenaj sistemi uygulaması

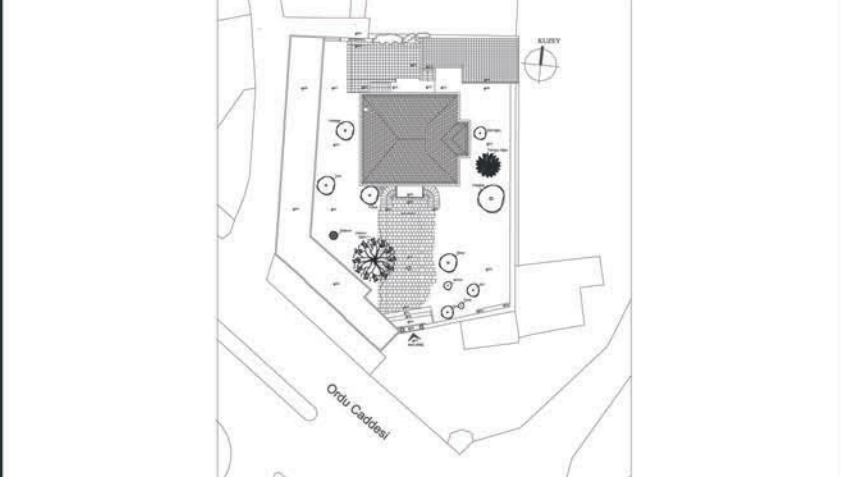
ÇAĞDAŞ MEKANİK SİSTEMLER	
	Yapının mekanik sistemlerinin bodrum kat B03 mekanının güneydoğu köşesinde bir teknik hacimde toplanması, üst katlara bölücü duvarlarda bulunan ahşap dikmelerin arasındaki boşluktan tesisat borularının çekilmesi, diğer duvarlara bu duvardan ve döşeme altından taşınması ile yeni sistemlerin imal edilmesi

TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON UYGULAMASI HAKKINDA GENEL BİLGİLENDİRME VE ÖNERİLERİ	
Yapıda yapılan hasar analizleri yerinde gözlemlere dayalı, detaylı bir şekilde tespit edilmiştir. Bu hasarlara çözüm bulmak için gerekli müdahale tipleri ve ana kararlar yukarıda verilmiştir. Geri dönüşü olmayan müdahalelerin önlenmesi için belirtilen müdahale türünün, her bir nokta ve detayda, bozulmanın cinsi, derecesi ve boyutu farlı olacağı için özel olarak değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.	
Yapıda yapılacak her müdahale öncesinde, müdahale türünün gerekli kimyasal analizlerinin, laboratuvar ortamında yetkili konservasyon uzmanlarınca yapılması, uygun malzeme türünün belirlenmesi, uygulama öncesi küçük özgün bir malzeme üzerinde denenmesi, sonrasında bir problemin olup,olmadığı gözlemlenmelidir.	
Müdahalenin yerinde uygulama aşamasında, uygulamanın işinde ehil olan uzman ustalar tarafından yapılması ayrıca konusunda uzman birinin bulunması önerilmektedir.	
Yapılan tüm işlemlerin araştırılması, fotoğraflanması, belgelenmesi ve arşivlenmesi gerekmektedir.	

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK TARİHİ VE RESTORASYON YÜKSEK LİSANS TEZİ
"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ	
	TB.1 :
	TB.2 :
	TB.3 :
	TB.4 :
	TB.5 :
	TB.6 :
AHŞAP	
	AB.1 :
	AB.2 :
	AB.3 :
	AB.4 :
	AB.5 :
SIVA / BOYA	
	SB.1 :
	SB.2 :
	SB.3 :
	SB.4 :
	SB.5 :
METAL	
	MB.1 :
	MB.2 :
KİREMİT	
	KB.1 :
HARÇ	
	HB.1 :
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA	
	KUB.1:
	KUB.2:
	KUB.3:

	
RÖLÖVE	☐ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☒
PAFTA NO	70
PAFTA ADI	ANAHTAR PAFTA
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

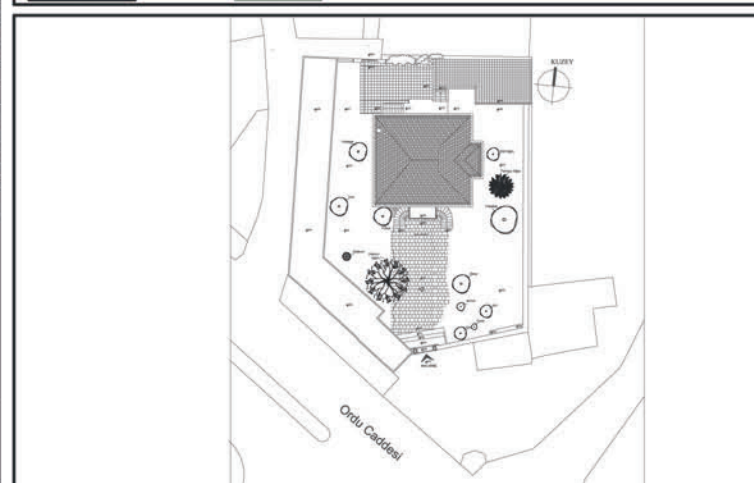
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

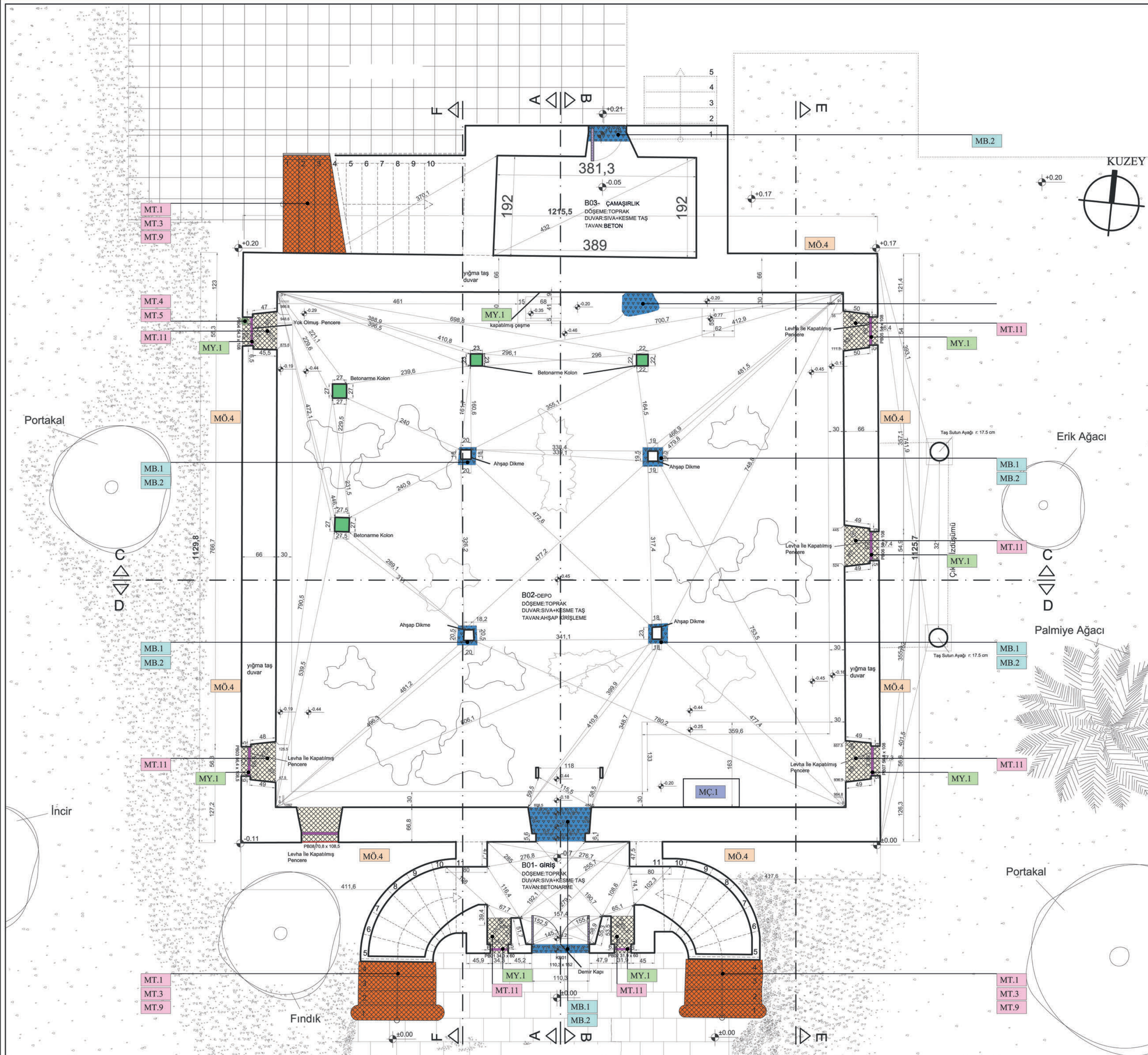
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	71
PAFTA ADI	BODRUM KAT PLANI
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tervik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

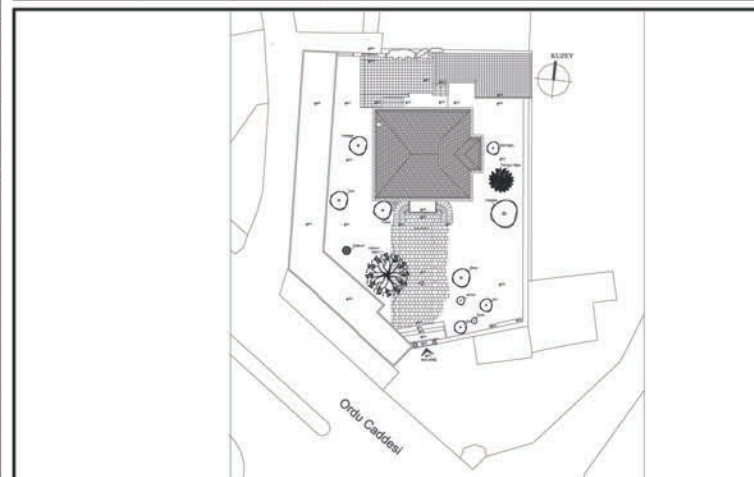
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	72
----------	----

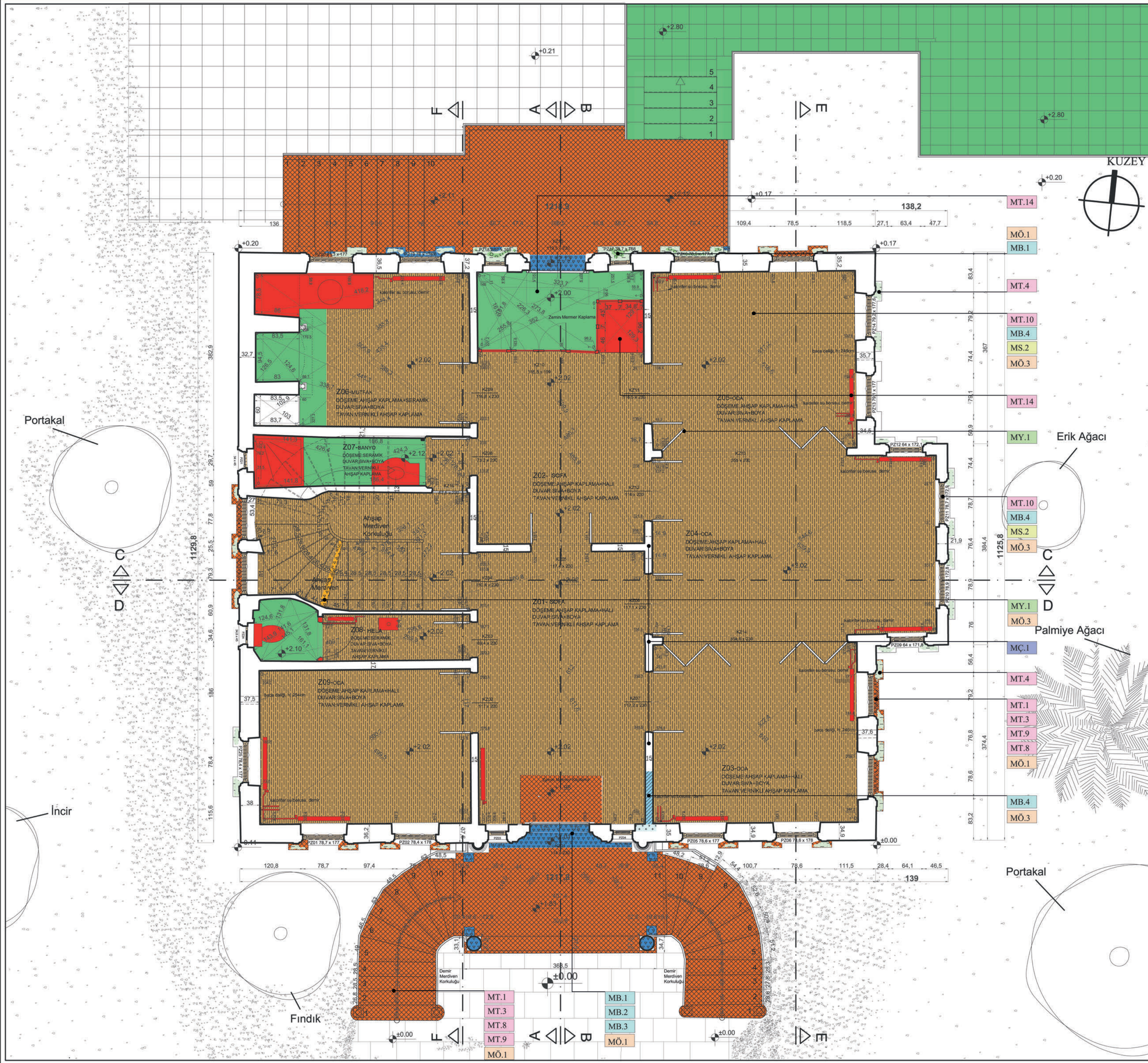
PAFTA ADI	ZEMİN KAT PLANI
-----------	-----------------

ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
-------	------------------------

HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
------------	--------------------------------------

TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
---------------	--------------------------

TARİH	NİSAN 2017
-------	------------

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

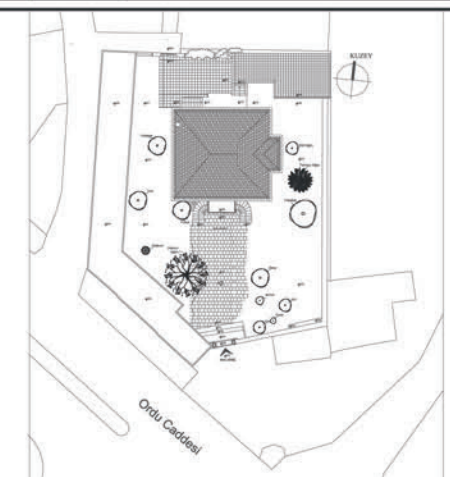
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

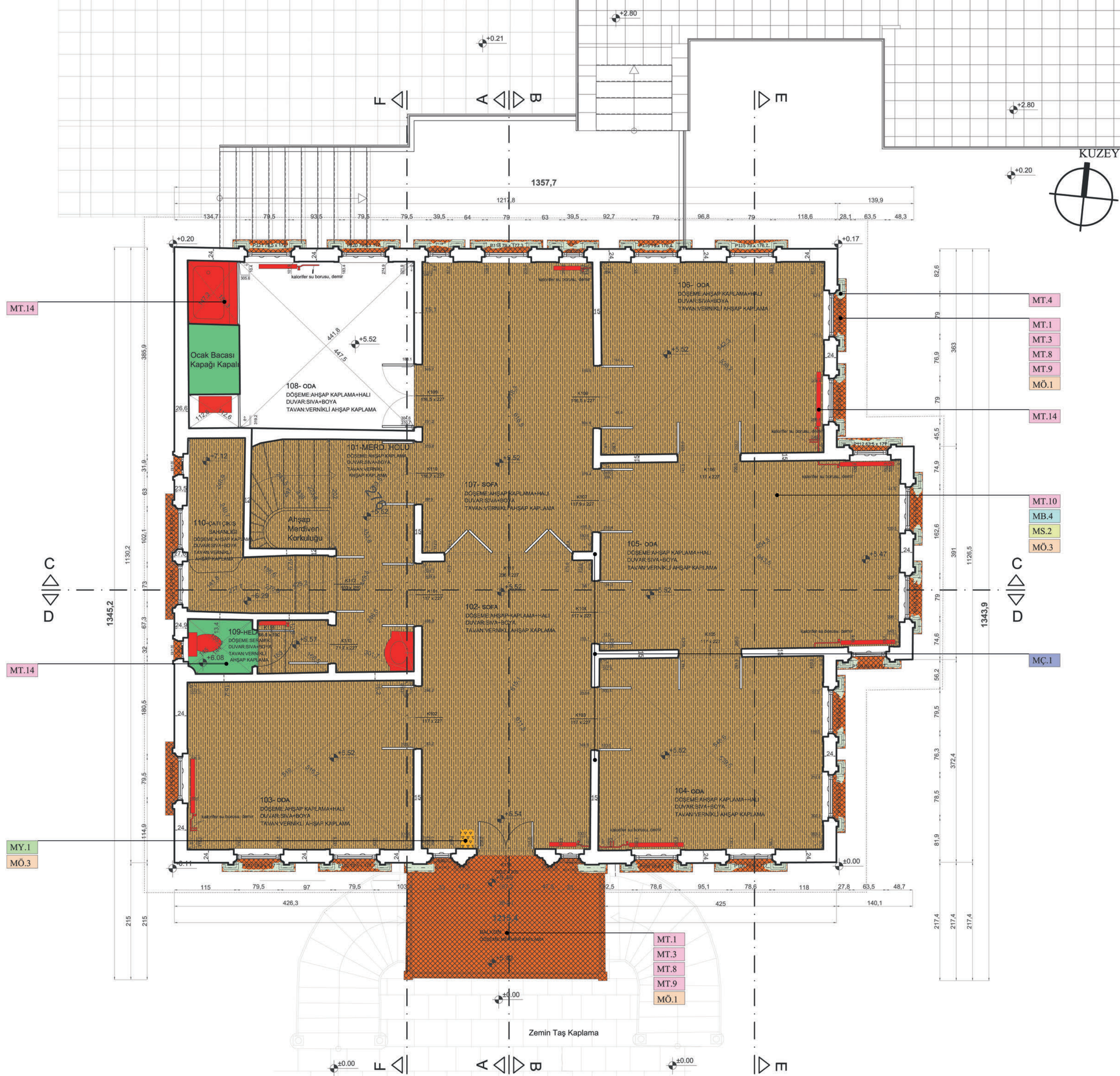
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	73
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT PLANI
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

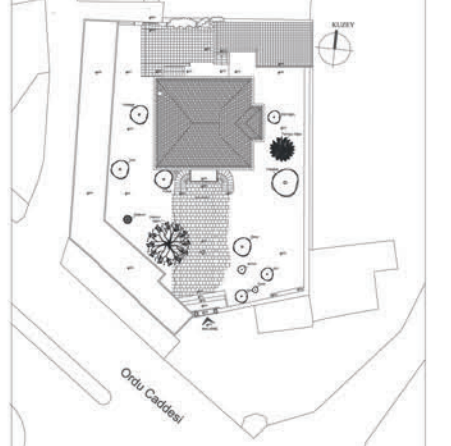
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

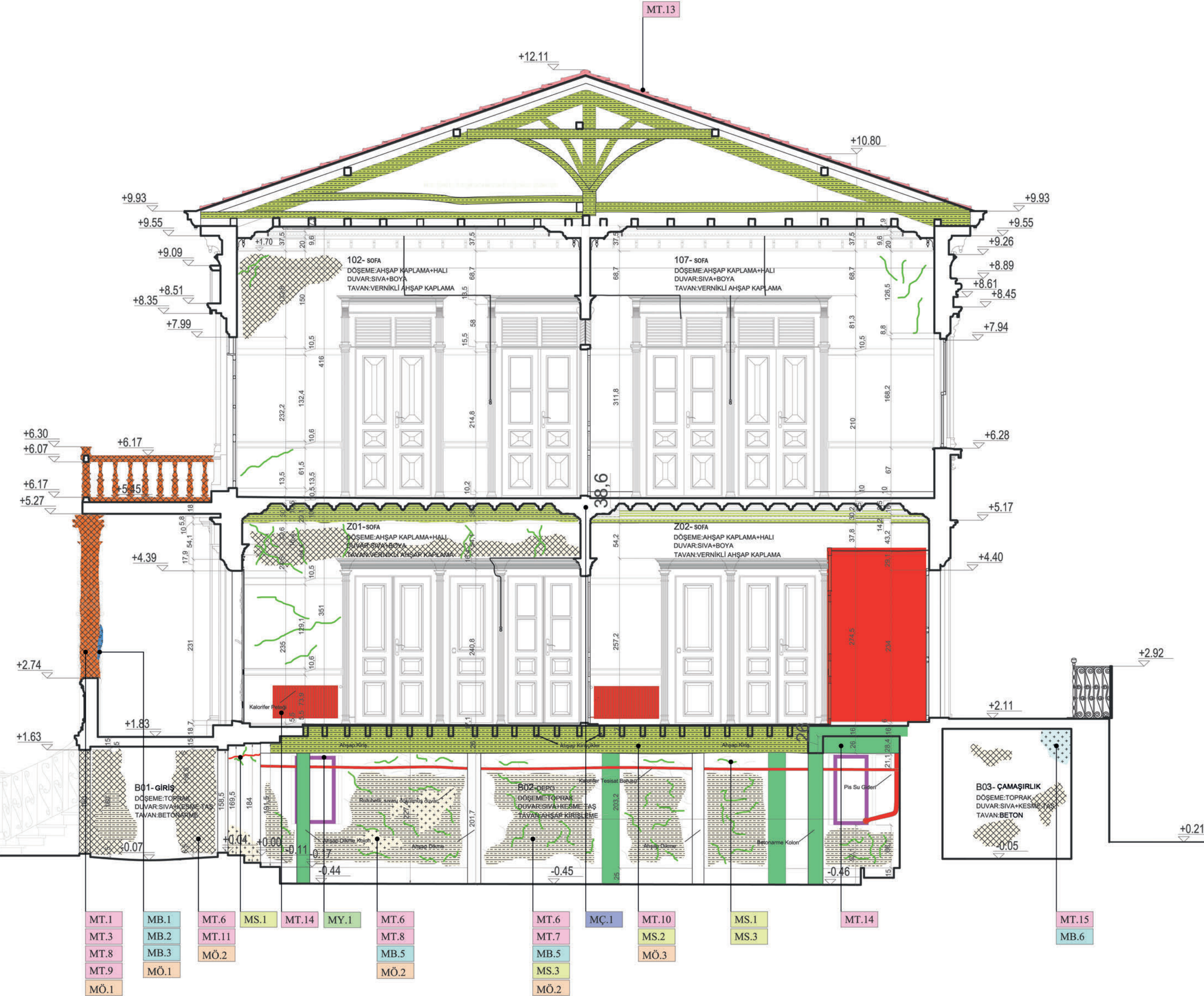
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	74
PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

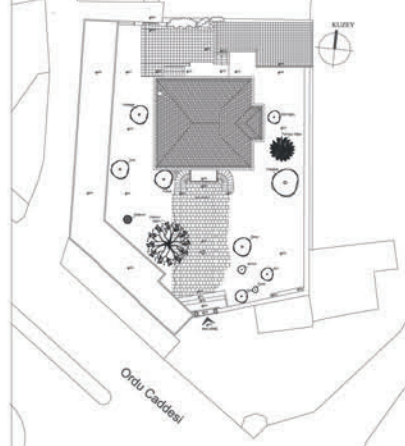
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

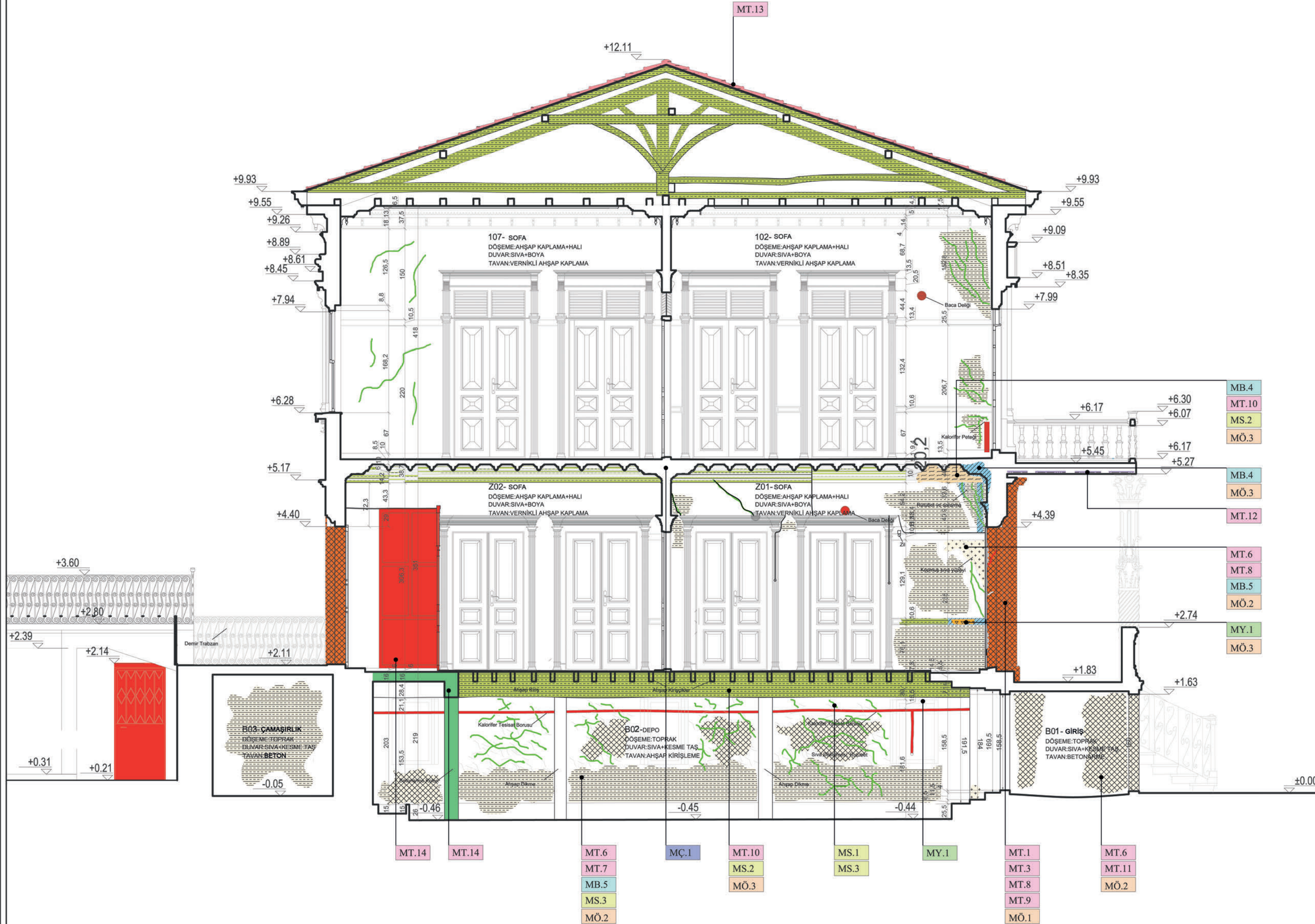
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	75
PAFTA ADI	B-B KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tervik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

DOĞAL TAŞ

AHŞAP

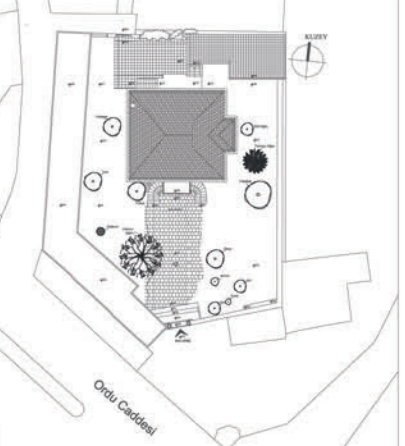
SIVA / BOYAMETAL

KİREMIT

HARÇ

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE ☐ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☒

PAFTA NO	76
PAFTA ADI	C-C KESİTİ
ÖLÇEK	
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

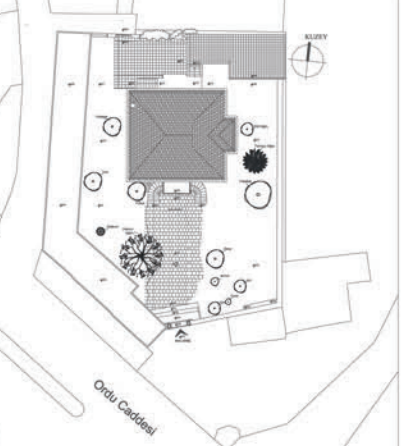
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

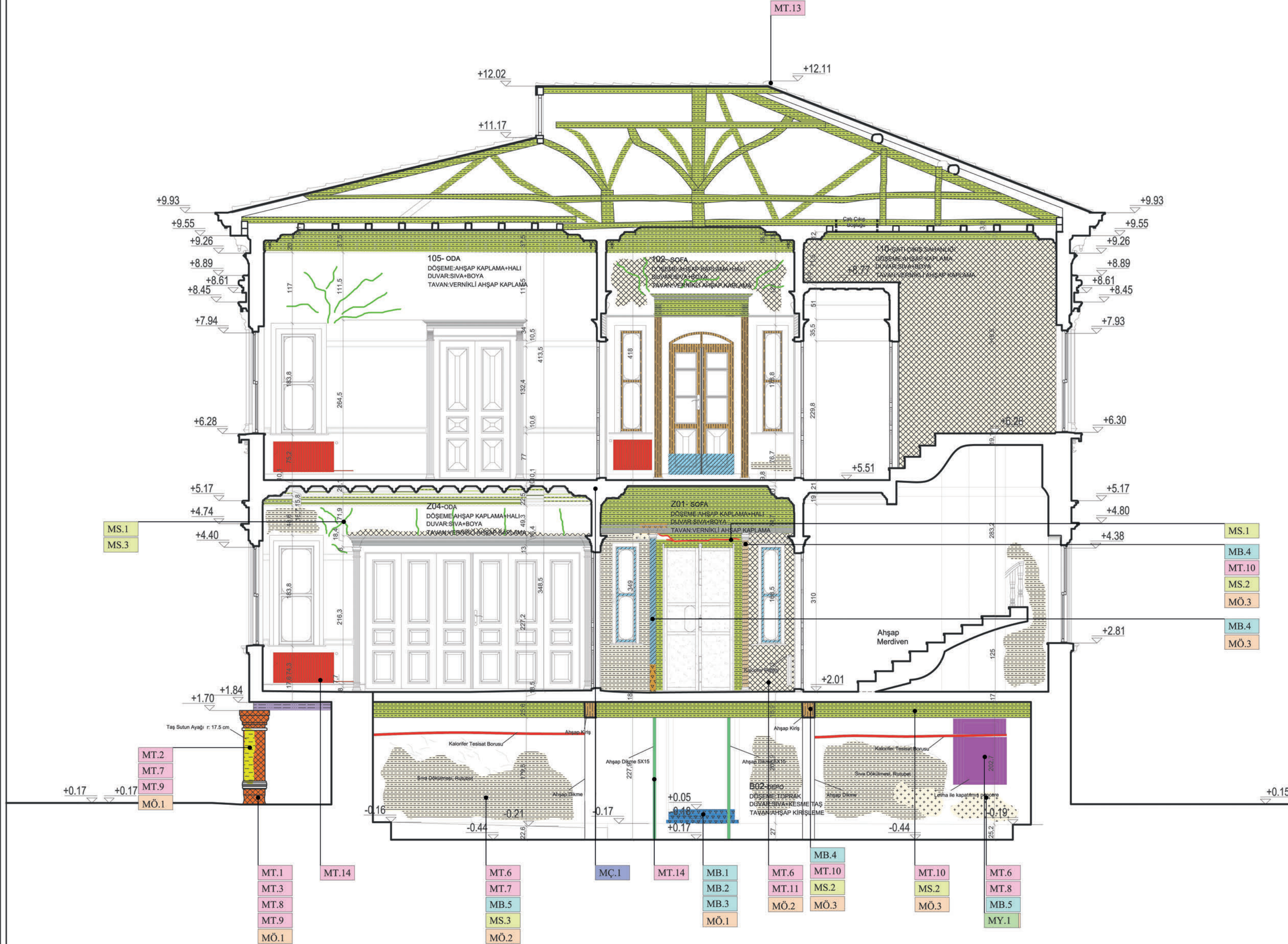
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	77
PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

DOĞAL TAŞ

AHŞAP

SIVA / BOYAMETAL

KİREMİT

HARÇ

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

Architectural site plan of the Old Cathedral area. The plan shows the cathedral building, surrounding streets, and various landmarks. The cathedral is a large, dark, rectangular building with a central dome. It is surrounded by a wall and a fence. The plan includes a north arrow and a scale bar. The text 'Old Cathedral' is written at the bottom of the plan.

PAFTA NO	78
----------	----

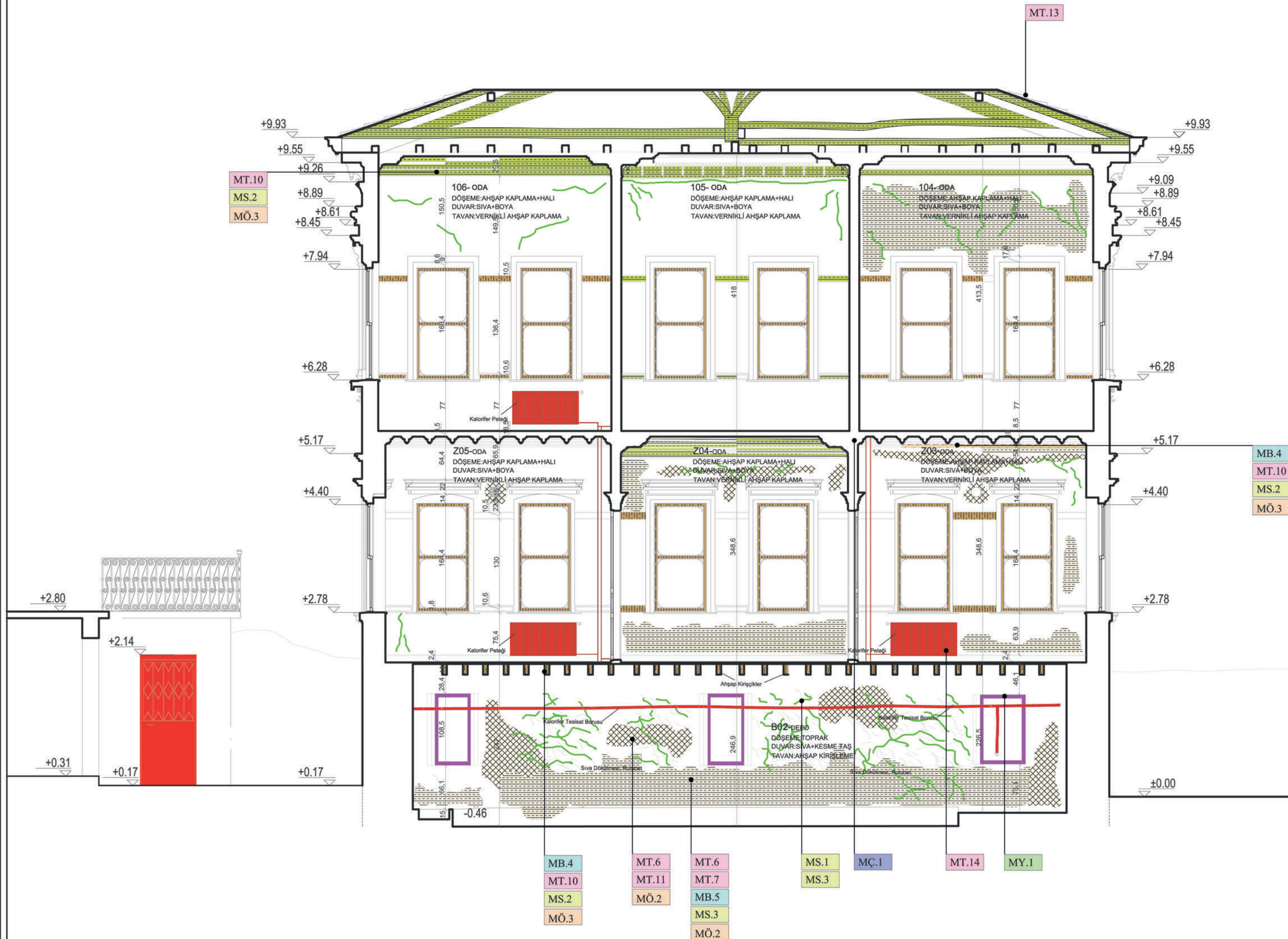
PAFTA ADI	E-E KESİTİ
-----------	------------

ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200

HAZIRLAYAN	1209351002 Teyfik Lider PARLAKYIL
------------	-----------------------------------

[illegible]

TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

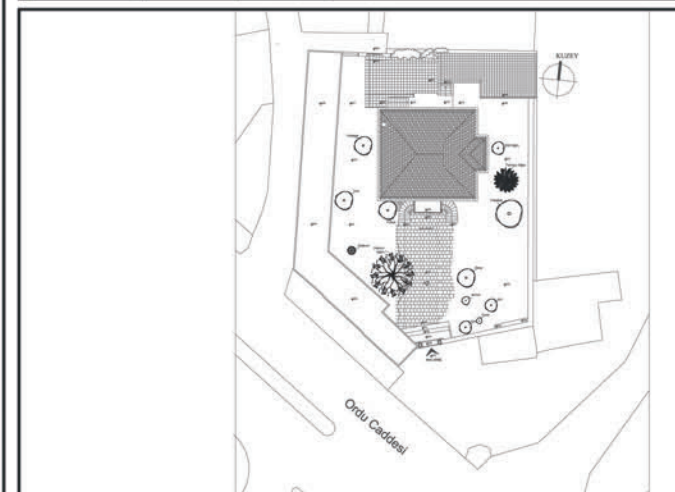
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

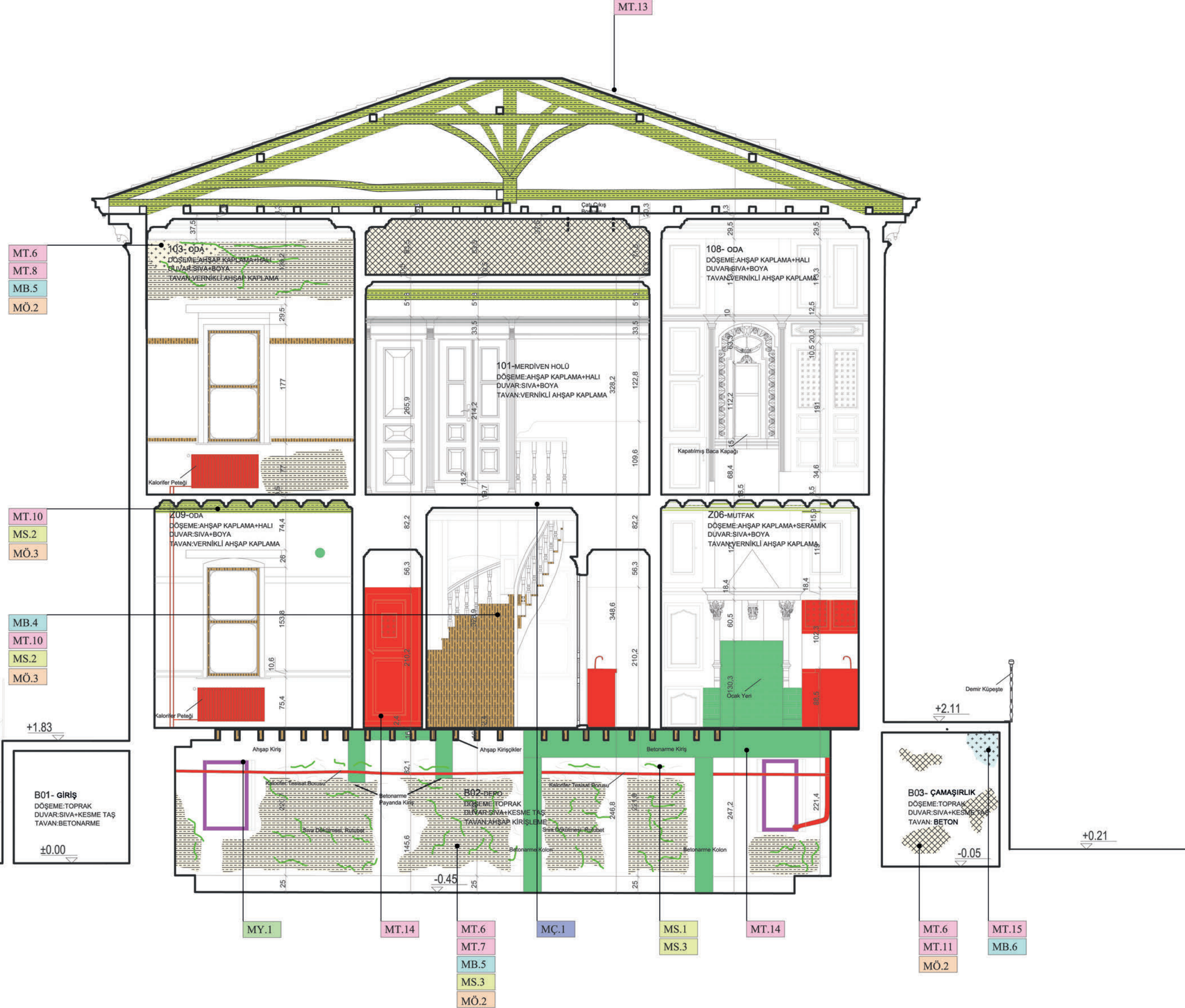
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
--------	-------------	-------------

PAFTA NO	79
PAFTA ADI	F-F KESİTİ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

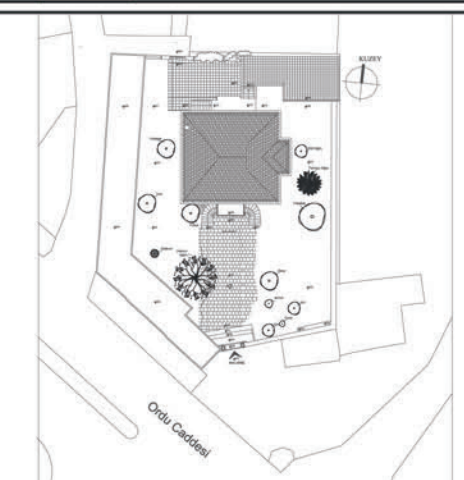
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

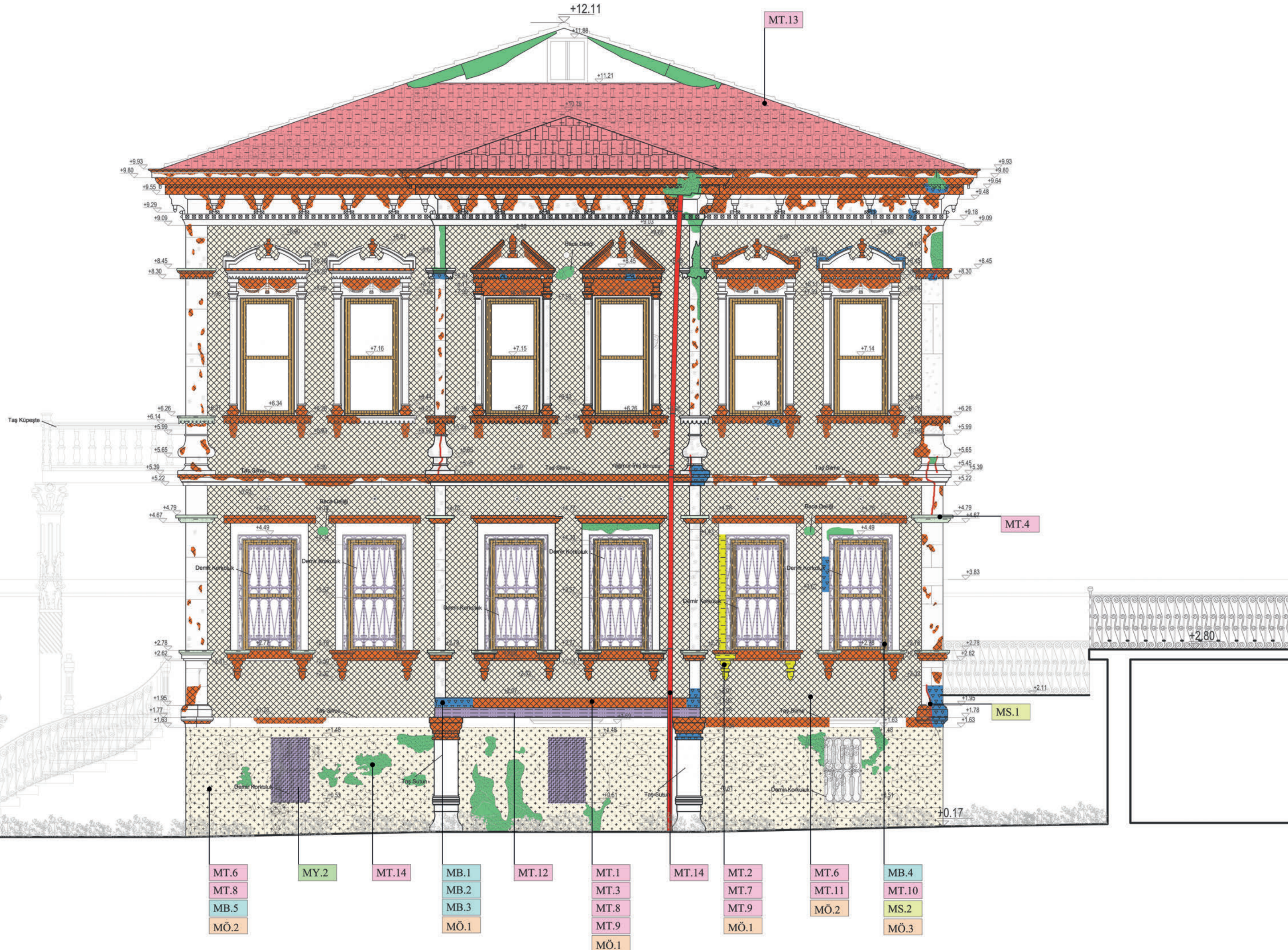
HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	☐ RESTİTÜSYON	☐ RESTORASYON	☒
PAFTA NO	80		
PAFTA ADI	DOĞU GÖRÜNÜŞÜ		
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM		
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ		
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ		
TARİH	NİSAN 2017		

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

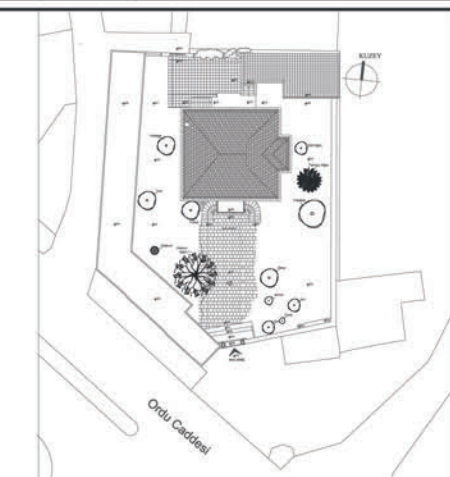
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

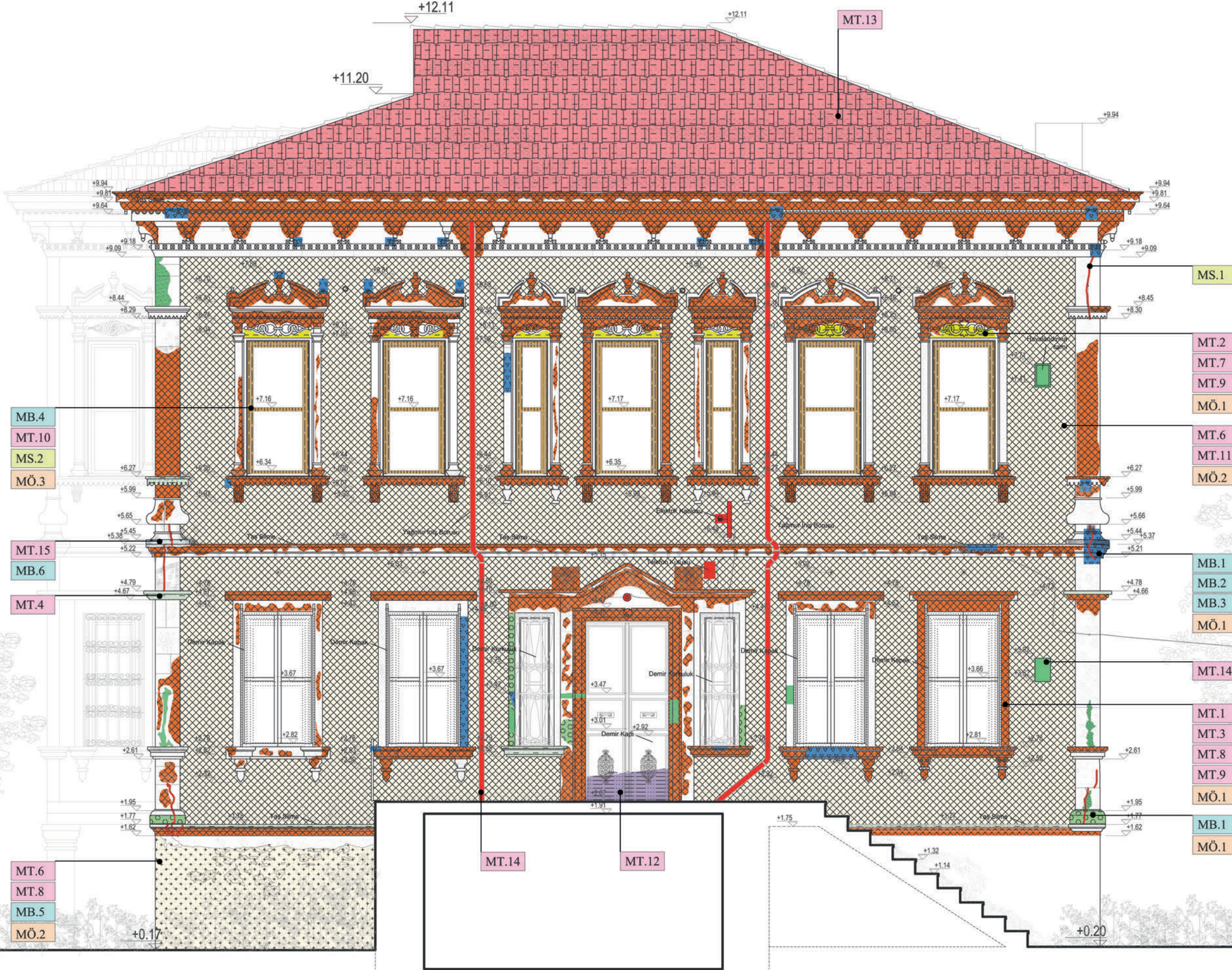
HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	☐ RESTİTÜSYON	☐ RESTORASYON	☒
PAFTA NO	81		
PAFTA ADI	KUZAY GÖRÜNÜŞÜ		
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM		
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ		
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ		
TARİH	NİSAN 2017		

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

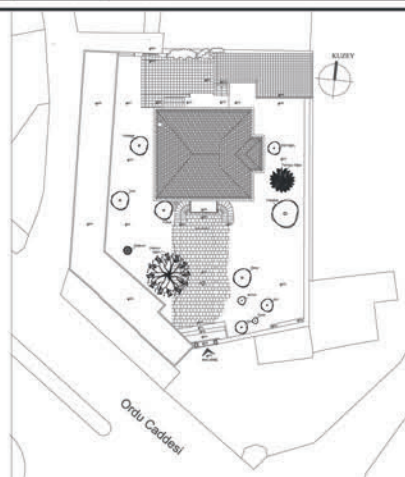
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

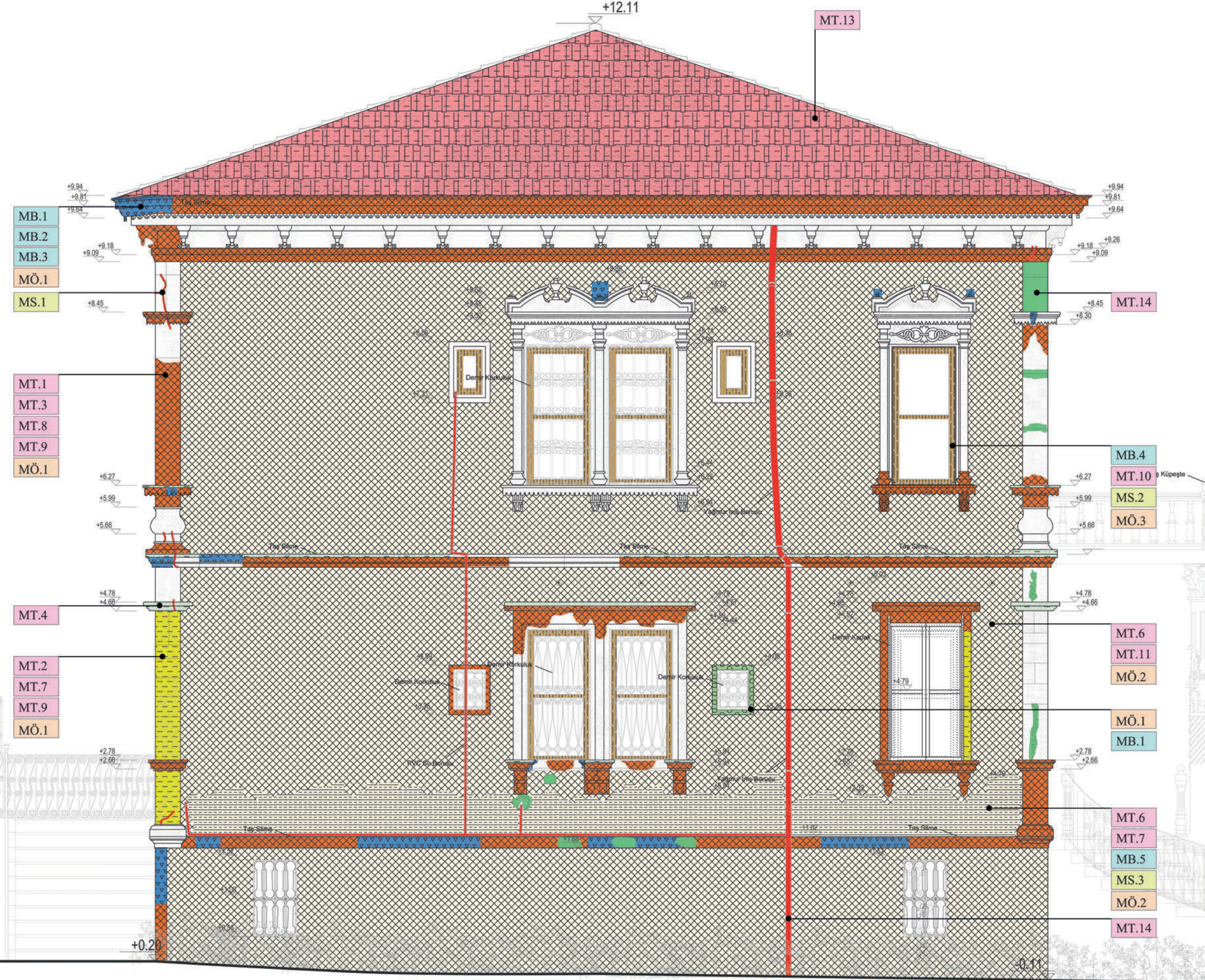
KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

RÖLÖVE	☐	RESTİTÜSYON	☐	RESTORASYON	☒
--------	--------------------------	-------------	--------------------------	-------------	-------------------------------------

PAFTA NO	82
PAFTA ADI	BATI GÖRÜNÜŞÜ
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH	NİSAN 2017

MÜDAHALE ANALİZİ

DOĞAL TAŞ

TB.1 :	MT.1	MT.3	MT.8	MT.9	MÖ.1
TB.2 :	MT.2	MT.7	MT.9	MÖ.1	
TB.3 :	MB.1	MB.2	MB.3	MÖ.1	
TB.4 :	MB.1	MÖ.1			
TB.5 :	MT.4	MT.5			
TB.6 :	MS.1				

AHŞAP

AB.1 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.2 :	MT.10	MB.4	MÖ.3	MS.2
AB.3 :	MT.10	MÖ.3	MS.2	
AB.4 :	MB.4	MÖ.3		
AB.5 :	MY.1	MÖ.3		

SIVA / BOYA

SB.1 :	MT.6	MT.11	MÖ.2	
SB.2 :	MT.6	MT.7	MB.5	MS.3
SB.3 :	MT.6	MT.8	MB.5	MÖ.2
SB.4 :	MT.4	MT.5		
SB.5 :	MS.1	MS.3		

METAL

MB.1 :	MT.12
MB.2 :	MY.2

KİREMİT

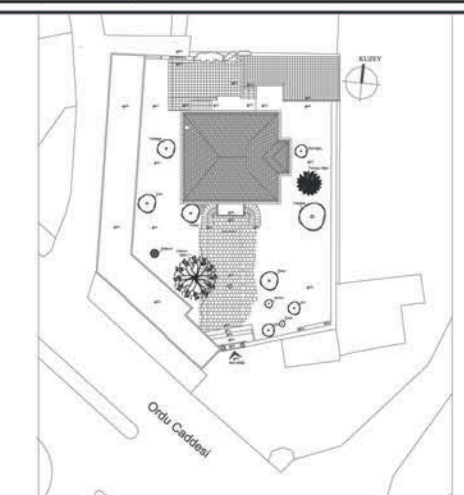
KB.1 :	MT.13
--------	-------

HARÇ

HB.1 :	MT.15	MB.6
--------	-------	------

KULLANICI KAYNAKLI BOZULMA

KUB.1:	MT.14
KUB.2:	MT.14
KUB.3:	MY.1

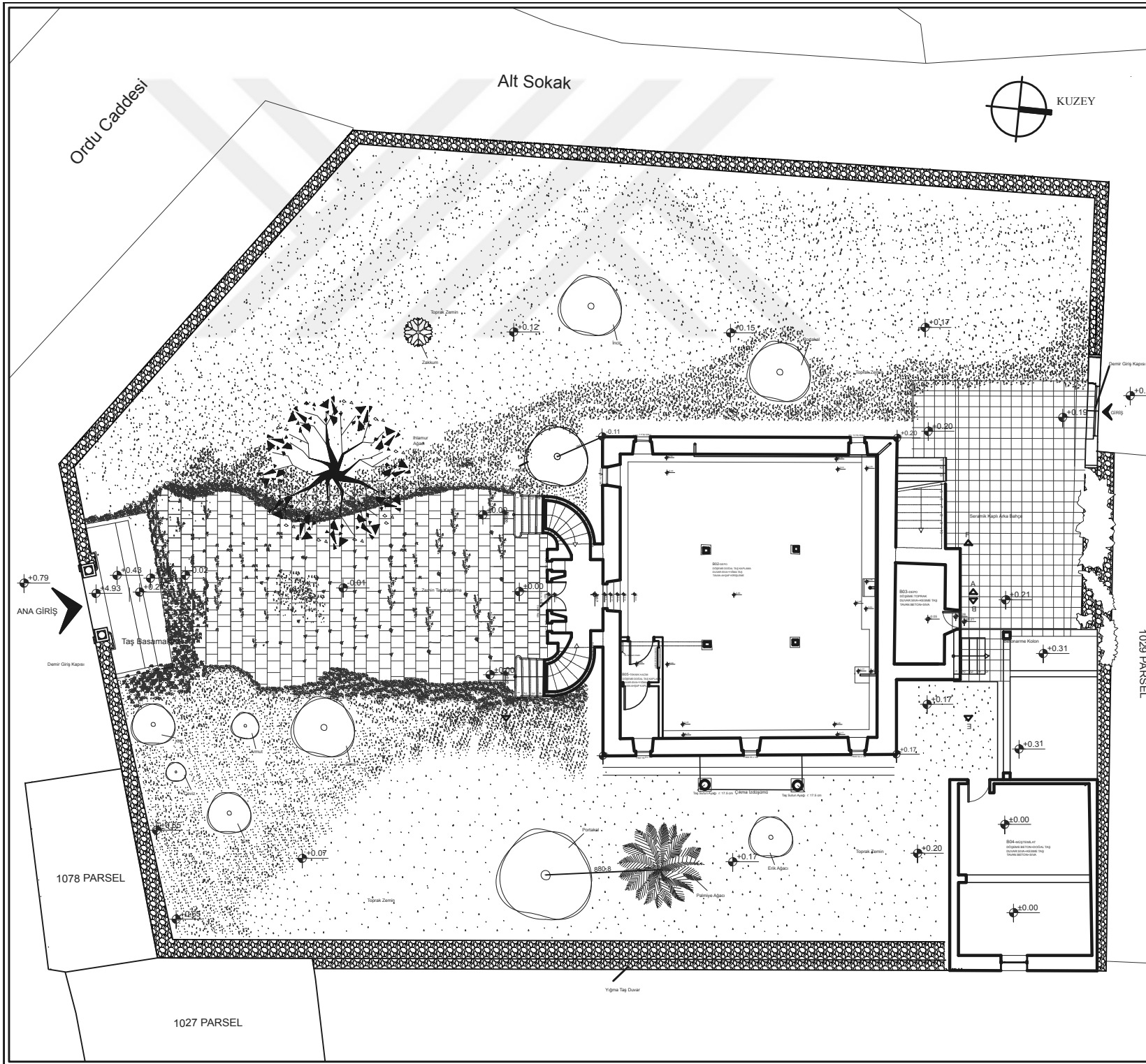
RÖLÖVE	☐ RESTİTÜSYON	☐ RESTORASYON	☒
PAFTA NO	83		
PAFTA ADI	GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ		
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM		
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ		
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ		
TARİH	NİSAN 2017		

EK I : RESTORASYON ÇİZİMLERİ

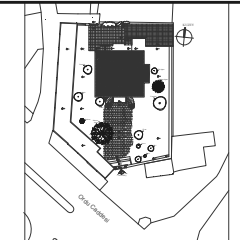
"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"

1029 PARSEL

1078 PARSEL

1027 PARSEL

RÖLÖVE ☐ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☒

PAFTA NO 84

PAFTA ADI BODRUM KAT PLANI

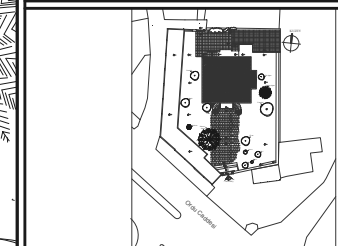
ÖLÇEK 100 0 100 200 300 400 CM

HAZIRLAYAN 1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ

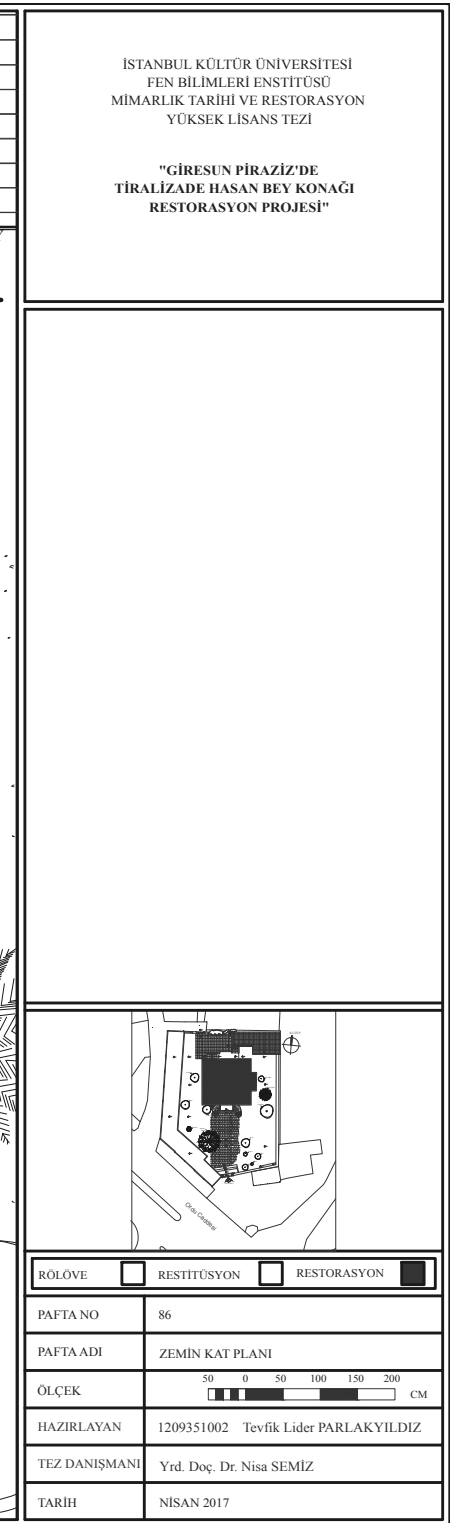
TEZ DANIŞMANI Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ

TARİH NİSAN 2017

"GİRESUN PİRAZİZ'DE TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI RESTORASYON PROJESİ"

RÖLÖVE	☐	RESTİTÜSYON	☐	RESTORASYON	☒
PAFTA NO	85				
PAFTA ADI	BODRUM KAT PLANI				
ÖLÇEK	50 0 50 100 150 200 CM				
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	NİSAN 2017				

RÖLÖVE ☐ RESTİTÜSYON ☐ RESTORASYON ☒
PAFTA NO 86
PAFTA ADI ZEMİN KAT PLANI
ÖLÇEK 50 0 50 100 150 200 CM
HAZIRLAYAN İ209351002 Tevfik Lider PARLAKYİLDİZ
TEZ DANIŞMANI Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ
TARİH NİSAN 2017

**"GİRESUN PİRAZİZ'DE
TİRALİZADE HASAN BEY KONAĞI
RESTORASYON PROJESİ"**

RÖLÖVE	☐	RESTITÜSYON	☐	RESTORASYON	☒
PAFTA NO	87				
PAFTA ADI	BİRİNCİ KAT PLANI				
ÖLÇEK					
HAZIRLAYAN	1209351002 Tevfik Lider PARLAKYILDIZ				
TEZ DANIŞMANI	Yrd. Doç. Dr. Nisa SEMİZ				
TARİH	NİSAN 2017				

ÖZGEÇMİŞ

Ad – Soyad : Tevfik Lider PARLAKYILDIZ

Doğum Yeri ve Tarihi : İSTANBUL, 01.11.1986

Adres : Merkez mah. Çobançeşme cad. Lise sok.
No:2 D:17 Kağıthane / İSTANBUL

E-posta : liderparlakyildiz@gmail.com

Lisans : Karadeniz Teknik Üniversitesi
Mimarlık, 2008